

**Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο
Σχολή Επιστημών Υγείας
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας**

**Οδηγός Προπτυχιακών Σπουδών
Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας
(Ακαδημαϊκό έτος 2022-2023)**

Ηράκλειο, Σεπτέμβριος 2022

Αγαπητέ φοιτητή/Αγαπητή φοιτήτρια,

Ευχόμαστε να έχετε μια δημιουργική φοίτηση στο Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, μια εμπειρία μάθησης και προσωπικής ανάπτυξης. Το προσωπικό του Τμήματος, διδακτικό, τεχνικό και διοικητικό, είναι πρόθυμο να συμβάλλει ώστε να διευκολυνθεί η φοίτηση σας.

Στον οδηγό Σπουδών θα βρείτε τις απαραίτητες εισαγωγικές πληροφορίες που θα χρειαστείτε για τη φοίτηση σας στο Τμήμα. Επίσης ο Οδηγός περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες γενικές πληροφορίες που αφορά στο περιεχόμενο των σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας.

Αναλυτικές πληροφορίες για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών θα βρείτε και στον «Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Προγράμματος Σπουδών».

Πίνακας Περιεχομένων		
1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ	ΣΕΛΙΔΑ
1.1	Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας	3
1.2	Το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού	4
1.3	Όργανα - Διοίκηση	5
1.4	Το Ανθρώπινο δυναμικό του Τμήματος	5
1.5	Εγκαταστάσεις	7
1.6	Διαδίκτυο	7
1.7	Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο	7
1.8	Εγγραφή και ανανέωση εγγραφής	8
1.9	Δήλωση μαθημάτων	8
1.10	Δήλωση συγγραμμάτων	8
1.11	Ακαδημαϊκός Σύμβουλος Σπουδών	8
1.12	Συνήγορος του φοιτητή	9
1.13	Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης	9
2	ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	9
3	ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	
3.1	Το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών-Σκοπός	11
3.2	Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα προγράμματος σπουδών	11
3.3	Δομή του Προγράμματος Σπουδών	12
3.4	Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία στην Κοιν. Εργασία	13
3.5	Πρόγραμμα Σπουδών- Κατηγορίες Μαθημάτων	14
3.6	Προαπαιτούμενα Μαθήματα	14
3.7	Εκπόνηση πτυχιακής εργασίας	14
3.8	Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ανταλλαγών / ERASMUS	14
3.9	Γραφείο Διασύνδεσης και Σταδιοδρομίας	15
3.10	Το Πρόγραμμα Σπουδών ανά εξάμηνο	16
3.11	Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών ανά κατηγορία	19
4	ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	
4.1	Υποχρεωτικά Μαθήματα Ειδικότητας	22
4.2	Υποχρεωτικά Μαθήματα Γενικής Υποδομής	79
4.3	Υποχρεωτικά. Μαθήματα Ειδικής Υποδομής	91
4.4	Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία	114
4.5	Μαθήματα Επιλογής Υποχρεωτικά Ειδικότητας	126
4.6	Μαθήματα Επιλογής Υποχρεωτικά Γενικής Υποδομής	140
4.7	Μαθήματα Επιλογής Υποχρεωτικά Ειδικής Υποδομής	165
4.8	Μαθήματα Επιλογής Υποχρεωτικά στα Αγγλικά	182

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1.1 Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ανήκει στη Σχολή Επιστημών Υγείας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου. Ιδρύθηκε της 25/04/2019 (Ν. 4610/2019, ΦΕΚ 70, τεύχος Α', 07/05/2019), μετά την ψήφιση του πολυνομοσχεδίου για την πανεπιστημιοποίηση του Τ.Ε.Ι. Κρήτης, το οποίο μετονομάστηκε σε Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο.

Είναι ένα από τα τέσσερα Τμήματα Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα που υλοποιούν Πανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών Κοινωνικής Εργασίας. Η πολυετής λειτουργία του έχει συμβάλει σημαντικά στην απόκτηση πολύτιμης εμπειρίας και γνώσης στο πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας. Έχει σταθερή ζήτηση με αυξητικές τάσεις της πανελλήνιες εισαγωγικές εξετάσεις, με πολύ καλές βάσεις. Κάθε ακαδημαϊκό έτος εγγράφονται στο Τμήμα άνω των 120 νέων φοιτητών/φοιτητριών, ενώ είναι διαρκώς αυξανόμενος ο αριθμός των υποψήφιων αποφοίτων ΑΕΙ, που επιδιώκουν την φοίτηση της στο Τμήμα μέσω κατατακτηρίων εξετάσεων.

Η ιστορία του Τμήματος στην ανώτατη εκπαίδευση εκτείνεται πολλά χρόνια πίσω κυρίως μέσα από το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Κρήτης, το αυτοδιοικούμενο Ν.Π.Δ.Δ που λειτουργούσε κυρίως βάσει των νόμων 1404/1983 και 2916/2001.

Οι σημαντικότεροι σταθμοί στην ιστορική εξέλιξη του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας είναι οι παρακάτω:

- Το 1973 ιδρύθηκε το Τμήμα Κοινωνικών Λειτουργιών Ηρακλείου στα πλαίσια των Κ.Α.Τ.Ε (Κέντρο Ανωτέρας Τεχνικής Εκπαίδευσης), ενώ το 1977 με το Ν. 576/1977 έγινε μετεξέλιξη του Κ.Α.Τ.Ε Ηρακλείου σε Κ.Α.Τ.Ε.Ε (Κέντρο Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης) Ηρακλείου.
- Το 1983 ιδρύθηκε το Τ.Ε.Ι Ηρακλείου με τον Ν.1404/83 «Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ίδρυμάτων και της διατάξεις». Στην Σχολή Σ.Ε.Υ.Π, υπαγόταν το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας.

Θεσμικές αλλαγές που υπήρξαν στην πορεία αναβάθμισης των ΤΕΙ δημιούργησαν προϋποθέσεις για βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Η ενδυνάμωση του Τμήματος ήταν συνδεδεμένη με θεσμικές αλλαγές που είχαν ως συνέπεια την βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης (εκσυγχρονισμό του προγράμματος σπουδών, αύξηση των ακαδημαϊκών προσόντων πρόσληψης του διδακτικού προσωπικού, επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού, τετραετή φοίτηση κ.α.). Της στην ενδυνάμωση του Τμήματος συνέβαλε η αξιοποίηση ευκαιριών που παρείχαν προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούσαν στην αναβάθμιση της εκπαίδευσης και στην προώθηση διαπανεπιστημιακών συνεργασιών. Με τον Ν. 2916/2001 διευκρινίστηκε ότι η Ανώτατη Εκπαίδευση αποτελείται από *δύο παράλληλους τομείς, τον Πανεπιστημιακό και τον Τεχνολογικό*. Η διαχρονική ανάπτυξη του Τμήματος συνδέεται με την διαρκή προσπάθεια του για βελτίωση και εκσυγχρονισμό της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας έχει σκοπό:

Την παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης στο πεδίο της Κοινωνικής Εργασίας ώστε οι απόφοιτοι να διαθέτουν ικανότητα αποτελεσματικής ανταπόκρισης της συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες και πολιτικές κοινωνικής φροντίδας, καθώς και στην πολυπλοκότητα των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων.

Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας καταβάλει συνεχή προσπάθεια να ανταποκριθεί της σύγχρονες ανάγκες μέσω:

- Ενός αναβαθμισμένου προγράμματος σπουδών προπτυχιακής εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία, που ανταποκρίνεται στα διεθνή κριτήρια και αξιοποιεί σύγχρονες μεθόδους μετάδοσης γνώσης και τεχνολογίες εκπαίδευσης. Οι φοιτητές/φοιτήτριες εφοδιάζονται με της κατάλληλες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες κοινωνικής εργασίας, ώστε να είναι ανταγωνιστικοί στο εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον.
- Της παραγωγής εφαρμοσμένης έρευνας, προωθώντας τη γνώση στο πεδίο ενδιαφέροντος της Κοινωνικής Εργασίας.
- Της παροχής ποιοτικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης. Εκτός του προπτυχιακού τίτλου παρέχεται μεταπτυχιακός και διδακτορικός τίτλος σπουδών στην Κοινωνική Εργασία
- Της ανάπτυξης διαπανεπιστημιακών συνεργασιών με στόχο την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών. Το Τμήμα έχει διεθνή και Ευρωπαϊκό προσανατολισμό, τόσο μέσω ακαδημαϊκών προγραμμάτων ανταλλαγών φοιτητών και εκπαιδευτικών, αλλά και μέσω συνεργασιών σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο με εταίρους από διεθνή και ευρωπαϊκά δίκτυα.
- Της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την τοπική κοινωνία. Το Τμήμα αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας με Κοινωνικές Οργανώσεις, Υπηρεσίες και τοπικούς φορείς και συμπράττει με την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την ανάπτυξη κοινωνικών προγραμμάτων.
- Της δημιουργίας πλαισίων εργαστηριακής άσκησης για την εκπαίδευση των φοιτητών σε νέους τομείς, πέρα των παραδοσιακών.
- Της ανάπτυξης διαδικασιών για τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας των λειτουργιών του (υλοποίηση διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης).

1.2 Το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού

Το επάγγελμα του κοινωνικού λειτουργού είναι διεθνώς αναγνωρισμένο. Στην Ελλάδα είναι θεσμικά κατοχυρωμένα (Ν.Δ.4018/1959, Π.Δ. 23(2)/20.1.1992 και Π.Δ. 50/ΦΕΚ23, τ. Α, 26.1.1998).

Σκοπός της Κοινωνικής Εργασίας είναι η πρόληψη και η αντιμετώπιση ανθρωπίνων προβλημάτων καθώς και η ενδυνάμωση και η ενίσχυση ατόμων, ομάδων και κοινοτήτων, ώστε να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής της και να αντιμετωπίσουν λειτουργικά καταστάσεις κρίσης. Της η Κοινωνική Εργασία συμβάλλει στην κοινωνική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων, αποκλεισμένων κοινωνικών ομάδων που βιώνουν καταστάσεις υψηλού κινδύνου (φτώχεια, ανεργία, κακοποίηση, ρατσισμό κ. α). Το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας συμβάλλει στη κάλυψη των κοινωνικών αναγκών, στη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της κοινωνικής δικαιοσύνης και στη βελτίωση των σχέσεων των ανθρώπων.

Η Κοινωνική Εργασία είναι επαγγελματική δραστηριότητα που δεν αποσκοπεί μόνο στην προσωρινή αντιμετώπιση της προβλήματος, αλλά στην ενδυνάμωση του ατόμου/ομάδας και στην καταπολέμηση των παραγόντων, στη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών που προκαλούν τη δημιουργία του.

Σύμφωνα με τον διεθνή ορισμό της Κοινωνικής Εργασίας (International Association of Schools of Social Work, 2014): Το επάγγελμα της κοινωνικής εργασίας προωθεί την κοινωνική αλλαγή και ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή, και την ενδυνάμωση και απελευθέρωση των ανθρώπων. Οι αρχές της κοινωνικής δικαιοσύνης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της συλλογικής ευθύνης και του σεβασμού της διαφορετικότητας είναι κεντρικής σημασίας για την κοινωνική εργασία, η οποία θεμελιώνεται από θεωρίες της κοινωνικής εργασίας, των κοινωνικών επιστημών και τη γηγενή γνώση.

Βασική αξία της Κοινωνικής Εργασίας είναι ο σεβασμός της αξίας και αξιοπρέπειας της ανθρώπινης ύπαρξης και της μοναδικότητας του ατόμου. Οι κοινωνικοί λειτουργοί σέβονται τη διαφορετικότητα των ανθρώπων και ενεργούν με σκοπό την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος κάθε ανθρώπου ή

ομάδας. Αντιμετωπίζουν το άτομο ως μοναδική οντότητα με στάση παραδοχής ανεξάρτητα από χρώμα, φύλο, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, σεξουαλικό προσανατολισμό, ηλικία, θρησκεία, εθνοτική καταγωγή, οικογενειακή κατάσταση, πολιτικές πεποιθήσεις, πνευματική ή σωματική αναπηρία ή άλλο προσωπικό χαρακτηριστικό.

Τομείς απασχόλησης του κοινωνικού λειτουργού

Οι πτυχιούχοι εργάζονται σε ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, σε Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο) είτε ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Μπορούν να εργαστούν με διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, σε διαφορετικούς τομείς, σε προγράμματα που στοχεύουν στην πρόληψη ή στην αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης . Ενδεικτικά, εργάζονται:

- Σε Προνοιακά Προγράμματα (Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας, προγράμματα Παιδικής Προστασίας, προγράμματα για ηλικιωμένα άτομα, προγράμματα για ανάπηρα άτομα)
- Στον τομέα της Υγείας–Ψυχικής Υγείας (Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας – Ψυχικής Υγείας)
- Σε Συμβουλευτικά Κέντρα
- Σε Μονάδες Απεξάρτησης
- Στον Τομέα της Εκπαίδευσης (Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Σχολεία)
- Στον Τομέα της Παραβατικότητας (Κοινωνικές Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων, σε Στέγες Ανηλίκων, σε Κοινωνικές Υπηρεσίες Φυλακών και Σωφρονιστικών καταστημάτων)
- Στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (Κοινωνικές Υπηρεσίες Δήμων κ.ά.)
- Στον τομέα της Κοινωνικής Ασφάλισης
- Στον τομέα Επαγγελματικού Προσανατολισμού-Εργασίας (Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ, Κέντρα Επαγγελματικού Προσανατολισμού κ.ά.)
- Σε Κοινωνικές Υπηρεσίες για Μετανάστες – Πρόσφυγες

1.3 Όργανα-Διοίκηση Τμήματος

Σύμφωνα με τον Νόμο 4485/2017 όργανα του Τμήματος είναι η Προσωρινή Συνέλευση και ο Πρόεδρος. Η Συνέλευση του Τμήματος απαρτίζεται από όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, της εκπροσώπους των φοιτητών και εκπρόσωπο από το Ε.ΤΕ.Π. Οι αρμοδιότητές της Γεν. Συνέλευσης περιγράφονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 21 του παραπάνω Νόμου. Οι αρμοδιότητές του προέδρου περιγράφονται στην παράγραφο 11 του άρθρου 23 του παραπάνω Νόμου.

Από 3-12-2021 το Τμήμα πληροί τις προϋποθέσεις απόκτησης αυτοδυναμίας. Σύμφωνα με τον Νόμο 4485/2017. Επομένως τα όργανα διοίκησης αναμένεται να αλλάξουν και θα δημιουργηθούν τομείς μαθημάτων. Σύμφωνα με το άρθρο 9.3 του παραπάνω νόμου τα αυτοδύναμα Τμήματα «διαιρούνται σε Τομείς, οι οποίοι συντονίζουν τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο ή πεδία της επιστήμης».

1.4 Το Ανθρώπινο Δυναμικό

Πρόεδρος του Τμήματος: Παχουλάκης Ιωάννης, Αναπληρωτής καθηγητής, γνωστικό αντικείμενο «Ρεαλιστικά Πολυμέσα», e-mail: head-socw@hmu.gr, ip@hmu.gr τηλ.: 2810-379502.

Το Ακαδημαϊκό Προσωπικό

Το ακαδημαϊκό έργο (διδασκτικό και ερευνητικό) διεξάγεται από τα μέλη Δ.Ε.Π και από εκπαιδευτικό προσωπικό με σύμβαση. Της το Τμήμα στελεχώνεται από της εκάστοτε Ακαδημαϊκούς Υποτρόφους, της Μεταδιδάκτορες ώστε να αποκτήσουν διδασκτική εμπειρία και της διδάσκοντες βάσει του Π.Δ. 407/80.

Μέλη Δ.Ε.Π

Όνοματεπώνυμο	Βαθμίδα	Γνωστικό αντικείμενο	Τηλέφωνο	E-mail:
----------------------	----------------	-----------------------------	-----------------	----------------

Μαρκάκης Γεώργιος	Καθηγητής	«Βιομετρία- Στατιστική σε Βιολογικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες»,	2810-379273	gmark@hmu.gr
Καλαϊτζάκη Αργυρούλα	Αναπληρώτρια καθηγήτρια	«Κλινική Ψυχολογία»	2810-379551	akalaitzaki@hmu.gr
Κοκαλιάρη Ευφροσύνη	Αναπληρώτρια καθηγήτρια	«Κλινική Κοινωνική Εργασία»		Εκλεγμένη τον Οκτώβριο 2021. Σε αναμονή ΦΕΚ διορισμού.
Κουκούλη Σοφία	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Πολιτική»	2810-379517	koukouli@hmu.gr
Κούτρα Κλειώ	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία στην Δημόσια Υγεία»	2810-379243	kkoutra@hmu.gr
Παπαδάκη Βασιλεία	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία»	2810-379529	vpapadaki@hmu.gr
Παπαδάκη Ελένη	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία»	2810-379525	papadaki@hmu.gr
Παπαδακάκη Μαρία	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία και Φροντίδα Υγείας στην Κοινότητα»	2810-379518	mpapadakaki@hmu.gr
Προκοπάκης Μανώλης	Επίκουρος καθηγητής	«Κοινωνική Οργάνωση και Κοινωνική Αλλαγή»	2810-379526	mprokop@hmu.gr
Ράτσικα Νικολέτα	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα»	2810-379527	ratsika@hmu.gr
Κασσέρη Ζαχαρούλα	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία με έμφαση της Εξαρτήσεις»		kasseriz@hmu.gr
Μουδάτσου Μαρία	Επίκουρη καθηγήτρια	«Κοινωνική Εργασία και Κοινωνικά Αποκλεισμένες Ομάδες»		moudatsou@hmu.gr
Διαλυνάκη Ελένη	Λέκτορας	«Κοινωνική Εργασία»	2810-379544	edialinaki@hmu.gr

Μέλη Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π) Κυρμιζάκη Στέλλα, τηλ. 2810-379548, e-mail: kirmizaki@hmu.gr

Διοικητικές Υπηρεσίες /Γραμματεία Τμήματος

Φραγκιαδάκης Κων/νος (Προϊστάμενος Γραμματείας), τηλ. 2810-379534, e-mail επικοινωνίας: secretariat-socw@hmu.gr, Fax: 2810-379504

Παπαδουράκη Στέλλα, τηλ. 2810-379536

Η παραλαβή πιστοποιητικών και εξυπηρέτηση από τη Γραμματεία γίνεται καθημερινά της ώρες 11.00 έως 13.00. Συνιστάται η καθημερινή παρακολούθηση των ανακοινώσεων που αναφέρονται σε τρέχοντα διδακτικά, ερευνητικά και διοικητικά ζητήματα και αναρτώνται στον σύνδεσμο της ιστοσελίδας https://sw.hmu.gr/news_gr/

1.5 Εγκαταστάσεις

Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας στεγάζεται στο σύγχρονο κτίριο της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας, σε μικρή απόσταση από τα κεντρικά κτίρια του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ στην περιοχή Σταυρωμένος (Τ.Θ.1939 ΤΚ 71004) στο Ηράκλειο Κρήτης.

1.6 Διαδίκτυο

Με την τυπική εγγραφή στο Τμήμα δίνεται από τη γραμματεία της φοιτητές/φοιτήτριες ιδρυματικός λογαριασμός για τη χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας. Οι φοιτητές θα πρέπει να εξοικειωθούν με το περιβάλλον εργασίας της πλατφόρμας ηλεκτρονικής μάθησης e-class του Πανεπιστημίου στο σύνδεσμο: <https://eclass.hmu.gr/>. Οδηγίες χρήσης του e-class υπάρχουν στο σύνδεσμο <https://eclass.hmu.gr/info/manual.php>.

Χρησιμοποιώντας της προσωπικούς κωδικούς, οι φοιτητές αποκτούν πρόσβαση στην διαδικτυακή πλατφόρμα ([e-class](#)), που χρησιμοποιείται από της διδάσκουσες και της διδάσκοντες για την ενίσχυση και την καλύτερη οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Μέσω της ιστοσελίδας των μαθημάτων δημιουργείται ένα δυναμικό περιβάλλον αλληλεπίδρασης και συνεχούς επικοινωνίας εκπαιδευτών/τριών και εκπαιδευόμενων.

1.7 Ακαδημαϊκό Ημερολόγιο 2021-2022

Σύμφωνα με απόφαση της Συγκλήτου, στην με αριθμό πράξης 56/27.05.2021 συνεδρίασή της, οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης των μαθημάτων του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου, διακοπών και εξεταστικών περιόδων του ακαδημαϊκού έτους 2021-2022 έχουν ως εξής:

2^η Εξεταστική περίοδος εαρινού και χειμερινού εξαμήνου 2020-21: 30 Αυγούστου έως 17 Σεπτεμβρίου 2021

Χειμερινό Εξάμηνο 2021 -2022

Εγγραφές – Δηλώσεις Μαθημάτων: 20 Σεπτεμβρίου έως 24 Σεπτεμβρίου 2021

Έναρξη μαθημάτων: 4 Οκτωβρίου 2021 (Σύμφωνα με απόφαση της Συγκλήτου, στην αρ. πράξης 64/21.09.2021 συνεδρίασή της, η ημερομηνία έναρξης μεταφέρθηκε από 27 Σεπτεμβρίου 2021 της 04 Οκτωβρίου 2021)

Λήξη μαθημάτων: 14 Ιανουαρίου 2022

Εβδομάδα συμπληρωματικών μαθημάτων: 17 Ιανουαρίου 2022 έως 21 Ιανουαρίου 2022

Διακοπές Χριστουγέννων: 23 Δεκεμβρίου 2021 έως 7 Ιανουαρίου 2022

1^η Εξεταστική περίοδος χειμερινού εξαμήνου: 24 Ιανουαρίου 2022 έως 11 Φεβρουαρίου 2022

Εαρινό Εξάμηνο 2021-2022

Εγγραφές – Δηλώσεις Μαθημάτων: 14 Φεβρουαρίου 2022 έως 18 Φεβρουαρίου 2022

Έναρξη μαθημάτων: 21 Φεβρουαρίου 2022

Λήξη μαθημάτων: 03 Ιουνίου 2022

Εβδομάδα συμπληρωματικών μαθημάτων: 06 Ιουνίου 2022 έως 10 Ιουνίου 2022

Διακοπές Πάσχα: 18 Απριλίου 2022 έως 29 Απριλίου 2022

1^η Εξεταστική περίοδος εαρινού εξαμήνου: 14 Ιουνίου 2022 έως 04 Ιουλίου 2022

2^η Εξεταστική περίοδος εαρινού και χειμερινού εξαμήνου: 01 Σεπτεμβρίου 2022 έως 23 Σεπτεμβρίου 2022

Αργίες / Εορτές

28/10/2021 (Εθνική Εορτή), 17/11/2021 (Επέτειος Πολυτεχνείου), 30/1/2022 (Εορτή Τριών Ιεραρχών. Δεν διεξάγεται εκπαιδευτική δραστηριότητα), 07/03/2022 (Καθαρά Δευτέρα), 25/03/2022 (Εθνική Εορτή), 01/05/2022 (Πρωτομαγιά), Ημέρα Διεξαγωγής φοιτητικών εκλογών, 13/06/2022 (Αγίου Πνεύματος)

Τοπικές Εορτές Ηρακλείου: 11/11/2021 (Αγίου Μηνά)

1.8 Εγγραφή και ανανέωση εγγραφής

Κάθε φοιτητής/φοιτήτρια πρέπει να εγγράφεται στο Τμήμα στην αρχή κάθε εξαμήνου (σε ημερομηνίες που ορίζονται έγκαιρα, ανακοινώνονται από τη Γραμματεία και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος) και να δηλώνει τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών που επιθυμεί να παρακολουθήσει κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο (δήλωση μαθημάτων).

Τόσο η εγγραφή όσο και η δήλωση μαθημάτων των φοιτητών σε κάθε εξάμηνο αποτελούν απαραίτητες ενέργειες. Οι διαδικασίες εγγραφής και δήλωσης μαθημάτων πραγματοποιούνται από της φοιτητές ηλεκτρονικά μέσω του πληροφοριακού συστήματος του Ιδρύματος.

1.9 Δήλωση μαθημάτων

Τα τυπικά προγράμματα των εξαμήνων σπουδών του Τμήματος είναι ενδεικτικά και όχι υποχρεωτικά για της φοιτητές/φοιτήτριες του Τμήματος. Η δήλωση μαθημάτων πρέπει να πραγματοποιείται κάθε εξάμηνο από τον ίδιο τον φοιτητή, ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση, η απόκτηση δωρεάν συγγραμμάτων και η συμμετοχή του της εξετάσεις του μαθήματος.

Διευκρινίζεται ότι ο φοιτητής **δικαιούται να εξεταστεί μόνο σε μάθημα που έχει δηλώσει** κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο. Οι φοιτητές που δεν έχουν υποβάλει δήλωση μαθημάτων ή έχουν υποβάλει εκπρόθεσμες δηλώσεις δεν γίνονται δεκτοί της εξετάσεις του εξαμήνου ή της επαναληπτικής του Σεπτεμβρίου.

Ο φοιτητής στην έναρξη κάθε διδακτικού εξαμήνου θα πρέπει να καταρτίσει το ατομικό πρόγραμμα σπουδών του, το οποίο περιλαμβάνει τα μαθήματα που επιθυμεί και πρόκειται να παρακολουθήσει κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο σύμφωνα με της κανόνες που θέτει το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Μέσα σε μία (1) εβδομάδα μετά την ολοκλήρωση των δηλώσεων μαθημάτων ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα τροποποίησης της αρχικής του δήλωσης.

1.10 Δήλωση συγγραμμάτων

Οι δηλώσεις των συγγραμμάτων για όλα τα μαθήματα γίνεται μέσω της Ηλεκτρονικής Υπηρεσίας Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Συγγραμμάτων «ΕΥΔΟΞΟΣ» (<https://eudoxus.gr/>), του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας & Θρησκευμάτων. Η προθεσμία δηλώσεων των συγγραμμάτων κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου ανακοινώνεται από την υπηρεσία «ΕΥΔΟΞΟΣ».

Χρησιμοποιώντας της προσωπικούς κωδικούς (που παραλαμβάνει κάθε φοιτητής κατά την εγγραφή του στο πρώτο έτος σπουδών από τη γραμματεία του Τμήματος) έχει πρόσβαση στο σύστημα «ΕΥΔΟΞΟΣ» και μπορεί να επιλέξει το σύγγραμμα που επιθυμεί σε κάθε μάθημα και να ενημερώνεται για τον τόπο και χρόνο παραλαβής του.

1.11 Ακαδημαϊκός Σύμβουλος Σπουδών (<https://sw.hmu.gr/>)

Οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι Σπουδών ανήκουν στο μόνιμο εκπαιδευτικό προσωπικό του Τμήματος. Αποστολή της είναι να καθοδηγούν της φοιτητές/φοιτήτριες κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης της στη διαμόρφωση του ατομικού προγράμματος σπουδών και να της βοηθούν στην επίλυση προβλημάτων κατά την διάρκεια της φοίτησης της, συμβάλλοντας στην καλύτερη προσαρμογή της στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Της σημαντική αποστολή των καθηγητών-συμβούλων είναι να υποστηρίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών της φοιτητές/φοιτήτριες με αναπηρία, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή της .

Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του θεσμού ορίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος ένα μέλος ΔΕΠ ανά εξάμηνο σπουδών. Οι φοιτητές μπορούν να συμβουλευονται της καθηγητές-συμβούλους της ώρες που έχουν ορίσει για αυτό το σκοπό. Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 έχουν ορισθεί οι παρακάτω Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι Σπουδών ανά εξάμηνο:

- Α εξάμηνο Ε. Παπαδάκη, τηλ. 2810-379525, e-mail papadaki@hmu.gr
- Β εξάμηνο Σ. Κουκούλη, τηλ. 2810-379517, e-mail koukouli@hmu.gr
- Γ εξάμηνο Β. Παπαδάκη, τηλ. 2810-379529, e-mail vpapadaki@hmu.gr
- Δ εξάμηνο Ν. Ράτσικα, τηλ. 2810-379527, e-mail ratsika@hmu.gr
- Ε εξάμηνο Μ. Παπαδακάκη, τηλ. 2810-379518, e-mail mpapadakaki@yahoo.gr
- Στ εξάμηνο Α. Καλαϊτζάκη, τηλ. 2810-379551, e-mail akalaitzaki@hmu.gr
- Ζ εξάμηνο Μ. Προκοπάκης, τηλ. 2810-379526, e-mail mprokop@hmu.gr

1.12 Συνήγορος του φοιτητή (<https://synigoros-edu.hmu.gr/>)

Σε κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα δημιουργείται αυτοτελές γραφείο με την επωνυμία «Συνήγορος του φοιτητή», με σκοπό τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών και καθηγητών ή διοικητικών υπηρεσιών του ιδρύματος, την τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθέριας, την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης και τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του ιδρύματος. Ο Συνήγορος του φοιτητή δεν έχει αρμοδιότητα σε θέματα εξετάσεων και βαθμολογίας των φοιτητών (παρ. 1^α του άρθρου 55 του ν. 4009/2011).

Αρμοδιότητες

Σύμφωνα με την παρ. 1γ του άρθρου 55 του ν. 4009/2011, ο Συνήγορος Φοιτητή:

- Διερευνά υποθέσεις, αυτεπάγγελα ή ύστερα από αναφορά φοιτητή, και διαμεσολαβεί στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για την επίλυσή της.
- Μπορεί να ζητά από της υπηρεσίες του Ιδρύματος κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεικτικό στοιχείο για την υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να διενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη.
- Αν διαπιστώσει ότι σε συγκεκριμένη υπόθεση δεν τηρείται η νομιμότητα, ότι παρατηρούνται φαινόμενα κακοδιοίκησης ή διαταράσσεται η εύρυθμη λειτουργία του Ιδρύματος, συντάσσει πόρισμα (το οποίο γνωστοποιεί στον καθηγητή/καθηγήτρια που τον/την αφορά ή την αρμόδια διοικητική υπηρεσία και τον φοιτητή που υπέβαλε την αναφορά) και διαμεσολαβεί με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος.
- Μπορεί να θέτει στο αρχείο αναφορά που κρίνεται αόριστη, αβάσιμη ή αστήρικτη, ενώ σε περίπτωση που κρίνει ότι υπάρχουν ενδείξεις για την τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος διαβιβάζει την υπόθεση στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο.

1.13 Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (<https://lib.hmu.gr/>)

Στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο λειτουργεί Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, με αποστολή την υποστήριξη της εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο των αντίστοιχων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών των Τμημάτων του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ. Διαθέτει πλούσια και πλήρως αυτοματοποιημένη έντυπη και ψηφιακή συλλογή, οργανωμένη σύμφωνα με τα διεθνή βιβλιοθηκονομικά πρότυπα. Μέσω του δικτυακού τόπου της βιβλιοθήκης οι φοιτητές μπορούν να ενημερωθούν σχετικά με τη λειτουργία της, να χρησιμοποιήσουν τις διαθέσιμες υπηρεσίες πληροφόρησης και να έχουν πρόσβαση τις συλλογές της. Η βιβλιοθήκη είναι δανειστική και η έκδοση κάρτας μέλους είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αξιοποίηση των πηγών της.

2. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Γραφείο Σίτισης και Στέγασης Φοιτητών

Τηλέφωνα Επικοινωνίας:

Πρωτόκολλο: 2810-379836

Σίτιση: 2810-379819

Στέγαση: 2810-379140 και 2810-379338,

Στεγαστικό Επίδομα: 2810-379122

Εστίες (Ηράκλειο): 2810- 250818

Τμήμα Φοιτητικών Παροχών/ Επικοινωνία-Αποστολή εγγράφων e-mail: dfm@hmu.gr

Σίτιση

Το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο παρέχει δωρεάν σίτιση στο εστιατόριο του. Δικαίωμα δωρεάν σίτισης έχουν όλοι οι προπτυχιακοί φοιτητές, που δεν έχουν υπερβεί το 12^ο εξάμηνο. Η κάρτα σίτισης διαρκεί ένα ακαδημαϊκό έτος και η χρήση της γίνεται αποκλειστικά μόνο από το φοιτητή που του χορηγήθηκε. Το εστιατόριο του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ διαθέτει καθημερινά και τα Σαββατοκύριακα, πρωινό, πλήρες γεύμα και δείπνο.

Στέγαση

Στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο λειτουργεί η Φοιτητική Εστία που μπορεί να φιλοξενήσει 296 φοιτητές στο Ηράκλειο. Το κόστος διαμονής είναι 30€ το μήνα για τα δίκλινα και 45€ για τα μονόκλινα, ενώ όσοι ανήκουν σε πολύτεκνη οικογένεια δεν πληρώνουν, αν επιλέξουν δίκλινο δωμάτιο. Τα παραπάνω έσοδα καλύπτουν κυρίως εκδηλώσεις των φοιτητών και ένα μικρό μέρος των λειτουργικών εξόδων. Οι φοιτητές που δεν λαμβάνουν δωμάτιο της Εστίες μπορούν να πάρουν το στεγαστικό επίδομα, εάν τηρούν τις προϋποθέσεις που αναγράφονται στο άρθρο 10 του νόμου 3220/2004 (ΦΕΚ 15^Α/2004).

Τμήμα Περίθαλψης και Κοινωνικής Μέριμνας

Ιατρείο (τηλ. 2810 379166).

Το ιατρείο του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου παρέχει πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα και περίθαλψη της φοιτητές/φοιτήτριες και στο προσωπικό του Ιδρύματος. Το εξειδικευμένο προσωπικό του μπορεί να παρέχει πρώτες βοήθειες σε περίπτωση ανάγκης στον χώρο του Ιδρύματος στο ωράριο λειτουργίας του.

Κέντρο Συμβουλευτικής και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης (Ηράκλειο): 2810- 379539 και 2810- 379541, <https://www.hmu.gr/el/hmu/10311>

Στόχος του Κέντρου είναι να συμβάλλει σε μια ομαλότερη και αποτελεσματικότερη προσαρμογή στην εκπαιδευτική διαδικασία, που μπορεί να παρεμποδίζεται είτε λόγω προσωπικών δυσκολιών, είτε λόγω των ιδιαίτερων στρεσογόνων συνθηκών, στα πλαίσια των οποίων υλοποιείται η εκπαιδευτική διαδικασία.

Γραφείο Πολιτιστικών & Αθλητικών Δραστηριοτήτων (τηλ. 2810379852)

Το Γραφείο Πολιτιστικών & Αθλητικών Δραστηριοτήτων μεριμνά για την οργάνωση των πολιτιστικών εκδηλώσεων και αθλητικών δραστηριοτήτων, καθώς της και για τον συντονισμό και λειτουργία πολιτιστικών ομάδων και ομάδων άλλων ενδιαφερόντων. Δραστηριοποιείται στην προώθηση του εθελοντισμού μεταξύ των μελών της Κοινότητας (φροντίδα περιβάλλοντος χώρου, υποστήριξη σε Άτομα με Αναπηρία, πληροφόρηση φοιτητών σε θέματα διαμονής, διασκέδασης, άθλησης, πολιτιστικών εκδηλώσεων και γνωριμίας της πόλης κ.ά.).

Κλειστό Γυμναστήριο «ΜΑΡΚΟΣ ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗΣ»

Τηλ.: 2810-379852,

Email: athletics@hmu.gr, Facebook: Κλειστό Αθλητικό Κέντρο «Μάρκος Καραναστάσης»

Στους φοιτητές και στο προσωπικό του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ παρέχεται η δυνατότητα για ποικίλες αθλητικές δραστηριότητες σε ένα άρτια οργανωμένο και πλήρως εξοπλισμένο αθλητικό χώρο, στελεχωμένο από καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Οι αθλητικές δραστηριότητες πραγματοποιούνται στο Κλειστό Γυμναστήριο «Μάρκος Καραναστάσης».

Το Γραφείο Υποστήριξης Ατόμων με Αναπηρία μεριμνά για την εξασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία της δραστηριότητας του Ιδρύματος. Παρέχει υπηρεσίες υποστήριξης σε ενδεχόμενα εμπόδια ένταξης και προσαρμογής σε νέα περιβάλλοντα και διαδικασίες. Συντονίζει δράσεις υποστήριξης των ατόμων με αναπηρία όσον αφορά στη συμμετοχή της στην εκπαίδευση και στην έρευνα και φροντίζει για την προσβασιμότητα της της υποδομές και υπηρεσίες του Ιδρύματος,

Φοιτητικός Σύλλογος

Ο φοιτητικός σύλλογος δραστηριοποιείται σχετικά με την προώθηση αιτημάτων και την επίλυση θεμάτων που απασχολούν την φοιτητική κοινότητα. Της διαδικασίες του Συλλόγου μπορούν να μετέχουν οι φοιτητές/φοιτήτριες μετά την εγγραφή της στο Τμήμα. Στα πλαίσια της Γενικής Συνέλευσης συζητούνται θέματα, τα οποία ορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου, το οποίο προκύπτει μετά από εκλογές που διενεργούνται κάθε άνοιξη.

3. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1 Το Πρόγραμμα Σπουδών-Σκοπός

Για την δημιουργία του αναθεωρημένου προπτυχιακού προγράμματος σπουδών στην Κοινωνική Εργασία (Ιούλιος 2019) λήφθηκαν υπόψη οι οδηγίες της Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) και του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων.

Όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών *αντιστοιχούν σε διδακτικές μονάδες (ECTS) που αντανακλούν τη σχετική βαρύτητα (και το φόρτο εργασίας) που απαιτείται για την επίτευξη των εκάστοτε επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων* Ο *φόρτος εργασίας* συνίσταται στο χρόνο που υπολογίζεται ότι χρειάζεται τυπικά να αφιερώσει της φοιτητής/φοιτήτρια για να ολοκληρώσει τις μαθησιακές δραστηριότητες που απαιτούνται για την επίτευξη των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Σε κάθε εξάμηνο του προγράμματος σπουδών, αντιστοιχούν 30 πιστωτικές μονάδες. Για τη λήψη του πτυχίου ο φοιτητής/τρια πρέπει να έχει ολοκληρώσει τα απαιτούμενα από το πρόγραμμα σπουδών μαθήματα, ασκήσεις και εργαστήρια, έχοντας συμπληρώσει 240 διδακτικές μονάδες.

Σκοπός προγράμματος σπουδών: Το πρόγραμμα παρέχει της φοιτητές-φοιτήτριες την απαραίτητη θεωρητική και εφαρμοσμένη γνώση, ώστε να αποκτήσουν της κατάλληλες επαγγελματικές δεξιότητες, δεοντολογία και κριτική σκέψη για την άσκηση της Διαμεθοδικής Κοινωνικής Εργασίας, ανταποκρινόμενοι/νες της μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες.

Το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών καλύπτει θεωρητικές και εφαρμοσμένες γνώσεις Κοινωνικής Εργασίας που αφορούν:

- Στην πρόληψη και αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης που βιώνουν άτομα, ομάδες και κοινότητες
- Στην στήριξη και ενδυνάμωση μελών κοινοτήτων και κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων, ώστε να βελτιώσουν τις συνθήκες ζωής της.

Επίσης μέσω του προγράμματος παρέχονται γνώσεις εφαρμοσμένης κοινωνικής έρευνας.

Μέσω του προγράμματος σπουδών:

-Παρέχεται σύγχρονη θεωρητική γνώση στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας, μέσω των μαθημάτων ειδικότητας. Τα μαθήματα αυτά καλύπτουν γνώση που αφορά στη Μεθοδολογία

της Κοινωνικής Εργασίας, γνώσεις Διαμεθοδικής-Γενικής Κοινωνικής Εργασίας και γνώσεις που αφορούν στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς-πεδία άσκησης.

-Παρέχονται διεπιστημονικές γνώσεις, μέσω μαθημάτων που καλύπτουν συναφή με την Κοινωνική Εργασία γνωστικά αντικείμενα (Κοινωνική πολιτική, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία, Δίκαιο κ.α.)

-Υλοποιείται η Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία, μέσω της οποίας οι φοιτητές/φοιτήτριες ασκούνται στο πεδίο της εφαρμογής της Κοινωνικής Εργασίας. Η εκπαίδευση στην Κοινωνική Εργασία απαιτεί σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την εφαρμογή σε πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών συνδυάζει την απόκτηση σύγχρονων θεωρητικών γνώσεων με την συστηματική εκπαίδευση στην εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας σε χώρους άσκησης του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας.

3.2 ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αναμενόμενες Γνώσεις

Οι απόφοιτοι/απόφοιτες αναμένεται να:

- Διαθέτουν ευρύ φάσμα σύγχρονων θεωρητικών γνώσεων και εφαρμογών που αφορούν στο γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας. Αποκτούν γνώσεις και εμπειρία εφαρμογής της Γενικής/ Διαμεθοδικής Κοινωνικής Εργασίας.
- Αντλούν γνώσεις από τη Μεθοδολογία της κοινωνικής εργασίας αλλά και από συναφείς επιστήμες, εμβαθύνοντας και διευρύνοντας τις γνώσεις της που αφορούν στην πρόληψη και αντιμετώπιση των ανθρωπίνων προβλημάτων και στην ενδυνάμωση ατόμων, ομάδων, οικογενειών και κοινοτήτων.
- Κατανοούν τις αρχές-αξίες-δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας και τα ηθικά διλήμματα που αντιμετωπίζουν οι κοινωνικοί λειτουργοί στην άσκηση του ρόλου της.
- Αξιοποιούν θεωρίες για την κατανόηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και των κοινωνικών προβλημάτων.
- Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο η καταπίεση, οι διακρίσεις και οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες συμβάλλουν στη δημιουργία σύνθετων προβλημάτων που επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων. Αναγνωρίζουν το δικό της ρόλο στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών της και στην προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης.
- Διαθέτουν γνώσεις για τη ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής-κοινωνικής πρόνοιας-κοινωνικής εργασίας και την επίδραση της στη ποιότητα των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.
- Διαθέτουν γνώσεις διεξαγωγής και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων κοινωνικής έρευνας.

Αναμενόμενες Δεξιότητες

Οι απόφοιτοι/απόφοιτες αναμένεται να:

- Αναπτύξουν δεξιότητες σχεδιασμού και υλοποίησης και αξιολόγησης παρεμβάσεων σε διαφορετικά επίπεδα (επίπεδο ατόμου-οικογένειας-ομάδας-οργανισμού και κοινότητας), ώστε να συμβάλλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.
- Διαθέτουν δεξιότητες υλοποίησης κοινωνικής έρευνας και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας, ώστε να συμβάλλουν στην επισήμανση ακάλυπτων κοινωνικών αναγκών και στην προώθηση της αναβάθμισης της κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.
- Διαθέτουν δεξιότητες συμβουλευτικής παρέμβασης – ενδυνάμωσης σε επίπεδο ατόμου, οικογένειας, ομάδας και κοινότητας.
- Αποκτούν δεξιότητες προώθησης αλλαγών σε επίπεδο Κοινωνικής Οργάνωσης.

- Διαθέτουν δεξιότητες επικοινωνίας και απόκτησης επαγγελματικής στάσης, τροποποιώντας στάσεις και συμπεριφορές μέσω βιωματικής μάθησης.

Αναμενόμενες Ικανότητες

Οι απόφοιτοι/απόφοιτες αναμένεται να:

- Διαθέτουν ικανότητα αποτελεσματικής εφαρμογής της κοινωνικής εργασίας στα πλαίσια της Οργάνωσης, προωθώντας αλλαγές με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.
- Διαθέτουν κριτική ικανότητα κατανόησης των θεωριών, των αρχών-δεοντολογίας και της μεθοδολογίας της κοινωνικής εργασίας
- Μελετούν, σχεδιάζουν και υλοποιούν δράσεις με επαγγελματική στάση και κοινωνική υπευθυνότητα, συμβάλλοντας στην κάλυψη των αναγκών πρόνοιας σε τοπικό επίπεδο και στην αναβάθμιση του επαγγέλματος της
- Αποκτούν κριτική ικανότητα για της παράγοντες που επηρεάζουν τη ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής-κοινωνικής πρόνοιας-κοινωνικής εργασίας.
- Υλοποιούν έρευνα με σκοπό την υποβολή τεκμηριωμένων προτάσεων, προωθώντας την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των εξυπηρετούμενων και την κάλυψη των αναγκών πρόνοιας της τοπικής κοινότητας.

3.3 Δομή του προγράμματος σπουδών

Η διάρκεια του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών είναι οκτώ (8) αυτοτελή ακαδημαϊκά εξάμηνα κατανεμημένα σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά έτη. Κάθε εξάμηνο (χειμερινό-εαρινό) περιλαμβάνει δεκατρείς εβδομάδες διδασκαλίας και δύο έως τρεις εβδομάδες για την εξεταστική περίοδο χειμερινού εξαμήνου και για την εξεταστική περίοδο εαρινού εξαμήνου. Της υπάρχει η 2^η Εξεταστική περίοδος εαρινού και χειμερινού εξαμήνου που πραγματοποιείται τον Σεπτέμβριο (στην οποία οι φοιτητές μπορούν να εξεταστούν σε μαθήματα που περιλαμβάνονται στο χειμερινό και στο εαρινό εξάμηνο).

Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών διακρίνονται σε *Υποχρεωτικά και Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα*. Τα Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά είναι μαθήματα που επιλέγονται από της φοιτητές από λίστα περισσοτέρων μαθημάτων. Κατά τη διάρκεια των 8 εξαμήνων προσφέρονται 36 υποχρεωτικά μαθήματα καθώς και αριθμός Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικών Μαθημάτων (στο Ε, ΣΤ, Ζ και Η εξάμηνο). Από τα Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα ο φοιτητής επιλέγει 4 (στην περίπτωση που εκπονήσει πτυχιακή εργασία) ή 6 (σε περίπτωση που δεν εκπονήσει πτυχιακή εργασία). **Δηλαδή για την λήψη του πτυχίου η ο/η φοιτητής/φοιτήτρια θα πρέπει να έχει αξιολογηθεί επιτυχώς: είτε σε 40 μαθήματα και την πτυχιακή του εργασία είτε σε 42 μαθήματα.**

3.4 Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία στην Κοινωνική Εργασία

Κατά τη διάρκεια του Ε, Ζ και Η εξαμήνου πραγματοποιείται η Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία I, II, και III αντίστοιχα. Η Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία παρέχει της φοιτητές/φοιτήτριες τη δυνατότητα να συνδέσουν τη θεωρητική γνώση με την πράξη και να αναπτύξουν την εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας στα πλαίσια μιας Κοινωνικής Υπηρεσίας-Οργάνωσης. Υποστηρίζονται από κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται της Οργανώσεις και εποπτεύονται-καθοδηγούνται από επόπτη/επόπτρια, που αναλαμβάνει το ρόλο του εκπαιδευτή.

Οι φοιτητές καθοδηγούνται μέσω της ομαδικής εποπτείας (2-3 ώρες ομαδικής εποπτείας εβδομαδιαία). Προϋπόθεση για την υλοποίηση της ομαδικής εποπτείας είναι η εβδομαδιαία απασχόληση με δραστηριότητες της Οργάνωσης 8 ώρες (στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης-

Εποπτείας I), η εβδομαδιαία απασχόληση με δραστηριότητες της Οργάνωσης 22 ώρες (στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης-Εποπτείας II), και η εβδομαδιαία απασχόληση με δραστηριότητες της Οργάνωσης 32 ώρες (στα πλαίσια της Πρακτικής Άσκησης-Εποπτείας III. Οι στόχοι της Πρακτικής Άσκησης-Εποπτείας και οι προσδοκίες για της εκπαιδευόμενους εξειδικεύονται ανάλογα με το εξάμηνο σπουδών

Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης

Η Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης αποτελεί βασική μέθοδο εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία. Ο όρος 'Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης' αναφέρεται στην επίβλεψη, υποστήριξη και καθοδήγηση του ασκούμενου φοιτητή/φοιτήτριας (μέσω της ομαδικής εποπτείας) για να εφαρμόσει στα πλαίσια μιας Κοινωνικής Υπηρεσίας-Κοινωνικής Οργάνωσης της αρχές και μεθοδολογία της Κοινωνικής Εργασίας και να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της παρέμβασής του.

Η ομαδική εποπτεία πραγματοποιείται σε μικρές ομάδες φοιτητών (6 ατόμων το ανώτατο) που ασκούνται στην ίδια ή σε απόλυτα συναφείς υπηρεσίες. Μέσω της δυναμικής διαδικασίας της ομαδικής εποπτείας και της καθοδήγησης του επόπτη/της επόπτριας ο ασκούμενος φοιτητής αποκτά γνώσεις και δεξιότητες εφαρμογής της Κοινωνικής Εργασίας, δυνατότητα σχεδιασμού, ανάλυσης και αξιολόγησης του έργου που έχει αναλάβει να φέρει εις πέρας, ενώ προετοιμάζεται για τα επόμενα βήματα της παρέμβασής του.

Παράλληλα με τα παραπάνω οι φοιτητές ενθαρρύνονται στη σταδιακή απόκτηση αυτογνωσίας αναγνωρίζοντας τη σημασία των προσωπικών στάσεων-αντιλήψεων-προκαταλήψεων στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς της, με αποτέλεσμα την τροποποίηση στάσεων, τη βελτίωση της ικανότητας για επικοινωνία και τη διαμόρφωση επαγγελματικής στάσης. Ο επόπτης/επόπτρια διαχειρίζεται την ένταση και το άγχος του φοιτητή, βοηθά στη σύνδεση θεωρίας-πράξης, καθοδηγεί, αναγνωρίζει τις επιτυχείς παρεμβάσεις, επισημαίνει τις αδυναμίες, υποστηρίζει της φοιτητές για να ξεπερνούν τις αδυναμίες και της ενθαρρύνει στην απόκτηση αυτογνωσίας (που είναι προϋπόθεση για την απόκτηση επαγγελματικής στάσης).

3.5 Πρόγραμμα σπουδών-Κατηγορίες μαθημάτων

Στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνονται οι ακόλουθες κατηγορίες μαθημάτων:

- Μαθήματα Επιστημονικής Περιοχής/Ειδικότητας: Πρόκειται για τα μαθήματα που αναφέρονται άμεσα στο επιστημονικό αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών (Κοινωνική Εργασία).
- Μαθήματα Ειδικής Υποδομής: Μαθήματα που αν και δεν αναφέρονται άμεσα στο επιστημονικό αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών, ωστόσο αποτελούν απαραίτητη επιστημονική γνώση για να κατανοήσει ο φοιτητής/φοιτήτρια θέματα που εντάσσονται στο επιστημονικό αντικείμενο «Κοινωνική Εργασία».
- Μαθήματα Γενικής Υποδομής: Μαθήματα που στοχεύουν στην απόκτηση γενικών γνώσεων, στη ευρύτερη παιδεία του φοιτητή/φοιτήτριας ως επιστήμονα και ως πολίτη

3.6 Προαπαιτούμενα μαθήματα

Εάν οι γνώσεις που παρέχονται σε ένα μάθημα είναι προϋπόθεση επιτυχούς παρακολούθησης της άλλου μαθήματος, το πρώτο μάθημα χαρακτηρίζεται προαπαιτούμενο του δεύτερου και το δεύτερο εξαρτώμενο από το πρώτο.

- Τα μαθήματα: «Επικοινωνία και Συνέντευξη στην Κοινωνική Εργασία», «ΚΕΟ/Δημιουργική Έκφραση και Τέχνη στην Εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας» και «Δεοντολογία Κοινωνικής Εργασίας» είναι προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία I».

- Τα μαθήματα: «Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία Ι», «Γενική Κοινωνική Εργασία» και «ΚΕΚ-Μεθοδολογία Παρέμβασης» είναι προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία ΙΙ»
- Τα μαθήματα: «Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία ΙΙ», «Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια» και «Κοινωνική Ανάπτυξη και Κοινωνική Εργασία» είναι προαπαιτούμενα για την παρακολούθηση του μαθήματος «Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία ΙΙΙ»

3.7 Εκπόνηση πτυχιακής εργασίας

Οι τελειόφοιτοι φοιτητές (Ζ' και Η εξαμήνου) του Τμήματος έχουν τη δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Η πτυχιακή εργασία είναι προαιρετική, αντικαθιστά δύο Κατ' Επιλογήν Μαθήματα και ισοδυναμεί με οκτώ (8) διδακτικές μονάδες. Πληροφορίες όσον αφορά στη διαδικασία ανάθεσης και εκπόνησης πτυχιακής εργασίας, στη συγγραφή και μορφοποίηση, στη διαδικασία ολοκλήρωσης και υποβολής καθώς και στην παρουσίαση και αξιολόγηση της πτυχιακής εργασίας περιγράφονται στον Οδηγό Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας (βλ. https://sw.hmu.gr/wp-content/uploads/drupal/sw/att/kanonismos_eponisis_ptyhiakis_ergasias_tmimatos_k.e.8-4-2016.pdf).

3.8 Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ανταλλαγών / ERASMUS

Το πρόγραμμα ERASMUS, είναι η πλέον γνωστή δράση του προγράμματος «Δια Βίου Μάθηση» που αφορά στην κινητικότητα φοιτητών και καθηγητών Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας αξιοποιεί τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Ανταλλαγών από το 1989. Της μεγάλος αριθμός φοιτητών/φοιτητριών έχει πραγματοποιήσει μέρος των σπουδών του (μαθήματα ή πρακτική άσκηση) σε Πανεπιστήμια Ευρωπαϊκών χωρών και αντίστοιχα το Τμήμα έχει υποδεχθεί φοιτητές από όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης. Παράλληλα, οι ανταλλαγές εκπαιδευτικών για διδασκαλία, αποτελούν πλέον μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας που αναπτύσσει το Τμήμα. Η πλούσια γνώση και εμπειρία που έχει συσσωρευτεί στη διάρκεια των χρόνων αξιοποιείται συνεχώς της όφελος της εκπαίδευσης.

Προϋποθέσεις συμμετοχής: Οι φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει το τρίτο εξάμηνο, μπορούν να πραγματοποιήσουν μέρος των σπουδών σε ένα από τα συνεργαζόμενα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για 3 έως 12 μήνες. Τα κριτήρια επιλογής της είναι: η καλύτερη ακαδημαϊκή απόδοση σε σχέση με της υποψήφιους και η καλή γνώση της γλώσσας που χρησιμοποιείται στη χώρα υποδοχής. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα, της υποτροφίες που παρέχουν, της προϋποθέσεις και τη διαδικασία συμμετοχής σε αυτά, ο ενδιαφερόμενος/νη θα πρέπει να απευθύνεται στην ακαδημαϊκό υπεύθυνο του Τμήματος, Κούτρα Κλειώ (kkoutra@hmu.gr), στη Gloria Vega (vega@hmu.gr) διοικητικό υπεύθυνο στο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων του Ιδρύματος και στην ιστοσελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ (<https://iro.hmu.gr/>). Κατάλογος συνεργαζόμενων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και εισαγωγικές πληροφορίες υπάρχουν στην ιστοσελίδα του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων .

3.9 Γραφείο Διασύνδεσης και Σταδιοδρομίας (<https://career.hmu.gr>)

Το Γραφείο Διασύνδεσης & Σταδιοδρομίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου λειτουργεί α) ως υποστηρικτικός μηχανισμός φοιτητών και πτυχιούχων για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής της σταδιοδρομίας και β) ως σύνδεσμος επικοινωνίας της πανεπιστημιακής κοινότητας με της φορείς εκπαίδευσης κατάρτισης και –κυρίως- απασχόλησης.

Πιο συγκεκριμένα προσφέρει σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες υπηρεσίες:

- Εκπαιδευτικής /επαγγελματικής ενημέρωσης και πληροφόρησης,

- Επαγγελματικής ανάπτυξης, προσανατολισμού και συμβουλευτικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης κατά τη μετάβασή της στον κόσμο της εργασίας,
- Δικτύωσης και σύνδεσης με τον επιχειρηματικό κόσμο,
- Προβολής του έργου της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας του Πανεπιστημίου.

3.10 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κωδ.	Α' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.1.001.0 0804.1.001.1	1. Εισαγωγή στην Κοινωνική Εργασία	Υ-ΜΕ	3	6
0804.1.002.0	2. Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	Υ-ΜΕΥ	3	6
0804.1.003.0	3. Εισαγωγή στην Ψυχολογία	Υ-ΜΕΥ	3	6
0804.1.004.0	4. Κοινωνική Πολιτική	Υ-ΜΕΥ	3	6
0804.1.005.0	5. Δίκαιο	Υ-ΜΓΥ	3	6
	ΣΥΝΟΛΟ		15	30
Κωδ.	Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.2.001.0	1. Επικοινωνία και Συνέντευξη στην Κοινωνική Εργασία	Υ-ΜΕ	3	6
0804.2.002.0	2. Κοινωνιολογία των Θεσμών	Υ-ΜΕΥ	3	6
0804.2.003.0	3. Οικογενειακή Πολιτική	Υ-ΜΕΥ	4	6
0804.2.004.0	4. Κλινική Ψυχολογία και Ψυχοπαθολογία	Υ-ΜΕΥ	3	6
0804.2.005.0	5. Μετανάστευση & Κοινωνική Ένταξη	Υ-ΜΓΥ	3	6
	ΣΥΝΟΛΟ		16	30
Κωδ.	Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.3.001.0 0804.3.001.1	1. Δεοντολογία Κοινωνικής Εργασίας	Υ-ΜΕ	3	6
0804.3.002.0	2. Διαφορετικότητα και Ενδυνάμωση στην ΚΕ	Υ-ΜΕ	3	6
0804.3.003.0 0804.3.003.1	3. Κοινωνική Πολιτική για Ευάλωτες Ομάδες	Υ-ΜΕΥ	4	6
0804.3.004.0 0804.3.004.1	4. Κοινωνική Εργασία με Ομάδες- Δημιουργική έκφραση & τέχνη στην εφαρμογή της ΚΕ	Υ-ΜΕ	4	6
0804.3.005.0	5. Κοινωνική Ψυχολογία	Υ-ΜΓΥ	3	6

	ΣΥΝΟΛΟ		17	30
Κωδ.	Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.4.001.0	1. Γενική Κοινωνική Εργασία	Υ-ΜΕ	3	6
0804.4.002.0	2. Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια	Υ-ΜΕ	3	6
0804.4.003.0	3. Διαπολιτισμική Κ.Ε.	Υ-ΜΕ	3	6
0804.4.004.0	4. Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα – Μεθοδολογία Παρέμβασης	Υ-ΜΕ	3	6
0804.4.005.0	5. Στατιστική	Υ-ΜΓΥ	4	6
	ΣΥΝΟΛΟ		16	30
Κωδ.	Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.5.001.0 0804.5.001.1	1. Μεθοδολογία Έρευνας στην Κοινωνική Εργασία	Υ-ΜΕΥ	3	6
0804.5.002.0 0804.5.002.1	2. Κλινική Κοινωνική Εργασία	Υ-ΜΕ	3	6
0804.5.003.0	3. Κ.Ε στην εκπαίδευση	Υ-ΜΕ	2	4
0804.5.004.0	4. Κοινωνική Ανάπτυξη και ΚΕ	Υ-ΜΕ	2	4
0804.5.005.0	5. Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία Ι		3	6
	6. Επιλογής Υποχρεωτικό			4
	ΣΥΝΟΛΟ		16	30
Κωδ.	ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.6.001.0	1. Ποιοτική Έρευνα στην ΚΕ	Υ-ΜΕΥ	2	4
0804.6.002.0	2. ΚΕ στην Κακοποίηση παιδιών & ενηλίκων	Υ-ΜΕ	3	6
0804.6.003.0	3. Εκτίμηση Αναγκών & Κοινωνικός Σχεδιασμός	Υ-ΜΕ	4	6
0804.6.004.0	4. ΚΕ και Κοινωνική Φροντίδα Υγείας	Υ-ΜΕ	3	6
	5. Επιλογής Υποχρεωτικό		3	4
	6. Επιλογής Υποχρεωτικό		3	4

	ΣΥΝΟΛΟ		18	30
Κωδ.	Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.7.001.0	1. Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών	Υ-ΜΕ	3	4
0804.7.002.0	2. Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην ΚΕ	Υ-ΜΕ	3	5
0804.7.003.0	3. Κ.Ε με έμφαση της Εξαρτήσεις	Υ-ΜΕ	3	5
0804.7.004.0	4. Πρακτική Άσκηση – Εποπτεία II		3	8
	5.α Πτυχιακή Εργασία		6	8
	5.β. Επιλογής Υποχρεωτικό		3	4
	5.β. Επιλογής Υποχρεωτικό		3	4
	ΣΥΝΟΛΟ		18	30
Κωδ.	Η' ΕΞΑΜΗΝΟ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.8.001.0	1. Ριζοσπαστική και Κριτική ΚΕ	Υ-ΜΕ	3	6
0804.8.002.0	2. ΚΕ στο χώρο της Δικαιοσύνης	Υ-ΜΕ	3	6
0804.8.003.0	3. Πρακτική Άσκηση – Εποπτεία III		3	14
	4. Επιλογής Υποχρεωτικό		3	4
	ΣΥΝΟΛΟ		12	30
Κωδ.	Επιλογής Υποχρεωτικά Μαθήματα (ΕΥ)	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.5.006.0	1. Ενεργός Γήρανση και ΚΕ	ΕΥ-ΜΕ	3	4
0804.5.007.0	2. Κοινωνικά κινήματα και κοινωνική αλλαγή	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.5.008.0	3. Πολιτισμός και Κοινωνική Ανάπτυξη	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.5.009.0	4. Συμβουλευτική Παιδιών – Εφήβων	ΕΥ-ΜΕΥ	3	4
0804.5.012.0	5. Θέματα Βιοηθικής	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.5.013.0	6. Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.006.0	7. Κοιν. Ανισότητες, φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4

0804.6.007.0	8. Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.008.0	9. Θέματα φύλου και Ισότητας	ΕΥ-ΜΕΥ	3	4
0804.6.009.0	10 Εφαρμογές Πληροφορικής	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.012.0	12. Θεραπευτικό Παιχνίδι & Παιγνιοθεραπεία	ΕΥ-ΜΕΥ	3	4
0804.6.019.0	13. Συμβουλευτική Ενηλίκων στην Κ.Ε.	ΕΥ-ΜΕ	3	4
0804.6.015.0	14. Αναπηρία και Κ.Ε.	ΕΥ-ΜΕ	3	4
0804.5.016.0	15. Κοινωνιολογία της βίας και των Κοινωνικών Συγκρούσεων	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.5.014.0	16. Μνήμη, Χώρος – Κοινότητα	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.022.0	17. Εγγραματοσύνη σε Θέματα Υγείας	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.5.015.0	18. Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.020.0	19. Προσφυγική Προστασία – Δίκαιο και Δικαιώματα	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
Κωδ.	ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ	Κατηγορία μαθήματος	Σύνολο ωρών	ECTS
0804.6.016.0	1. Domestic Violence	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.011.0	2. Positive Psychology	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.6.018.0	3. Interpersonal relationships and well-being	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4
0804.5.017.0	4. Resilience and global transformation. International Online Course	ΕΥ-ΜΓΥ	3	4

Υ-ΜΕ= Υποχρεωτικό-Μάθημα Ειδικότητας, **Υ-ΜΓΥ**= Υποχρεωτικό-Μάθημα Γενικής Υποδομής, **Υ-ΜΕΥ** = Υποχρεωτικό-Μάθημα Ειδικής Υποδομής

ΕΥ-ΜΕ= Επιλογής Υποχρεωτικό-Μάθημα Ειδικότητας, **ΕΥ-ΜΓΥ**= Επιλογής Υποχρεωτικό-Μάθημα Γενικής Υποδομής, **ΕΥ-ΜΕΥ** = Επιλογής Υποχρεωτικό-Μάθημα Ειδικής Υποδομής.

3.11 Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών ανά κατηγορία

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. Μαθήματα Υποχρεωτικά – ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Εισαγωγή στην Κοινωνική Εργασία
- Επικοινωνία και Συνέντευξη στην Κοινωνική Εργασία
- Δεοντολογία Κοινωνικής Εργασίας

- Διαφορετικότητα και Ενδυνάμωση στην ΚΕ
- Κοινωνική Εργασία με Ομάδες / Δημιουργική Έκφραση & Τέχνη στην Εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας
- Γενική Κοινωνική Εργασία
- Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα -Μεθοδολογία Παρέμβασης
- Κοινοτική Ανάπτυξη και Κοινωνική Εργασία
- Εκτίμηση Αναγκών και Κοινωνικός Σχεδιασμός
- Κλινική Κοινωνική Εργασία
- Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια
- Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών
- Διαπολιτισμική Κοινωνική Εργασία
- Κοιν. Εργασία στη Κακοποίηση παιδιών και ενηλίκων
- Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην Κοιν. Εργασία
- Κοιν. Εργασία και Κοινοτική Φροντίδα Υγείας
- Κοιν. Εργασία στην Εκπαίδευση
- Κοιν. Εργασία με έμφαση στις Εξαρτήσεις
- Ριζοσπαστική και Κριτική Κοινωνική Εργασία
- Κοιν. Εργασία στον χώρο της Δικαιοσύνης

Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία στην Κοιν. Εργασία

- Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία I
- Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία II
- Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία III

2. Μαθήματα Υποχρεωτικά – ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

- Δίκαιο
- Μετανάστευση και Κοινωνική Ένταξη
- Κοινωνική Ψυχολογία
- Στατιστική

3. Μαθήματα Υποχρεωτικά ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

- Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία
- Κοινωνιολογία των Θεσμών
- Κοινωνική Πολιτική
- Οικογενειακή Πολιτική
- Κοινωνική Πολιτική για Ευάλωτες Ομάδες
- Εισαγωγή στην Ψυχολογία
- Κλινική Ψυχολογία και Ψυχοπαθολογία
- Μεθοδολογία Έρευνας στην Κοινωνική Εργασία
- Ποιοτική Έρευνα στην Κοιν. Εργασία

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. Μαθήματα κατ' επιλογή Υποχρεωτικά – ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

- Πτυχιακή
- Κοιν. Εργασία και Αναπηρία
- Συμβουλευτική Ενηλίκων στη Κοινωνική Εργασία

- Ενεργός γήρανση και Κοιν. Εργασία

2. Μαθήματα κατ' επιλογή Υποχρεωτικά – ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

- Κοινωνικά Κινήματα και Κοινωνική Αλλαγή
- Πολιτισμός και Κοινωνική Ανάπτυξη
- Κοινωνικές Ανισότητες, Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός
- Ατομικά & Κοινωνικά Δικαιώματα
- Θέματα Βιοηθικής
- Εφαρμογές Πληροφορικής
- Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα
- Εγγραμματοσύνη σε Θέματα Υγείας
- Κοινωνιολογία της βίας και των κοινωνικών συγκρούσεων

3. Μαθήματα κατ' επιλογή Υποχρεωτικά ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

- Συμβουλευτική Παιδιών – Εφήβων
- Θέματα Φύλου και Ισότητας
- Θεραπευτικό Παιχνίδι & Παιγνιοθεραπεία
- Προσφυγική Προστασία: Δίκαιο και Δικαιώματα
- Μνήμη, Χώρος, Κοινότητα
- Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ

- Positive Psychology
- Domestic Violence
- Interpersonal relationships and well-being
- Resilience and global transformation. International Online Course

4. ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

4.1 ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.1.001.0 (Θ) 0804.1.001.1(Α. Π)	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εισαγωγή στη Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕ Σ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις (2ώρες) & Ασκήσεις Πράξης (1ώρα)	3	6	
ΣΥΝΟΛΟ		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/document/?course=YK202		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονες γνώσεις για την έννοια, το περιεχόμενο και την ιστορική εξέλιξη της Κοινωνικής Εργασίας. • Κατανόηση των αρχών και αξιών που διέπουν την άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας. • Γνώσεις για την εξέλιξη - ανάπτυξη της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα • Γνώσεις για τους τομείς απασχόλησης του κοινωνικού λειτουργού και τα προβλήματα που αντιμετωπίζει κατά την άσκηση του επαγγελματικού του ρόλου στην Ελλάδα • Γνώσεις ως προς βασικές έννοιες της Κοινωνικής Εργασίας όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα και η κοινωνική δικαιοσύνη 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας 			

<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης 													
Ικανότητες													
<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και κοινωνικής ευαισθησίας για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος. • Συνειδητοποίηση προκαταλήψεων και ικανότητα τεκμηριωμένης αμφισβήτησής τους • Ικανότητα κριτικής εξέτασης κυρίαρχων στάσεων και αντιλήψεων προς ομάδες πληθυσμού που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό • Ικανότητα μελέτης, ανάλυσης και παρουσίασης προβλημάτων κοινωνικού ενδιαφέροντος 													
Γενικές Ικανότητες													
<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική εργασία • Αυτόνομη εργασία • Λήψη αποφάσεων • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής 													
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ													
<ol style="list-style-type: none"> 1. Έννοια και αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας. 2. Βασική θεώρηση Κοινωνικής Εργασίας 3. Κίνητρα επιλογής επαγγέλματος Κοινωνικής Εργασίας 4. Ιστορική εξέλιξη της Κοινωνικής Εργασίας 5. Σχέση της Κοινωνικής Εργασίας με άλλες κοινωνικές επιστήμες - Διεπιστημονική συνεργασία 6. Η ανάπτυξη της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα (Εξέλιξη Κοινωνικής Εργασίας - Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ελλάδα) 7. Ανασταλτικοί παράγοντες στην εξέλιξη της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα-Συνθήκες εργασίας κοινωνικών λειτουργών 8. Τομείς άσκησης Κοινωνικής Εργασίας 9. Αυτογνωσία και Κοινωνική Εργασία 10. Στερεότυπα και προκαταλήψεις: δημιουργία και αντιμετώπιση 11. Αρχές και αξίες Κοινωνικής Εργασίας 12. Ανθρώπινα δικαιώματα και Κοινωνική Εργασία 													
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη /ανάλυση υλικού</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη για εξετάσεις</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	50	Αυτοτελής μελέτη /ανάλυση υλικού	60	Μελέτη για εξετάσεις	30	Σύνολο φόρτου	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>												
Διαλέξεις	40												
Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	50												
Αυτοτελής μελέτη /ανάλυση υλικού	60												
Μελέτη για εξετάσεις	30												
Σύνολο φόρτου	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Ο βαθμός της θεωρίας αντιστοιχεί στο 60% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος και ο βαθμός της Α.Π αντιστοιχεί στο 40% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος.</p> <p>Αξιολόγηση θεωρίας: Στη θεωρία του μαθήματος ο φοιτητής/φοιτήτρια έχει δικαίωμα να επιλέξει εάν θα συμμετέχει ή όχι σε τεστ προόδου. Εάν συμμετέχει στο τεστ προόδου ο βαθμός που θα πάρει αντιστοιχεί στο 40%, ενώ η τελική γραπτή εξέταση αντιστοιχεί</p>												

	<p>στο 60% της τελικής βαθμολογίας της θεωρίας. Εάν ο φοιτητής δεν συμμετέχει στο τεστ προόδου η τελική γραπτή εξέταση αξιολογείται στη κλίμακα του 10.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος αναγράφονται στην ιστοσελίδα του μαθήματος στο e-class. <u>Στη γραπτή εξέταση αξιολογείται:</u> Η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.</p> <p>Αξιολόγηση Άσκησης Πράξης: Ο βαθμός επίδοσης στην Άσκηση Πράξης είναι αποτέλεσμα: α) της αξιολόγησης ομαδικής γραπτής εργασίας και β) της ενεργούς συμμετοχής του φοιτητή/φοιτήτριας κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Άσκησης Πράξης.</p>
<p>ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</p>	
<p><i>Βάγια, Χ. (1994). Κοινωνικά δικαιώματα και κοινωνική εργασία, Συγκλίνουσες αρχές και επιδιώξεις. Κοινωνική Εργασία, 53, 241-258</i></p> <p><i>Ζαϊμάκης, Γ. (1999). Νεωτερική σκέψη και μετανεωτερικότητα: Από τη μοντέρνα στη μεταμοντέρνα κοινωνική εργασία. Κοινωνική Εργασία, 61, 7-28</i></p> <p><i>Ιωακειμίδης, Β., (2012). Η «σκοτεινή» πλευρά της κοινωνικής εργασίας στην Ελλάδα. Μια κριτική αποτίμηση της πρώιμης ιστορίας του επαγγέλματος (1945-1967). Στο Ιωακειμίδης, Β., (επιμ) Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: Ίων</i></p> <p><i>Καλλινικάκη, Θ. (2011). Κοινωνική εργασία, Εισαγωγή στη θεωρία και πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας. Αθήνα: Τόπος.</i></p> <p><i>Παπαδάκη, Β. (1999). Καθοριστικοί παράγοντες για την επιλογή του επαγγέλματος της Κοινωνικής Εργασίας. Κοινωνική Εργασία, 55, 127-134.</i></p> <p><i>Παπαδάκη, Ε. (2005). Επαγγελματική ικανοποίηση των κοινωνικών λειτουργών ως στελέχη στις δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες στην Κρήτη. Στο Γ. Ζαϊμάκης & Α. Κανδυλάκη (επιμ.). Δίκτυα κοινωνικής προστασίας. Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες, (σελ. 536-547). Αθήνα: Κριτική.</i></p> <p><i>Παπαϊωάννου, Κ. (1998). Αξίες και ηθική στην Κοινωνική Εργασία. Κοινωνική Εργασία, 51, 141-145</i></p> <p><i>Παπούλη, Ε. (2014). Επαγγελματικές Αξίες και Κοινωνική Εργασία: Ιστορική Αναδρομή και Διαχρονική Εξέλιξη. Κοινωνική Εργασία, Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών, 113, 121</i></p> <p><u>Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</u> <i>Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών</i> <i>European Journal of Social Work</i> <i>International Journal of Social Work</i> <i>International Journal of Social Work Education</i> <i>Journal of Social Work Values and Ethics</i></p>	

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.2.001.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επικοινωνία και Συνέντευξη στην Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις (2 ώρες) και Άσκηση Πράξης (1 ώρα)		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK145/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται : <ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν γνώσεις για τη λεκτική-μη λεκτική επικοινωνία • Να κατανοήσουν τη σημασία της σωστής επικοινωνίας με τον εξυπηρετούμενο και τους παράγοντες που την επηρεάζουν. • Να γνωρίσουν τεχνικές συνέντευξης • Να αποκτήσουν δεξιότητες συνέντευξης. • Να κατανοήσουν τα χαρακτηριστικά της επαγγελματικής σχέσης Κοινωνικού Λειτουργού - εξυπηρετούμενου και την δεοντολογία της συνέντευξης στην Κοινωνική Εργασία 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη εργασία • Δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και σωστής επικοινωνίας • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
<p>Η συνέντευξη ως το βασικό εργαλείο στην δουλειά του κοινωνικού λειτουργού προϋποθέτει την ύπαρξη σωστής επικοινωνίας μεταξύ επαγγελματία – εξυπηρετούμενου για την συλλογή πληροφοριών, εκτίμηση και παρέμβαση. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και η απόκτηση γνώσεων πάνω σε τεχνικές συνέντευξης είναι εξαιρετικής σημασίας για την άσκηση της κοινωνικής εργασίας.</p>			

B. ΕΝΟΤΗΤΕΣ (ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 1 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ)

1. Η σημασία της επικοινωνίας στην κοινωνική εργασία –Προϋποθέσεις για καλή επικοινωνία (Μάθημα 1).
2. Τύποι επικοινωνίας: λεκτική, μη λεκτική, συμβολική (Μάθημα 2)
3. Βασικές αρχές της «σχέσης βοήθειας» (helping relationship) (Μάθημα 3)
4. Εμπόδια στην επικοινωνία: στερεοτυπική αντίληψη, αντιληπτική άμυνα, προβολή (Μάθημα 4).
5. Η συνέντευξη στην Κοινωνική Εργασία: Ορισμός, είδη συνέντευξης (Μάθημα 5).
6. Χαρακτηριστικά της συνέντευξης στην κοινωνική εργασία (Kadushin & Kadushin, 2013) (Μάθημα 6 & 7).
7. Η συνέντευξη στην κοινωνική εργασία - τύποι ερωτήσεων (Μάθημα 8)
8. Βασικές αποκρίσεις του κοινωνικού λειτουργού στην συνέντευξη - (ανατροφοδότηση, παράφραση, αντανάκλαση περιεχομένου, αντανάκλαση συναίσθηματος). (Μάθημα 9 & 10).
9. Η διαδικασία της συνέντευξης - στάδια (Μάθημα 11)
10. Ειδικά προβλήματα κατά τη συνέντευξη. Η διαπολιτισμική συνέντευξη (Μάθημα 12 & 13)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις - παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις μέσω zoom/skype/google meet 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Βιωματικές ασκήσεις/ παιχνίδια ρόλων</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Βιωματικές ασκήσεις/ παιχνίδια ρόλων	40	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Αυτοτελής Μελέτη	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	60												
Βιωματικές ασκήσεις/ παιχνίδια ρόλων	40												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20												
Αυτοτελής Μελέτη	60												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1.Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετικό) 40%.</p> <p>2.Γραπτή τελική εξέταση (60%) με ερωτήσεις ανάπτυξης, ερωτήσεις σύντομης απάντησης και πολλαπλής επιλογής.</p> <p>Η πρόοδος και η γραπτή τελική εξέταση περιλαμβάνει:</p> <p>A) Ερωτήσεις ανάπτυξης ή/και Β) Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο E-Class. Αξιολογείται η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.</p> <p>Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το ζητήσουν.</p>												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													
Fine, S. & Glaser, P. (2008). <i>Η επιβοηθητική συνέντευξη κατά την πρώτη συνεδρία</i> . Αθήνα: Gutenberg.													

- Gast, L. & Bailey, M. (2014). *Mastering communication in social work – from learning to doing*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Hall, C., Juhila, K., Matarese, M. & van Nijnatten. C. (2014). *Analysing social work communication; discourse in practice*. New York: Routledge.
- Higham, P. (2019). *Communication and Interviewing Skills for Practice in Social Work, Counselling and the Health Professions*. New York: Routledge
- Kadushin, A & Kadushin, G. (2013). *The Social Work interview - a guide for human service professionals*. New York: Columbia University Press.
- Κανδυλάκη, Α. (2008). Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία – δεξιότητες και τεχνικές. Αθήνα: Τόπος. (ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΥΔΟΣ)**
- Lishman, J. (2009). *Communication in Social Work*. UK: Macmillan
- Ραγνε, Μ. (2021). *Κοινωνική εργασία από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Τόπος
- Διεθνή επιστημονικά περιοδικά:**
- Affilia: Journal of Women and Social Work*
  - British Journal of Social Work*
  - European Journal of Social Work*
  - International Social Work*
  - Social Work*
  - Social Work Education*

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.3.001. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δεοντολογία Κοινωνικής Εργασίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις (2 ώρες) και Άσκηση Πράξης (1 ώρα)	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK142/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές/ φοιτήτριες αναμένεται:			
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τις έννοιες «αξίες», «αρχές» και «δεοντολογία» στην κοινωνική εργασία • Να γνωρίσουν τις βασικές σχολές ηθικής και πως επηρέασαν την κοινωνική εργασία • Να γνωρίσουν τις αρχές και αξίες της κοινωνικής εργασίας • Να κατανοήσουν τι είναι τα επαγγελματικά διλήμματα και τα ηθικά ζητήματα που ανακύπτουν στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας • Να κατανοήσουν την σημασία του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού ως συνήγορου στην υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
Το μάθημα εστιάζει στον κεντρικό ρόλο των αξιών και την ηθική βάση της κοινωνικής εργασίας. Γίνεται αναφορά σε ζητήματα που σχετίζονται με τα επαγγελματικά όρια και την σύγκρουση μεταξύ επαγγελματικών και προσωπικών αξιών. Αναλύονται τόσο διεθνείς κώδικες δεοντολογίας (Διεθνής Κώδικας Δεοντολογίας, Κώδικας δεοντολογίας του Βρετανικού Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών,			

Κώδικας του Εθνικού Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών ΗΠΑ) όσο και ο Κώδικας δεοντολογίας κοινωνικών λειτουργών Ελλάδας και ο καθοριστικός τους ρόλος για την άσκηση του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας. Το μάθημα προσφέρει στους συμμετέχοντες μια βάση α) για κριτικό αναστοχασμό πάνω στις δικές τους αξίες, και β) για κατανόηση των εννοιών «δικαίωμα», «ευθύνη» και «δύναμη» μέσα στα πλαίσια της άσκησης της κοινωνικής εργασίας.

Β. ΕΝΟΤΗΤΕΣ (ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 1 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ)

1. Οι έννοιες «ηθική», «επαγγελματική ηθική» και «δεοντολογία» (Μάθημα 1)
2. Αξίες: προσωπικές αξίες και επαγγελματικές αξίες - ηθική, θρησκεία και πολιτική (Μάθημα 2)
3. Προσεγγίσεις βάση αρχών στην ηθική της κοινωνικής εργασίας: ωφελμιστικές αρχές, αρχές βάσει καθηκόντων, ριζοσπαστικές/αντικαταπιεστικές αρχές (Μάθημα 3 & 4)
4. Δεοντολογία επαγγέλματος - Ελληνικός & Διεθνείς Κώδικες Δεοντολογίας (ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Διεθνής Κώδικας κοινωνικών λειτουργών). (Μάθημα 5 & 6)
5. Κοινωνική εργασία, πολιτική και κρατικά συστήματα πρόνοιας (Μάθημα 7)
6. Ευθύνες των κοινωνικών λειτουργών: πολιτικές, διαδικασίες, διευθυντισμός, συγκρουόμενες ευθύνες (Μάθημα 8 & 9)
7. Ηθικές δυσκολίες στην κοινωνική εργασία: Ηθικά ζητήματα, προβλήματα και διλήμματα (Μάθημα 10 & 11).
8. Ηθικές κρίσεις στην πράξη: η φύση των ηθικών κρίσεων, συστατικά ηθικής συμπεριφοράς, ηθική λήψη αποφάσεων και ηθική επεξεργασία (Μάθημα 12 & 13)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις - παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις μέσω zoom/skype/google meet . 												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις στην τάξη	30	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30	Αυτοτελής Μελέτη	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	60												
Ασκήσεις στην τάξη	30												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30												
Αυτοτελής Μελέτη	60												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1.Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετικό) 40%.</p> <p>2.Γραπτή τελική εξέταση (60%) με ερωτήσεις ανάπτυξης, ερωτήσεις σύντομης απάντησης και πολλαπλής επιλογής.</p> <p>Η πρόοδος και η γραπτή τελική εξέταση περιλαμβάνει: Α) Ερωτήσεις ανάπτυξης ή/και Β) Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο E-Class. Αξιολογείται η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του..</p>												

Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το ζητήσουν.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Banks, S. (2015). Ηθική και αξίες στην κοινωνική εργασία. Αθήνα: Gutenberg (ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΥΔΟΞΟΣ)

Banks, S. (2021). *Ethics and values in social work*. London: Macmillan

Banks, S. (2015). *Social work ethics*. Στο James D. Wright (editor-in-chief), *International Encyclopaedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, Vol 22 (pp. 782–788). Oxford: Elsevier.

Beckett, C. and Maynard, A. (2005) *Values and Ethics in Social Work: An introduction*, London : Sage.

Board of the Swedish Union for Social Sciences Professionals (Akademikarförbundet SSR) (2015). *A code of conduct and ethical behaviour for social workers*.

https://akademssr.se/sites/default/files/files/ethics_in_social_work_0.pdf

British association of social Workers (2021). *The BASW Code of ethics for social work*.

https://www.basw.co.uk/system/files/resources/basw_code_of_ethics_-_2021.pdf

Dominelli L. (2008) *Anti-Racist Social Work*, 3rd Ed. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Gray, M (2010) *Ethics and value perspectives in social work*, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

International Federation of Social Workers (2018). *Global Social Work Statement of Ethical Principles*.

<https://www.ifsw.org/global-social-work-statement-of-ethical-principles/>

National Association of Social Workers (2021). *Code of ethics*. <https://www.socialworkers.org/About/Ethics/Code-of-Ethics/Code-of-Ethics-English>

Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος (2021). *Κώδικας δεοντολογίας κοινωνικών λειτουργών ΣΚΛΕ*.

file:///C:/Users/BASW/AppData/Local/Temp/deontologia_1-1.pdf

Δημοπούλου- Λαγωνίκα, Μ. (2011). *Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας- Μοντέλα Παρέμβασης*. Αθήνα: Τόπος.

Διεθνή επιστημονικά περιοδικά:

Affilia: Journal of Women and Social Work

British Journal of Social Work

European Journal of Social Work

Ethics and Values in Social Work

International Social Work

Journal of Gay and Lesbian Social Services

Social Work

Social Work Education

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.3.002.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Διαφορετικότητα & Ενδυνάμωση στην Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕ Σ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK268/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται κατά την διάρκεια των μαθημάτων :			
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τις έννοιες της διαφορετικότητας και της καταπίεσης μέσα στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δεοντολογίας της κοινωνικής εργασίας • Να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα αίτια και τα αποτελέσματα των διακρίσεων με βάση την διαφορετικότητα • Να προσπαθήσουν να αναγνωρίσουν προσωπικές τους απόψεις και στάσεις σε θέματα που άπτονται της διαφορετικότητας και πως αυτές μπορούν να επηρεάσουν την επαγγελματική σχέση Να ευαισθητοποιηθούν ως προς τις στρατηγικές ενδυνάμωσης για την αντιμετώπιση της καταπίεσης, στο πλαίσιο της θεμελιώδους αρχής της κοινωνικής δικαιοσύνης 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Α. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ			
<p>Η πλευρά της διαφορετικότητας που απασχολεί τους κοινωνικούς λειτουργούς είναι εκείνη που είναι κοινωνικά σημαντική και σχετίζεται με διακρίσεις. Οι κοινωνικοί λειτουργοί οφείλουν να έχουν μια ευαισθητοποιημένη, ενημερωμένη προσέγγιση όταν έρχονται σε επαφή με εξυπηρετούμενους από διαφορετικές κοινωνικο-πολιτισμικές ομάδες. Το μάθημα στοχεύει να βοηθήσει τους φοιτητές/τριες να κατανοήσουν ζητήματα που συνδέονται με την διαφορετικότητα, αποτυπώνοντας παράλληλα πως η</p>			

δεοντολογία της κοινωνικής εργασίας συνδέεται και παίζει κεντρικό ρόλο στο πώς αντιλαμβανόμαστε και αντιμετωπίζουμε τέτοια ζητήματα. Αναδεικνύεται ο κεντρικός ρόλος της ενδυνάμωσης στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας – τόσο της ενδυνάμωσης εξυπηρετούμενων σε ατομικό επίπεδο όσο και της ενδυνάμωσης καταπιεζόμενων ομάδων/ κοινοτήτων.

Β. ΕΝΟΤΗΤΕΣ (ΚΑΠΟΙΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 1 ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ)

1. Εισαγωγή στην έννοια της διαφορετικότητας και των διακρίσεων. Πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα σχετικά με την διαφορετικότητα και τις διακρίσεις στην Ελλάδα σε σχέση με διεθνή δεδομένα (Μάθημα 1).
2. Διαφορετικότητα - Διαθεματικότητα – Στίγμα – Μικροδιακρίσεις (Μάθημα 2 & 3).
3. Δύναμη και μορφές δύναμης - Διαστάσεις διαφορετικότητας και ομάδες του πληθυσμού σε καταστάσεις αδυναμίας (Μάθημα 4 & 5).
4. Διαφορετικότητα, πολιτισμική ευαισθησία και πολιτισμική επάρκεια στην κοινωνική εργασία (Μάθημα 6).
5. Διερεύνηση προσωπικών στάσεων και αντιλήψεων σε θέματα διαφορετικότητας – Το μοντέλο επίγνωσης διαφορετικότητας των Gast & Patmore (Μάθημα 7).
6. Το μοντέλο PCS (Thomson, 2012) για την προσωπική, πολιτισμική και δομική διάσταση των διακρίσεων (Μάθημα 8).
7. Ενδυνάμωση – Ο κοινωνικός λειτουργός ως συνήγορος στην προώθηση πολιτικών ισότητας και κοινωνικής δικαιοσύνης (Μάθημα 9).
8. Βιολογικό φύλο, κοινωνικό φύλο, ταυτότητα φύλου. Τρανσφοβία, Σεξισμός. Αντισεξιστική κοινωνική εργασία (Μάθημα 10-11).
9. Σεξουαλικός προσανατολισμός – Ετεροσεξισμός, ετεροκανονικότητα, ομοφοβία. Queer θεωρία, σεξουαλικότητα & κοινωνική εργασία. (Μάθημα 12-13).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Διαλέξεις - παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις μέσω zoom/skype/google meet . 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις στην τάξη	30	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30	Μελέτη	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	60												
Ασκήσεις στην τάξη	30												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30												
Μελέτη	60												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1.Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετικό) 40%.</p> <p>2.Γραπτή τελική εξέταση (60%) με ερωτήσεις ανάπτυξης, ερωτήσεις σύντομης απάντησης και πολλαπλής επιλογής.</p> <p>Η πρόοδος και η γραπτή τελική εξέταση περιλαμβάνει: Α) Ερωτήσεις ανάπτυξης ή/και Β) Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδασκούςας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο E-Class. Αξιολογείται η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη</p>												

	<p>του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.</p> <p>Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το ζητήσουν.</p>
--	--

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Γκόφμαν, Ε. (2001). *Στίγμα. Σημειώσεις για τη διαχείριση της φθαρμένης ταυτότητας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Ιωακείμης, Β. (επιμ) (2012). *Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη*. Αθήνα: Ίων.

Κορρέ, Γ. (2019). *Μικροδιακρίσεις*.

https://11528.gr/mikrodiakriseis/?fbclid=IwAR0B_K8TD_fZzhE4MGUBTJR0CZ7wyFADV7BoG5ctFpBPM3IEQplbwP-8wzW

Παπαθανασίου, Ν. & Χρηστίδη, Ε.Ο. (2020). Συμπερίληψη και ανθεκτικότητα. Αθήνα: Gutenberg (ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΥΔΟΞΟΣ)

Gast, L. & Parmore, A. (2012). *Mastering Approaches to Diversity in Social Work*. UK: Jessica Kingsley Pub.

Hugman, R. (2013). *Culture, Values and Ethics in Social Work: Embracing Diversity*. UK: Routledge.

Nadal, Kevin L. "Featured Commentary: Trayvon, Troy, Sean: When Racial Biases and Microaggressions Kill."

American Psychological Association: Office of Ethnic Minority Affairs (2012, July).

<http://www.apa.org/pi/oema/resources/communique/2012/07/microaggressions>

Nadal, Kevin L., et al. (2014). "The Impact of Racial Microaggressions on Mental Health: Counseling Implications for Clients of Color." *Journal of Counseling & Development* 92.1): 57-66. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.2014.00130.x>

Papadaki V., Pliadou, M., Maragianni, K. & Plotnikof, K. (2019). "Support for gay and lesbian rights among social work students in Greece, *Journal of Gay & Lesbian Social Services*, DOI: 10.1080/10538720.2019.1567428

Papadaki V. & Giannou, D. (2021). To be or not to be out of the closet? – LGB social workers' visibility management in the workplace in Greece. *Journal of Gay and Lesbian Social Services*. <https://doi.org/10.1080/10538720.2021.1875945>

Papadaki V., Papadaki, E. & Giannou, D. (2021) Microaggression experiences in the workplace among Greek LGB social workers, *Journal of Gay & Lesbian Social Services*. DOI: 10.1080/10538720.2021.1892560

Payne, M. (2021). *Κοινωνική εργασία από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Τόπος

Sue, D. W., Capodilupo, C. M., Torino, G. C., Bucceri, J. M., Holder, A. M. B., Nadal, K. L., & Esquilin, M. (2007). Racial microaggressions in everyday life: Implications for clinical practice. *American Psychologist*, 62(4), 271-286. <http://dx.doi.org/10.1037/0003-066X.62.4.271>

Sue, Derald Wing. "Microaggressions: More than Just Race." *Psychology Today: Microaggressions in Everyday Life* (2010, Nov. 17). <https://www.psychologytoday.com/us/blog/microaggressions-in-everyday-life/201011/microaggressions-more-just-race>

Thomson, N. (2012). *Anti-Discriminatory Practice: Equality, Diversity and Social Justice*. UK: Palgrave Macmillan.

Διεθνή επιστημονικά περιοδικά:

Affilia: Journal of Women and Social Work

British Journal of Social Work

European Journal of Social Work

Ethics and Values in Social Work

International Journal of Transgenderism

Journal of Homosexuality

Journal of Gay and Lesbian Social Services

Social Work

Social Work Education

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.3.004.0 (Θ) 0804.3.004.1 (Α.Π)	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία με Ομάδες- Δημιουργική Έκφραση & Τέχνη στην εφαρμογή της Κοιν. Εργασίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	Διαλέξεις	2	4
	Ασκήσεις πράξης	2	2
	ΣΥΝΟΛΟ	4	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK159/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονες γνώσεις για τις αρχές, τη φιλοσοφία, καθώς και τη μεθοδολογία εφαρμογής της Κοινωνικής Εργασίας με Ομάδες • Κατανόηση των βασικών εννοιών της δυναμικής και της διεργασίας των ομάδων • Κατανόηση του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με ομάδες • Κατανόηση της χρησιμότητας διαφόρων μέσων δημιουργικής έκφρασης και εικαστικών μέσων στην εφαρμογή της ΚΕΟ • Γνώσεις μεθόδων εμπύχωσης –ενδυνάμωσης ατόμων, ομάδων • Κατανόηση των εφαρμογών της τέχνης και των εκφραστικών δημιουργικών δραστηριοτήτων στον τομέα της ψυχικής υγείας • Γνώση των βασικών προσεγγίσεων και τεχνικών παρέμβασης μέσω της τέχνης. 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες μελέτης της ομάδας και ανάλυσης προβλημάτων • Δεξιότητες ανάπτυξης δεξιοτήτων και στρατηγικών παρέμβασης στην ΚΕΟ • Δεξιότητες και τεχνικές για την διεργασία επίλυσης προβλημάτων στην Κοινωνική Εργασία με Ομάδες • Τεχνικές και δεξιότητες ανάπτυξης της δημιουργικότητας • Τεχνικές εμπύχωσης -ενδυνάμωσης ατόμων, ομάδων. 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητα μελέτης της ομάδας, διάγνωσης και σχεδιασμού δράσεων παρέμβασης • Ικανότητα επαγγελματικής στάσης και ενδυνάμωσης των μελών της ομάδας 			

	<ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητα αξιοποίησης διαφόρων μέσων δημιουργικής έκφρασης για διάγνωση και παρέμβαση στην ΚΕΟ • Ικανότητα διερεύνησης του κύκλου της δημιουργικότητας τους • Ικανότητα αξιοποίησης της τέχνης και των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων ως μεθόδους διάγνωσης και παρέμβασης στην Κ.Ε 														
Γενικές Ικανότητες															
	<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική εργασία • Λήψη αποφάσεων • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Ομαδική εργασία • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής 														
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ															
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Έννοια, χαρακτηριστικά, είδη ομάδων, χρησιμότητα ομάδας. 2. Επιδιωκόμενοι σκοποί μέσω της ΚΕΟ 3. Στοιχεία δυναμικής των ομάδων: αλληλεπιδράσεις, επικοινωνία, δομή, σχέσεις, ρόλοι και θέσεις μελών της ομάδας 4. Βασικές διαδικασίες ομάδας: Η λύση συγκρούσεων. Η λήψη αποφάσεων. 5. Ο ρόλος και η θέση του κοινωνικού λειτουργού μέσα στην ομάδα 6. Στάδια ανάπτυξης της ομάδας: Σχεδιασμός και προετοιμασία για την εργασία με ομάδα, το αρχικό στάδιο, το ενδιάμεσο στάδιο, το στάδιο λήξης της λειτουργίας της ομάδας 7. Ομάδες αυτό-βοήθειας 8. Μοντέλα παρέμβασης στην κοινωνική εργασία με ομάδες. 9. Επαγγελματική ηθική και εποπτεία στη δουλειά με ομάδες <p><u>Στα πλαίσια της Άσκησης Πράξης</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μέθοδοι, τεχνικές και πρακτικές δημιουργικής έκφρασης στην κοινωνική εργασία με ομάδες. 2. Οι τέχνες ως θεραπευτικό μέσο και διαγνωστικό εργαλείο 3. Τα εικαστικά μέσα στην εφαρμογή της ΚΕΟ. Η εικαστική θεραπεία: θεωρητικές προσεγγίσεις, τεχνικές και βιωματικές ασκήσεις 4. Το θεατρικό παιχνίδι, το θέατρο στην εκπαίδευση, η θεατρική εμπύχωση. 5. Το σχέδιο των παιδιών στη διάγνωση και τη θεραπεία, η δημιουργικότητα στην παιδική τέχνη. 6. Η Παιγνιοθεραπεία, θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές. 7. Το παραμύθι, οι μύθοι, η φαντασία και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες ως εργαλεία συμβουλευτικής και θεραπευτικής παρέμβασης 														
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ															
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις,</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή και παρουσίαση ομαδικής εργασίας</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Βιωματικές ασκήσεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις,	40	Ασκήσεις στην τάξη	30	Συγγραφή και παρουσίαση ομαδικής εργασίας	30	Αυτοτελής μελέτη	40	Βιωματικές ασκήσεις	40	Σύνολο φόρτου	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις,	40														
Ασκήσεις στην τάξη	30														
Συγγραφή και παρουσίαση ομαδικής εργασίας	30														
Αυτοτελής μελέτη	40														
Βιωματικές ασκήσεις	40														
Σύνολο φόρτου	180														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ															

	<p>Η θεωρία του μαθήματος αντιστοιχεί στο 50% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος και η Α.Π αντιστοιχεί στο 50% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος</p> <p>ΚΕΟ (Θεωρία): Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος</p> <p>Γραπτή τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος) που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στην ιστοσελίδα του μαθήματος. <u>Αξιολογείται</u> η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.</p> <p>Δημιουργική έκφραση και τέχνη στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας (Άσκηση Πράξης): Αξιολογείται η συμμετοχή σε ασκήσεις βιωματικής έκφρασης και η συγγραφή και παρουσίαση ομαδικής εργασίας .</p>
<p>ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</p>	
<p>Αρχοντάκη, Ζ. & Φιλίππου, Δ. (2003). 205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων ψυχοθεραπείας -κοινωνικής εργασίας –εκπαίδευσης. Αθήνα: Καστανιώτης.</p> <p>Beauchamp, H. (1998). Τα παιδιά και το δραματικό παιχνίδι. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός.</p> <p>Γκόβας Ν. (2002). Για ένα δημιουργικό νεανικό θέατρο: Ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές. Αθήνα: Μεταίχμιο</p> <p>Cattanach, A. (2003). Θεραπεία μέσω του παιχνιδιού. Αθήνα: Σαββάλας.</p> <p>Deldime, R. (1996). Θέατρο για Παιδική και Νεανική Ηλικία. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ. Δαρδανός</p> <p>Douglas, T. (1997). Η επιβίωση στις ομάδες: Βασικές αρχές της συμμετοχής στις ομάδες. Θεσσαλονίκη: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Farhad, D. (2007). Η Ομαδική ανάλυση μετά τον S.H. Foulkes: Ας (ζαναμιλήσουμε σοβαρά για την ομάδα. Αθήνα: Κανάκη.</p> <p>Fischer, E. (1996). Η αναγκαιότητα της Τέχνης. Αθήνα: Θεμέλιο</p> <p>Jaques, D. (2001). Μάθηση σε ομάδες: Εγχειρίδιο για όσους συντονίζουν ομάδες ενηλίκων εκπαιδευομένων. Αθήνα: Μεταίχμιο.</p> <p>Jennings, S. (2005). Εισαγωγή στη Δραματοθεραπεία. Αθήνα: Σαββάλας</p> <p>Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2002). Κοινωνική εργασία με ομάδες. Αθήνα: ΕΛΛΗΝ.</p> <p>Κοντογιάννη, Α. (2012). Η Δραματοποίηση για παιδιά. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο,</p> <p>Κοντογιάννη, Α. (2008). Μαύρη αγελάδα-άσπρη αγελάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.</p> <p>Κοντογιάννη, Α. (2012). Η Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση.</p> <p>Landgarten, H. (1999). Οικογενειακή εικαστική θεραπεία. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα</p> <p>Ναυρίδης, Κ.Γ. (2005). Ψυχολογία των ομάδων: Κλινική ψυχοδυναμική προσέγγιση. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Μπέλλας, Θ. (2000). Το ιχνογράφημα του παιδιού. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα</p> <p>Πουλόπουλος Χ. & Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Πουλόπουλος Χ. & Τσιμπουκλή, Α. (2014). Δυναμική των ομάδων και αλλαγή στους οργανισμούς. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Τσέργας Ν. (2014) Θεραπευτικές προσεγγίσεις μέσω τέχνης. Αθήνα: Τόπος</p> <p>Yalom, I. (2007). Ενδονοσοκομειακή ομαδική ψυχοθεραπεία. Αθήνα: Άγρα.</p> <p>Yalom, I. & Leszcz, M. (2009). Θεωρία και πράξη της ομαδικής ψυχοθεραπείας. Αθήνα: Άγρα.</p>	
<p><u>Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</u> Κοινωνική Εργασία Social Work with Groups International Journal of Group Psychotherapy Journal of Clinical Art Therapy</p>	

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.4.001. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γενική Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης		3	6
ΣΥΝΟΛΟ		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW295/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του εξαμήνου οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται:</p> <p>α) να κατανοήσουν την εξέλιξη και την αναγκαιότητα ενοποίησης των μεθόδων της κοινωνικής εργασίας και τις συνθήκες διαμόρφωσης της Γενικής Κοινωνικής Εργασίας.</p> <p>β) να γνωρίζουν τον σκοπό, τα χαρακτηριστικά και τα προαπαιτούμενα για την άσκηση της Γενικής Κοινωνικής Εργασίας</p> <p>γ) να εξοικειωθούν με το περιεχόμενο εννοιών, οι οποίες σχετίζονται με τη δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας</p> <p>δ) να κατανοήσουν τις δεξιότητες που οφείλουν να καλλιεργήσουν οι κοινωνικοί λειτουργοί στο πλαίσιο της πρακτικής τους, τα χαρακτηριστικά της αποτελεσματικής επικοινωνίας και τη σημασία της καταγραφής</p> <p>ε) να διερευνήσουν τους τρόπους αξιοποίησης της ενδυναμωτικής προσέγγισης στην εφαρμογή πολυεπίπεδων παρεμβάσεων με άτομα, ομάδες, κοινότητες και οργανισμούς.</p> <p>στ) να κατανοήσουν τα στάδια παρέμβασης για την επίλυση προβλημάτων στην Γενική Κοινωνική Εργασία (εκτίμηση, σχεδιασμός, παρέμβαση, τερματισμός, αξιολόγηση, παρακολούθηση) και τις διεργασίες που απαιτούνται στα στάδια αυτά</p> <p>ζ) να γνωρίσουν τα βασικά μοντέλα παρέμβασης στη Γενική Κοινωνική Εργασία.</p>			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Αυτογνωσία • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής 			

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ													
<ol style="list-style-type: none"> 1. Το θεωρητικό πλαίσιο της Γενικής Κοινωνικής Εργασίας 2. Σκοπός, χαρακτηριστικά και προαπαιτούμενα στη Γενική Κοινωνική Εργασία. 3. Η δεοντολογική βάση της Γενικής Κοινωνικής Εργασίας. 4. Δεξιότητες και επικοινωνία στη Γενική Κοινωνική Εργασία. 5. Η ενδυνάμωση στη Γενική Κοινωνική Εργασία 6. Διεργασίες επίλυσης προβλημάτων στη Γενική Κοινωνική Εργασία 7. Η καταγραφή και το κοινωνικό ιστορικό. 8. Μοντέλο παρέμβασης στην κρίση. 9. Συστημικά μοντέλα στη Γενική Κοινωνική Εργασία. 10. Διαπολιτισμικό μοντέλο και επικεντρωμένη σε στόχους κοινωνική εργασία. 													
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class και ανάρτηση πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού • Παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα βίντεο κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δια ζώσης και διαδικτυακές συναντήσεις. 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Επεξεργασία πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού στο E-class (ασκήσεις, οπτικοακουστικό υλικό, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)</td> <td>38</td> </tr> <tr> <td>Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Τελικές εξετάσεις</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	40	Επεξεργασία πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού στο E-class (ασκήσεις, οπτικοακουστικό υλικό, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)	38	Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις	100	Τελικές εξετάσεις	2	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	40												
Επεξεργασία πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού στο E-class (ασκήσεις, οπτικοακουστικό υλικό, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)	38												
Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις	100												
Τελικές εξετάσεις	2												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Ο συνολικός βαθμός του μαθήματος προκύπτει από γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις ανάπτυξης - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής <p>Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class.</p>												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													
<p><u>Προτεινόμενη βιβλιογραφία</u></p> <p>Birkenmaier, J., & Berg-Weger, M. (2017). <i>The practice of generalist social work (4th edition)</i>. Routledge.</p> <p>Bolin, B. L. (2014). <i>Defining advanced generalist social work practice. The Advanced Generalist: Social Work Research Journal</i>, 1(1), p 1-5.</p> <p>Derezotes, D.S. (2000). <i>Advanced generalist social work practice</i>. Sage.</p> <p>Δημοπούλου-Λαγωνίκα, Μ. (2011). <i>Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης</i>. Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε. Κωδ. Βιβλίου στον Εύδοξο: 12866616</p> <p>Hall, R. (2008). <i>The evolution of social work practice: Implications for the generalist approach. International Journal of Social Welfare</i>, 17(4), 390-395. https://doi.org/10.1111/j.1468-2397.2008.00558.x</p>													

Ioakimidis, V., Santos, C.C., Herrero, I.M. (2014). *Reconceptualizing social work in times of crisis: An examination of the cases of Greece, Spain and Portugal*. *International Social Work*, 57(4), 285-300. <https://doi.org/10.1177/0020872814524967>

Langer C.L., & Lietz, C.A. (2015). *Applying Theory to Generalist Social Work Practice A Case Study Approach*. Wiley.

Miley, K., O' Melia, M. & DuBois, B. (2017). *Generalist Social Work Practice: An Empowering Approach* (8th edition). Pearson

Naessens, L., & Raeymaeckers, P. (2020). *A generalist approach to forensic social work: A qualitative analysis*. *Journal of Social Work*, 20(4), 501-517. <https://doi.org/10.1177/1468017319826740>

Papouli, E. (2019). *Diversity dolls: a creative teaching method for encouraging social work students to develop empathy and understanding for vulnerable populations*. *Social Work Education* 38 (2), 241-260. <https://doi.org/10.1080/02615479.2018.1515904>

Papouli, E. (2018). *Aristotle's virtue ethics as a conceptual framework for the study and practice of social work in modern times*. *European Journal of Social Work Education*, 42,1-15. <https://doi.org/10.1080/13691457.2018.1461072>

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Social Work Education

Social Work

European Journal of Social Work

British Journal of Social Work

Ethics and Values in Social Work

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.4.004.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα -Μεθοδολογία παρέμβασης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις, εστιασμένες συζητήσεις, video		3	6
ΣΥΝΟΛΟ		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής / Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK223/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Σύγχρονες γνώσεις για τις θεωρητικές προσεγγίσεις και μοντέλα παρέμβασης στην κοινωνική εργασία με κοινότητα, ώστε να μπορούν να συνδέουν τις θεωρίες με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα. • Κριτική κατανόηση των θεωριών, των αρχών της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα. • Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η καταπίεση, οι διακρίσεις και οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες συμβάλλουν στη δημιουργία σύνθετων προβλημάτων που επηρεάζουν τη ζωή των ανθρώπων και αναγνώριση του δικού τους ρόλου στην προσπάθεια ενεργοποίησης των μελών της κοινότητας για βελτίωση των συνθηκών ζωής τους. • Κατανόηση του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες κατανόησης-ανάλυσης των κοινωνικών προβλημάτων ώστε να συμβάλλουν στην πρόληψη και αντιμετώπισή τους. • Κατανόησης των κοινωνικοπολιτικών διαστάσεων της κοινωνικής εργασίας • Υλοποίησης του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα • Μελέτης κοινότητας και αρχικού σχεδιασμού παρεμβάσεων σε επίπεδο κοινότητας. • Ενεργοποίησης των μελών της κοινότητας 			

Ικανότητες

- Ικανότητα μελέτης, αρχικού σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων στο πεδίο της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα
- Ικανότητα αξιοποίησης ερευνητικών μεθόδων με σκοπό την διερεύνηση αναγκών της κοινότητας και την υποβολή τεκμηριωμένων προτάσεων όσον αφορά στην κάλυψη των κοινωνικών αναγκών των μελών της κοινότητας.

Ικανότητα επαγγελματικής στάσης και ενδυνάμωσης των μελών της κοινότητας.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται επίσης:

- Να αποκτήσουν την ικανότητα μελέτης, εκτίμησης αναγκών της κοινότητας και ανάλυσης κοινοτικών προβλημάτων.
- Να αποκτήσουν αρχική ικανότητα να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να αξιολογούν κοινοτικές παρεμβάσεις-προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης.
- Να αποκτήσουν την ικανότητα να επιλέγουν τις κατάλληλες στρατηγικές παρέμβασης και με αυτό τον τρόπο να συμβάλλουν στην ανάπτυξη δράσεων που προωθούν την συλλογικότητα και χειραφέτηση σε τοπικό επίπεδο.

Γενικές Ικανότητες

- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας
- Λήψη αποφάσεων
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Αυτόνομη και Ομαδική Εργασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Σκοπός, αρχές, αξίες της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα. Ιστορική εξέλιξη της κοινωνικής εργασίας με κοινότητα
2. Εννοιολογικός προσδιορισμός-διαστάσεις κοινότητας.
3. Είδη κοινοτήτων.
4. Θεωρητικές προσεγγίσεις στην κοινοτική εργασία
5. Μοντέλα παρέμβασης στην κοινότητα
6. Μελέτη Κοινότητας
7. Ρόλος κοινωνικού λειτουργού στην κοινωνική εργασία με κοινότητα-δεξιότητες
8. Κριτική συνειδητοποίηση και ενδυνάμωση. Συμμετοχή των μελών της κοινότητας.
9. Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και κοινωνική εργασία με κοινότητα
10. Εκτίμηση κοινοτικών αναγκών.
11. Σχεδιασμός και αξιολόγηση κοινοτικών παρεμβάσεων - προγραμμάτων.
12. Διαδικασία επίλυσης κοινοτικού προβλήματος: στάδια, επιλογή μεθόδων και τεχνικών παρέμβασης, ρόλοι. Κοινωνική ανάπτυξη και τοπικές αναπτυξιακές παρεμβάσεις.
13. Παραδείγματα κοινοτικών παρεμβάσεων σε μικρο και μακρο επίπεδο με έμφαση την ενδυνάμωση για αντιμετώπιση κοινοτικών αναγκών.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ

Πρόσωπο με πρόσωπο

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία.
Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις e-class

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>
Διαλέξεις Μαθήματος	50
Ασκήσεις στην τάξη	20
Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	30
Συγγραφή εργασίας	30
Αυτοτελής μελέτη	50
Σύνολο Μαθήματος	180

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Τελική Γραπτή εξέταση με ερωτήσεις ανάπτυξης ή Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής (αντιστοιχεί στο 70% της βαθμολογίας ή στο 100% σε περιπτώσεις που ο φοιτητής/φοιτήτρια δεν έχει επιλέξει να συμμετέχει στην εξέταση προόδου ή στην συγγραφή εργασίας) 2. Ενδιάμεση προαιρετική εξέταση προόδου ή προαιρετική συγγραφή εργασίας (αντιστοιχεί στο 30% της βαθμολογίας) <p>Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το επιθυμούν ή να λάβουν σχόλια για την εργασία τους.</p>
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
<p>Alinsky, R. (1971). <i>Rules of Radicals</i>. NY: Random House Inc.</p> <p>Domineli, L. (2016). <i>Green Social Work</i>. Cambridge: Polity press.</p> <p>Dixon, J. (1995). <i>Community stories and indicators for evaluating community development: Community Development Journal</i>, 30(4), 327-336.</p> <p>Ζαϊμάκης, Γ., Καλλινικάκη, Θ. (2004). <i>Τοπικός Χώρος και Πολυπολιτισμικότητα: Σάπες, Θράκη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</i></p> <p>Ζαϊμάκης, Γ. (2002). <i>Κοινοτική Εργασία και Τοπικές Κοινωνίες</i>. Αθήνα: ΠΛΕΘΡΟΝ.</p> <p>Ιατρίδης, D. (1990). <i>Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής</i>. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Καραβίδα, Κ. Δ. (1936/1981). <i>Το πρόβλημα της αυτονομίας</i>. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Καραγκούνης, Β. (2008). <i>Κοινοτική Εργασία και Τοπική Ανάπτυξη</i>. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Κασιμάτη, Κ. (2002). <i>Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση</i>. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Korazim-Korosi, Y. (2000). <i>Towards a new balance governmental and non-governmental community work: The case of Israel. Community Development Journal</i>, 3, 276-289.</p> <p>Mayo, M. (1994). <i>Community Work</i>. In C. Hanvey & T. Philot (Eds.), <i>Practicing social work</i> (pp. 67–79). London: Routledge.</p> <p>Ραγνε, Μ. (2000). <i>Σύγχρονη Θεωρία της Κοινωνικής Εργασίας</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Πάρλαλης, Σ. (Επιμ.) (2011). <i>Οι πρακτικές εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας στη Ελλάδα και στην Κύπρο</i>. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Pierson, J. & Thomas, M. (2006). <i>Collins internet-linked dictionary of Social Work</i>. London: HarperCollins.</p> <p>Ratsika, N. (2012). <i>Between tradition and modernity: The occupational perspectives of young people in rural Crete</i>. Umeå: Umeå University.</p> <p>Ross, M. (1955). <i>Community Organization: Theory, Principals and Practice</i>. NY: Harper and Row.</p> <p>Rothman, J. (1968). <i>Three models of Community organization Practice</i>. NY: Columbia University Press.</p> <p>Σταθόπουλος, Π. (2005). <i>Κοινοτική Εργασία. Θεωρητική προσέγγιση</i>. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Σταθόπουλος, Π. (2010). <i>Κοινοτική Εργασία. Θεωρία και Πράξη</i>. Αθήνα: Έλλην.</p> <p>Σταθόπουλος, Π. (2017). <i>Κοινοτική Εργασία. Στρατηγικές, Μέθοδοι, τακτικές</i>. Αθήνα: Παπαζήση</p> <p>Tönnies, F. (1961). <i>Κοινότητα και Κοινωνία</i>. Αθήνα: Αναγνωστήδης.</p> <p>Warf, B. (Ed.)(1979). <i>Community Work in Canada</i>. Toronto: McClelland and Stewart.</p> <p>Willmott, P. (1986). <i>Community initiatives: Patterns and prospects</i>. London: Policy studies Institute.</p> <p>Ζαϊμάκης, Γ. (2002). <i>Κοινοτική Εργασία και τοπικές κοινωνίες. Ανάπτυξη, συλλογική δράση, πολυπολιτισμικότητα</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Παπαϊωάννου, Σ. (1995). <i>Τοπική κοινωνική μεταβολή και η έννοια του εναλλακτικού. Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών</i>, 16, 91-120.</p> <p>Tropman, J.E., Erlich, J.L., & Rothman J. (2001). <i>Tactics and techniques of community intervention</i> (4th ed.). ItascaIL: F.E. Peacock.</p> <p>Ιωακειμίδης, Β. (επιμ.) (2012). <i>Κοινωνική Εργασία για την κοινωνική δικαιοσύνη</i>. Αθήνα: Ίων</p> <p>Ζαϊμάκης Γ. & Κανδυλάκη Α. (επιμ.), <i>Δίκτυα κοινωνικής προστασίας. Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες</i> (σελ. 536-547). Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Kirst-Ashman, K. K & Hull, G. H. (2001). <i>Macro skills workbook. A generalist approach</i> (2nd ed.). Wadsworth: Brooks/Cole.</p>	

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.004.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Ανάπτυξη και Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	2	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW102/
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
<p>Ο 21ος αιώνας κάνει στροφή προς την κοινοτική ανάπτυξη και την αξία της κοινοτικής κοινωνικής εργασίας. Η Διεθνής Ένωση Σχολών Κοινωνικής Εργασίας (IASSW) τοποθετεί την κοινοτική πρακτική ως την επικρατούσα τάση για το μέλλον της κοινωνικής εργασίας. Είναι σημαντικό οι σπουδαστές να κατανοήσουν ότι η κοινοτική ανάπτυξη αποτελεί βασική συνιστώσα της Κοινωνικής Εργασίας και επικεντρώνεται στην αύξηση του ποσοστού αναγραμματισμού, στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης, στην εξάλειψη της φτώχειας και της ακραίας πείνας, στην ισότητα των φύλων και στην ευημερία των ευάλωτων πληθυσμών της κοινωνίας. Αυτό το μάθημα θα εξερευνήσει τις θεωρητικές και πρακτικές διαστάσεις της κοινοτικής ανάπτυξης μιας κριτικής-σχεσιακής μεθόδου στην οικοδόμηση της κοινότητας.</p> <p>Το μάθημα στοχεύει οι φοιτητές να κατανοήσουν ότι η κοινοτική ανάπτυξη είναι ανθρωποκεντρική και γενικά αντανακλά τις θεμελιώδεις αξίες του επαγγέλματος της κοινωνικής εργασίας. Οι άνθρωποι που δρουν συλλογικά καταφέρνουν να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης τους, μιας και γνωρίζουν και την κατάσταση και τι πρέπει να συμβεί για να αλλάξουν τα πράγματα προς το καλύτερο.</p> <p>Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσει την κοινοτική ανάπτυξη ως βασική συνιστώσα στην μικρο και μακρο πρακτικής της κοινωνικής εργασίας. • Να αναπτύξουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για να εργαστούν σε περιβάλλοντα κοινοτικής ανάπτυξης ή να χρησιμοποιούν τις στρατηγικές κοινοτικής ανάπτυξης σε άλλα πλαίσια πρακτικής της κοινωνικής εργασίας. • Να εξετάσει τις πτυχές, τους ρόλους και τις στρατηγικές της κοινοτικής ανάπτυξης. • Να εφαρμόζει το μοντέλο της καλά δικτυωμένης κοινότητας • Να αναπτύξει και να εφαρμόσει την δεοντολογική συμπεριφορά και πρότυπα της κοινοτικής ανάπτυξης. • Να εντοπίζει τα βήματα για την υλοποίηση δραστηριοτήτων κοινοτικής ανάπτυξης. • Να συζητά την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξη της κοινότητας. 	
Γενικές Ικανότητες	
<ul style="list-style-type: none"> • Αυτόνομη εργασία • Ομαδική εργασία • Εργασία σε διεθνές περιβάλλον • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Κοινωνική εργασία και κοινοτική πρακτική 2. Ρόλοι και δεξιότητες της κοινοτικής ανάπτυξης 3. Θεωρητική / ιδεολογική βάση της κοινοτικής ανάπτυξης 4. Κοινωνική παιδαγωγική: Δεσμοί με την κοινωνική εργασία, την κοινοτική ανάπτυξη και την εκπαίδευση ενηλίκων 5. Αρχές της κοινοτικής ανάπτυξης 6. Μοντέλα της πρακτικής της κοινοτικής ανάπτυξης 7. Κοινωνική εργασία με κοινότητα, προαγωγή της υγείας και κοινωνικό κεφάλαιο 8. Η περίπτωση του Εργαστηρίου Ανάπτυξης Κοινοτικής Ανάπτυξης 9. Κοινοτική ανάπτυξη – Η έρευνα δράσης σε κοινοτικά περιβάλλοντα 10. Ηθικά ζητήματα / διλήμματα 11. Τακτικές και στρατηγικές διαπραγμάτευσης 12. Αξιολόγηση της κοινοτικής ανάπτυξης 13. Δικτύωση και κοινοτική ανάπτυξη 14. Ανάπτυξη του μοντέλου «Καλά Δικτυωμένη Κοινότητα» 15. Ανάπτυξη του μοντέλου «Κοινότητες που ενδιαφέρονται» 16. Ανάπτυξη του μοντέλου «Φιλικών Κοινοτήτων για τους Ηλικιωμένους» 17. Σχέδιο βιώσιμων κοινοτήτων: Μια μελέτη περίπτωσης 	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο

<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των εργαλείων του e-class. 												
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακή Άσκηση</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή Εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Εργαστηριακή Άσκηση	20	Συγγραφή Εργασίας	20	Αυτοτελής Μελέτη	20	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>												
Διαλέξεις	60												
Εργαστηριακή Άσκηση	20												
Συγγραφή Εργασίας	20												
Αυτοτελής Μελέτη	20												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120												
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p>	<p>1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει: Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης Ανάλυση μελέτη περίπτωσης</p> <p>2. Γραπτή Εργασία (40%) Σε ομάδες έως 2 ατόμων οι φοιτητές επιλέγουν την δική τους μελέτη περίπτωσης που αφορά σε καλές πρακτικές και παρεμβάσεις με την αξιοποίηση της κοινοτικής ανάπτυξης από την Κοινωνική Εργασία. Περισσότερες πληροφορίες είναι προσβάσιμα στους φοιτητές στο e-class</p>												
<p>ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</p>													
<p><i>Kαραγκούνης, Β. (2008). Κοινωνική εργασία και τοπική ανάπτυξη. Αθήνα: Τόπος.</i> <i>Forde, C. & Lynch, D. (2015). Social Work and Community Development. Reshaping Social Work Series. UK: PALGRAVE</i> <i>Taylor, M. (2003). Public Policy in the Community, PALGRAVE, HOUNDMILLS.</i> <i>Wadsworth, Y. (1997). Everyday Evaluation on the Run, ALLEN & UNWIN, ST LEONARDS.</i> <i>Gilchrist, A.(2009). The well-connected community A networking approach to community development. POLICY PRESS</i> <i>Rothman, J., Erlich, J., & Tropman, J. et al. (2000) Strategies of Community Intervention. Sixth Edition. Itasca F.E: PEACOCK PUBLISHERS.</i> <i>Alinsky, S. (1989) Rules for Radicals, New York: VINTAGE BOOKS.</i> <i>-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</i> <i>Koutra K. (2015). Community development: A challenging strategy for Social Capital, Health Promotion and Community Social Work. In: Social Capital: Global Perspectives, Management Strategies and Effectiveness, USA: Nova Science Publishers, INC</i> <i>Κούτρα Κ. (2017). Το κοινωνικό κεφάλαιο ως εργαλείο σχεδιασμού και παρέμβασης στις σχολικές κοινότητες. Στο: Κοινωνική Εργασία και Σχολείο- Εφαρμοσμένες Διεπιστημονικές Παρεμβάσεις- Εκδόσεις ΙΩΝ.</i> <i>Bunn, S. (2005) Social Work and Community Development – A Symbiotic Relationship, Victorian Social Work, Autumn, 2-3.</i> <i>Checkoway, B. (1995). Six strategies of community change, Community Development Journal, 30(1), 2-20.</i> <i>Clarke, S. (2000). Social Work as Community Development, Ashgat: ALDERSHOT</i> <i>Coulton, C. (2005) The place of community in social work practice research: conceptual and methodological developments, Social Work Research, 29(2), 73-86</i> <i>Goldsworthy, J. (2002) Resurrecting a model of integrating individual work with community development and social action, Community Development Journal, 37(4), 327-337</i> <i>International Association for Community Development (2007) What in the world? Global lessons, inspirations and experiences in community development. Scotland: IACD.</i> <i>Kenny, S. (2006) Developing Communities for the Future: Community Development in Australia. Melbourne: NELSON.</i> <i>Brager, G.A. (1968) Advocacy and Political Behaviour, Social Work, 5-15.</i></p>													

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εκτίμηση Αναγκών και Κοινωνικός Σχεδιασμός		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	4	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK128/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Το μάθημα έχει διττό προσανατολισμό. Από την μια εστιάζει στην εκτίμηση αναγκών με την αξιοποίηση σειρά καινοτόμων εργαλείων αποτίμησης των τοπικών αναγκών και πηγών και από την άλλη αποτελεί εισαγωγή στο σχεδιασμό κοινωνικών προγραμμάτων και υπηρεσιών. Οι φοιτητές απαιτείται να επιλέξουν μεθόδους και εργαλεία εκτίμησης που να ανταποκρίνονται στις συνεχιζόμενες αλλαγές των κοινοτήτων, ενώ παράλληλα απαιτείται να αξιοποιούν τον κοινωνικό σχεδιασμό στις κοινωνικές υπηρεσίες και στους οργανισμούς, όταν σχεδιάζουν νέα προγράμματα για την αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών ή γράφουν χρηματοδοτούμενες προτάσεις. Είναι σημαντικό οι φοιτητές να αντιληφθούν σφαιρικά τις αλλαγές στις κοινότητες, όπου προβλήματα και ανάγκες εκτιμώνται παράλληλα με το δυναμικό και της πόρους της, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της.</p> <p>Στόχοι του μαθήματος είναι η απόκτηση δεξιοτήτων και ικανοτήτων εκτίμησης αναγκών και εκπόνησης προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης. Επίσης η απόκτηση κουλτούρας σχεδιασμού, κατανόησης των τύπων και σταδίων του κοινωνικού σχεδιασμού, και η συνειδητοποίηση της σημασίας της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων στην διαδικασία σχεδιασμού.</p> <p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοεί τον καθορισμό προτεραιοτήτων αναγκών, την επιλογή στρατηγικών για την αντιμετώπιση των αναγκών και τον σχηματισμό πλάνου δράσης με πιθανές λύσεις. • Να αναπτύσσει σχέδιο για την αξιολόγηση των τοπικών αναγκών και δυνατοτήτων. • Να κατανοεί και είναι σε θέση να αναλύει και να συλλέγει πληροφορίες σχετικά με κοινωνικές ανάγκες αξιοποιώντας σειρά καινοτόμων εργαλείων και μεθόδων όπως: Baseline measures, SWOT analysis, Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS), Photovoice κλπ. • Να επιδιώκει μέσα από την συστηματική έρευνα, τη γνώση και τον προγραμματισμό να σχεδιάσει μορφές δράσης και πρακτικές που να αποσκοπούν σε ελεγχόμενες αλλαγές με την μέθοδο του κοινωνικού σχεδιασμού. • Να είναι σε θέση να επιλέγει τύπο σχεδιασμού και τύπο πινάκων δραστηριοτήτων (Pert, Gantt). • Να αποκτήσει δεξιότητες και ικανότητες εκπόνησης προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Λήψη αποφάσεων 			

- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Έννοια εκτίμησης αναγκών και αρχές
2. Νέες περιοχές εκτίμησης αναγκών
3. Προσεγγίσεις στην εκτίμηση αναγκών
4. Ρόλοι του Κ.Α. στην εκτίμηση
5. Καινοτόμα εργαλεία και μέθοδοι εκτίμησης αναγκών (Baseline measures, SWOT analysis, Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS), Photovoice)
6. Έννοια και τύποι σχεδιασμού
7. Μέθοδοι σχεδιασμού - Θεωρίες και έρευνα της συμμετοχής των ενδιαφερομένων
8. Φάσεις και στάδια ανάπτυξης του κοινωνικού σχεδιασμού. Τεχνικές σχεδιασμού. Ρόλοι Κ.Α.
9. Φάσεις και ανάπτυξη μοριακού σχεδιασμού
10. Τύποι πινάκων δραστηριοτήτων
11. Έννοια της αξιολόγησης και εργαλεία και τύποι αξιολόγησης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο															
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των εργαλείων του e-class. 															
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακή Άσκηση</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή Εργασίας</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	70	Εργαστηριακή Άσκηση	30	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Συγγραφή Εργασίας	40	Αυτοτελής Μελέτη	20	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>															
Διαλέξεις	70															
Εργαστηριακή Άσκηση	30															
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20															
Συγγραφή Εργασίας	40															
Αυτοτελής Μελέτη	20															
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180															
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης Ανάλυση ρόλων και ενδιαφερομένων μερών σε σύντομη μελέτη περίπτωσης Επίλυση προβλημάτων σχετικών με ποσοτικά δεδομένα ενός έργου χρόνου 2. Γραπτή Εργασία (40%) Τα εκπαιδευτικά κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα στους φοιτητές στο e-class. 															
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	<p>Ιατρίδης, Α. (1990), <i>Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής</i>. Αθήνα: GUTENBERG.</p> <p>Κασιμάτη, Κ. (2002). <i>Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση</i>. Αθήνα: GUTENBERG</p> <p>Brower, S. (2011). <i>Neighbors and Neighborhoods. Planning</i>, 30–33.</p>															

Brown, L. D. (1986). *Participatory research and community planning*. In B. Checkoway (Ed.), *Strategic perspectives on planning practice* (pp. 123–137). Lexington, MA: LEXINGTON BOOKS.

Kretzmann, J., & McKnight, J. (1993). *Building community from the inside out: A path toward finding and mobilizing a community's assets*. Evanston, IL: INSTITUTE FOR POLICY RESEARCH.

Louie, M., Mehta, N., Reardon, K., & Wolfe, C. (2012). *Where community is at work making itself: Creating and protecting third places in low-income communities*. *Shelterforce*, Fall, 7–13.

Mulroy, E. (2007). *University community partnerships that promote evidence-based macro practice*. *Journal of Evidence-Based Social Work*, 5, 497-517.

Naimark, S. (2012). *New territory: How two CDCs added school reform to their agendas? Shelterforce*, Fall, 42–50.

Teschauer, M. (2014). *Well-being meets planning*. *Planning*, August–September, 43–44.

Tropman, J. (1995). *Community needs assessment*. In R. L. Edwards (Ed.), *Encyclopedia of social work 19th ed.* (pp. 563–569). Washington, DC: NASW PRESS.

Austin, M. J., & Jeffery R. S. (2000). *Managing in the planning process*. In R. Patti (Ed.), *The handbook of social welfare management (341–359)*. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Checkoway, B. (1995). *Two types of planning in neighborhoods*. In J. Rothman, J. L. Erlich, & J. E. Tropman (Eds.), *Strategies of Community Intervention (5th ed.) (314–327)*. Itasca, IL: F. E. PEACOCK.

Rothman, J. (1979). *Three models of community organization practice, their mixing and phasing*. In F. M. Cox, J. L. Erlich, J. Rothman, & J. E. Tropman (Eds.), *Strategies of community organization (3d ed.) (25–45)*. Itasca, IL: F.E. PEACOCK.

Rothman, J. (1996). *The interweaving of community intervention approaches*. *Journal of Community Practice*, 3(3/4), 69–99.

Weil, M. (2005). *Social planning with communities*. In M. Weil, M. Reisch, D. Gamble, L. Gutierrez, E. Mulroy, & R. Cnaan (Eds.), *The handbook of community practice (215–243)*. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Wikin, B. R., Alischuld, J. W. (1995). *Planning and conducting needs assessments: A practical guide*. Thousands Oaks, CA: SAGE PUBLICATIONS.

Wang, C. (1999). *Photovoice: A Participatory Action Research Strategy Applied to Women's Health*. *Journal of Women's Health*, 8(2), 185-192.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Journal of Community Practice Planning
Journal of Evidence-Based Social Work

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ	
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.002.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κλινική Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	Διαλέξεις	2	
	Ασκήσεις Πράξης	1	
	Σύνολο	3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής Υποχρεωτικό/ Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW324/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Το μάθημα έχει σκοπό να εξοικειώσει τους φοιτητές με τις αρχές και τις δεξιότητες της κλινικής Κοινωνικής Εργασίας. Επιδιώκει τη σύνδεση της θεωρίας με την ανθρώπινη συμπεριφορά κάνοντας αναφορά σε θεωρίες ανθρώπινης συμπεριφοράς και χρησιμοποιώντας διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις (γνωστική, συμπεριφορική, ψυχοδυναμική, οικογενειακών συστημάτων) για την εκτίμηση και συμβουλευτική παρέμβαση σε ένα ευρύ πεδίο συναισθηματικών και συμπεριφορικών προβλημάτων. Το μάθημα περιλαμβάνει εκπαίδευση των φοιτητών σε επαγγελματικές πρακτικές που διαθέτουν επιστημονική τεκμηρίωση με έμφαση στην ατομική και ομαδική συμβουλευτική και στη χρήση ψυχομετρικών και ποιοτικών τεχνικών, στις δεξιότητες του αποτελεσματικού συμβούλου, στη συμβουλευτική σχέση και τις εφαρμογές της συμβουλευτικής, στη δεοντολογία της συμβουλευτικής σε διαφορετικά επαγγελματικά πλαίσια.</p> <p>Οι φοιτητές μετά το τέλος του μαθήματος θα έχουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναπτύξει δεξιότητες αξιολόγησης περίπτωσης και λήψης κλινικής απόφασης • Αναπτύξει δεξιότητες συμβουλευτικής παρέμβασης στο άτομο και την οικογένεια. • Αναπτύξει δεξιότητες εκτίμησης, διάγνωσης, παρέμβασης και πρόληψης σε ένα ευρύ πεδίο συναισθηματικών και συμπεριφορικών προβλημάτων. • Μάθει να ελέγχουν και να χρησιμοποιούν την επαγγελματική σχέση με τον πελάτη στην εκτίμηση του προβλήματος και την ανάπτυξη σχεδίου συμβουλευτικής παρέμβασης. <p>Αναπτύξει δεξιότητες διεπιστημονικής συνεργασίας με επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων.</p>			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών • Λήψη αποφάσεων • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ											
<ol style="list-style-type: none"> 1. Θεωρίες ανθρώπινης συμπεριφοράς 2. Κοινωνικά προβλήματα και στρεσογόνοι παράγοντες στο κοινωνικό περιβάλλον 3. Θεωρίες ψυχοθεραπείας/συμβουλευτικής (π.χ. γνωστική, συμπεριφορική, ψυχοδυναμική, οικογενειακών συστημάτων) 4. Τεχνικές συμβουλευτικής και συμβουλευτική σχέση 5. Τεχνικές διαχείρισης ατομικής περίπτωσης και ολοκληρωμένης φροντίδας 6. Τεχνικές συνέντευξης (π.χ. λήψη κοινωνικού ιστορικού) 7. Αρχές και τεχνικές διεπιστημονικής συνεργασίας 8. Επαγγελματική αυτογνωσία - Μεταβίβαση και αντιμεταβίβαση 9. Ψυχομετρικά εργαλεία και μέθοδοι αξιολόγησης θεραπευτικών παρεμβάσεων 10. Ανάπτυξη και διατήρηση αρχείου εξυπηρετούμενου 11. Νομοθεσία και κανονισμοί που επηρεάζουν την επαγγελματική πρακτική 											
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ											
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Άσκηση πράξης</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	100	Άσκηση πράξης	40	Αυτοτελής Μελέτη	40	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις	100										
Άσκηση πράξης	40										
Αυτοτελής Μελέτη	40										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Θεωρία Γραπτή τελική εξέταση (70%) που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Επίλυση προβλημάτων • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 2. Άσκηση Πράξης Ατομική εργασία (30%) 										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<p><i>Epstein, N. B. & Baucom, D. H. (2008). Ενισχυμένη γνωστική – συμπεριφορική θεραπεία ζευγαριών. Αθήνα: Πατάκης.</i></p> <p><i>Von Schlippe, A. & Schweitzer, J. (2008). Εγχειρίδιο της συστημικής θεραπείας και συμβουλευτικής. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.</i></p> <p><i>Σταλίκας, Α. (2011) ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ Βασικές παρεμβάσεις και τεχνικές των κυριότερων ψυχοθεραπευτικών μοντέλων. Αθήνα: Τόπος.</i></p>											

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ	
---------------	--

	ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
	ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
	ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.4.002.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4 ^ο
	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια		
	ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙ ΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕ Σ	
	Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3 (2 ώρες Θ & 1 ώρα Α.Π)		
	ΣΥΝΟΛΟ	3	6	
	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής. Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας		
	ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
	ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/document/?course=YK216		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ				
Μαθησιακά Αποτελέσματα				
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να :</i>				
<u>Γνώσεις</u>				
<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν την ψυχοδυναμική της οικογένειας μέσα στον κοινωνικό της χώρο • Διαθέτουν σύγχρονες γνώσεις για τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις-μοντέλα παρέμβασης στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας με οικογένεια • Κατανοούν το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με οικογένεια • Αξιολογούν τις δυνατότητες των οικογενειών για την κάλυψη των αναπτυξιακών προκλήσεων • Διαθέτουν σύγχρονες γνώσεις για τα στάδια και τεχνικές της Κοινωνικής Εργασίας με οικογένεια 				
<u>Δεξιότητες</u>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δεξιότητες διαγνωστικής εκτίμησης-αξιολόγησης της δυναμικής της οικογένειας ▪ Δεξιότητες και στρατηγικές παρέμβασης για ενδυνάμωση της οικογένειας ▪ Υλοποίησης του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στα πλαίσια της κοινωνικής εργασίας με οικογένεια 				
<u>Ικανότητες</u>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ικανότητα διάγνωσης, σχεδιασμού δράσεων και παρέμβασης ▪ Ικανότητα επαγγελματικής στάσης και ενδυνάμωσης-ενίσχυσης της λειτουργικότητας της οικογένειας ▪ Ικανότητα αξιοποίησης διαφορετικών μοντέλων παρέμβασης στην προσπάθεια ενίσχυσης της λειτουργικότητας της οικογένειας 				
Γενικές Ικανότητες				
<ul style="list-style-type: none"> • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη εργασία 				

- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Το πεδίο της κοινωνικής εργασίας με οικογένεια. Μορφές οικογενειακής ζωής
2. Η σύγχρονη ελληνική οικογένεια
3. Ειδικά θέματα: η διαζευγμένη οικογένεια, η μονογονεϊκή οικογένεια, η ανασυσταμένη οικογένεια: συμβουλευτική παρέμβαση
4. Ανάπτυξη της οικογένειας και ο κύκλος ζωής
5. Ένα πλαίσιο αναφοράς: Η οικογένεια ως κοινωνικό σύστημα
6. Ψυχική ανθεκτικότητα της οικογένειας
7. Η εναρκτήρια φάση της Κοινωνικής Εργασίας με Οικογένεια
8. Ποιοτική αξιολόγηση της οικογένειας
9. Η φάση της παρέμβασης της Κοινωνικής Εργασίας με Οικογένεια
10. Η φάση τερματισμού
11. Παρεμβάσεις σε επίπεδο γονιών παιδιών
12. Διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις-Μοντέλα παρέμβασης στην εργασία με οικογένεια: αρχές, στόχοι παρέμβασης, τεχνικές-δεξιότητες παρέμβασης
13. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού –ζητήματα δεοντολογίας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσιάσεις εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	50	Ασκήσεις στην τάξη	30	Ανάλυση βιβλιογραφίας	30	Συγγραφή εργασίας	30	Αυτοτελής μελέτη	40	Σύνολο φόρτου	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις	50														
Ασκήσεις στην τάξη	30														
Ανάλυση βιβλιογραφίας	30														
Συγγραφή εργασίας	30														
Αυτοτελής μελέτη	40														
Σύνολο φόρτου	180														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η θεωρία αντιστοιχεί στο 60% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος και η Α.Π αντιστοιχεί στο 40% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος.</p> <p>Θεωρία: Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40%, γραπτή τελική εξέταση (60%) με ερωτήσεις ανάπτυξης.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στην ιστοσελίδα του μαθήματος. <u>Αξιολογείται</u> η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.</p> <p>Άσκηση πράξης:: Συμμετοχή είτε σε γραπτή εξέταση είτε σε συγγραφή και παρουσίαση εργασίας και αξιολόγηση της</p>														

συνολικής συμμετοχής του φοιτητή σε ασκήσεις και συζητήσεις.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Βεργέτη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία με Οικογένειες σε κρίση. Αθήνα: Τόπος.*
- Γκολντρινγκ, Μ.Μ. & Γκέρσον, Ρ. (1999). Το γενεόγραμμα. Αθήνα: Κέδρος*
- Collins, D., Jordan, C. & Coleman, H. (επιμ. Ασημόπουλος, Χ. & Μαρτινάκη, Σ. (2017). Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια, 4^η έκδοση, Αθήνα: ΒΗΤΑ*
- Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2005). Οικογενειακή θεραπεία. Αθήνα: Ελλην, (Επιμ. Κοτρώτσιου Ε.)*
- Hoffman, L. (2002). Οικογενειακή θεραπεία -Μία προσωπική ιστορία. Θεσσαλονίκη: University Studio Press*
- Ζαφείρης, Α., Ζαφείρη Ε. & Μουζακίτης, Χ. (1999). Οικογενειακή θεραπεία. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.*
- Ζερβάνος, Κ. (2009). Τα οικογενειακά συστήματα -Εισαγωγή στη θεωρία του Bowen. Αθήνα: Αίολος*
- Κουνενού, Κ. (2010). Συμβουλευτική και θεραπεία Οικογένειας. Αθήνα: Παπαζήσης.*
- Munchie, J. και συν. (Επιμ.) (2008). Οικογένεια: Η μελέτη και κατανόηση της οικογενειακής ζωής. Αθήνα: Μεταίχμιο*
- Satir, V. (1986). Πλάθοντας ανθρώπους. Αθήνα: Κέδρος.*
- Schlippe, A. & Schweitzer, J. (2008). Εγχειρίδιο της συστημικής θεραπείας και συμβουλευτικής. Θεσσαλονίκη: University Studio Press*
- Τσιάντης, Ι. (Επιμ.) (2003). Εργασία με τους γονείς: Ψυχανalyτική ψυχοθεραπεία με παιδιά και εφήβους. Αθήνα: Καστανιώτης*
- Von Schlippe, A., & Schweitzer, J. (2008). Εγχειρίδιο της συστημικής θεραπείας και συμβουλευτικής. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.*
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
- Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών
- Families in Society
- Journal of Family Social Work
- Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work
- Clinical Social Work Journal
- Child and Family Social Work
- European Journal of Social Work

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.7.001.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οργάνωση Και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	4	
Εργαστήριο			
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW330/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τη λειτουργία και τη σημασία της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης. • Να κατανοήσουν τη σχέση κοινωνικής πολιτικής, κοινωνικών υπηρεσιών και παροχής κοινωνικής εργασίας. • Να κατανοήσουν το σύστημα οργάνωσης και διοίκησης των κοινωνικών υπηρεσιών στην χώρα μας και να προβληματισθούν για την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας στα πλαίσια των κοινωνικών υπηρεσιών. • Να κατανοήσουν την επίδραση των συνθηκών της οργάνωσης στους εργαζόμενους και στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών • Να κατανοήσουν τη δυναμική της κοινωνικής οργάνωσης και διοίκησης και ειδικότερα τη σχέση του κοινωνικού λειτουργού τόσο με τους εξυπηρετούμενους, όσο και με την υπηρεσία. <p>Να αποκτήσουν δεξιότητες διοίκησης και εφαρμογής τεχνικών-παρεμβάσεων για βελτίωση και ανάπτυξη της οργάνωσης</p>			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση και διοίκηση μονάδων κοινωνικής φροντίδας. • Χρήση μοντέλων διοίκησης • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις κα αναδιοργάνωση των υπηρεσιών • Λήψη αποφάσεων • Αυτόνομη και Ομαδική εργασία • Σχεδιασμός και διαχείριση έργων 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

<ol style="list-style-type: none"> 1. Η φύση-ιδιαιτερότητα, βασικά χαρακτηριστικά, των κοινωνικών οργανώσεων. Σχέση με το περιβάλλον. 2. Βασικά μοντέλα κοινωνικών υπηρεσιών. Το ελληνικό μοντέλο κοινωνικών υπηρεσιών (πόροι, δομή, οργάνωση, λειτουργία-διοίκηση). Διαμορφούμενες τάσεις. 3. Ανασταλτικοί παράγοντες στις κοινωνικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη της κοινωνικής εργασίας. Εργασιακές συνθήκες. Συνθήκες της οργάνωσης και επαγγελματική δεοντολογία. 4. Γραφειοκρατία στις κοινωνικές οργανώσεις και κοινωνική εργασία. Κοινωνικές υπηρεσίες και εξυπηρετούμενοι. 5. Επαγγελματική εποπτεία στην κοινωνική εργασία. 6. Θεωρίες της οργάνωσης. Η οργάνωση ως σύστημα. 7. Μοντέλα διοίκησης. Αρχές, λειτουργίες. 8. Σχεδιασμός-προγραμματισμός, οργάνωση, διαδικασία λήψης αποφάσεων. 9. Ηγεσία, επικοινωνία υποκίνηση. 10. Αποδοτικότητα της οργάνωσης. Διαδικασία ελέγχου, Αξιολόγηση. 11. Διαχείριση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού. Συμβολή στη βελτίωση των προγραμμάτων. 12. Στρατηγικές για ανάπτυξη της οργάνωσης και αλλαγή. 											
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ											
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις Πράξης</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Εκπόνηση ατομικής εργασίας</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>140</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις Πράξης	40	Εκπόνηση ατομικής εργασίας	40	Σύνολο φόρτου μαθήματος	140
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις	60										
Ασκήσεις Πράξης	40										
Εκπόνηση ατομικής εργασίας	40										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	140										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει: Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής 2. Εκπόνηση ατομικής εργασίας (40%) 										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<p>Σταθόπουλος, Π. (2012). <i>Οργάνωση και διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών</i>. Αθήνα: Παπαζήσης.</p> <p>Ιατρίδης, Α. (2005). <i>Οργανισμοί κοινωνικής Φροντίδας</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Παπανικολάου, Β. (2002). <i>Διοίκηση Ολικής Ποιότητας στις Υπηρεσίες Υγείας</i>. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Balloch, S., McLean, J. & Fisher, M. (1999). <i>Social services: working under pressure</i>. London: The Policy Press.</p> <p>Kirst-Ashman, Grafton, H. & Hull, Jr. (2001). <i>Macro skills workbook. A generalist approach (2nd ed.)</i>. Wadsworth: Brooks/Cole.</p> <p>Lipsky, M. (1980). <i>Street level bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services</i>. New York: Russell Sage Foundation.</p> <p>Netting, F. E. & O'Connor, M. K. (2003). <i>Organisation practice. A social worker's guide to understanding human services</i>. USA: Pearson Education Inc.</p> <p>Στασινοπούλου, Ο. (1993). <i>Αναδιάρθρωση Προσωπικών Κοινωνικών Υπηρεσιών. Στο Γετίμης και Γράβαρης (επιμ.). Κοινωνικό κράτος και Κοινωνική Πολιτική</i>. Αθήνα: Θεμέλιο.</p>											

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.4.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Διαπολιτισμική Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW124/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Ένα από τα πιο σημαντικά πεδία άσκησης της Κοινωνικής Εργασίας είναι η εργασία με εξυπηρετούμενους διαφορετικής εθνικής, φυλετικής καταγωγής, ηλικίας, δυνατότητας, θρησκευτικού και πολιτισμικού υπόβαθρου. Η πρακτική της Κοινωνική Εργασίας είναι σχεδόν πάντα διαπολιτισμική υπό την ευρεία έννοια, δεδομένου ότι μόνο κάποιοι από τους εξυπηρετούμενους είναι ίδιου έθνους, φυλής, φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, ηλικίας, ή θρησκείας με τον επαγγελματία. Ως εκ τούτου, αυτή η σειρά μαθημάτων θα παρουσιάσει τη διαπολιτισμική πρακτική της Κ.Ε. με πελάτες και συστήματα (άτομα, οικογένειες, ομάδες, υπηρεσίες, οργανώσεις, κοινότητες) και ατομικό-περιβαλλοντολογικά μοντέλα.</p> <p>Μέσω των διαλέξεων, των συζητήσεων, την μελέτη-περιπτώσεων, των παρουσιάσεων από τους ίδιους τους σπουδαστές και των ασκήσεων, το μάθημα στοχεύει στην προαγωγή της ένταξης, της ισότητας των ευκαιριών, της αποδοχής της διαφορετικότητας, της ανταλλαγής και της συμμετοχής.</p> <p>Οι φοιτητές αναμένεται να :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τις αρχές που θα πρέπει να διέπουν μια διαπολιτισμική κοινωνία. • Να κατανοήσουν τις δυνάμεις και τις διαδικασίες του κοινωνικού αποκλεισμού και της ένταξης. • Να είναι πολιτισμικά επαρκείς σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες του NASW. • Να αποκτήσουν δεξιότητες στη διαχείριση των διαδικασιών ένταξης και στην προώθηση των διαπολιτισμικών κοινοτήτων. • Να αναπτύξουν διαπολιτισμικά πρότυπα δράσης σε όλα τα επίπεδα. • Να υιοθετήσουν στάσεις, συναισθήματα και αξίες σχετικά με το σεβασμό στη διαφορετικότητα, στην ηθική, και στα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των ατόμων που συνυπάρχουν σε μία κοινωνία, προωθώντας με το επάγγελμά τους τις αρχές και τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Ομαδική Εργασία • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

<ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτισμός, Πολιτισμική Επάρκεια και Διαπολιτισμική Κοινωνική Εργασία 2. Πολιτισμική διαφορετικότητα και προκλήσεις για την Κ.Ε. 3. Διαπολιτισμικά εμπόδια στην πρακτική της Κ.Ε. 4. Διαπολιτισμικές στρατηγικές παρέμβασης και επικοινωνίας 5. Αρχές και αξίες στην πρακτική της Πολιτισμικής Επάρκειας στην Κ.Ε. (N.A.S.W.) 6. Κοινωνικές διακρίσεις, Μορφές ρατσισμού και Πρότυπα αποδόμησης ρατσισμού 7. Μειονότητες και πρόσφυγες. Μοντέλο ανάλυσης της Κ.Ε. με πρόσφυγες σε 8. πολεμική και μεταπολεμική περίοδο 9. Θύματα βασανιστηρίων και εισαγωγή στο Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης 10. Μετανάστευση και Μοντέλα προσέγγισης της Κ.Ε. 11. Στρατηγικές προσαρμογής, απόρριψης και αντίστασης. Δόμηση διαπολιτισμικών κοινοτήτων 12. Κοινωνική συνοχή & ενσωμάτωση. Εκπαιδύοντες ενεργούς πολίτες. Η σημασία της κοινωνικής συνοχής στις τοπικές κοινότητες 13. Η κοινωνική δικαιοσύνη στην Διαπολιτισμική Κ.Ε. Αρχές του αντιρατσισμού 14. Πολυδιάστατο πρότυπο πολιτιστικής επάρκειας (MDCC) 15. Ανάπτυξη διαπολιτισμικών οργανώσεων, κοινωνική αλλαγή και δικαιοσύνη 																	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ																	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 																
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">70</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακή Άσκηση</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή Εργασίας</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Προσκλήσεις ειδικών</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td style="text-align: center;">30</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td style="text-align: center;">180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	70	Εργαστηριακή Άσκηση	20	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Συγγραφή Εργασίας	20	Προσκλήσεις ειδικών	20	Αυτοτελής Μελέτη	30	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																
Διαλέξεις	70																
Εργαστηριακή Άσκηση	20																
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20																
Συγγραφή Εργασίας	20																
Προσκλήσεις ειδικών	20																
Αυτοτελής Μελέτη	30																
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180																
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης Ανάλυση ρόλων και ενδιαφερομένων μερών σε σύντομη μελέτη περίπτωσης 2. Γραπτή Εργασία (40%) <p>Τα εκπαιδευτικά κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα στους φοιτητές στο e-class</p>																
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ																	
<p><i>Κανδυλάκη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αθήνα: ΤΟΠΟΣ</i></p> <p><i>Κανδυλάκη, Α. (2018). Κοινωνική Εργασία, πολιτισμική ετερότητα και κριτικός αναστοχασμός. Αθήνα, ΤΟΠΟΣ</i></p> <p><i>Sue, D. (2006), Multicultural Social Work Practice, USA: JOHN WILEY & SONS, INC</i></p> <p><i>Williams, C., Soydan, H., & Johnson, M. (1998). Social Work and Minorities, European Perspectives, London and New York: ROUTLEDGE.</i></p> <p><i>Corry Azzopardi, Cross-Cultural Social Work: A Critical Approach to Teaching and Learning to Work Effectively across Intersectional Identities, The British Journal of Social Work, Volume 50, Issue 2, March 2020, Pages 464–482, https://doi.org/10.1093/bjsw/bcz169</i></p> <p><i>Sabeti S. (2020) Intercultural Perspectives in Social Work Practice, Education and Research. In: Lane L., Wallengren-Lynch M. (eds) Narratives of Social Work Practice and Education in Sweden. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-45874-4_9</i></p>																	

Simmons, C., Diaz, L., Jackson, V., & Takahashi, R. (2008). *NASW cultural competence indicators: A new tool for the social work profession*. *Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work*, 17(1), 4-20.

Slaymaker, R., & Fisher, K. (2015). *Striving for cultural competence while preparing millennials as emerging professionals*. *Journal of Social Work Values & Ethics*, 12(2), 49-62.

Swindell, M. (2014). *Compassionate competence: A new model for social work practice*. *The New Social Worker*, 21(2). Retrieved on June 16, 2014, from: <http://www.socialworker.com/feature-articles/practice/compassionate-competence-a-new-model-for-social-work-practi/>

Nadan, Y., & Ben-Ari, A. (2013). *What can we learn from rethinking "multiculturalism" in social work education?* *Social Work Education*, 32(8), 1089-1102.

National Association of Social Workers. (2007). *Indicators for the achievement of the NASW standards for cultural competence in social work practice*. Washington, DC: Author

National Association of Social Workers. (2005). *Cultural and linguistic competence in the social work profession*. Retrieved August 13, 2015, from website <http://c.ymcdn.com/sites/www.naswnyc.org/resource/resmgr/imported/Cultural%20and%20Linguistic%20Competence%20in%20the%20SW%20Profession.pdf>

Saunders, J., Haskins, M., & Vasquez, M. (2015). *Cultural competence: A journey to an elusive goal*. *Journal of Social Work Education*, 51, 19-34

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.002. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία στην Κακοποίηση Παιδιών και Ενηλίκων		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW325/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Το μάθημα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των φοιτητών σχετικά με θέματα κακοποίησης παιδιών και ενηλίκων, στη βελτίωση των γνώσεών τους και στην ενίσχυση των δεξιοτήτων τους στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των κακοποιημένων ατόμων σε δομές υγείας και κοινωνικής πρόνοιας. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να έχουν αναπτύξει δεξιότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώρισης των πρώιμων σωματικών, συναισθηματικών και συμπεριφορικών ενδείξεων της κακοποίησης και των συνέπειών της στο παιδί και τον ενήλικα. • Διαλογής των περιπτώσεων κακοποίησης με αξιοποίηση αξιόπιστων εργαλείων. • Εκτίμησης της κατάστασης και αξιολόγησης του κινδύνου. • Παροχής συμβουλευτικής υποστήριξης στα θύματα και στην οικογένειά τους. • Καταγραφής και τεκμηρίωσης της περίπτωσης σε αρχείο. • Συνηγορίας και πρόσπισης των δικαιωμάτων των θυμάτων. • Εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας για περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών και ενηλίκων 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Συλλογή και σύνθεση πληροφοριών • Λήψη απόφασης • Ατομική δουλειά • Διεπιστημονική συνεργασία • Επαγγελματική υπευθυνότητα • Κριτική σκέψη 			

•Αυτο-αξιολόγηση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Θεωρητικές προσεγγίσεις.
2. Παράγοντες κινδύνου και συνέπειες.
3. Κλινικοί δείκτες της κακοποίησης παιδιών και ενηλίκων.
4. Κλινικά πρωτόκολλα και κατευθυντήριες οδηγίες για την αναγνώριση και τη διαχείριση της κακοποίησης κατά των παιδιών και των ενηλίκων.
5. Πολιτισμική ικανότητα στην αντιμετώπιση θυμάτων κακοποίησης.
6. Έλεγχος διαλογής για ανίχνευση κακοποιητικών σχέσεων
7. Βασικές αρχές συνέντευξης, εμπόδια στη συνέντευξη, ευαίσθητες ερωτήσεις.
8. Καταγραφή και τεκμηρίωση της κακοποίησης
9. Διαχείριση ευαίσθητων πληροφοριών και διατμηματική/διεπιστημονική χρήση προσωπικών δεδομένων.
10. Τεχνικές συμβουλευτικής θυμάτων.
11. Παραπομπή - δικτύωση.
12. Υποχρεωτική αναφορά περίπτωσης.
13. Νομικό πλαίσιο.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.											
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις</td><td>120</td></tr><tr><td>Άσκησης Πράξεις</td><td>20</td></tr><tr><td>Αυτοτελής Μελέτη</td><td>40</td></tr><tr><td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td><td>180</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	120	Άσκησης Πράξεις	20	Αυτοτελής Μελέτη	40	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου									
	Διαλέξεις	120									
	Άσκησης Πράξεις	20									
	Αυτοτελής Μελέτη	40									
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	1 Γραπτή τελική εξέταση										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<i>Roberts, G., Hegarty, K., & Feder, G. (2006). Intimate partner abuse and health professionals: New approaches to domestic violence Edinburgh: Churchill Livingstone.</i>											
<i>McClellan, J. C. (2010). Social Work and Family Violence: Theories, Assessment, and Intervention. NY: Springer.</i>											

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.7.002. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην ΚΕ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εστιασμένες συζητήσεις, video	3	5	
ΣΥΝΟΛΟ	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ Υποχρεωτικό μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK245/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να λάβουν γνώση των κυριότερων θεωρητικών προσεγγίσεων της κοινωνικής εργασίας • να εξοικειωθούν με βασικές θεωρητικές έννοιες και ορισμούς που διέπουν την προβληματική της κάθε θεωρητικής προσέγγισης • να είναι σε θέση να ορίσουν τα σημεία σύγκλισης και διαφοροποίησης των θεωρητικών προσεγγίσεων • να κατανοήσουν τα όρια και τους περιορισμούς της κάθε θεωρητικής προσέγγισης • να αναπτύξουν μια κριτική ματιά απέναντι στις θεωρητικές προσεγγίσεις κατανοώντας τον πολυσύνθετο ρόλο τους στην άσκηση του επαγγέλματος, τον σχεδιασμό και την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών σε μια σύνθετη και διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνική πραγματικότητα 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Κριτικής σκέψης • Ανάλυσης, σύγκρισης και σύνθεσης θεωριών 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή στην προβληματική του μαθήματος: Προσδιορισμός των μαθησιακών στόχων, απαιτήσεις του μαθήματος, αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα, παρουσίαση του περιγράμματος του μαθήματος. 2. Κοινωνική εργασία: είδη θεωρίας, σχέση θεωρίας & πρακτικής 3. Ο νέος ορισμός του επαγγέλματος της ΚΕ και οι θεωρητικές του παραδοχές 4. Η ψυχοδυναμική προσέγγιση 5. Η επικεντρωμένη σε στόχους κοινωνική εργασία και η παρέμβαση στην κρίση 6. Η συστημική-οικολογική προσέγγιση 7. Η γνωστική-συμπεριφοριστική προσέγγιση 			

8. Η υπαρξιστική-ανθρωπιστική προσέγγιση											
9. Η κριτική προσέγγιση στην κοινωνική εργασία											
10. Η προσέγγιση ενάντια στις διακρίσεις και την καταπίεση											
11. Η ριζοσπαστική και η διαπολιτισμική κοινωνική εργασία.											
12. Η ενδυναμωτική προσέγγιση											
13. Η φεμινιστική προσέγγιση											
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ											
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>Επεξεργασία πρόσθετου υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>140</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	70	Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	20	Αυτοτελής Μελέτη	50	Σύνολο φόρτου μαθήματος	140
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου										
Διαλέξεις	70										
Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	20										
Αυτοτελής Μελέτη	50										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	140										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 70-100% από γραπτή τελική εξέταση. 30% από προαιρετική ενδιάμεση γραπτή αξιολόγηση <p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις ανάπτυξης - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής <p>Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το επιθυμούν</p>										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<p><i>A. Ελληνόγλωσση</i> Δημοπούλου-Λαγωνίκα, Μ. (2006). <i>Μεθοδολογία κοινωνικής εργασίας: Μοντέλα Παρέμβασης</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Ιωακειμίδης, Β. (Ειπμ). (2012). <i>Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη</i>. Αθήνα: Ίων Καλλιδικάκη, Θ. (2011). <i>Εισαγωγή στη θεωρία και στην πρακτική της κοινωνικής εργασίας</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Κανδύλακη, Α. (2001). <i>Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία</i>. Αθήνα: Σύγχρονες Ακαδημαϊκές & Επιστημονικές Εκδόσεις. Κανδύλακη, Α. (2008). <i>Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία: Δεξιότητες και τεχνικές</i>. Αθήνα: Τόπος. Payne, M. (2021). <i>Κοινωνική Εργασία από τη θεωρία στην πράξη. Ένας απαραίτητος οδηγός</i>. (Επιμ. Τελώνη, Δ.Δ). Αθήνα: Τόπος Payne, M. (1997/2000). <i>Σύγχρονη θεωρία της Κοινωνικής Εργασίας</i> (Επιμ. Θεανώ Καλλιδικάκη). Αθήνα: Ελληνικά γράμματα. Rogers, C. (1970/1991). <i>Ομάδες συνάντησης</i>. Αθήνα: Δίοδος. <i>B. Ξενόγλωσση</i> Adams, R. Dominelli, L. & Payne, M. (1998). <i>Social work. Themes, issues and critical debates</i>. London: McMillan. Dominelli, L. (1988). <i>Anti-racist social work</i>. London: Palgrave. Dominelli, L. (2002). <i>Feminist Social Work. Theory and practice</i>. London: Palgrave. Dominelli, L. & McLeod, E. (1989). <i>Feminist social work</i>. London: Palgrave. Fook, J. (2002). <i>Social work: Critical theory and practice</i>. London: Sage. Gutierrez, L., Parsons, R. & Cox, E. (1998). <i>Empowerment in social work practice. A sourcebook</i>. Thousand Oaks, CA: Sage. Hanvey, C. & Philpot, T. (2002). <i>Practicing social work</i>. London: Routledge. Lee, J. (2001). <i>The empowerment approach to social work practice</i>. New York: Columbia University Press. Lum, D. (1996). <i>Social work practice and people of colour</i>. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole. Payne, M. (2021). <i>Modern Social Work Theory</i>. London: Red Globe press, fifth edition Saleebey, D. (Ed.) (1997). <i>The strengths perspective in social work practice</i>. White Plains, NY: Longman. Solomon, B.B. (1976). <i>Black empowerment: social work in oppressed communities</i>. New York: Columbia University Press.</p>											

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.004. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία και Κοινωνική Φροντίδα Υγείας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	2		
Ασκήσεις Πράξης	1		
Σύνολο	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW326/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Το μάθημα έχει σκοπό να προετοιμάσει τους φοιτητές στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας σε υπηρεσίες υγείας και ψυχικής υγείας καθώς και να τους εξοικειώσει με θεωρίες, αρχές, προσεγγίσεις, μοντέλα και τεχνικές που βρίσκουν εφαρμογή στο πεδίο ευθύνης του κοινωνικού λειτουργού σε μονάδες υγείας. Το μάθημα μεταξύ άλλων επιδιώκει να εξοικειώσει τους φοιτητές με την υποστήριξη του ασθενή και του περιβάλλοντός του στη φάση της θεραπείας και της αποκατάστασης ή και στη χρόνια διαχείριση της νόσου. Οι φοιτητές μετά το τέλος του μαθήματος θα έχουν κατανοήσει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • τη σημασία των κοινωνικών και πολιτισμικών παραγόντων στην προαγωγή της υγείας ή στην εμφάνιση ασθενειών. • τη σύνδεση μεταξύ υγείας/ασθένειας και της κοινωνίας. • τη δομή, την οργάνωση και τη λειτουργία του Εθνικού συστήματος υγείας και την ιστορική εξέλιξή του. <p>Οι φοιτητές επίσης κατά την ολοκλήρωση του μαθήματος θα έχουν αναπτύξει δεξιότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> • συμβουλευτικής υποστήριξης και ενδυνάμωσης του ασθενή και της οικογένειάς του στη φάση της θεραπείας και της αποκατάστασης ή και στη χρόνια διαχείρισή της νόσου με στόχο την ψυχοκοινωνική λειτουργικότητά τους. • διασύνδεσης των ασθενών και των οικογενειών τους με πηγές στήριξης στην κοινότητα και διευκόλυνσης ασθενών που στερούνται περιβάλλοντος. • παρακολούθησης της πορείας των ασθενών. • συνεργασίας με άλλους επαγγελματίες στο χώρο της υγείας. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών • Λήψη αποφάσεων • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα 			

φύλου <ul style="list-style-type: none"> • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 									
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ									
<ol style="list-style-type: none"> 1. Δομή-οργάνωση-λειτουργία Εθνικού Συστήματος Υγείας. 2. Θεμελιώδεις αρχές ΠΦΥ. 3. Εννοιολογικές προσεγγίσεις στην υγεία και την αναπηρία. 4. Κοινωνικοί προσδιοριστές της υγείας. 5. Ανισότητες στην υγεία και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. 6. Κλινικές δεξιότητες κοινωνικού λειτουργού στο χώρο της υγείας. 7. Σχέση και επικοινωνία κοινωνικού λειτουργού και ασθενούς. 8. Κλινική αξιολόγηση και λήψη απόφασης. 9. Συμβουλευτική υποστήριξη και ενδυνάμωση του ασθενή και της οικογένειας. 10. Διεπιστημονική φροντίδα υγείας. 11. Φροντίδα ασθενών με καρκίνο και χρόνια νοσήματα. 12. Φροντίδα ασθενών με ψυχική νόσο. 13. Παρεμβάσεις πρόληψης και προσυμπτωματικού ελέγχου. 									
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ									
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο								
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 								
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>120</td> </tr> <tr> <td>Μελέτες περιπτώσεων</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	120	Μελέτες περιπτώσεων	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου								
Διαλέξεις	120								
Μελέτες περιπτώσεων	60								
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180								
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή τελική εξέταση (70%) που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Επίλυση προβλημάτων • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 2. Εργασία (30%) 								
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ									
<p>Καλοκαιρινού, Α., Αδαμακίδου, Θ., Βελονάκη, Β., Βιβλάκη, Β., Καπρέλη, Ε., Κριεμπάρδης, Α., Λάγιου, Α., Λιονής, Χ., Μαρκάκη, Α., Μποδοσάκης, Π., Παπαδακάκη, Μ., Σακελλάρη, Ε. (2015). Εφαρμογές καλών πρακτικών ομάδας πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. κεφ 14. Διαθέσιμο στο: http://hdl.handle.net/11419/3315 & https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3301/5/00_master_document.pdf & https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3310/1/02_chapter_9.pdf</p> <p>Σαρρής, Μ. (2001). Κοινωνιολογία της υγείας και ποιότητα ζωής. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Φελλάς, Κ. (Επιμ.) (2009). Κοινωνία και Υγεία: Ψυχοκοινωνικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις στον Κυπριακό και στον Ελλαδικό χώρο. Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Παράλληλος Σ. (Επ.), (2011). Οι πρακτικές εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα και την Κύπρο. Αθήνα: Πεδίο.</p>									

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.003. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	Διαλέξεις	2	4
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό – Υποβάθρου Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW280/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Γενικότερος σκοπός του μαθήματος είναι να ενισχύσει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες των φοιτητών/φοιτητριών για την σταδιακή εφαρμογή της Σχολικής Κοινωνικής Εργασίας.</p> <p>Οι φοιτητές μέσω των γνώσεων και δεξιοτήτων που θα αποκτήσουν θα μπορούν να συμβάλουν στην ένταξη των μαθητών/μαθητριών στο σχολείο, στην ενίσχυση των μαθησιακών ικανοτήτων, στην ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη καθώς και στην προαγωγή ενός ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος.</p> <p>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</p> <p>Γνώσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανόηση του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού στο σχολείο ως συνδεδετικού κρίκου ανάμεσα ανάμεσα στο σχολείο, στην οικογένεια και στην κοινότητα • Γνώσεις για τον ρόλο του σχολείου στην διαδικασία κοινωνικοποίησης • Γνώσεις για την κατανόηση των κινήτρων της παιδικής συμπεριφοράς • Γνώσεις για τον ρόλο της οικογένειας στην ψυχοσυναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. • Γνώσεις για την αντιμετώπιση δυσκολιών και προβλημάτων που αφορούν στο παιδί και συνδέονται με τη μαθητική του ιδιότητα • Γνώσεις για την προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού, την αποδοχή της διαφορετικότητας, την πρόληψη και αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού και της κακοποίησης – παραμέλησης του παιδιού • Γνώσεις για προβλήματα των μαθητών στο σχολείο όπως: απουσίες, διακοπή φοίτησης, επιθετικές συμπεριφορές, παραβατικότητα, ναρκωτικά, πένθη, απόπειρες αυτοκτονίας • Γνώσεις για την αντιμετώπιση τυχόν δυσκολιών που προκύπτουν, στη συνεργασία με τους μαθητές, τις οικογένειες τους και τους εκπαιδευτικούς • Γνώσεις για ατομικές παρεμβάσεις, παρεμβάσεις σε επίπεδο ομάδας, οικογένειας, κοινότητας. • Ευαισθητοποίηση σε παρεμβάσεις που στοχεύουν στην ένταξη στο σχολείο παιδιών με διαφορετική κουλτούρα. <p>Δεξιότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες θετικής επικοινωνίας 			

- Δεξιότητες ενθάρρυνσης των μαθητών με στόχο την ενίσχυση των μαθησιακών ικανοτήτων και την ψυχοκοινωνική τους ανάπτυξη
- Δεξιότητες ενδυνάμωσης των παιδιών και των οικογενειών τους
- Δεξιότητες διεπιστημονικής συνεργασίας με άλλους ειδικούς
- Δεξιότητες συλλογής πληροφοριών και αξιολόγησης
- Δεξιότητες για την πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων των μαθητών σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης

Ικανότητες

- Ικανότητα κατανόησης των κινήτρων συμπεριφοράς και ενθάρρυνσης των παιδιών
- Ικανότητα αξιοποίησης της ομάδας ως μέσου για την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών
- Ικανότητα συνεργασίας με την διεύθυνση του σχολείου, τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές και τους γονείς, συμβάλλοντας στη δημιουργία θετικού κλίματος στο σχολείο.
- Ικανότητα ενδυνάμωσης των μαθητών και υποστήριξης της οικογένειας τους
- Ικανότητα διερεύνησης των αναγκών της σχολικής κοινότητας και δημιουργίας προγραμμάτων σε συνεργασία με την σχολική κοινότητα
- Ικανότητα αξιοποίησης πηγών και διασύνδεσης των φορέων της κοινότητας με την σχολική κοινότητα.
- Ικανότητα ενίσχυσης της ένταξης των μαθητών/μαθητριών στο σχολείο
- Ικανότητα υποστήριξης των μαθητών στο ξεπέρασμα εμποδίων που παρεμβάλλονται στην εκπαίδευση τους (π.χ δυσκολίες εκπαιδευτικές, συναισθηματικές, συμπεριφοράς, υγείας κ.α)

Γενικές Ικανότητες

- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η κοινωνική εργασία στην εκπαίδευση. Ρόλοι και δεξιότητες κοινωνικού. λειτουργού
2. Η οπτική της αλληλεπίδρασης ατόμου περιβάλλοντος στη σχολική κοινωνική. εργασία
3. Διεπιστημονική συνεργασία στο πλαίσιο του σχολείου. Συνεργασία με οικογένεια
4. Θεωρητικές προσεγγίσεις -Μοντέλα σχολικής κοινωνικής. εργασίας.
5. Η Κοινωνική Εργασία με Ομάδες ως μέθοδος παρέμβασης στην εκπαίδευση
6. Η είσοδος στο σχολείο. Δυσκολίες προσαρμογής
7. Το θέμα των μαθησιακών δυσκολιών Παρεμβάσεις για την ενίσχυση της σχολικής επίδοσης και ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών
8. Ενθάρρυνση μαθητή/μαθήτριας. Βασικοί κανόνες επικοινωνίας με το παιδί
9. Εκτίμηση-αξιολόγηση ως διαδικασία παρέμβασης-μέσα εκτίμησης
10. Εκτίμηση παραγόντων προστασίας και κινδύνου
11. Κοινωνική εργασία και εκπαίδευση μαθητών/μαθητριών με αναπηρία. Ενδυνάμωση παιδιών με αναπηρία και των οικογενειών τους
12. Επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στα παιδιά και στο σχολικό περιβάλλον.
13. Κακοποίηση-παραμέληση παιδιών: Πρόληψη και αντιμετώπιση: Παρεμβάσεις κοινωνικής εργασίας
14. Σχολικός εκφοβισμός: Πρόληψη και αντιμετώπιση: Παρεμβάσεις κοινωνικής εργασίας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

4. ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.

Πρόσωπο με πρόσωπο

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ

- Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών
- Προβολή βίντεο
- Παρουσιάσεις με το πρόγραμμα Power Point

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="651 286 1002 376">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="1002 286 1313 376">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="651 376 1002 416">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="1002 376 1313 416">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 416 1002 456">Ασκήσεις στην τάξη</td> <td data-bbox="1002 416 1313 456">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 456 1002 524">Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td data-bbox="1002 456 1313 524">20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 524 1002 564">Αυτοτελής μελέτη</td> <td data-bbox="1002 524 1313 564">40</td> </tr> <tr> <td data-bbox="651 564 1002 600">Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td data-bbox="1002 564 1313 600">120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	40	Ασκήσεις στην τάξη	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Αυτοτελής μελέτη	40	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	40												
Ασκήσεις στην τάξη	20												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20												
Αυτοτελής μελέτη	40												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40% της βαθμολογίας του μαθήματος Γραπτή τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος) που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης. 												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													
<p><i>Αζίζι-Καλατζή Α., Ζώνιου-Σιδέρη Α., Βλάχου Α. (2011). Προκαταλήψεις και Στερεότυπα. Δημιουργία και αντιμετώπιση. Αθήνα: Υπ. Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων.</i></p> <p><i>Ασημόπουλος, Χ. (2014). Εκφοβισμός στο σχολείο, Ψυχική Υγεία και Κοινωνική Εργασία. Όταν οι ελπίδες χάνονται και η εκπαίδευση καταρρέει. Κοινωνική Εργασία, τεύχος 113.</i></p> <p><i>Βλαχογιάννη Α., Αγγελή Κ. (2014). Προγράμματα ενίσχυσης γονεϊκού ρόλου. Γνωστική-Συμπεριφοριστική Έρευνα & Θεραπεία, 1 (1), 41-53.</i></p> <p><i>Καλλιδικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (επιμ.) (2014). Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση: Στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος.</i></p> <p><i>Καλλιδικάκη, Θ. (1998). Κοινωνική Εργασία: Εισαγωγή στην θεωρία και στην πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</i></p> <p><i>Παναγιωτόπουλος, Χ. (2016). Κοινωνική Εργασία και Σχολείο. Αθήνα: Μαρία Παρίκου & ΣΙΑ ΕΠΕ.</i></p> <p><i>Παντελιάδου, Σ. (2007). «Οικογένειες με παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες» στο Μαθησιακές δυσκολίες. Βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά, Επιμ. Παντελιάδου Σ. & Μπότσας Γ.</i></p> <p><i>Παπαδοπούλου, Χ. (2003). Κοινωνική Εργασία με Ομάδες. Αθήνα: Έλλην.</i></p> <p><i>Πουρσανίδου, Ε. (2016). Προβλήματα συμπεριφοράς στην τάξη και παρέμβαση του δασκάλου. Έρευνα στην Εκπαίδευση, 5 (1), 62-75.</i></p> <p><i>Σούλης, Σ. (2008). Ένα σχολείο για όλους. Αθήνα: Gutenberg.</i></p> <p><i>Τσιάντης, Γ. (επιμ.) (2005). Εργασία με τους γονείς. Αθήνα: Καστανιώτης.</i></p> <p><i>Χατζηρωτίου, Σ. (2005). Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών και των παιδιών. Εκδόσεις Τζιόλα.</i></p> <p><i>Doll, B., Zucker S., Brehm, K. (2009). Σχολικές τάξεις που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα. Αθήνα: Δαρδάνος.</i></p> <p><i>Haber, J., & Glatzer, J. (2008). Τέλος στον εκφοβισμό. Αθήνα: Πατάκης.</i></p> <p><i>Rigby, K. (2008). Σχολικός εκφοβισμός. Αθήνα: Τόπος.</i></p> <p><u>Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</u> <i>Κοινωνική Εργασία.</i> <i>Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών</i> <i>European Journal of Social Work</i> <i>International Journal of Social Work</i> <i>International Journal of Social Work Education</i></p>													

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.7.003. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία στις Εξαρτήσεις		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εργαστηριακές Ασκήσεις, εστιασμένες συζητήσεις, videos	3	5	
ΣΥΝΟΛΟ	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW201/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται μετά την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος να έχουν:</p> <p>(α) κατανοήσει τις σύνθετες όψεις του φαινομένου των εξαρτήσεων (κοινωνικές, ψυχολογικές, ιδεολογικές, πολιτικές, οικονομικές κ.ά.)</p> <p>(β) εμβαθύνει στις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί για την αιτιολογία του φαινομένου</p> <p>(γ) κατανοήσει το φιλοσοφικό-θεωρητικό υπόβαθρο, τις στοχεύσεις και τις διαφορετικές πρακτικές για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων</p> <p>(δ) εξοικειωθεί με το περιεχόμενο εννοιών που σχετίζονται με τις αρχές και τη φιλοσοφία διαφορετικών θεραπευτικών μοντέλων</p> <p>(ε) κατανοήσει τους πολλαπλούς ρόλους που οι κοινωνικοί λειτουργοί μπορούν να αναλάβουν για την υποστήριξη των ατόμων με προβλήματα εξαρτήσεων</p> <p>(στ) γνωρίσει και εξοικειωθεί με το περιεχόμενο των υπηρεσιών που παρέχουν οι φορείς, οι οποίοι ασχολούνται με την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων σε εθνικό επίπεδο.</p>			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις και εννοιολογικές αποσαφηνίσεις για το πρόβλημα των εξαρτήσεων: Βασικές έννοιες του μαθήματος και διαφορετικές μορφές εξάρτησης.
2. Το πρόβλημα των εξαρτήσεων σε διαφορετικά κοινωνικά-ιστορικά πλαίσια: Χρήση ουσιών στις αρχαίες κοινωνίες για ιατρικούς και θεραπευτικούς σκοπούς. Φαινόμενα μαζικής χρήσης ουσιών (αστική οργάνωση των πόλεων, παγκόσμιος πόλεμος, διεθνής μετανάστευση, ανάπτυξη φαρμακοβιομηχανιών, χρήση ουσιών και χορευτικές/μουσικές κουλτούρες).
3. Τα είδη των ψυχοδραστικών ουσιών και η δράση τους: Ουσίες α) με κατασταλτική δράση, β) με διεγερτική δράση, γ) με αναλγητική δράση, δ) με ψυχοδελικτική δράση.
4. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την αιτιολογία των εξαρτήσεων (Α' Μέρος): Ανθρωπιστικές Προσεγγίσεις (εξαρτήσεις και αναζήτηση νοήματος), Ψυχοδυναμικές Προσεγγίσεις (εξαρτήσεις και πρώιμα τραύματα), Συστημικές προσεγγίσεις.
5. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την αιτιολογία των εξαρτήσεων (Β' Μέρος): Εξαρτήσεις & κοινωνικό περιβάλλον: κοινωνική επιρροή, πίεση των ομότιμων, κοινωνικές συνθήκες, διαθεσιμότητα ουσιών.
6. Θεραπευτικά μοντέλα (Α). Η φιλοσοφία μείωσης της βλάβης & τα προγράμματα φαρμακευτικής αντιμετώπισης της εξάρτησης: Στόχοι και λειτουργία των προγραμμάτων, η σημασία των συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών, κριτική των προγραμμάτων φαρμακευτικής αντιμετώπισης της εξάρτησης.
7. Θεραπευτικά μοντέλα (Β). Η φιλοσοφία της «στεγνής» θεραπείας & οι θεραπευτικές κοινότητες: Εξέλιξη του θεσμού των θεραπευτικών κοινοτήτων, ιεραρχικές και δημοκρατικές θεραπευτικές κοινότητες, φιλοσοφία και αρχές λειτουργίας των θεραπευτικών κοινοτήτων, θεραπευτικές ομάδες και τεχνικές, κριτική των θεραπευτικών κοινοτήτων.
8. Θεραπευτικά μοντέλα (Γ). Η φιλοσοφία της αυτοβοήθειας: παραδείγματα ομάδων αυτοβοήθειας με έμφαση στους Нарκομανείς Ανώνυμους (Ν.Α.) και στους Αλκοολικούς Ανώνυμους (Α.Α.), η προσέγγιση των 12 Βημάτων και των 12 Παραδόσεων, κριτική των ομάδων αυτοβοήθειας.
9. Εξαρτήσεις & ειδικοί πληθυσμοί: Θεραπευτική αντιμετώπιση ειδικών «κατηγοριών» ατόμων με προβλήματα εξάρτησης: άστεγοι, έφηβοι, χρήστες μεγαλύτερης ηλικίας, ψυχικά πάσχοντες, γυναίκες, μητέρες. Ζητήματα παιδικής προστασίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες όταν οι γονείς κάνουν χρήση ουσιών.
10. Εξαρτήσεις & φυλάκιση: Η έκταση του προβλήματος της χρήσης ουσιών στη φυλακή. Θεραπευτικές ανάγκες και θεραπευτικές παρεμβάσεις στο σωφρονιστικό σύστημα.
11. Εξαρτήσεις & θεραπευτική αλλαγή: Ο ρόλος των κοινωνικών λειτουργιών στην πρόωρη παρέμβαση-κινητοποίηση, στη θεραπεία, στην κοινωνική επανένταξη. Υποτροπή, ολίσθημα και η διαχείρισή τους. Επαγγελματικές πρακτικές στις εξαρτήσεις και αναστοχαστική δράση.
12. Συμπεριφορικές εξαρτήσεις: Εξάρτηση από τον τζόγο ή τα τυχερά παιχνίδια. Προβληματική ενασχόληση με εφαρμογές του διαδικτύου.
13. Σύγχρονες προκλήσεις στην έρευνα των ατόμων που κάνουν χρήση ουσιών: Οι κοινωνικοί λειτουργοί ως ερευνητές στο πεδίο των εξαρτήσεων. Μεθοδολογικά διλήμματα. Αξιολόγηση των πεπραγμένων του μαθήματος.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο						
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class και ανάρτηση πρόσθετου εκπαιδευτικού υλικού • Παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές και τις φοιτήτριες μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και διαδικτυακές συναντήσεις (zoom, skype etc).						
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις</td><td>40</td></tr><tr><td>Επεξεργασία συμπληρωματικού υλικού στο E-class (ασκήσεις,</td><td>20</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	40	Επεξεργασία συμπληρωματικού υλικού στο E-class (ασκήσεις,	20
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου						
Διαλέξεις και εργαστηριακές ασκήσεις	40						
Επεξεργασία συμπληρωματικού υλικού στο E-class (ασκήσεις,	20						

	video, κείμενα για προαιρετική μελέτη κ.α.)	
	Εβδομαδιαία μελέτη & προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις	78
	Τελικές εξετάσεις	2
	Σύνολο φόρτου μαθήματος	140
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις Ανάπτυξης - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής <p>Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και περιγεγραμμένα στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class.</p>	
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		
<p><i>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:</i></p> <p>Brownstein, H.H. (2015). <i>The Handbook of Drugs and Society</i>. Wiley-Blackwell.</p> <p>De Leon, G. (2000). <i>The therapeutic community: Theory, model and method</i>. Springer.</p> <p>Galvani, S. (2012). <i>Supporting People with Alcohol and Drug Problems: Making a Difference</i>. The Policy Press.</p> <p>Galvani, S. (2017). <i>Social work and substance use: Ecological perspectives on workforce development</i>. <i>Drugs: Education, Prevention and Policy</i>, 24(6), 469-476. https://doi.org/10.1080/09687637.2017.1282421</p> <p>Heather, N. & Segal, G. (2017). <i>Addiction & choice. Rethinking the relationship</i>. University Press.</p> <p>Heyman, G. M. (2009). <i>Addiction: A disorder of choice</i>. Harvard University Press.</p> <p>Μάτσα, Κ. (2001). <i>Ψάξαμε ανθρώπους και βρήκαμε σκιές-Το αίνιγμα της τοξικομανίας</i>. Άγρα.</p> <p>Pickard, H., & Serge, A. (Eds.) (2019). <i>The Routledge Handbook of Philosophy and Science of Addiction</i>. Routledge.</p> <p>Πουλόπουλος, Χ. (2011). <i>Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις</i>. Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.</p> <p>Vaillant, G.E. (2005). <i>Alcoholics Anonymous: Cult or cure?</i> <i>Australian and New Zealand Journal of Psychiatry</i>, 39, 431-436. https://doi.org/10.1080/j.1440-1614.2005.01600.x</p> <p>West, R., & Brown, J. (2013). <i>Theory of addiction</i>. Wiley.</p> <p>White, W.L. (2000). "The history of recovered people as wounded healers: II. The era of professionalization and specialization", <i>Alcoholism Treatment Quarterly</i>, 18(2), 1-25. https://dx.doi.org/10.1300/J020v18n02_01.</p> <p><i>-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</i></p> <p><i>Social Work</i></p> <p><i>Social Work in the Addictions</i></p> <p><i>European Journal of Social Work</i></p> <p><i>British Journal of Social Work</i></p> <p><i>Addiction</i></p> <p><i>Therapeutic Communities</i></p> <p><i>Journal of Substance Use and Abuse</i></p> <p><i>Social Science & Medicine</i></p>		

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.8.001. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8ο

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ριζοσπαστική-Κριτική Κοιν. Εργασία	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	Θεωρία	3
	ΣΥΝΟΛΟ	3
6		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική	
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW101/	
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Μαθησιακά Αποτελέσματα		
Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να:		
<u>Γνώσεις</u>		
<ul style="list-style-type: none"> • Διαθέτουν γνώσεις για τη θεωρία και εφαρμογή της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας • Κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνικοοικονομικές ανισότητες, η καταπίεση και οι διακρίσεις συμβάλλουν στη δημιουργία σύνθετων προβλημάτων • Συνδέουν τα προβλήματα των ωφελούμενων των κοινωνικών υπηρεσιών, με το συνολικότερο κοινωνικό/πολιτικό πλαίσιο και τα δομικά αίτια των κοινωνικών προβλημάτων • Κατανοούν τους μηχανισμούς ενοχοποίησης των χρηστών κοινωνικών υπηρεσιών • Αξιολογούν κριτικά τον ρόλο της κοινωνικής εργασίας στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον • Κατανοούν το ρόλο της κριτικής κοινωνικής εργασίας στην πρόληψη και αντιμετώπιση προβλημάτων όπως η φτώχεια, η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, ο ρατσισμός, οι διακρίσεις. 		
<u>Δεξιότητες</u>		
<ul style="list-style-type: none"> • Αποκτούν δεξιότητες ενδυνάμωσης και συνηγορίας των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων. • Αποκτούν δεξιότητες εφαρμογής σύγχρονων κλινικών και κοινοτικών μοντέλων ριζοσπαστικής και κριτικής κοινωνικής εργασίας 		
<u>Ικανότητες</u>		
<ul style="list-style-type: none"> • Αναπτύσσουν ικανότητα κριτικής ανάλυσης και σκέψης για τα κοινωνικά προβλήματα και την πρακτική της κοινωνικής εργασίας. • Αποκτούν ικανότητα αυτοοργάνωσης των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων • Αποκτούν ικανότητα σχεδιασμού και εφαρμογής πλάνου παρέμβασης, βάσει των συγκεκριμένων θεωρητικών προσεγγίσεων 		
Γενικές Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική εργασία • Λήψη αποφάσεων • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Λήψη αποφάσεων 		

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στην ιστορική εξέλιξη, στη θεωρία και εφαρμογή της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας. Επιδιώκεται η σύνδεση των προβλημάτων των χρηστών των κοινωνικών υπηρεσιών με τα δομικά αίτια των κοινωνικών προβλημάτων καθώς και η κριτική ανάλυση αυτών. Παρουσιάζεται αναλυτικά ο ρόλος της Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας στην αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης και των διακρίσεων.

1. Εισαγωγή στην Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία. Από την Ριζοσπαστική στην Κριτική Κοινωνική Εργασία
2. Τα δομικά αίτια των κοινωνικών προβλημάτων και ο διπλός ρόλος της κοινωνικής εργασίας. Κριτική θεώρηση των κοινωνικών προβλημάτων
3. Ριζοσπαστική Κοινωνική Εργασία: Στόχοι, βασικά χαρακτηριστικά, ρόλος κοινωνικού λειτουργού
4. Κριτική Κοινωνική Εργασία: Στόχοι, βασικά χαρακτηριστικά, ρόλος κοινωνικού λειτουργού
5. Κριτική συνειδητοποίηση-Ενδυνάμωση και συνηγορία κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων-ομάδων
6. Κλινικά Μοντέλα Ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας
7. Κοινοτικά Μοντέλα Ριζοσπαστικής Κοινωνικής Εργασίας
8. Κριτική Κοινωνική Εργασία και Κοινωνικά Αποκλεισμένες Ομάδες
9. Η συμμετοχή και τα δικαιώματα των εξυπηρετούμενων στις κοινωνικές υπηρεσίες
10. Δυσκολίες στην εφαρμογή της ριζοσπαστικής και Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας. Οι οργανισμοί υγείας και κοινωνικής φροντίδας σε κρίση
11. Οικονομική κρίση και Κριτική Κοινωνική Εργασία. Οι κοινωνικοί λειτουργοί σε αναζήτηση νέου ρόλου

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

4. ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσωπο με πρόσωπο 														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπροτζέκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις,</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτόνομη μελέτη</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις,	50	Ασκήσεις στην τάξη	30	Αυτόνομη μελέτη	50	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	30	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις,	50														
Ασκήσεις στην τάξη	30														
Αυτόνομη μελέτη	50														
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	30														
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20														
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Θεωρία: Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40% της βαθμολογίας του μαθήματος Γραπτή τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του μαθήματος, που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης. Τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος αναγράφονται στην ιστοσελίδα του μαθήματος στο e-class. <u>Στη γραπτή εξέταση αξιολογείται:</u> Η ανταπόκριση του φοιτητή στην ανάπτυξη του θέματος, η τεκμηρίωση της απάντησης του, η σαφήνεια στην απάντηση, η κριτική του ικανότητα και η συνοχή και γραπτή έκφραση του κειμένου ώστε να είναι κατανοητό το περιεχόμενο του.</p>														
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ															
<p>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία : Βιβλία στα ελληνικά Ζαϊμάκης, Γ. (2011). Κοινωνική Εργασία και Τοπικές Κοινωνίες. Ανάπτυξη, Συλλογική Δράση, Πολυπολιτισμικότητα. Αθήνα: Πλέθρον</p>															

- Ζαϊμάκης, Γ. & Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2005). *Δίκτυα κοινωνικής Προστασίας. Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες*. Αθήνα: Κριτική
- Ιωακείμης, Β. (επιμ.) (2012). *Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα*. Αθήνα: Ίων
- Καλλιδικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (2015). *Κοινωνική εργασία στην εκπαίδευση: στα θρανία των ετεροτήτων*. Αθήνα: Τόπος
- Κανδυλάκη, Α. (2009). *Κοινωνική Εργασία σε Πολυπολιτισμικό Περιβάλλον*. Αθήνα: Τόπος
- Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2018) *Κοινωνική Εργασία. Πολιτισμική Ετερότητα & Κριτικός Αναστοχασμός*. Αθήνα: Τόπος
- Καραγκούνης, Β. (2008). *Κοινοτική Εργασία & Τοπική Ανάπτυξη*. Αθήνα: Τόπος και Βασίλης Καραγκούνης.
- Payne, M. (2000). *Σύγχρονη Θεωρία της Κοινωνικής Εργασίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Πουλόπουλος, Χ. (2014) *Κρίση, Φόβος και Διάρρηξη της Κοινωνικής Συνοχής*. Αθήνα: Τόπος
- Βιβλία -Ξενόγλωσσα*
- Adam–Dominelli, L and Payne, M. (2009). *Critical Practice in Social Work*. 2nd Edition Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan
- Ferguson, I., Woodward, R. (2009). *Radical Social Work in Practice: Making a difference*. Social Work in Practice Series. Bristol: Policy Press
- Ferguson, I., Ioakimidis, V. & Lavalette, M. (2018). *Global Social Work in a Political Context. Radical Perspectives*. Bristol: Policy Press.
- Fook, J. (2016). *Social Work: A critical approach to Practice*. Australia: Allen & Unwin
- Fook, J. (2003). *Social work : Critical Theory and Practice*, London: Sage
- Fraser, S. and Matthews, S. (2008). *The Critical Practitioner in Social Work and Health Care*. The Open University, Milton Keynes: Sage Publications
- June A., Pease, B. and Briskman, L. (2003). *Critical Social Work: An Introduction to Theories and Practices*. Australia: Allen & Unwin
- Lavalette, M. (Ed.). (2011). *Radical social work today: Social work at the crossroads*. Bristol, UK: Policy Press.
- Άρθρα –κεφάλαια σε βιβλία-εισηγήσεις στα ελληνικά
- Γάννου, Δ. (2012). «Μια εισαγωγή στην Κριτική Κοινωνική Εργασία», *Δίκτυο Δράσης Κοινωνικών Λειτουργιών*. <https://socialworkaction.files.wordpress.com/2012/09/criticalsw.pdf>
- Δεδότση, Σ. & Young, A. (2014) «Η εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία και η αντικαταπιεστική προσέγγιση σε περιόδους κρίσης», *Εισήγηση, 5Ο Διεθνές Επιστ. Συνέδριο Επιστημονικής Εταιρείας Κοινωνικής Πολιτικής 'Κοιν. Πολιτική την εποχή της κρίσης: Στο σταυροδρόμι των επιλογών'*. Αθήνα, 8-10 Μαΐου 2014
- Ιωακείμης, Β. (2012) «Αντί επιλόγου, κοινωνική εργασία για την κοινωνική δικαιοσύνη», στο *Ιωακείμης, Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα*. Αθήνα: Ίων (<https://socialworkaction.files.wordpress.com/2012/06/radicalsw.pdf>)
- Καλλιδικάκη, Θ. (2012) *Όψεις της κοινωνικής εργασίας την εποχή της οικονομικής κρίσης. Κοινωνική Εργασία, 107, 135–151.*
- Κανδυλάκη, Α. (2014) «Αντικαταπιεστικές προσεγγίσεις και ανθρώπινα δικαιώματα στην κοινωνική εργασία στο σχολείο» στο *Καλλιδικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ., (επιμ.), Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση: Στα θρανία των ετεροτήτων*. Αθήνα: Τόπος
- Κασσέρη, Ζ. (2014) «Ας γίνουμε και εμείς οι οπλοφόροι τους να μη σκουριάσει ποτέ η πανοπλία τους. Κοινωνική εργασία και ενδυνάμωση οικογενειών παιδιών με αναπηρία στην εκπαίδευση» στο *Καλλιδικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ., (επιμ.), Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση: Στα θρανία των ετεροτήτων*. Αθήνα: Τόπος
- Παπαδάκη, Ε. (2012) «Η επαγγελματική ζωή των κοινωνικών λειτουργών στις κοινωνικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα στην Κρήτη: υπερβολικές εργασιακές απαιτήσεις, περιορισμένη επαγγελματική ανάπτυξη, μικρή υποστήριξη» στο *Ιωακείμης Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη. Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα*. Αθήνα: Ίων
- Πουλόπουλος, Χ. (2012). *Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας. Κοινωνική Εργασία, 107, 153–165.*
- Τελώνη, Δ. (2014) «Κοινωνική δράση και κοινωνική εργασία στην κοινότητα με μετανάστες/πρόσφυγες: Η περίπτωση της Πάτρας ως ένα εναλλακτικό μοντέλο δράσης» στο *Ιωακείμης, Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα*. Αθήνα: Ίων
- Ferguson, I. (2012) «Μια άλλη κοινωνική εργασία είναι εφικτή! Επανακτώντας την ριζοσπαστική παράδοση», στο *Ιωακείμης, Β. (επιμ.), Κοινωνική Εργασία για την Κοινωνική Δικαιοσύνη, Ριζοσπαστική και Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα*. Αθήνα: Ίων.
- Ξενόγλωσσα άρθρα*
- Buchanan, A. & Kallinikaki, Th. (2018) *Meeting the needs of unaccompanied children in Greece. International Social Work 1-14*
- Ioakimidis, V. & Teloni, D. (2013). *Greek social work and the never-ending crisis of the welfare state. Critical and Radical Social Work, 1(1), 31-49.*
- Ioakimidis, V. Cruz Santos, C. & Martinez Herrero, I. (2014). *Reconceptualizing Social Work in times of crisis: An examination of the cases of Greece, Spain and Portugal. International Social Work, 57(4), 285-300.*
- Kallinikaki, T. (2015). *Child protection in times of crisis in Greece. International Journal of Social Pedagogy – Special Issue 'Social Pedagogy in Times of Crisis in Greece', 4(1), 177–189*
- Karagkounis, V. (2017). *Social work in Greece in the time of austerity: challenges and prospects. European Journal of Social Work, 20 (5), 651-665*

Pentaraki, M. (2013). *If we do not cut social spending, we will end up like Greece': Challenging consent to austerity through social work action. Critical Social Policy, 33(4), 700–711.*

Pentaraki, M. (2015). *The executive committee of the Greek Professional Association of Social Work in an age of austerity: Examining its response. European Journal of Social Work, 18(1), 140–155.*

Pentaraki, M. (published online: 31 Aug 2017). *Practising social work in a context of austerity: experiences of public sector social workers in Greece. European Journal of Social Work*

Pentaraki, M. (published online: 20 Feb 2018). *Austerity common sense and contested understandings of the austerity measures within a leadership of a Professional Association of Social Workers. European Journal of Social Work*

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Community Development

Critical and Radical Social Work Journal

Critical Social Policy

European Journal of Social Work

International Journal of Social Work

Journal of Poverty and Social Justice

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.8.002. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία στο χώρο της Δικαιοσύνης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης		3	6
ΣΥΝΟΛΟ		3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας			
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
Όχι			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:			
Ελληνική			
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
Όχι			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			
https://eclass.hmu.gr/courses/SW283/			
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Το αντικείμενο και τους σκοπούς της Κοινωνικής Εργασίας στο χώρο της Δικαιοσύνης. • Τις αρχές, τις αξίες και τη δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας σε θέματα νομικών και δικαστικών πλαισίων. • Τα πεδία εφαρμογής της Κοινωνικής Εργασίας στο χώρο της Δικαιοσύνης. • Τις αστικές και ποινικές νομικές διαδικασίες που συμμετέχουν οι κοινωνικοί λειτουργοί • Τον πολύπλευρο ρόλο των δικαστικών κοινωνικών λειτουργών αναφορικά με την παροχή κλινικής πρακτικής, πραγματογνωμοσύνης και παρέμβασης. • Τις αιτίες και τις επιπτώσεις της παραβατικότητας, παραμέλησης και κακοποίησης. • Τις ομάδες παραβατών και τους τρόπους παρέμβασης, επανένταξης και διαχείρισης δραστών, θυμάτων & των οικογενειών τους. • Την κοινωνική έρευνα και τη συγγραφή κοινωνικών εκθέσεων για περιπτώσεις παραβατικότητας, παραμέλησης ή κακοποίησης ύστερα από εισαγγελική παραγγελία. • Το σχεδιασμό προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης εκδηλώσεων παραβατικότητας και επανένταξης στην κοινωνία. • Την ανάπτυξη διεπιστημονικής συνεργασίας και τη δημιουργία δικτύου συνεργατών για την επιτυχή παρέμβασή τους. 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας • Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και κοινωνικής ευαισθησίας για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος. • Συνειδητοποίηση προκαταλήψεων και ικανότητα τεκμηριωμένης αμφισβήτησής τους • Ικανότητα κριτικής εξέτασης κυρίαρχων στάσεων και αντιλήψεων προς ομάδες πληθυσμού που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό 			

<ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητα μελέτης, ανάλυσης και παρουσίασης προβλημάτων κοινωνικού ενδιαφέροντος 													
Γενικές Ικανότητες													
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών. • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις. • Λήψη αποφάσεων. • Αυτόνομη εργασία. • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον. • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης. • Αναγνώριση και ανάπτυξη κριτικής συνειδητοποίησης απέναντι σε κοινωνικά θέματα. 													
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ													
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή στο αντικείμενο, τους σκοπούς και τη δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας στο χώρο της Δικαιοσύνης. 2. Το σωφρονιστικό σύστημα: Ιστορική αναδρομή – ιδρυματισμός – στιγματισμός. 3. Η Κοινωνική Εργασία στο χώρο της δικαιοσύνης και παραβατικότητα. Θεωρητικές προσεγγίσεις της Κοινωνικής Εργασίας, η έννοια και η διαχείριση της παραβατικότητας. 4. Ανήλικοι και ενήλικες παραβάτες. Παρέμβαση σε συνθήκες κράτησης και επανένταξης στην κοινότητα. 5. Ασυνόδευτα παιδιά σε συνθήκες κράτησης. Επιτροπεία. 6. Παραμέληση και κακοποίηση παιδιών: Διερεύνηση – Διάγνωση & Διαχείριση. Ο ρόλος των επιμελητών ανηλίκων. 7. Ενδοοικογενειακή βία. Παρέμβαση σε δράστες, σε θύματα και στις οικογένειές τους. 8. Σεξουαλική κακοποίηση και παρέμβαση. 9. Παραβατικότητα και χρήστες ουσιών. 10. Ψυχική υγεία, ψυχικές διαταραχές & εγκληματικότητα. 11. Εισαγγελικές παραγγελίες, δεοντολογία, κοινωνικές έρευνες, σύνταξη εκθέσεων. 12. Ποινική διαμεσολάβηση, επιμελητεία, πραγματογνωμοσύνες και τεχνικές συνέντευξης. 13. Μελέτες περίπτωσης και παραδείγματα παρεμβάσεων. 													
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα PowerPoint • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Προσκλήσεις ειδικών</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη περίπτωσης</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Προσκλήσεις ειδικών	20	Μελέτη περίπτωσης	20	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	40	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>												
Διαλέξεις	40												
Προσκλήσεις ειδικών	20												
Μελέτη περίπτωσης	20												
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	40												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Γραπτή τελική εξέταση (70%) που περιλαμβάνει: Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Ερωτήσεις σύντομης επισκόπησης 2. Εργασία (30%) <p>«Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class»</p>												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Αλοσκόφης, Ο., (2010). Ο ΑΤΥΠΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ. Στρατηγικές επιβίωσης στη σύγχρονη φυλακή. Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλα.*
- Αρχιμανδρίτου Μ. (2020). Η Ανοιχτή Έκτιση της Ποινής. Αθήνα: Μπαρμπουνάκης.*
- Βιδάλη, Σ. (2013). Εισαγωγή στην Εγκληματολογία. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.*
- Βιδάλη, Σ. και Ζαγούρα Π. (2008). Συμβουλευτική και Φυλακή. Αθήνα-Κομοτηνή: Σάκκουλα.*
- Γαλανού, Ανδρ. Μ. (2011). Σωφρονιστική μεταχείριση και δικαιώματα των τελούντων υπό κράτηση προσώπων. Αθήνα- Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.*
- Γιάννου, Δ. (2012). Μια εισαγωγή στην Κριτική Κοινωνική Εργασία. <http://socialworkaction.wordpress.com/2012/09/18/>.*
- Δημόπουλος, Χ. & Κοσμάτος, Κ. (2017). Δίκαιο Ανηλίκων. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.*
- Δημόπουλος, Χ. (2009). Σωφρονιστικό Δίκαιο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.*
- Δημόπουλος Χ. (2020). Ποινική Δικαιοσύνη και Έγκλημα. Αθήνα: Παπαζήση.*
- Θεμελή, Ο. (2000). Εγκλεισμός και υγεία – η κατάλυση ενός ακόμα έννομου αγαθού. Ποινική Δικαιοσύνη.*
- Ιωακειμίδης, Β. (2012). Κοινωνική Εργασία για Κοινωνική Δικαιοσύνη. Ριζοσπαστική & Κριτική Θεωρία, Πρακτική, Παραδείγματα. Αθήνα: ΙΩΝ.*
- Καλλινικάκη, Θ. (2008). Κοινωνική Εργασία: Εισαγωγή στη Θεωρία και στην Πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.*
- Κανδύλακη Α. (2008). Συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία: Δεξιότητες και Τεχνικές. Αθήνα: Τόπος.*
- Κουράκης, Ν. (2013). Δίκαιο Παραβατικών Ανηλίκων. Αθήνα: Σάκκουλα.*
- Λαμπροπούλου Ε. (2020). Κοινοπρακτικά Σχήματα και Μορφές Εκχώρησης Λειτουργιών των Καταστημάτων Κράτησης σε Ιδιώτες. Αθήνα: Παπαζήση*
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών
European Journal of Social Work
International Journal of Social Work
International Journal of Social Work Education
Journal of Social Work Values and Ethics

4.2 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.1.005.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δίκαιο		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
<i>Διαλέξεις</i>	3	6	
ΣΥΝΟΛΟ	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW121/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> ● Κατανόηση της σημασίας και της καθημερινής εφαρμογής των κανόνων του δικαίου σε πλήθος ζητημάτων που δημιουργεί η συμβίωση των ανθρώπων. ● Γνώσεις για τις διακρίσεις των κλάδων του δικαίου. ● Γνώσεις για τη νομική διάσταση θεμάτων που απασχολούν την εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας (π.χ. το νομικό πλαίσιο για την ενδοοικογενειακή βία, τους ανήλικους παραβάτες, τα δικαιώματα ατόμων που αντιμετωπίζουν διακρίσεις κ.α.). ● Γνώσεις για τους φορείς και τις υπηρεσίες που διευκολύνουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> ● Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας. ● Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης. 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> ● Εντοπισμού των νομικών ζητημάτων που εμφανίζονται κατά την εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας. ● Καθοδήγησης εύαλωτων ομάδων που αντιμετωπίζουν νομικά ζητήματα. ● Παραπομπής ατόμων που χρειάζονται πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες. ● Ικανότητα μελέτης, ανάλυσης και παρουσίασης νομικών προβλημάτων κοινωνικού ενδιαφέροντος. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> ● Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών ● Αυτόνομη εργασία ● Ομαδική εργασία ● Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον ● Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

1. Πηγές του δικαίου
2. Συνταγματικό Δίκαιο
3. Διοικητικό Δίκαιο
4. Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου
5. Ενοχικό Δίκαιο
6. Εμπράγματο Δίκαιο
7. Οικογενειακό Δίκαιο
8. Κληρονομικό Δίκαιο
9. Εμπορικό Δίκαιο και Δίκαιο Καταναλωτή
10. Εργατικό Δίκαιο
11. Ποινικό Δίκαιο
12. Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 																		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #d9ead3;"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th style="background-color: #d9ead3;"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">40</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας</td> <td style="text-align: center;">30</td> </tr> <tr> <td>Διαδραστική διδασκαλία</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td style="text-align: center;">180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Ασκήσεις στην τάξη	20	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	30	Διαδραστική διδασκαλία	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Αυτοτελής μελέτη	50			Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																		
Διαλέξεις	40																		
Ασκήσεις στην τάξη	20																		
Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	30																		
Διαδραστική διδασκαλία	20																		
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20																		
Αυτοτελής μελέτη	50																		
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180																		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου (σωστό – λάθος και πολλαπλής επιλογής) και ερωτήσεις ανοικτού τύπου (ερώτηση σύντομης ανάπτυξης και πρακτικό ζήτημα).</p> <p>Ομαδική εργασία (προαιρετική).</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class</p>																		

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Ελληνική:

Βάρκα – Αδάμη, Α. (2016, 4^η έκδοση). Εισαγωγή στο Δίκαιο. Νομική Βιβλιοθήκη.

Γεωργιάδης, Α. (2018). Τί είναι δίκαιο; Η νομική επιστήμη για όλους. Εκδ. ΙΤΕ-Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Σούρλας, Σ. (2015). Justi atque injusti scientia - Μια εισαγωγή στην επιστήμη του δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

Σταμάτης, Κ., Τάκης, Α. (2018, 2^η έκδοση). Εισαγωγή στην επιστήμη του Δικαίου. Εκδόσεις Σάκκουλα.

Φεφές, Μ. (2016, 2^η έκδοση). Εισαγωγή στο Δίκαιο. Νομική Βιβλιοθήκη,

Διεθνής:

Borgetto, M., Lafore, R. (2018 10^η έκδοση). Droit de l'aide et de l'action sociales. L.G.D.J.

Brammer, A. (2020, 5^η έκδοση). Social Work Law. Pearson Education.

Carr, H., Goosey, D. (2019, 15^η έκδοση). Law for Social Workers. Oxford University Press.

Le Duc, Y. (2007, 3^η έκδοση). Guide d'initiation au droit pour les professions éducatives et sociales. Dunod.

Νομοθεσία:

Σύνταγμα της Ελλάδας

Αστικός Κώδικας

Ποινικός Κώδικας

Ιστοσελίδες:

Βουλή των Ελλήνων, <https://www.hellenicparliament.gr/> (διαθέσιμο το Σύνταγμα της Ελλάδας)

Συνήγορος του Πολίτη, <https://www.synigoros.gr/>

Υπουργείο Δικαιοσύνης, https://www.ministryofjustice.gr/?page_id=3262 (διαθέσιμοι όλοι οι Κώδικες –Αστικός, Ποινικός κ.α.)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.2.005.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μετανάστευση και κοινωνική ένταξη		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εστιασμένες συζητήσεις, video.	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής (Μάθημα Υποχρεωτικό)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW108/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Το μάθημα έχει σκοπό να παρουσιάσει τις βασικές έννοιες που σχετίζονται με το θέμα της μετανάστευσης. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι βασικές θεωρίες που αναλύουν τις μεταναστευτικές ροές (για ποιο λόγο μετακινούνται οι μετανάστες; Τι επηρεάζει τις αποφάσεις τους; Γιατί κάποιες χώρες στέλνουν και άλλες δέχονται μετανάστες εργαζόμενους;). Επίσης θα μελετήσουμε την ελληνική περίπτωση αναλύοντας τις διαστάσεις του φαινομένου, την εξέλιξη του και την μεταναστευτική πολιτική της χώρας από το 1990 ως σήμερα.</p> <p>Επίσης θα μιλήσουμε για τις σύγχρονες πραγματικότητες και προκλήσεις στον τομέα της μετανάστευσης όπως το θέμα της ένταξης και της κοινωνικής περιθωριοποίησης των μεταναστών στην χώρα εγκατάστασης. Θα παρουσιαστούν οι διαφορετικές πολιτικές ένταξης καθώς και τα καταγεγραμμένα κοινωνικά τους αποτελέσματα. Τέλος θα συζητήσουμε την πραγματικότητα της μετανάστευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς και τις παγκόσμιες τάσεις εξέλιξης του φαινομένου στον 21^ο αιώνα.</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να κατανοήσουν τον πολυδιάστατο χαρακτήρα του φαινομένου και να μελετήσουν την σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα στο θέμα της μετανάστευσης, • να μάθουν τους ορισμούς των βασικών εννοιών που χρησιμοποιούμε για την ανάλυση του φαινομένου, • να μάθουν τις βασικές θεωρίες εξήγησης της διεθνούς μετανάστευσης • να μελετήσουν και να κατανοήσουν τα ζητήματα της κοινωνικής ένταξης των μεταναστών στη χώρα υποδοχής. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις 			

- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η μετανάστευση ως αντικείμενο σπουδών και ως κοινωνικό φαινόμενο.
2. Πώς άλλαξαν οι μορφές της διεθνούς μετανάστευσης κατά τη διάρκεια του 19^{ου}, 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα και ποιες είναι οι σύγχρονες τάσεις των μεταναστευτικών ρευμάτων.
3. Ποια είναι τα γενικά χαρακτηριστικά και οι διαστάσεις της μετανάστευσης στην Ελλάδα σήμερα;
4. Ποιες είναι οι σημαντικότερες θεωρίες για την ανάλυση της διεθνούς μετανάστευσης;
5. Θεωρίες κοινωνικής ένταξης στη χώρα υποδοχής
6. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής.
7. Η μετανάστευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή ηλεκτρονικών διαφανειών. • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας/ ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/διαδικτυακές συναντήσεις. 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση περιπτώσεων</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	50	Ανάλυση περιπτώσεων	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	30	Αυτοτελής μελέτη	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις	50														
Ανάλυση περιπτώσεων	20														
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20														
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	30														
Αυτοτελής μελέτη	60														
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική γλώσσα.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το 70% από γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις Ανάπτυξης • Ερωτήσεις σύντομης απάντησης • Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας 2. Το 30% από την προαιρετική ενδιάμεση εθελοντική γραπτή αξιολόγηση.(Πρόοδος). <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη του διδάσκοντα. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>														
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	<p>Έμκε- Πουλοπούλου, Η. (2007). <i>Η μεταναστευτική πρόκληση</i>. Αθήνα: Παπαζήσης.</p> <p>Γκόλντιν, Ι., Κάμερον, Τζ., Μπαλαρατζάν, Μ. (2013). <i>Αυτοί δεν είναι σαν και μας</i>. Ρέθυμνο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.</p> <p>Μπαγκαβός Χρ., Παπαδοπούλου Δ. (Επιμ.) (2006). <i>Μετανάστευση και ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg</p> <p>Ρόντος, Κ., Ναγόπουλος, Ν., Πανάγος, Ν.(2017). <i>Το προσφυγικό – μεταναστευτικό φαινόμενο στη Λέσβο και η τοπική κοινωνία: στάσεις και συμπεριφορές</i>. Θεσσαλονίκη: Εκδ. Τζιόλα.</p> <p>Τριανταφυλλίδου, Α. και Μαρούκης, Θ. (Επιμ.) (2010). <i>Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα</i>. Αθήνα: Κριτική.</p>														

Τριανταφυλλίδου, Α. και Ρουμπίνη Γρόπα, Ρ. (Επιμ.) (2009). *Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*. Αθήνα: Κριτική.

Μωυσίδης, Α., Παπαδοπούλου, Δ., (Επιμ.) (2011). *Η κοινωνική ενσωμάτωση των μεταναστών στην Ελλάδα. Εργασία, εκπαίδευση, ταυτότητες*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Βαΐου Ντ., Στρατηγάκη Μ. (Επιμ.) (2009). *Το φύλο της μετανάστευσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Green N. L. (2004). *Οι δρόμοι της μετανάστευσης. Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Σαββάλας.

Παύλου, Μ. & Χριστόπουλος, Δ. (επ.) (2004). *Η Ελλάδα της μετανάστευσης, Κοινωνική συμμετοχή, δικαιώματα και ιδιότητα του πολίτη*. Αθήνα: Κριτική

Κασιμάτη, Κ. (Επιμ.) (2003). *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης. Η περίπτωση των Αλβανών και Πολωνών μεταναστών*. Αθήνα: Gutenberg

Νιτσιάκος, Β. (Επιμ.) (2003). *Μαρτυρίες Αλβανών μεταναστών*. Αθήνα: Οδυσσέας.

Λαμπριανίδης, Α. & Λυμπεράκη, Α. (2000). *Αλβανοί μετανάστες στη Θεσσαλονίκη. Διαδρομές ευημερίας και παραδρομές δημόσιας εικόνας*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Λυμπεράκη, Α. και Πελαγίδης, Θ. (2000). *Ο «φόβος του ξένου» στην αγορά εργασίας: Ανοχές και προκαταλήψεις στην ανάπτυξη*. Αθήνα: Πόλις.

Μαρβάκης, Α. , Παρσανόγλου, Δ., & Παύλου, Μ. (Επιμ.) (2001). *Μετανάστες στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παύλου, Μ., & Χριστόπουλος Δ. (Επιμ.) (2004). *Η Ελλάδα της μετανάστευσης. Κοινωνική συμμετοχή και ιδιότητα του πολίτη*. Αθήνα: Κριτική και ΚΕΜΟ.

Τριανταφυλλίδου, Α. (2005). *Ελληνική μεταναστευτική πολιτική. Προβλήματα και κατευθύνσεις* . ΕΛΙΑΜΕΠ Κείμενα Πολιτικής 05.01, Δεκέμβριος 2005, <http://www.eliamep.gr/>

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.3.005.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Ψυχολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εστιασμένες συζητήσεις	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής (Υποχρεωτικό Γενικής Υποδομής)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΌΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΌΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW293/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται μετά το πέρας του εξαμήνου να έχουν:</p> <p>(α) κατανοήσει το αντικείμενο και τη μεθοδολογία της Κοινωνικής Ψυχολογίας,</p> <p>(β) εξοικειωθεί με την επίδραση των στάσεων στη συμπεριφορά και τη θεωρία της Γνωστικής Ασυμφωνίας,</p> <p>(γ) γνωρίσει την κοινωνική νόηση και τις άρρητες θεωρίες προσωπικότητας,</p> <p>(δ) κατανοήσει τις κοινωνικές αναπαραστάσεις, την κοινωνική επιρροή και την κοινωνική συμμόρφωση,</p> <p>(ε) εξοικειωθεί με την ψυχολογιοποίηση, την ενδοτικότητα, την υπακοή στην εξουσία,</p> <p>(στ) γνωρίσει τις θεωρίες γύρω από την κοινωνική απόδοση και τους τρόπους που επηρεάζουν τη συμπεριφορά,</p> <p>(ζ) κατανοήσει θέματα σχετικά με την ηγεσία και τη λήψη αποφάσεων μέσα στις ομάδες, τις σχέσεις μεταξύ των ομάδων, τις προκαταλήψεις και τις συγκρούσεις μεταξύ των ομάδων,</p> <p>(η) εξοικειωθεί με τη θετική κοινωνική συμπεριφορά, τις διαπροσωπικές σχέσεις, την επιθετικότητα, τα συμπεράσματα και τις εφαρμογές της κοινωνικής ψυχολογίας.</p>			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Συνθετική ικανότητα • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Συνεργασία με άτομα και ομάδες 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

A. Περιγραφή

Η Κοινωνική Ψυχολογία αποτελεί έναν πολύ σημαντικό κλάδο της επιστήμης της Ψυχολογίας που αναφέρεται στην μελέτη της κοινωνικής συμπεριφοράς των ατόμων. Οι παρεμβάσεις των κοινωνικών λειτουργών για την παροχή υποστήριξης σε άτομα ή ομάδες προϋποθέτει την κατανόηση του αντικείμενου και της μεθοδολογίας της, της επίδρασης των στάσεων στη διαμόρφωση της κοινωνικής συμπεριφοράς, της θεωρίας της γνωστικής ασυμφωνίας, της κοινωνικής νόησης και των κοινωνικών αναπαραστάσεων. Η Κοινωνική Ψυχολογία αναφέρεται ακόμα σε ζητήματα κοινωνικής επιρροής και συμμόρφωσης, αλλά και μειονοτικής επιρροής, ενδοτικότητας και υπακοής στην εξουσία. Επιπλέον, εστιάζει στην κοινωνική απόδοση και συμπεριφορά, την ηγεσία και τη λήψη αποφάσεων στις ομάδες, τις διομαδικές σχέσεις, τις προκαταλήψεις και τις διομαδικές συγκρούσεις. Τέλος, δίνει έμφαση στη θετική κοινωνική συμπεριφορά, τις διαπροσωπικές σχέσεις, την επιθετικότητα. Πρόκειται για τομείς ενδιαφέροντος, που είναι αναγκαίοι για την κατανόηση και βελτίωση/αλλαγή της δυσλειτουργικής συμπεριφοράς των ατόμων και των ομάδων.

B. Θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή: το αντικείμενο και η μεθοδολογία της Κοινωνικής Ψυχολογίας
2. Στάσεις και συμπεριφορά: η θεωρία της γνωστικής ασυμφωνίας
3. Κοινωνική νόηση: οι άρρητες θεωρίες προσωπικότητας
4. Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις
5. Κοινωνική επιρροή και συμμόρφωση
6. Μειονοτική επιρροή, ψυχολογιοποίηση, ενδοτικότητα, υπακοή στην εξουσία
7. Κοινωνική απόδοση και συμπεριφορά
8. Ηγεσία και λήψη αποφάσεων στις ομάδες
9. Διομαδικές σχέσεις, προκατάληψη και διομαδική σύγκρουση
10. Θετική κοινωνική συμπεριφορά
11. Διαπροσωπικές σχέσεις
12. Επιθετικότητα
13. Συμπεράσματα και εφαρμογές της Κοινωνικής Ψυχολογίας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. Χρήση λογισμικού Power Point για τις παραδόσεις Προβολή Βίντεο, Πρόταση Ταινιών, Επικοινωνία με e-mail										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις (μαθήματος)</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Συμμετοχή στην συζήτηση</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις (μαθήματος)	40	Συμμετοχή στην συζήτηση	40	Αυτοτελής Μελέτη	100	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις (μαθήματος)	40										
Συμμετοχή στην συζήτηση	40										
Αυτοτελής Μελέτη	100										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, σωστό και λάθος. Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδασκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class.										

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ*A. Βιβλιογραφία*

- Aronson, E. & Aronson, J. (2021). *Το κοινωνικό ον*. Αθήνα: Broken Hill Publishers.
- Baron, A.R., Branscombe, N.R. & Byrne, D. (2013). *Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ίων.
- Brannigan, A. (2021). *The use and misuse of the experimental method in social psychology: A critical examination of classical research*. London: Routledge.
- Castano, E., Yzerbyt, V., & Bourguignon, D. (2003). *We are one and I like it: The impact of in group entitativity on ingroup identification*. *European Journal of Social Psychology*, 33(6), 735-754.
- Hewstone, M., & Stroebe, W. (2007). *Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Κοκκινάκη, Φ. (2005). *Κοινωνική Ψυχολογία: εισαγωγή στη μελέτη της κοινωνικής συμπεριφοράς*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Kruglanski, A.W. & Stroebe, W. (Eds.) (2011). *Handbook of the history of social psychology*. New York: Psychology Press.

Μαρβάκης Α. & Μεντίνης Μ. (2011). *Κριτική εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία*, Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο.

Marchand, P., Burguet, M.-P., Fourquet-Courbet, A., Ginet, F. G., & van Dijk, J. (2009). *Κοινωνική Ψυχολογία των ΜΜΕ*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Παπαστάμου, Σ. Σ. Αντωνίου, Σ., Κατερέλος, Ι.Δ., Μαντόγλου, Α., Προδρομίτης, Γ., Ρήγα, Α. - Β., Σακαλάκη, Μ. (2008). *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία (Τόμος Α)*, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Rogers, W.S. (2013). *Social psychology*. 2 nd ed. Berkshire, UK: McGraw Hill & Open University Press.

Sansone, C., Morf, C.C. & Panter, A.T. (Eds.) (2004). *The Sage handbook of methods in social psychology*. London: Sage.

Smith, J.R. & Haslam S.A. (Eds.) (2012). *Social psychology: Revisiting the classic studies*. London: Sage.

Stone, C. H., & Crisp, R. J. (2007). *Superordinate and subgroup identification as predictors of intergroup evaluation in common ingroup contexts*. *Group processes & intergroup relations*, 10(4), 493-513.

B. Επιστημονικά Περιοδικά
Basic and Applied Social Psychology
Current Research in Social Psychology (CRISP)
European Review of Social Psychology
Journal of Experimental Social Psychology

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.4.005. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	4ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Στατιστική		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	4	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW125/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές αναμένεται:			
<ul style="list-style-type: none"> • Να εξηγούν τις έννοιες: μεταβλητή, δείγμα, πληθυσμός, περιγραφική και επαγωγική στατιστική, μονομεταβλητή και πολυμεταβλητή ανάλυση. • Να διεξάγουν περιγραφική στατιστική σε ένα σύνολο δεδομένων επιλέγοντας κατάλληλα στατιστικά εργαλεία όπως οι πίνακες κατανομής συχνοτήτων, τα στατιστικά διαγράμματα και οι αριθμητικά μέτρα σύνοψης των δεδομένων. Να ερμηνεύουν και να εξηγούν λεκτικά την πληροφορία που παρέχουν τα αριθμητικά μέτρα. • Να συνοψίζουν τη σχέση ανάμεσα σε δύο μεταβλητές χρησιμοποιώντας γραφήματα, πίνακες και αριθμητικά στατιστικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένων των διαγραμμάτων διασποράς, θηκογραμμάτων, πινάκων συνάφειας, και των συντελεστών συσχέτισης. • Να εκτιμούν πληθυσμιακές μέσες τιμές, ποσοστά και τις διαφορές αυτών (σε προβλήματα δύο δειγμάτων) σημειακά και με διαστήματα εμπιστοσύνης. Να εξηγούν την πληροφορία που παρέχουν τα διαστήματα εμπιστοσύνης. • Να λαμβάνουν αποφάσεις σε προβλήματα επαγωγικής στατιστικής χρησιμοποιώντας την p-τιμή και να εξάγουν κατάλληλο συμπέρασμα. Να ερμηνεύουν την πληροφορία που δίνει η p-τιμή. Να διακρίνουν τη διαφορά της στατιστικής από την πρακτική σημαντικότητα. • Να χρησιμοποιούν εξειδικευμένο λογισμικό Υπολογιστή να καταχωρούν τα δεδομένα τους και να υλοποιούν τις μεθόδους που διδάχθηκαν. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον 			

<ul style="list-style-type: none"> • Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Σχεδιασμός και διαχείριση έργων 											
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ											
<ol style="list-style-type: none"> 1. Βασικές έννοιες και ορολογία: μεταβλητές, κλίμακες μέτρησης, δείγματα και πληθυσμοί, στατιστικές και παράμετροι, περιγραφική και επαγωγική στατιστική, μονομεταβλητή και πολυμεταβλητή ανάλυση. 2. Το περιβάλλον εργασίας (βάσεις δεδομένων σε Υπολογιστή). Καταχώριση δεδομένων, οργάνωση και διαχείριση αρχείων 3. Περιγραφική Στατιστική: πίνακες κατανομής συχνοτήτων, μέτρα κεντρικής τάσης (μέση, διάμεση, επικρατέστερη τιμή), θέσης (εκατοστημόρια), διασποράς (εύρος, διακύμανση, τυπική απόκλιση, ενδοτεταρτημοριακό εύρος), και μέτρα μορφολογίας (συντελεστές ασυμμετρίας και κύρτωσης). 4. Βασικά διαγράμματα για μία μεταβλητή (κυκλικό διάγραμμα, ραβδόγραμμα, ιστόγραμμα, θηκόγραμμα). Βασικές μορφές των κατανομών (κανονική, θετικά ασύμμετρη, αρνητικά ασύμμετρη). Μορφή της κατανομής και επιλογή αριθμητικών μέτρων σύνοψης. 5. Η έννοια της σχέσης ανάμεσα σε δύο μεταβλητές. Διμεταβλητές περιγραφικές στατιστικές για δύο ποιοτικές μεταβλητές (σύγκριση ποσοστών, πίνακες συνάφειας, ομαδοποιημένα ραβδογράμματα), δύο ποσοτικές μεταβλητές (διαγράμματα διασποράς, συντελεστές συσχέτισης Pearson και Spearman), μικτές μεταβλητές (διαφορές μέσων ή διαμέσων, θηκογράμματα). 6. Τυπικά σφάλματα και διαστήματα εμπιστοσύνης για μέσες τιμές και ποσοστά. 7. Έλεγχοι Στατιστικής Σημαντικότητας. Έλεγχος T, Ανάλυση Διακύμανσης με ένα παράγοντα, Έλεγχος X^2. Επίπεδο σημαντικότητας και p-τιμές. Προϋποθέσεις ορθής εφαρμογής. 											
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ											
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Χρήση ειδικού λογισμικού για στατιστική επεξεργασία δεδομένων 										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>90</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>90</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτο μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	90	Αυτοτελής Μελέτη	90			Σύνολο φόρτο μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις	90										
Αυτοτελής Μελέτη	90										
Σύνολο φόρτο μαθήματος	180										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση (50%) με χρήση ΗΥ που περιλαμβάνει στατιστική επεξεργασία δεδομένων και</p> <p>Γραπτή τελική εξέταση (50%) που περιλαμβάνει</p> <p>Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p>Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης</p> <p>Ανάπτυξη μεθοδολογίας και ερμηνεία αποτελεσμάτων</p>										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<p>Γναρδέλλης, Χ. (2019). <i>Εφαρμοσμένη Στατιστική</i>. 2^η έκδοση. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Γναρδέλλης, Χ. (2009). <i>Ανάλυση δεδομένων με το PASW Statistics 17.0</i>. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Howitt, D. & Cramer, D. (2010). <i>Στατιστική με το SPSS 16, με Εφαρμογές στην Ψυχολογία και τις Κοινωνικές Επιστήμες</i> (4^η έκδ). Αθήνα: Κλειδάριθμος.</p> <p>Ζαφειρόπουλος Κ., Μυλωνάς Ν. (2017) <i>Στατιστική με SPSS</i>. Θεσσαλονίκη: Τζιόλα.</p>											

4.3 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.1.002. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εστιασμένες συζητήσεις, video.	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής (Μάθημα Υποχρεωτικό)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW110/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Το μάθημα αυτό αποτελεί το βασικό εισαγωγικό μάθημα στην επιστήμη της Κοινωνιολογίας. Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν μια σαφή γνώση του αντικειμένου και της μεθοδολογίας της επιστήμης της κοινωνιολογίας. • Να διδαχτούν τον τρόπο με τον οποίο η κοινωνιολογία ως επιστήμη προσεγγίζει τα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα και τα αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιεί. • Να κατανοήσουν βασικές έννοιες των σημαντικότερων κοινωνιολογικών θεωριών. • Να αποκτήσουν τις κατάλληλες γνώσεις για την κατανόηση, ανάλυση και κριτική ανάλυση - ερμηνεία της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας και των σύγχρονων κοινωνικών ζητημάτων. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Το αντικείμενο της κοινωνιολογίας. Κοινωνιολογική θεωρία. Θεωρητικές προσεγγίσεις 2. Η έννοια του κοινωνικού προβλήματος – Η διάσπαση της κοινωνικής συνοχής 			

3. Πολιτισμός και Κοινωνία 4. Κοινωνικοποίηση 5. Κοινωνικές θέσεις και ρόλοι. Κοινωνικοί κανόνες και κοινωνικός έλεγχος 6. Κοινωνική διαστρωμάτωση – Κινητικότητα – Κοινωνικές ανισότητες 7. Έγκλημα και Παρέκκλιση 8. Σύγχρονες κοινωνίες και κοινωνική αλλαγή													
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή ηλεκτρονικών διαφανειών. • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας/ηλεκτρονικό ταχυδρομείο /διαδικτυακές συναντήσεις. 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση περιπτώσεων</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Ανάλυση περιπτώσεων	30	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30	Αυτοτελής μελέτη	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	60												
Ανάλυση περιπτώσεων	30												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30												
Αυτοτελής μελέτη	60												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική γλώσσα.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Το 70% από γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει: Ερωτήσεις Ανάπτυξης Ερωτήσεις σύντομης απάντησης Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας 2. Το 30% από την προαιρετική ενδιάμεση εθελοντική γραπτή αξιολόγηση.(Πρόοδος). <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη του διδάσκοντα. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													
<p><i>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</i> <i>Hughes, M. & Kroehler, C. (2014). Κοινωνιολογία: Οι βασικές έννοιες. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.</i> <i>Giddens, A. & Sutton W. Ph. (2020). Κοινωνιολογία. Αθήνα: Gutenberg.</i> <i>Ritzer, G. (2018). Εισαγωγή στην κοινωνιολογία. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.</i> <i>Tischler L. H. (2019). Εισαγωγή στην κοινωνιολογία. Αθήνα: Κλειδάριθμος.</i> <i>Ritzer, G. (2012). Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.</i> <i>Giddens, A. (2009). Κοινωνιολογία. Αθήνα: Gutenberg.</i> <i>Δασκαλάκης, Δ. (2014). Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία. Αθήνα: Παπαζήσης.</i> <i>Μαυρίδης, Σ.(2011). Κοινωνιολογία: Προβληματισμός και έννοιες. Αθήνα: Μαλιάρης Παιδεία.</i> <i>Τσαούσης, Δ. Γ. (1987). Η κοινωνία του ανθρώπου. Αθήνα: Gutenberg.</i> <i>Τάτσης, Ν. Χ. (1999). Κοινωνιολογία. Κοινωνική οργάνωση και πολιτισμικές διεργασίες. Αθήνα: Οδυσσέας.</i></p> <p><i>-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:</i> <i>Κοινωνιολογική Επιθεώρηση</i> <i>Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών</i> <i>Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών</i> <i>Κοινωνικές Επιστήμες</i></p>													

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.2.002. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία των θεσμών		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εστιασμένες συζητήσεις, video.	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής (Μάθημα Υποχρεωτικό)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW103/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/-τριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν γνώση των κύριων θεωρητικών προσεγγίσεων στον επιστημονικό τομέα των θεσμών • Να εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες και τη γενικότερη ορολογία του επιστημονικού πεδίου της Κοινωνιολογίας των Θεσμών • Να κατανοήσουν το θεωρητικό πλαίσιο της δυναμικής του επιστημονικού πεδίου καθώς και την εργαλειακή σημαντικότητα του, τόσο στο επίπεδο της έρευνας όσο και στο επίπεδο της επαγγελματικής εμπλοκής • Να είναι σε θέση να ερμηνεύσουν τη σημαντικότητα των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών θεσμών σε περιόδους θεσμικών κρίσεων και κοινωνικών μεταβολών. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Ανάπτυξη κριτικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή στην κοινωνιολογία των θεσμών. Ορισμοί, θεωρητικές προσεγγίσεις 2. Θεσμός, αντικείμενο της κοινωνιολογίας των θεσμών 3. Μαρξιστική προσέγγιση των θεσμών-Νέο-θεσμική προσέγγιση 4. Δομική και Λειτουργική προσέγγιση των θεσμών 5. Κοινωνικοί Θεσμοί. Οικογένεια-Συγγένεια 6. Θρησκεία και θρησκευτικοί θεσμοί 7. Θεσμοί εκπαίδευσης και κοινωνικοποίησης 8. Πολιτικοί Θεσμοί (κλειστοί και ανοιχτοί θεσμοί) 			

9. Οικονομικοί θεσμοί (κλειστοί και ανοιχτοί θεσμοί)													
10. Θεσμική θεώρηση της κρίσης στην Ελληνική κοινωνία													
11. Χαρακτηριστικά, δομή και λειτουργία των σημαντικότερων σύγχρονων θεσμών στην Ελληνική κοινωνία													
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή ηλεκτρονικών διαφανειών. • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας/ηλεκτρονικό ταχυδρομείο /διαδικτυακές συναντήσεις. 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση περιπτώσεων</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Ανάλυση περιπτώσεων	30	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30	Αυτοτελής μελέτη	60	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	60												
Ανάλυση περιπτώσεων	30												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30												
Αυτοτελής μελέτη	60												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική γλώσσα.</p> <p>3. Το 70% από γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <p>Ερωτήσεις Ανάπτυξης Ερωτήσεις σύντομης απάντησης Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας</p> <p>4. Το 30% από την προαιρετική ενδιάμεση εθελοντική γραπτή αξιολόγηση.(Πρόοδος).</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη του διδάσκοντα. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													
<p>Ritzer, G. (2018). Εισαγωγή στην κοινωνιολογία. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλα.</p> <p>Giddens, A. & Sutton W. Ph. (2020). Κοινωνιολογία. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Βέλτσος, Γ. (2000). Κοινωνιολογία των θεσμών. Αθήνα: Παπαζήση.</p> <p>Tischler L. H. (2019). Εισαγωγή στην κοινωνιολογία. Αθήνα: Κλειδάριθμός.</p> <p>Hughes, M. & Kroehler, C. (2014). Κοινωνιολογία: Οι βασικές έννοιες. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.</p> <p>Giddens, A. (2009). Κοινωνιολογία. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Ballantine, J.H. (2015). Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Μια Συστηματική Ανάλυση. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.</p> <p>Τσαούσης, Δ. (1987). Η Κοινωνία του ανθρώπου. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Καμαριανός, Ι.Χ. (2005). Εξουσία, ΜΜΕ και Εκπαίδευση. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Κελπανίδης, Μ. (2002). Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Θεωρίες και Πραγματικότητα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Νικολάου, Σ.Μ. (2006). Θεωρητικά Ζητήματα στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Τσουκαλάς, Κ., Θάνος, Θ., Καμαριανός, Γ. κ.ά. (2017). Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης. Εισαγωγή σε βασικές Έννοιες και Θεματικές. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Michel, A. (2000). Κοινωνιολογία της Οικογένειας και του Γάμου. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Νόβα Χ., (2000). Κείμενα Κοινωνιολογίας του Γάμου και της Οικογένειας. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Grace, D. (2014). Κοινωνιολογία της Θρησκείας. Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Νικολαΐδης, Α. (2008). Κοινωνιολογία της θρησκείας. Αθήνα: Γρηγόρη.</p> <p><u>-Συναφή επιστημονικά περιοδικά</u></p> <p>(1) Κοινωνική Εργασία</p> <p>Κοινωνιολογική Επιθεώρηση</p> <p>Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών</p> <p>Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών</p>													

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.1.004. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Πολιτική		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	Διαλέξεις	3	6
	ΣΥΝΟΛΟ	3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής / Ειδικής υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK115/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη του επιστημονικού αντικειμένου της κοινωνικής πολιτικής, αλλά και της κοινωνικής πολιτικής ως πεδίου κοινωνικής παρέμβασης. Στόχος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τις πολιτικές, οικονομικές και ιδεολογικές επιδράσεις στη διαμόρφωση κοινωνικής πολιτικής, καθώς και το πώς η κοινωνική πολιτική απαντά στα κοινωνικά προβλήματα. Κεντρικές έννοιες του μαθήματος αποτελούν το κράτος πρόνοιας και τα διαφορετικά μοντέλα κρατών πρόνοιας. Στο ειδικό μέρος του μαθήματος θα παρουσιαστούν αναλυτικά συγκεκριμένοι τομείς άσκησης της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα (κοινωνική ασφάλιση, απασχόληση, κοινωνική φροντίδα, υγεία).</p> <p><i>Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν:</i></p> <p>Γνώσεις για:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Το αντικείμενο και βασικές έννοιες της Κοινωνικής Πολιτικής (ανάγκες, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνικά δικαιώματα). • Τη διαχρονική εξέλιξη των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και τους παράγοντες που διαμόρφωσαν την εξέλιξη της κοινωνικής πολιτικής και του κράτους πρόνοιας. • Την έννοια του κράτους πρόνοιας και τα βασικά χαρακτηριστικά του. • Την αλληλεπίδραση κοινωνικής πολιτικής και οικονομικού, ιδεολογικού, πολιτικού περιβάλλοντος. • Τα διαφορετικά μοντέλα κράτους πρόνοιας και το θεωρητικό τους υπόβαθρο. • Τα χαρακτηριστικά τριών βασικών τομέων άσκησης κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα (κοινωνική ασφάλιση, κοινωνική φροντίδα, υγεία). <p>Δεξιότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. <p>Ικανότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητες κριτικής ανάλυσης της κατανομής των πόρων και της οργάνωσης και παροχής επιδομάτων και υπηρεσιών για την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών. • Ικανότητες ταυτοποίησης, αξιολόγησης και χρησιμοποίησης θεωρητικών και εμπειρικών πηγών για τη μελέτη θεμάτων κοινωνικής πολιτικής. 			
Γενικές Ικανότητες			
• Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων			

τεχνολογιών • Αυτόνομη Εργασία • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης													
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ													
ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ:													
1. Εισαγωγικό: Κοινωνική πολιτική και Κοινωνική Εργασία . Μεθοδολογική προσέγγιση του αντικειμένου της κοινωνικής πολιτικής. 2. Ανάλυση βασικών εννοιών στην κοινωνική πολιτική: κοινωνικές ανάγκες, κοινωνικά προβλήματα, κοινωνικά δικαιώματα, ισότητα, κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνικές υπηρεσίες, αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα. 3. Σχέση οικονομίας και κοινωνικής πολιτικής. Η έννοια του ‘ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος’. Οικονομική κρίση – κοινωνική πολιτική – κράτος πρόνοιας. 4. Κράτος πρόνοιας (I): Ορισμός του κράτους πρόνοιας και διαφοροποίησή του από τα προηγούμενα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Κριτική παρουσίαση των κύριων θεωρητικών προσεγγίσεων της κοινωνικής πολιτικής και του Ευρωπαϊκού Μοντέλου κράτους πρόνοιας. 5. Σύγχρονα πρότυπα κρατών πρόνοιας (II). 6. Κράτος πρόνοιας (III): Πηγές χρηματοδότησης, δραστηριότητες, φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών (δημόσιος, ιδιωτικός κερδοσκοπικός, εθελοντισμός-δίκτυα κοινωνικής αλληλεγγύης, άτυπα δίκτυα φροντίδας). 7. Το Ελληνικό κράτος πρόνοιας.													
ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ:													
8. Το κοινωνικό-ασφαλιστικό σύστημα (ΚΑΣ) (I): γενικά χαρακτηριστικά των ΚΑΣ. 9. Το κοινωνικό-ασφαλιστικό σύστημα (ΚΑΣ) (II): οργάνωση και προβλήματα του Ελληνικού ΚΑΣ. 10. Απασχόληση – ανεργία 11. Συστήματα κοινωνικής φροντίδας (I): η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Το πρόβλημα της φτώχειας. Κοινωνικές μεταβιβάσεις: ανταποδοτικές και μη ανταποδοτικές παροχές. 12. Το Ελληνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας (II): Δομή, οργάνωση, χαρακτηριστικά. Οι επαγγελματίες του χώρου της κοινωνικής φροντίδας. Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. 13. Συστήματα υγείας (I): Βιοϊατρικό και βιο-ψυχοκοινωνικό μοντέλο για την υγεία και την ασθένεια. Προσδιοριστικοί παράγοντες υγείας – Υπηρεσίες υγείας - Παράγοντες που διαφοροποιούν τη χρήση υπηρεσιών υγείας. Χρηματοδότηση - οργάνωση και παροχή των υπηρεσιών υγείας - δομή και διοίκηση – θέση του πολίτη στο σύστημα – δείκτες υγείας. 14. Το Ελληνικό Σύστημα Υγείας (II): Χαρακτηριστικά, χρηματοδότηση, οργάνωση υπηρεσιών, αξιολόγηση.													
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστηρίξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Διαδραστική διδασκαλία</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	50	Ασκήσεις στην τάξη	30	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	30	Διαδραστική διδασκαλία	20	Αυτοτελής Μελέτη	50
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου												
Διαλέξεις	50												
Ασκήσεις στην τάξη	30												
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	30												
Διαδραστική διδασκαλία	20												
Αυτοτελής Μελέτη	50												

	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1. Προαιρετική πρόοδος (40%) + Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης <p>2. Ή μόνο τελική γραπτή εξέταση (100%)</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>	
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		
<p>Heywood, A. (2007). <i>Πολιτικές ιδεολογίες</i>. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.</p> <p>Lewis, G., Gewirtz, S., & Clarke, J. (επιμ.) (2007). <i>Κοινωνική Πολιτική: μια άλλη προσέγγιση</i>. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Spicker, P. (2000). <i>Το κράτος πρόνοιας: μια γενική θεωρία πρόνοιας</i>. Αθήνα: Διόνικος.</p> <p>Βενιέρης, Δ. (2015). <i>Κοινωνική Πολιτική. Έννοιες και σχέσεις</i>. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Βενιέρης, Δ. (2019). <i>Κρίση και κοινωνική πολιτική. Αδιέξοδα και λύσεις</i>. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Γιαννίσης, Τ. (2016). <i>Το ασφαλιστικό και η κρίση</i>. Αθήνα: Πόλις.</p> <p>Δικαίος, Κ. (2010). <i>Ιστορία Κοινωνικής Πολιτικής</i>. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Ζαϊμάκης, Γ., Κανδυλάκη, Α. (Επιμ) (2005). <i>Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες</i>. Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Λιαρόπουλος, Α. (2015). <i>Οργάνωση Υπηρεσιών και Συστημάτων Υγείας</i>. Αθήνα: ΒΗΤΑ.</p> <p>Ματσαγγάνης, Μ. (2011). <i>Η κοινωνική πολιτική σε δύσκολους καιρούς</i>. Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Σούλης, Σ. (2015). <i>Εφαρμοσμένη Κοινωνική Πολιτική. Σχεδιασμός Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Προστασίας</i>. Αθήνα: Παπαζήσης.</p> <p>Σουλιώτης, Κ. Ν. (2013). <i>Η δημόσια ασφάλιση υγείας στην Ελλάδα: από το αδιανόητο στο αυτονόητο</i>. Αθήνα: Παπαζήσης.</p> <p>Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (2018). <i>Η Ελληνική κοινωνία πολιτών και η οικονομική κρίση</i>. Αθήνα: Ποταμός.</p>		

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.2.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Οικογενειακή Πολιτική		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	2		
Ασκήσεις πράξης	2		
ΣΥΝΟΛΟ	4	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής / Ειδικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK207/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι η κριτική παρουσίαση των προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας που απευθύνονται στη οικογένεια και στο παιδί. Αποτελείται από δυο μέρη: στο πρώτο μέρος αναλύονται οι αλλαγές στη δομή της οικογένειας, η έννοια της οικογενειακής πολιτικής και παρουσιάζονται οι επιμέρους πολιτικές για την προστασία των σύγχρονων μορφών οικογένειας. Στο δεύτερο μέρος περιγράφονται διεξοδικά τα προγράμματα και οι υπηρεσίες παιδικής προστασίας. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν:</p> <p><u>Γνώσεις για:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Την ποικιλόμορφη, πολύπλοκη και μεταβαλλόμενη φύση της σύγχρονης οικογένειας. • Τις ευρύτερες κοινωνικές αλλαγές που επηρεάζουν την οικογένεια. • Τις επιπτώσεις των κοινωνικών ανισοτήτων και των καταπιεστικών κοινωνικών σχέσεων στις ζωές των ατόμων. • Τους τρόπους με τους οποίους το κράτος και άλλοι φορείς καλύπτουν τις ανάγκες της οικογένειας και του παιδιού. • Τα υπάρχοντα προγράμματα και τις υπηρεσίες στο Ελληνικό κράτος πρόνοιας για την προστασία των διαφορετικών 			

‘μορφών’ οικογένειας και την προστασία του παιδιού.

- Την αξιολόγηση αυτών των προγραμμάτων και υπηρεσιών.
- Το ρόλο και τις δυσκολίες του κοινωνικού λειτουργού σε πλαίσια που αποσκοπούν στη στήριξη της οικογένειας, αλλά και τη διεπιστημονική συνεργασία που αναπτύσσεται σε αυτά.

Δεξιότητες

- Δεξιότητες συγκέντρωσης, ανάλυσης, κριτικής ανάλυσης και σύνθεσης της πληροφορίας.
- Δεξιότητες επικοινωνίας.
- Δεξιότητες επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας.

Ικανότητες

- Ικανότητες κριτικής ανάλυσης της κατανομής των πόρων και της οργάνωσης και παροχής επιδομάτων και υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών των οικογενειών.
- Ικανότητες ταυτοποίησης, αξιολόγησης και χρησιμοποίησης θεωρητικών και εμπειρικών πηγών για τη μελέτη θεμάτων οικογενειακής πολιτικής.
- Ικανότητες αξιολόγησης της επίδρασης των κοινωνικών υπηρεσιών στις ζωές των οικογενειών και της σημασίας της αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεργασίας στο πλαίσιο μιας διεπιστημονικής ομάδας.
- Ικανότητες αξιοποίησης ερευνητικών δεδομένων και βέλτιστων πρακτικών για την επίλυση προβλημάτων.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Μεταβολές των οικογενειακών σχημάτων και παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτές τις αλλαγές.
2. Άξονες οικογενειακής πολιτικής. Πρότυπα. Το Νοτιο-ευρωπαϊκό μοντέλο οικογενειακής πολιτικής.
3. Φύλο και οικογενειακή πολιτική.

4. Οικογενειακός προγραμματισμός.
5. Προστασία μητρότητας/πατρότητας.
6. Οικογενειακές σχέσεις – Προβλήματα στην εφηβική ηλικία - Εκπαίδευση στο γονεϊκό ρόλο. Σχολές γονέων.
7. Οικογενειακά σχήματα και οικογενειακή πολιτική.
8. Παιδική προστασία – Διεθνή κείμενα - Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού.
9. Μορφές προστασίας των ‘απροστάτευτων παιδιών’ (I): επιδοματική πολιτική, αναδοχή, υιοθεσία, ιδρυματική φροντίδα).
10. Μορφές προστασίας των ‘απροστάτευτων παιδιών’ (II): ο θεσμός της αναδοχής.
11. Μορφές προστασίας των ‘απροστάτευτων παιδιών’ (III): ο θεσμός της υιοθεσίας.
12. Μορφές προστασίας των ‘απροστάτευτων παιδιών’ (IV): Ιδρυματική φροντίδα.
13. Ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση του παιδιού στην οικογένεια (I)
14. Ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση του παιδιού στην οικογένεια (II)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του

	ηλεκτρονικ ού ταχυδρομεί ου.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ		
	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>
	Διαλέξεις	50
	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	40
	Διαδραστική διδασκαλία	30
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20
	Συγγραφή Εργασίας	20
	Αυτοτελής Μελέτη	20
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1. <u>Θεωρία</u>: Προαιρετ ικά εργασία (30%) και γραπτή τελική εξέταση (70%) ή μόνο τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβ άνει:</p> <p>2. <u>Άσκηση πράξης</u>: Γραπτή τελική εξέταση. Οι παρουσίε ς στην άσκηση πράξης είναι απαραίτη τες για τη δυνατότη τα επιτυχίας</p>	

	<p>στην τελική εξέταση του μαθήματος.</p> <p>Στις γραπτές εξετάσεις οι ερωτήσεις είναι ή πολλαπλής επιλογής ή ερωτήσεις σύντομης απάντησης ή συνδυασμός .</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας . Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική ή Πλατφόρμα E-Class.</p>
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
<p>Berns, R. M. (2012). Child, family, school, community: Socialization and support. New York: Nelson Education.</p> <p>Garbarino, J. (2017). Children and families in the social environment. New York: Transaction Publishers.</p> <p>Park, R.D. (2013). Future families: Diverse forms, rich possibilities. Oxford: Wiley Blackwell.</p> <p>Robila, M. (Ed.) (2014). Handbook of Family Policies Across the Globe. New York: Springer.</p> <p>Segrin, C., & Flora, J. (2018). Family communication. New York: Routledge.</p> <p>Βεργέτη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία με οικογένειες σε κρίση. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Ζαϊμάκης, Γ., Κανδυλάκη, Α. (επιμ) (2005). Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες. Αθήνα: Κριτική.</p>	

Μουσούρου, Λ. (2005). Οικογένεια και οικογενειακή πολιτική. Αθήνα: Gutenberg.

Νικολαΐδης, Γ.(2015). Μορφές και χαρακτηριστικά της βίας κατά των παιδιών: θεωρητικοί μετασχηματισμοί και σύγχρονα δεδομένα. Αθήνα: Παπαζήση.

Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2018). Οικογένεια και οικογενειακές σχέσεις. Αθήνα: Gutenberg.

Περάκη, Β. (2018). Δίκαιο υιοθεσίας και αναδοχής μετά τον Ν.4538/18.. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη.

Σταθόπουλος, Π. (2015). Κοινωνική Προστασία-Κοινωνική Πρόνοια- Πολιτικές και Προγράμματα. Αθήνα: Παπαζήση.

Σταφυλά, Θ., Κουμούλα, Α., & Σκλάβου, Κ.Β. (2013) Κακοποίηση: όταν τα παιδικά όνειρα γίνονται εφιάλτες. Αθήνα: Τμήμα Ψυχιατρικής Παιδιών και Εφήβων Σισμανογλείου Γενικού Νοσοκομείου Αττικής.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.3.003. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Πολιτική για Ευάλωτες Ομάδες		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	Διαλέξεις	2	
	Ασκήσεις πράξης	2	
	ΣΥΝΟΛΟ	4	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής Περιοχής / Ειδικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκτίμηση των αναγκών και η μελέτη των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες που βρίσκονται σε κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού ή είναι κοινωνικά αποκλεισμένες, καθώς και η παρουσίαση του δικτύου των κοινωνικών υπηρεσιών και προγραμμάτων που εφαρμόζονται στον ελληνικό χώρο με στόχο την κάλυψη αυτών των αναγκών. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν:

Γνώσεις (για):

- Τα κυριότερα προβλήματα της υπό μελέτη ευάλωτης κοινωνικής ομάδας και ποιες ανάγκες της πρέπει να καλυφθούν.
- Την πιθανή ύπαρξη ‘υποομάδων’ στην ευρύτερη ομάδα που μελετάται, οι οποίες κινδυνεύουν περισσότερο από κοινωνικό αποκλεισμό και άρα χρήζουν ειδικών παρεμβάσεων από τις υπηρεσίες.
- Τη ‘φιλοσοφία’ των υπηρεσιών και των προγραμμάτων.
- Το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο.
- Το υπάρχον δίκτυο δομών και τα προγραμμάτων για την κάλυψη των αναγκών της κάθε ομάδας.
- Το ρόλο του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στην παροχή υπηρεσιών.

Δεξιότητες

- Δεξιότητες συγκέντρωσης, ανάλυσης, κριτικής ανάλυσης και σύνθεσης της πληροφορίας.
- Δεξιότητες επικοινωνίας.
- Δεξιότητες επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας.

Ικανότητες

- Ικανότητες αναγνώρισης ή εκτίμησης πιθανών νέων αναγκών της υπό μελέτη ομάδας και πώς προβλέπεται να καλυφθούν ή πως θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν.
- Ικανότητες μιας πρώτης αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ικανότητες κριτικής ανάλυσης της κατανομής των πόρων και της οργάνωσης και παροχής επιδομάτων και υπηρεσιών για την κάλυψη των αναγκών της κάθε ομάδας.
- Ικανότητες ταυτοποίησης, αξιολόγησης και χρησιμοποίησης θεωρητικών και εμπειρικών πηγών για τη μελέτη θεμάτων που σχετίζονται με την κάθε ομάδα υπό μελέτη.
- Ικανότητες αξιολόγησης της επίδρασης των κοινωνικών υπηρεσιών στις ζωές των ανθρώπων της κάθε ομάδας και της σημασίας της αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεργασίας στο πλαίσιο μιας διεπιστημονικής ομάδας.
- Ικανότητες αξιοποίησης ερευνητικών δεδομένων και βέλτιστων πρακτικών για την επίλυση προβλημάτων.

Γενικές Ικανότητες

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική εργασία
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικό: Η έννοια και οι διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού
2. Εισαγωγικό: Διακρίσεις, στίγμα και κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες
3. Ηλικιωμένα άτομα (ανάγκες και προβλήματα)
4. Ηλικιωμένα άτομα (πολιτικές-υπηρεσίες/προγράμματα)
5. Άτομα με αναπηρία (ανάγκες-προβλήματα)
6. Άτομα με αναπηρία (πολιτικές-υπηρεσίες/προγράμματα)
7. Άτομα με ψυχική νόσο (ανάγκες – πολιτικές ψυχικής υγείας)
8. Μετανάστες (ανάγκες-προβλήματα)
9. Μετανάστες (πολιτικές-υπηρεσίες/προγράμματα)
10. Ανήλικοι παραβάτες (πολιτικές - υπηρεσίες/προγράμματα)
11. Άτομα με εξαρτήσεις (ανάγκες-προβλήματα)
12. Άτομα με εξαρτήσεις (πολιτικές-υπηρεσίες/προγράμματα)
13. Άστεγοι (ανάγκες-προβλήματα-υποομάδες-πολιτικές-υπηρεσίες)

14. Ρομά (ανάγκες-προβλήματα-υποομάδες-πολιτικές-υπηρεσίες)																	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ																	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 																
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Εκπαιδευτικές επισκέψεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Διαδραστική διδασκαλία</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή Εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	50	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	40	Διαδραστική διδασκαλία	30	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Συγγραφή Εργασίας	20	Αυτοτελής Μελέτη	20	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου															
	Διαλέξεις	50															
	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	40															
	Διαδραστική διδασκαλία	30															
	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20															
	Συγγραφή Εργασίας	20															
	Αυτοτελής Μελέτη	20															
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180																
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1. <u>Θεωρία</u>: Προαιρετική εργασία (30%) + γραπτή τελική εξέταση (70%) ή μόνο τελική γραπτή εξέταση (100%). Η γραπτή εξέταση περιλαμβάνει:</p> <p>2. <u>Άσκηση πράξης</u>: Γραπτή τελική εξέταση. Οι παρουσίες στην άσκηση πράξης είναι απαραίτητες για τη δυνατότητα επιτυχίας στην τελική εξέταση του μαθήματος.</p> <p>Στις γραπτές εξετάσεις οι ερωτήσεις είναι ή πολλαπλής επιλογής ή ερωτήσεις σύντομης απάντησης ή συνδυασμός.</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδασκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>																
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ																	
<p>Chonody, J.M., Teater, B. (2020). Κοινωνική εργασία με ηλικιωμένα άτομα. Η προοπτική της ενεργού γήρανσης. Αθήνα: Εκδόσεις Δίσιγμα.</p> <p>Oliver, M. (2009). Αναπηρία και πολιτική. Αθήνα: Επίκεντρο.</p> <p>Γκόλντιν, Ι., Κάμερον, Τζ., Μπαλαρατζάν, Μ. (2013). Αυτοί δεν είναι σαν εμάς. Το παρελθόν και το μέλλον της μετανάστευσης. Ηράκλειο: ΙΤΕ-Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.</p> <p>Δημόπουλος, Χ., Κοσμάτος, Κ. (2017). Δίκαιο ανηλίκων. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.</p> <p>Ζαϊμάκης, Γ., Κανδυλάκη, Α. (επιμ) (2005). Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες. Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Καραγιάννη, Γ. (2017). Η αναπηρία στην Ελλάδα της κρίσης. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Παπαδοπούλου, Δ. (2012). Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική.</p> <p>Παπαρρηγόπουλος, Θ., Δάλλα, Χ. (επιμ.) (2018). Οι εξαρτήσεις: αίτια, μηχανισμοί, εκδηλώσεις, αντιμετώπιση. Ηράκλειο: ΙΤΕ-Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.</p> <p>Σταθόπουλος, Π. (2015). Κοινωνική Προστασία- Κοινωνική Πρόνοια- Πολιτικές και Προγράμματα. Αθήνα: Παπαζήσης.</p>																	

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.1.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εισαγωγή στη Ψυχολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	6	
ΣΥΝΟΛΟ	3	6	
	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK124/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Γνώσεις για τις βασικές έννοιες της Ψυχολογίας που είναι σημαντικές για την κατανόηση της ανθρώπινης ανάπτυξης και συμπεριφοράς και από την οποία αντλεί γνώσεις η Κοινωνική Εργασία • Γνώσεις για να διακρίνει τις βασικές σχολές της Ψυχολογίας και να έχει κατανοήσει τις έννοιες από τις διαφορετικές προσεγγίσεις • Κατανόηση της σημασίας του εγκεφάλου για την ανθρώπινη συμπεριφορά • Κατανόηση των βασικών γνωστικών λειτουργιών όπως αυτές χρησιμοποιούνται για την ερμηνεία της συμπεριφοράς 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες εφαρμογής των γνώσεων σε ποικίλες καταστάσεις της επαγγελματικής και προσωπικής τους ζωής 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητα κριτικής εξέτασης διαφόρων ψυχολογικών προβλημάτων και φαινομένων • Ικανότητα μελέτης, ανάλυσης και ερμηνείας διαφόρων ψυχολογικών φαινομένων 			
☐	Γενικές Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> • Αυτόνομη εργασία • Ομαδική εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			

- 1^η Εβδομάδα:** Ορισμός, στόχοι και αντικείμενο της Ψυχολογίας. Το έργο του ψυχολόγου. Διάκριση από άλλα συναφή επαγγέλματα. Κλάδοι / βασικές προσεγγίσεις της Ψυχολογίας (νευροβιολογική, εξελικτική, συμπεριφορική, ψυχοδυναμική, γνωστική, κοινωνική, ανθρωπιστική).
- 2^η Εβδομάδα:** Ιστορική εξέλιξη της Ψυχολογίας. Μέθοδοι έρευνας (π.χ. πείραμα, μελέτη περίπτωσης) και αξιολόγηση στην Ψυχολογία (π.χ. εγκυρότητα και σαξιοπιστία). Θέματα Δεοντολογίας. Τα πειράματα των Asch, Milgram & Stanford/ Κοινωνική ψυχολογία, επιρροή, συμμόρφωση - υπακοή.
- 3^η Εβδομάδα:** Προβολή DVD για τον εγκέφαλο, το ΚΝΣ και τις βλάβες του εγκεφάλου. Βιολογικές και νευροφυσιολογικές βάσεις της συμπεριφοράς: Ο εγκέφαλος και το ΚΝΣ. Οι λοβοί και οι λειτουργίες τους.
- 4^η Εβδομάδα:** Ημισφαιρική εξειδίκευση. Το ενδοκρινικό σύστημα και η συμπεριφορά. Κληρονομικότητα και συμπεριφορά. Προβολή DVD για τη σχέση του εγκεφάλου με την αντίληψη.
- 5^η Εβδομάδα:** Εισαγωγή στις Γνωστικές Λειτουργίες. Αίσθηση και αντίληψη. Βασικές αρχές αντιληπτικής οργάνωσης (θεωρία Gestalt). Παράγοντες που επηρεάζουν την αντίληψη. Θεωρίες αναγνώρισης αντικειμένων, απόστασης, βάθους. Ανάπτυξη της αντίληψης.
- 6^η Εβδομάδα:** Μνήμη. Μοντέλο Επεξεργασίας Πληροφοριών. Κωδικοποίηση – Αποθήκευση – Ανάπλωση/ανάσυρση. Είδη μνήμης. Προσοχή. Μνημονικές Στρατηγικές. Αποτυχίες της Μνήμης – Λήθη.
- 7^η Εβδομάδα:** Σκέψη. Ορισμός. Δομές Σκέψης (έννοιες, σχήματα, θεωρίες, σενάρια, γνωστικοί χάρτες, νοητικά μοντέλα). Επίλυση προβλημάτων και εμπόδια. Γνωστικό ύψος: Αποκλίνουσα και Συγκλίνουσα Σκέψη. Γλώσσα. Τομείς Γλώσσας. Σχέση Γλώσσας και Σκέψης. Γλωσσική Ανάπτυξη και Παράγοντες που την επηρεάζουν. Η νοημοσύνη και η μέτρησή της. Ορισμός και θεωρίες. Μέτρηση και τεστ.
- 8^η Εβδομάδα:** Μάθηση. Ορισμός. Η Μάθηση στα πλαίσια του Συμπεριφορισμού. Κλασσική Εξαρτημένη Μάθηση. Συντελεστική Μάθηση/Ενίσχυση. Κοινωνική Μάθηση.
- 9^η Εβδομάδα:** Θεωρίες προσωπικότητας, ψυχοπαθολογίας και ψυχοθεραπείας. Η ψυχαναλυτική θεωρία του S. Freud. Προβολή DVD για τη ζωή και το έργο του Freud.
- 10^η Εβδομάδα:** Οι μηχανισμοί άμυνας. Ψυχοδυναμικές θεωρίες (Adler και Jung). Η θεωρία της προσκόλλησης (Bowlby).
- 11^η Εβδομάδα:** Η Ανθρωπιστική θεωρία: Η θεωρία του Rogers και η θεωρία των αναγκών του Maslow.
- 12^η Εβδομάδα:** Γνωστική Ψυχολογία. Γνωστικός Συμπεριφορισμός. Η θεωρία του Ellis. Θεωρίες χαρακτηριστικών και παραγόντων. Οι Πέντε Παράγοντες της Προσωπικότητας. Αξιολόγηση προσωπικότητας.
- 13^η Εβδομάδα:** Βασικά στοιχεία αναπτυξιακής ψυχολογίας. Επιδράσεις Κληρονομικότητας και Περιβάλλοντος. Κρίσιμη Περίοδος. Επιδράσεις πρώιμων εμπειριών. Θεωρίες Piaget, Bowlby, Erickson. Βασικά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά -ψυχοκοινωνική ανάπτυξη από τη βρεφική έως την τρίτη ηλικία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. Χρήση λογισμικού PowerPoint στις παραδόσεις. Προβολή DVD. Email, fb, Skype (για την επικοινωνία με τους φοιτητές) 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Ασκήσεις στην τάξη	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40	Αυτοτελής μελέτη	80	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>												
Διαλέξεις	40												
Ασκήσεις στην τάξη	20												
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	40												
Αυτοτελής μελέτη	80												
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	1. Τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Ερωτήσεις σύντομης απάντησης 												

	<p>2. Προαιρετική ενδιάμεση γραπτή αξιολόγηση – πρόοδος (40%). Σ' αυτή την περίπτωση η τελική γραπτή εξέταση προσλαμβάνει το 60% της τελικής βαθμολογίας.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στο eclass. Οι βαθμολογίες αναρτώνται στο eclass και τα γραπτά είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές</p>
--	--

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Αλεξόπουλος, Δ. (2004). *Ψυχομετρία: Ιστορία, Θεωρίες και Γενικές Αρχές. Τόμος Β΄*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E. E., Bem, D. J. & Nolen-Hoeksema, S. (2004). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία του Hilgard. Α΄ & Β΄ τόμοι*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- Culkin J. & Perrotto, R.C. (2004). *Θεμελιώδεις αρχές της Ψυχολογίας. Εφαρμογές στη ζωή και την εργασία*. Αθήνα: Αθήνα: ΕΛΛΗΝ.
- Κοζολέα-Ταβουλάρη, Π. (2001). *Η ιστορία της ψυχολογίας στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κοσμόπουλος, Α.Β. και Μουλαλούδης, Γ.Α. (2003). *Ο Carl Rogers και η προσωποκεντρική του θεωρία για την ψυχοθεραπεία και την εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Littauer, F. (2004). *Προσωπικότητα Συν*. Αθήνα: Εκδ. Κλειδάριθμος
- Μέλλον, Ρ. (2005). *Η ανάλυση της συμπεριφοράς*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ποταμιάνος Γρ. και συν. (2002). *Θεωρίες προσωπικότητας και κλινική πρακτική (5^η έκδοση αναθεωρημένη)*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ρούσσου, Α. (Επιμ.) (2002). *Θέματα ψυχομετρίας στην κλινική πράξη και έρευνα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σαμαρτζή, Σ. (2003). *Αντίληψη, κατανόηση και κατασκευή του χρόνου. Ψυχο-γνωσιακές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Εκδ. Καστανιώτη
- Schacter, D.L., Gilbert, D.T., Wegner, D.M., Nock, M.K. (2020). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία (Γενική Επιστημονική Επιμέλεια: Στέλλα Βοσνιάδου)*. Αθήνα: Εκδ Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.
- Συλλογικό (2003). *Εισαγωγή στην Ψυχολογία του Hilgard. Τόμος Α΄ & Β΄*. Αθήνα: Εκδ. Παπαζήση.
- Συλλογικό (2017). *Η ψυχολογία με απλά λόγια. (Επιμέλεια: Δ. Κωστάκης, Μτφρ: Χ. Σωτηροπούλου)* Αθήνα: Κλειδάριθμος.
- Wade C. & Tavis C (2018). *Ψυχολογία, 12η Έκδοση. (Επιμ. Μ. Μαρκοδημητράκη και Β. Τσούρτου)*. Αθήνα: Εκδ. Α. Τζιόλα & Υιοί Α.Ε.
- Weiten, W., Dunn, D.S., Hammer, E.Y. (2020). *Ψυχολογία Εφαρμοσμένη στη σύγχρονη ζωή: Προσαρμογή στον 21^ο αιώνα*. Αθήνα: Εκδ. Κλειδάριθμος ΕΠΕ.

E-Books / E-Readings:

- <https://open.lib.umn.edu/intropsyc/>
- <https://nios.ac.in/media/documents/secpsycour/English/Chapter-1.pdf> to
- <https://nios.ac.in/media/documents/secpsycour/English/Chapter-27.pdf>
- <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/research-methods-in-psychology-3rd-american-edition>
- <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/psychology>
- <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/discover-psychology-2-0-a-brief-introductory-text>
- <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/introduction-to-psychology-the-full-noba-collection>
- <https://open.umn.edu/opentextbooks/textbooks/introduction-to-psychology-1st-canadian-edition>

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.2.004.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2ο

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κλινική Ψυχολογία - Ψυχοπαθολογία	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις	3	6
ΣΥΝΟΛΟ	3	6
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική	
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK105/	
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Μαθησιακά Αποτελέσματα		
Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :		
Γνώσεις		
<ul style="list-style-type: none"> κατανόηση των εννοιών της ψυχικής υγείας και ψυχοπαθολογίας διάκριση των διάφορων ψυχικών διαταραχών αναγνώριση των χαρακτηριστικών συμπτωμάτων κάθε ψυχικής διαταραχής χρήση των σύγχρονων ταξινομητικών συστημάτων στην εργασία του/της 		
Δεξιότητες		
<ul style="list-style-type: none"> Δεξιότητες αναγνώρισης διαφόρων ψυχικών διαταραχών στην επαγγελματική και προσωπική τους ζωή 		
Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> Ικανότητα κριτικής εξέτασης, ανάλυσης και ερμηνείας διαφόρων ψυχοπαθολογικών φαινομένων και καταστάσεων της καθημερινής ζωής Ικανότητα διάκρισης ψυχολογικών συμπτωμάτων από φυσιολογικές συμπεριφορές 		
Γενικές Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> Ομαδική εργασία Αυτόνομη εργασία Λήψη αποφάσεων Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 		
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		
1 ^η Εβδομάδα: Ορισμός αποκλίνουσας συμπεριφοράς (ψυχοπαθολογίας) και κατάταξη διαταραχών. Συστήματα ταξινόμησης.		
2 ^η Εβδομάδα: Νευροαναπτυξιακές διαταραχές (Νοητική ανεπάρκεια, Διαταραχές επικοινωνίας, Διαταραχές αυτιστικού φάσματος)		
3 ^η Εβδομάδα: Νευροαναπτυξιακές διαταραχές (Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητα, Ειδικές μαθησιακές διαταραχές, Διαταραχές τικ)		
4 ^η Εβδομάδα: Νευροαναπτυξιακές διαταραχές (Κινητικές διαταραχές, Διαταραχές διασπαστικής συμπεριφοράς, έλεγχου των παρορμήσεων και διαταραχές συμπεριφοράς)		
5 ^η Εβδομάδα: Σχιζοφρένεια και άλλες ψυχωσικές διαταραχές		
6 ^η Εβδομάδα: Διπολικές και άλλες σχετικές διαταραχές. Καταθλιπτικές διαταραχές.		

7^η Εβδομάδα: Αγχώδεις διαταραχές (π.χ. διαταραχή πανικού, αγοραφοβία, γενικευμένη)																	
8^η Εβδομάδα: Ψυχαναγκαστική-Καταναγκαστική και σχετικές διαταραχές. Διαταραχές σχετιζόμενες με τραύμα και στρες																	
9^η Εβδομάδα: Αποσυνδετικές διαταραχές. Διαταραχές σωματικών συμπτωμάτων																	
10^η Εβδομάδα: Διαταραχές της σίτισης. Διαταραχές απέκκρισης.																	
11^η Εβδομάδα: Σεξουαλικές δυσλειτουργίες. Δυσφορία του φύλου. Διαταραχές παραφιλίας																	
12^η Εβδομάδα: Διαταραχές προσωπικότητας																	
13^η Εβδομάδα: Σύνοψη - συζήτηση. Κριτική αξιολόγηση των συστημάτων αξιολόγησης.																	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ																	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 																
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Ασκήσεις στην τάξη	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20	Αυτοτελής μελέτη	80			Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																
Διαλέξεις	40																
Ασκήσεις στην τάξη	20																
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20																
Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20																
Αυτοτελής μελέτη	80																
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180																
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>3. Τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής – Ερωτήσεις σύντομης απάντησης <p>4. Προαιρετική ενδιάμεση γραπτή αξιολόγηση – πρόοδος (40%). Σ' αυτή την περίπτωση η τελική γραπτή εξέταση προσλαμβάνει το 60% της τελικής βαθμολογίας.</p> <p>5. Προαιρετική εργασία (20%) και παρουσίασή της στην τάξη (5%). Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στο eclass. Οι βαθμολογίες αναρτώνται στο eclass και τα γραπτά είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>																
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ																	
<p>Αγγελόπουλος, Ν.Β. (2014). <i>Ψυχιατρική Ψυχολογία και Ψυχοπαθολογία. ΒΗΤΑ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΕΠΕ</i></p> <p>American Psychiatric Association (2013). <i>Desk Reference to the Diagnostic Criteria from DSM-5(TM)</i>. Amer Psychiatric Pub Incorporated.</p> <p>American Psychiatric Association (2013). <i>Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: Dsm-5</i>. Amer Psychiatric Pub Incorporated.</p> <p>Getzfeld, A. (2009). <i>Basic elements of psychopathology (Vasika stixia psychopathologias)</i>. Athens: Gotsis.</p> <p>Gray, S.W. and Zide, M.R. (2012). <i>Psychopathology: A Competency-Based Assessment Model for Social Workers</i>. Brooks/Cole</p> <p>Guthrie, E. & Lewis, S. (2005). <i>Ψυχιατρική. Βασικό εγχειρίδιο με κλινικό προσανατολισμό, για απαρτιωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, με ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης. (Επιμ. Κ.Ρ. Σολδάτος & Π. Σακκάς)</i>. Αθήνα: Εκδ. Παρισιάνου.</p> <p>Hooley, Jill M., Butcher, James N., Nock, Matthew K., Mineka Susan (2020). <i>Ψυχοπαθολογία. UTOPIA ΕΚΔΟΣΕΙΣ Μ. ΕΠΕ</i>.</p> <p>Κάκουρος, Ε., και Μανιαδάκη, Κ. (2006). <i>Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων. Τυπωθήτω – Γιώργος Δάρδανος</i>.</p> <p>Katona, C. & Robertson, M. (2002). <i>Ψυχιατρική με μια ματιά. Δεύτερη έκδοση. (Επιμ. Κ.Ρ. Σολδάτος)</i>. Αθήνα: Εκδ. Παρισιάνου.</p> <p>Kring A. M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson, S. L. (2010). <i>Ψυχοπαθολογία (Επιμ. Αυδή Ε. & Ρούση Π.)</i>. Αθήνα: Γ. Δάρδανος - Κ. Δάρδανος Ο.Ε.</p> <p>Nussbaum N. A. (2013). <i>The Pocket Guide to the DSM-5(TM) Diagnostic Exam</i>. Amer Psychiatric Pub Incorporated.</p> <p>Paris J. (2013). <i>The Intelligent Clinician's Guide to the DSM-5</i>. Oxford University Press.</p> <p>Plante G.T. (2013). <i>Abnormal Psychology Across the Ages [3 Volumes]</i>. Greenwood Publishing Group.</p>																	

Σίμος Γ., Ζηκοπούλου Ο. επιμ (2020). Εισαγωγή στην αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία. Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.

Χριστοπούλου, Α. (2020). Εισαγωγή στην ψυχοπαθολογία του ενήλικα. Αθήνα: Εκδ. Τόπος.

E-books / E-readings:

https://drive.google.com/file/d/10r_oUv_fZXO4jUVXOC-4UnMdaneR3TD5/view

https://dhss.delaware.gov/dsamh/files/si2013_dsm5foraddictionsmhandcriminaljustice.pdf

<https://dsm.psychiatryonline.org/pb-assets/dsm/update/DSM5Update2016.pdf>

http://uk.sagepub.com/sites/default/files/upm-binaries/58633_Rudd.pdf

<https://opentext.wsu.edu/abnormal-psych/wp-content/uploads/sites/41/2018/05/Abnormal-Psychology-2nd-Edition.pdf>

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	Επαγγελματών Υγείας		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνικής Εργασίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.001. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μεθοδολογία Έρευνας στην Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Θεωρία - Διαλέξεις	2		
Άσκηση Πράξης	1		
Σύνολο	3	6	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Μάθημα Γενικής Υποδομής
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Στατιστική
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΌΧΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW327/
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
Μαθησιακά Αποτελέσματα	
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των αρχών που διέπουν την ερευνητική μεθοδολογία στην Κοινωνική Εργασία (στόχος, μέσα, εκπόνηση και αποτελέσματα) καθώς και η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων για το σχεδιασμό, την εκπόνηση, την αξιολόγηση καθώς και τη δημοσιοποίηση και προβολή των αποτελεσμάτων της έρευνας.</p> <p>Το μάθημα έχει σκοπό να καταστήσει τους εκπαιδευόμενους ικανούς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να διεξάγουν συστηματική ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας • να προσδιορίζουν ερευνητικά αντικείμενα και ερευνητικές υποθέσεις στηριζόμενοι στη διεθνή βιβλιογραφία • να επιλέγουν το δείγμα της έρευνας υιοθετώντας κατάλληλες δειγματοληπτικές μεθόδους • να κατασκευάζουν ή/και να προσαρμόζουν πολιτισμικά εργαλεία έρευνας ελέγχοντας την εγκυρότητα και την αξιοπιστία τους • να αναλύουν τα δεδομένα της έρευνας χρησιμοποιώντας κατάλληλες στατιστικές δοκιμασίες • να οργανώνουν και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας • να ερμηνεύουν τα αποτελέσματα της έρευνας στη βάση της διεθνούς βιβλιογραφίας • να ανακοινώνουν τα αποτελέσματα της έρευνας στην επιστημονική κοινότητα • να συντάσσουν ερευνητικές προτάσεις για τη διεκδίκηση ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων από ανταγωνιστικά προγράμματα. 	
☐	Γενικές Ικανότητες
	<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Εργασία σε διεθνές περιβάλλον • Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Σχεδιασμός και Διαχείριση Έργων • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα 2. Άδεια βιοηθικής / πληροφορημένη συγκατάθεση 3. Συστηματική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας 4. Ερευνητικά ερωτήματα και ερευνητικές υποθέσεις 5. Μέθοδοι δειγματοληψίας 6. Κατασκευή ερωτηματολογίου 7. Πολιτισμική προσαρμογή ερωτηματολογίου / έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας 8. Μέθοδοι συλλογής δεδομένων – τεχνικές συμπλήρωσης ερωτηματολογίου 9. Μέθοδοι ανάλυσης δεδομένων – έλεγχοι ερευνητικών υποθέσεων 10. Ερμηνεία αποτελεσμάτων έρευνας στη βάση της βιβλιογραφίας 11. Συγγραφή επιστημονικής εργασίας για δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε επιστημονικό περιοδικό 12. Σύνταξη περίληψης για την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας σε επιστημονικό συνέδριο 13. Σύνταξη πρότασης για τη διεκδίκηση ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων από ανταγωνιστικά προγράμματα 	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ													
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο.												
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> Εξειδικευμένο Στατιστικό Πακέτο για την ανάλυση δεδομένων (SPSS) Υποστηρίξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 												
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	80	Ασκήσεις στην τάξη	40	Συγγραφή εργασίας	20	Αυτοτελής Μελέτη	40	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>											
	Διαλέξεις	80											
	Ασκήσεις στην τάξη	40											
	Συγγραφή εργασίας	20											
	Αυτοτελής Μελέτη	40											
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180												
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1. Γραπτή τελική εξέταση (70%) που περιλαμβάνει: Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Επίλυση προβλημάτων Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης</p> <p>2 Άσκηση Πράξης(30%)</p>												
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ													
<p><i>Δαρβίρη, Χ. (2009). Μεθοδολογία Έρευνας στο χώρο της Υγείας. Αθήνα: Ιατρικές Εκδόσεις Πασχαλίδης.</i></p> <p><i>Javeau, C. (1996). Η έρευνα με ερωτηματολόγιο. Αθήνα: Τυποθήτω, Γ. Δάρδανος.</i></p> <p><i>Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (2006). Μεθοδολογία Εμπειρικής Έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Gutenberg.</i></p> <p><i>Grinnell R. M. (1997). Social Work Research and evaluation. Itasca, Il: Peacock Publ.</i></p> <p><i>May, T. (1993). Social Research: issues, methods and process. UK: Open University Press.</i></p> <p><i>Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας (Τόμος 1 & 2). Αθήνα: Αυτοέκδοση.</i></p>													

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.001.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ποιοτική Έρευνα στην Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	2	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό / Μάθημα Ειδικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/course_info/index.php?course=YK119		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν ικανότητα σχεδιασμού και υλοποίησης ποιοτικής έρευνας κάνοντας χρήση ποιοτικής μεθόδου και αποφασίζοντας για την πλέον ωφέλιμη ποιοτική μεθοδολογία σε σχέση με το θέμα που μελετάται. • Να γνωρίσουν τα εργαλεία συλλογής του ποιοτικών δεδομένων, τις δυνατότητες τους και τους περιορισμούς τους. Να μπορούν να σχεδιάζουν ένα εργαλείο συλλογής στοιχείων, να αποκτήσουν προσωπική εμπειρία χρησιμοποίηστας το. • Να γνωρίζουν βασικά ζητήματα στην ανάλυση του ποιοτικού υλικού και να αποκτήσουν εμπειρία ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων. • Να είναι σε θέση να αντιληφθούν την χρησιμότητα στις ποιοτικής έρευνας στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών • Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Σχεδιασμός και Διαχείριση ερευνητικών έργων • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Η ποιοτική κοινωνική έρευνα στο χώρο της επιστημονικής έρευνας. Ποιοτική έρευνα και Κοινωνική Εργασία. 2. Προσδιορισμός της ποιοτικής κοινωνικής έρευνας σε σχέση με την ποσοτική ερευνητική μεθοδολογία. 3. Σχεδιασμός μιας ποιοτικής κοινωνικής έρευνας. Η Εγκυρότητα και η Αξιοπιστία στην ποιοτική έρευνα. 			

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Πέντε βασικές παραδόσεις στην ποιοτική έρευνα: Βιογραφία και Αφήγηση, Μελέτη περίπτωσης, Θεμελιωμένη Θεωρία, Φαινομενολογία, Εθνογραφία. 5. Μέσα συλλογής εμπειρικών δεδομένων στην ποιοτική έρευνα. 6. Συνέντευξη. Είδη συνεντεύξεων (Δομημένη συνέντευξη, ημι-δομημένη συνέντευξη, εστιασμένη συνέντευξη, συνέντευξη με ομάδες, elite συνέντευξη). 7. Η πρακτική των συνεντεύξεων εις βάθος. 8. Συμμετοχική παρατήρηση. Η πρακτική της συμμετοχικής παρατήρησης. 9. Βιογραφική – Αφηγηματική συνέντευξη. Η πρακτική της βιογραφικής –αφηγηματικής συνέντευξης. 10. Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων. 11. Ηθικά ζητήματα. 12. Το μέλλον της ποιοτικής έρευνας και η πολύ-μεθοδολογία στην υλοποίηση κοινωνικής έρευνας. 13. Ασκήσεις εφαρμογής. 										
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ											
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις										
	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Δραστηριότητα</th> <th style="text-align: center;">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Επεξεργασία πρόσθετου υλικού</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Αυτοτελής Μελέτη</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td style="text-align: center;">120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	50	Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	20	Αυτοτελής Μελέτη	50	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου										
Διαλέξεις	50										
Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	20										
Αυτοτελής Μελέτη	50										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. 70-100% από γραπτή τελική εξέταση. 2. 30% από προαιρετική ενδιάμεση γραπτή αξιολόγηση <p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις ανάπτυξης - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής <p>Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το επιθυμούν</p>										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<p><i>Καλλιδικάκη, Θ., (2010). Ποιοτικές Μέθοδοι στην Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας. Αθήνα: Τόπος.</i></p> <p><i>Κανδυλάκη, Α. (1997). Η έρευνα στην Κοινωνική Εργασία Ποιοτική Συλλογή και Ανάλυση Δεδομένων: Μια σύντομη προσέγγιση. Κοινωνική Εργασία, 47, 150-159.</i></p> <p><i>Howard, K. & Sharp, J. (1995). Η επιστημονική μελέτη. Αθήνα: Gutenberg.</i></p> <p><i>Robson, C. (2007). Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Αθήνα: Gutenberg.</i></p> <p><i>Coffey, A. & Atkinson, P. (1996). Making sense of qualitative data. London: Sage Publications.</i></p> <p><i>Denzin, Norman & Lincoln (eds.) (1994). Handbook of Qualitative Research. London: Sage Publications.</i></p> <p><i>Greswell, J. (1998). Qualitative inquiry and Research Design. London: Sage. Publications</i></p> <p><i>Marshall, C. & Rossman, G. (1995). Designing Qualitative Research, London: Sage Publications.</i></p> <p><i>May, T. (1993). Social research. Buckingham: Open University Press.</i></p> <p><i>Mishler, E.G. (1986). Research interviewing: context and narrative. London: Harvard University Press.</i></p> <p><i>Mishler, E.G.(1995). Models of Narrative Analysis: A Typology. Journal of Narrative and Life History, 5, 87-123.</i></p> <p><i>Nygren, L. & Blöm, B. (2001). Analysis of short reflective narratives: a method for the study of knowledge in social workers' actions. Qualitative Research, 1, 369-384.</i></p> <p><i>Padgett, D. (1998). Qualitative Methods in Social Work research. London: Sage Publications.</i></p> <p><i>Reissman. K. C. (1993). Narrative analysis. London: Sage Publications.</i></p> <p><i>Shaw, I. (2000). Qualitative research in Social Work. London: Sage Publications.</i></p> <p><i>Silverman, D. (1993). Interpreting Qualitative Data. London: Sage Publications.</i></p> <p><i>Strauss, A. & Corbin, J. (1990). Basics of Qualitative Research. Grounded Theory Procedures and Techniques. London: Sage Publications.</i></p>											

4.4 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ- ΕΠΟΠΤΕΙΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.005.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πρακτική Άσκηση -Εποπτεία I		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
(Προϋπόθεση για την υλοποίηση της ομαδικής εποπτείας 8 ώρες ενασχόλησης με δραστηριότητες της Οργάνωσης)	2-3 ώρες ομαδική Εποπτεία	6	
ΣΥΝΟΛΟ	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό. Επιστημονικής περιοχής-Μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	1. Επικοινωνία και Συνέντευξη 2. Δεοντολογία Κοινωνικής Εργασίας 3. Κοινωνική Εργασία και Ομάδες- Δημιουργική έκφραση & Τέχνη στην εφαρμογή της ΚΕ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/auth/courses.php?fc=269		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Σκοπός της Πρακτικής Άσκησης-Εποπτείας I είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να συνδέσουν τη θεωρία με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας, εντασσόμενοι σε μια Οργάνωση και αναλαμβάνοντας έργο με σκοπό την απόκτηση εμπειρίας συλλογής και διαγνωστικής εκτίμησης πληροφοριών και την ανάπτυξη ικανότητας συντονισμού ομάδας.</p> <p>Αναλυτικότερα οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν τις παρακάτω γνώσεις:</p> <p><i>Γνώσεις από την υλοποίηση της πρακτικής Άσκησης I (Ενταξη στην Οργάνωση)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Κατανόηση της έννοιας της Πρακτικής Άσκησης ● Γνώσεις για την πολιτική, δομή και λειτουργία της Οργάνωσης ● Σύγχρονες γνώσεις για τα προγράμματα της Οργάνωσης και το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού ● Γνώσεις συλλογής πληροφοριών μέσω συνεντεύξεων και διαγνωστικής εκτίμησης των πληροφοριών ● Γνώσεις για τη δυναμική και τις βασικές διαδικασίες της ομάδας και κατανόηση του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού ως συντονιστή ομάδας <p><i>Γνώσεις από την υλοποίηση της Εποπτείας I (ομαδική εποπτεία)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Κατανόηση της έννοιας και της σημασίας της εποπτείας στη διαδικασία της εκπαίδευσης στην Κοινωνική Εργασία. ● Γνώσεις για τη υλοποίηση συνέντευξης και τη διαγνωστική εκτίμηση των πληροφοριών ● Γνώσεις για το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού ως συντονιστή ομάδας ● Γνώσεις για τους παράγοντες που συντελούν στη δημιουργία της παιδικής προσωπικότητας και κατανόηση των κινήτρων της παιδικής συμπεριφοράς 			

- Γνώσεις για τον ρόλο της οικογένειας στην ψυχοσυναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.
- Γνώσεις για τον ρόλο του σχολείου στην διαδικασία κοινωνικοποίησης και το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στην εκπαίδευση
- Γνώσεις θεμάτων που αφορούν στο παιδί και συνδέονται με τη μαθητική του ιδιότητα.
- Κατανόηση της σημασίας της αυτογνωσίας στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας και του τρόπου που οι προσωπικές στάσεις και προκαταλήψεις επηρεάζουν την επικοινωνία με τους άλλους και την άσκηση του επαγγελματικού ρόλου

Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν τις παρακάτω δεξιότητες:

- Δεξιότητες παρατήρησης, συλλογής πληροφοριών και αξιολόγησης στοιχείων
- Δεξιότητες συντονισμού ομάδας
- Δεξιότητες σταδιακής εφαρμογής της κοινωνικής εργασίας στα πλαίσια της οργάνωσης
- Δεξιότητες εφαρμογής αρχών –δεοντολογίας στην άσκηση του ρόλου τους

Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν τις παρακάτω ικανότητες:

- Ικανότητα σταδιακής σύνδεσης της θεωρίας με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας
- Ικανότητα ένταξης στην Οργάνωση και στην ομάδα εποπτείας και αξιοποίησης των εκπαιδευτικών ερεθισμάτων που παρέχουν
- Ικανότητα υλοποίησης συνέντευξης και ικανότητα διαγνωστικής εκτίμησης των πληροφοριών
- Ικανότητα συντονισμού ομάδας και αξιοποίησης διαφόρων μέσων έκφρασης και επικοινωνίας στην προσπάθεια για διάγνωση και παρέμβαση στην ΚΕΟ
- Ικανότητα ανάπτυξης πρωτοβουλίας, αξιοποιώντας την καθοδήγηση που παρέχεται από τον επόπτη μέσω της ομαδικής εποπτείας.
- Ικανότητα σταδιακής απόκτησης επαγγελματικής στάσης
- Ικανότητα δημιουργίας επαγγελματικής σχέσης με το προσωπικό της Οργάνωσης και τους εξυπηρετούμενους
- Ικανότητα τήρησης αναλυτικών γραπτών στοιχείων, εκθέσεων
- Ικανότητα τροποποίησης στάσεων και αντιλήψεων που επηρεάζουν αρνητικά την άσκηση του επαγγελματικού ρόλου
- Κριτική ικανότητα για τη λειτουργία της Οργάνωσης και το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού

Γενικές Ικανότητες

- Ομαδική εργασία
- Αυτόνομη εργασία
- Λήψη αποφάσεων
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση –Εποπτεία αποτελείται από

A) Την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση I που πραγματοποιείται σε επιλεγμένες από το Τμήμα Κοινωνικές Υπηρεσίες /Οργανώσεις Πρακτικής Άσκησης και

B) Την Εποπτεία I που υποστηρίζει την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση I και πραγματοποιείται σε εβδομαδιαία βάση από μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και επιστημονικούς συνεργάτες, ειδικότητας Κοινωνικού Λειτουργού. Η Εποπτεία είναι δίωρη ή τρίωρη και ομαδική.

Οι φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της πρακτικής άσκησης έχουν την ευκαιρία να εκπαιδευτούν στην εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας, συνδέοντας τη θεωρία με την πράξη σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

Υποστηρίζονται από κοινωνικούς λειτουργούς που εργάζονται στις Οργανώσεις και εποπτεύονται-καθοδηγούνται από επόπτη που αναλαμβάνει το ρόλο του εκπαιδευτή στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας

Η Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία I περιλαμβάνει την Πρακτική Άσκηση στην Οργάνωση (δώρας ενασχόλησης με δραστηριότητες της Οργάνωσης) και την ομαδική εποπτεία

Σκοπός της Πρακτικής Άσκησης-Εποπτείας I είναι να βοηθήσει τους φοιτητές να συνδέσουν τη θεωρία με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας, εντασσόμενοι σε μια Οργάνωση αναλαμβάνοντας έργο με σκοπό την απόκτηση εμπειρίας συλλογής και διαγνωστικής εκτίμησης πληροφοριών και την ανάπτυξη ικανότητας συντονισμού ομάδας.

Στην Πρακτική Άσκηση-Εποπτεία I συνήθως αξιοποιούνται ως Οργανώσεις Πρακτικής Άσκησης Μονάδες Προσχολικής Αγωγής και Δημιουργικής Απασχόλησης και, Μονάδες Γενικής, Διαπολιτισμικής Α βάρθμιας και Β βάρθμιας Εκπαίδευσης. Σε αυτήν την περίπτωση οι φοιτητές/φοιτήτριες επιδιώκεται να αποκτήσουν

επαγγελματική στάση, τεχνικές, δεξιότητες στην άσκηση Σχολικής Κοινωνικής Εργασίας και να αναπτύξουν την ικανότητα να παρεμβαίνουν διαμεθοδικά για την αντιμετώπιση των αναγκών της σχολικής κοινότητας. Ειδικότερα επιδιώκεται:

1. Η συνειδητοποίηση του ρόλου του κοινωνικού λειτουργού ως συνδεδεμένου κρίκου ανάμεσα στο Σχολείο και την οικογένεια, καθώς επίσης ανάμεσα στο Σχολείο και την ευρύτερη κοινότητα.
2. Η συνειδητοποίηση του ρόλου του Σχολείου ως φορέα κοινωνικοποίησης.
3. Η ευαισθητοποίηση σε θέματα που αφορούν στο παιδί και απορρέουν από τη μαθητική του ιδιότητα.
4. Η συνειδητοποίηση του ρόλου της οικογένειας στην ψυχοσυναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.
5. Η απόκτηση εμπειρίας συλλογής (μέσω συνέντευξης) και αξιολόγησης πληροφοριών με στόχο την κατανόηση του τρόπου που επηρεάζει το οικογενειακό και το σχολικό περιβάλλον την προσωπικότητα του παιδιού.
6. Η αξιοποίηση της ομάδας ως μέσο για την ενθάρρυνση και ανάπτυξη των μαθητών/μαθητριών
7. Η τροποποίηση προσωπικών στάσεων- προκαταλήψεων και η σταδιακή απόκτηση επαγγελματικής στάσης

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσωπο με πρόσωπο . Τοποθέτηση φοιτητή σε Οργάνωση (βιωματική μάθηση) • Πρόσωπο με πρόσωπο . Ομαδική Εποπτεία (βιωματική μάθηση σε ομάδα)
--------------------------	---

ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Χρήση διαδικτύου για πρόσβαση σε επιλεγμένες βάσεις δεδομένων και επιστημονικά περιοδικά
---	--

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Παρουσία στη Οργάνωση</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Συμμετοχή στην ομαδική εποπτεία</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εκθέσεων- παρουσίαση εργασιών</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη- ανάλυση συναντήσεων με ομάδα παιδιών</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Παρουσία στη Οργάνωση	40	Συμμετοχή στην ομαδική εποπτεία	40	Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων	30	Συγγραφή εκθέσεων- παρουσίαση εργασιών	30	Μελέτη- ανάλυση συναντήσεων με ομάδα παιδιών	10	Αυτοτελής μελέτη	30	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>															
	Παρουσία στη Οργάνωση	40															
	Συμμετοχή στην ομαδική εποπτεία	40															
	Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων	30															
	Συγγραφή εκθέσεων- παρουσίαση εργασιών	30															
	Μελέτη- ανάλυση συναντήσεων με ομάδα παιδιών	10															
	Αυτοτελής μελέτη	30															
	Σύνολο φόρτου μαθήματος	180															

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Αξιολογούνται από τον επόπτη μέσω συγκεκριμένου αξιολογητικού εντύπου που είναι προσβάσιμο στους φοιτητές τα παρακάτω κριτήρια (που το καθένα από αυτά έχει συγκεκριμένη ποσοστιαία στη συνολική βαθμολογία):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η ποσοτική αλλά και η ποιοτική απόδοση του φοιτητή και ο βαθμός που αξιοποίησε τις ευκαιρίες και τα ερεθίσματα που του έδωσε η συνολική εργαστηριακή εμπειρία (παρουσία στην Οργάνωση και ομαδική εποπτεία). 2. Η συνειδητή προσπάθεια για ανάπτυξη κλίματος συνεργασίας με τα μέλη της ομάδας εποπτείας, το προσωπικό της Οργάνωσης και τους εξυπηρετούμενους. 3. Ο βαθμός συμμετοχής του στην εργαστηριακή εμπειρία και η στάση συνέπειας, υπευθυνότητας και πρωτοβουλίας του. 4. Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του φοιτητή στη συνέντευξη και στην αξιολόγηση των πληροφοριών.
----------------------------	--

	<p>5. Η ανάπτυξη ικανότητας για συντονισμό ομάδας.</p> <p>6. Η σταδιακή απόκτηση επαγγελματικής στάσης και η ευαισθητοποίηση σε θέματα αυτογνωσίας.</p> <p>7. Η εμπρόθεση ανταπόκριση του στις γραπτές εκθέσεις και παρουσιάσεις της δουλειάς του</p> <p>Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας πραγματοποιείται ενδιάμεση αξιολόγηση (που περιλαμβάνει και αυτοαξιολόγηση του φοιτητή) καθώς και τελική αξιολόγηση.</p>
--	--

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχοντάκη, Ζ. & Φιλίππου, Δ. (2003). 205 βιωματικές ασκήσεις για εμπύχωση ομάδων ψυχοθεραπείας, κοινωνικής εργασίας, εκπαίδευσης. Αθήνα: Καστανιώτης

Ασημόπουλος Χ. (2014). Εκφοβισμός στο σχολείο, ψυχική υγεία και κοινωνική εργασία. Όταν οι ελπίδες χάνονται και η εκπαίδευση καταρρέει. Κοινωνική Εργασία, τεύχος 113

Βάγια, Χ. (1994). Κοινωνικά δικαιώματα και κοινωνική εργασία, Συγκλίνουσες αρχές και επιδιώξεις. Κοινωνική Εργασία, 53, 241-258

Γιωτάκος, Ο, Τσιλιάκου, Μ., Τσίτσικα, Α. & Τσουβέλας, Γ. (2014). Νέες μορφές κακοποίησης παιδιού και εφήβου. Αθήνα: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.

Collins, D., Jordan, C. & Coleman, H. (2017). Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια. Επιμ. Ασημόπουλος Χ. & Μαρτινάκη Σ.. Αθήνα: Βήτα

Δημοπούλου- Λαγωνίκα, Μ., (2006). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας – Μοντέλα παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Doll, B., Zucker S., Brehm, K. (2009). Σχολικές τάξεις που προάγουν την ψυχική ανθεκτικότητα. Αθήνα: Δαρδανός

Haber, J., & Glatzer, J., (2008). Τέλος στον εκφοβισμό. Αθήνα: Πατάκης

Ζώνιου-Σιδέρη, Α., Ντεροπούλου-Ντέρου, Ε. & Βλάχου-Μπαλαφούτη, Α. (Επιμ.) (2012). Αναπηρία και εκπαιδευτική πολιτική. Κριτική Προσέγγιση της ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης. Συλλογικό έργο. Αθήνα: Πεδίο.

Καλλινακάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (επιμ.) (2014). Κοινωνική Εργασία στην εκπαίδευση: στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος

Καλλινακάκη, Θ., (1998). Κοινωνική Εργασία, εισαγωγή στην θεωρία και στην πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Κανδυλάκη, Α., (2008). Η Συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία, δεξιότητες και τεχνικές. Αθήνα: Τόπος.

Παπαδοπούλου, Χ., (2003). Κοινωνική Εργασία με Ομάδες. Αθήνα: Έλλην.

Παπαϊωάννου, Κ. (1998). Αξίες και ηθική στην Κοινωνική Εργασία. Κοινωνική Εργασία, 51, 141-145

Παναγιωτόπουλος, Χ. (2016). Κοινωνική Εργασία και Σχολείο. Αθήνα: Μαρία Παρίκου & ΣΙΑ ΕΠΕ

Παπαδάτος, Γ. (2010). Ναρκωτικά και εφηβεία. Κοινωνικά και ψυχολογικά αίτια. Προγράμματα πρόληψης. Παιδαγωγική αντιμετώπιση. Νομοθεσιακή αντιμετώπιση. Αθήνα: Gutenberg.

Παπούλη, Ε. (2014). Επαγγελματικές Αξίες και Κοινωνική Εργασία: Ιστορική Αναδρομή και Διαχρονική Εξέλιξη. Κοινωνική Εργασία, Επιθεώρηση Κοινωνικών Επιστημών, 113, 121

Rigby, K. (2008). Σχολικός εκφοβισμός. Αθήνα: Τόπος

Σούλης, Σ., (2008). Ένα σχολείο για όλους. Αθήνα: Gutenberg

Τσιάντης, Γ. (επιμ.) (2005). Εργασία με τους γονείς: ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία με παιδιά και εφήβους. Αθήνα: Καστανιώτης

Φιλίππου, Δ. & Καραντάνα, Π. (2010). Ιστορίες για να ονειρεύεσαι... Παιχνίδια για να μεγαλώνεις... Για εμπύχωση βιωματικών ομάδων προσωπικής ανάπτυξης. Αθήνα: Καστανιώτης.

Χατζηφωτίου, Σ. (2005), Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών και των παιδιών. Εκδόσεις Τζιόλα.

Επιστημονικά περιοδικά:
Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών
European Journal of Social Work
International Journal of Social Work

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.7.004.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	7ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πρακτική Άσκηση- Εποπτεία II		

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
(με προϋπόθεση 22 ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης με δραστηριότητες της Κοινωνικής οργάνωσης)	3 ώρες ομαδική εποπτεία	6
Εργαστήριο προσωπικής ανάπτυξης και ενδυνάμωσης ομάδας	2 εργαστηριακές ώρες	2
ΣΥΝΟΛΟ	5	8
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Μάθημα Ειδικότητας	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	1. Πρακτική Άσκηση –Εποπτεία I 2. Γενική Κοινωνική Εργασία 3. Κοινωνική Εργασία με Κοινότητα-Μεθοδολογία Παρέμβασης	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική	
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/auth/courses.php?fc=270	
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Μαθησιακά Αποτελέσματα		
<p>Η Πρακτική Άσκηση II -Εποπτεία II έχει ως σκοπό να υποστηρίξει τους φοιτητές να εφαρμόσουν τη Διαμεθοδική Κοινωνική Εργασία εντασσόμενοι σε μια Οργάνωση. Στα πλαίσια της Οργάνωσης, οι φοιτητές/φοιτήτριες αναλαμβάνουν δράση και έργο ώστε να αναπτύξουν διαγνωστική εκτίμηση, σταδιακή υλοποίηση παρέμβασης και την αξιολόγηση της παρέμβασης. Συγκεκριμένα το μάθημα στοχεύει στην ανάπτυξη της ικανότητας των ασκούμενων για: χρήση όλων των σταδίων της διαδικασίας επίλυσης προβλημάτων (εκτίμηση, σχεδιασμός παρέμβασης, παρέμβαση, αξιολόγηση) Τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα διακρίνονται στα αποτελέσματα από την πρακτική άσκηση και στα αποτελέσματα της συμμετοχής του φοιτητή στην διαδικασία της ομαδικής εποπτείας.</p> <p><i>Οι φοιτητές αναμένεται από την Πρακτική άσκηση II να :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Έχουν εξοικειωθεί με την οργανωτική και διοικητική δομή της Κοινωνικής Υπηρεσίας και τις παρεχόμενες υπηρεσίες • Έχουν εξοικειωθεί -εμπλακεί σταδιακά στα προγράμματα, δράσεις και στη δικτύωση της Κοινωνικής Υπηρεσίας με άλλες Οργανώσεις • Αναγνωρίζουν το ρόλο του Κοινωνικού Λειτουργού και των ορίων μεταξύ των διαφορετικών ειδικοτήτων στο πλαίσιο της διεπιστημονική ομάδα • Χρησιμοποιούν συνειδητά μεθόδους, τεχνικές και δεξιότητες σε επίπεδο ατόμου, ομάδας και κοινότητας • Πραγματοποιούν και να αξιολογούν ολοκληρωμένη διαμεθοδική παρέμβαση • Παρουσιάζουν το έργο και τη διαγνωστική τους εκτίμηση στα πλαίσια συμβουλίου προσωπικού και διεπιστημονικής ομάδας • Είναι σε θέση να τηρούν τις αρχές της επαγγελματικής δεοντολογίας. • Αξιολογούν το έργο της Οργάνωσης, διερευνούν τις ακάλυπτες ανάγκες και αναπτύσσουν προβληματισμό για την κάλυψη τους.. • Συμβάλλουν στην ανάπτυξη διασύνδεσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών των εξυπηρετούμενων και της κοινότητας <p><i>Παράλληλα αναμένεται οι φοιτητές από την διαδικασία της Εποπτείας II να :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβραθύνουν σε θέματα σχεδιασμού-υλοποίησης-αξιολόγησης της παρέμβασης σε επίπεδο ατόμου, ομάδας, οικογένειας, κοινότητας. • Αναπτύσσουν αυτοκριτική για την ανταπόκριση τους στους εκπαιδευτικούς στόχους και τη συμβολή της εκπαιδευτικής εμπειρίας στην συνολική τους ανάπτυξη. 		

- Αναπτύσσουν αυτογνωσία - αυτοέλεγχο.
- Έχουν αναπτύξει την ικανότητα για καταγραφή και παρουσίαση (γραπτή και προφορική) της εργασίας τους και για τη σύνταξη περιληπτικών εκθέσεων
- Έχουν αναπτύξει την ικανότητα συνεργασίας με τα μέλη της ομάδας εποπτείας
- Έχουν αναπτύξει πρωτοβουλία και σταδιακή αυτονόμηση από τον επόπτη

Γενικές Ικανότητες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το εργαστηριακό μάθημα «Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση –Εποπτεία ΙΙ αποτελείται από:

1. Την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙ που πραγματοποιείται σε επιλεγμένες από το Τμήμα Κοινωνικές Υπηρεσίες /Οργανώσεις Πρακτικής Άσκησης. Η Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙ αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο λειτουργίας των κοινωνικών οργανώσεων. Οι ασκούμενοι καλούνται να εστιάσουν σε θέματα μελέτης και επίλυσης προβλημάτων σε ατομική, οικογενειακή και ομαδική-κοινωνική βάση, να καταρτίσουν και να εφαρμόσουν σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που διέγνωναν και να αξιολογήσουν τις παρεμβάσεις που εφάρμοσαν.
2. Την τρίωρη ομαδική Εποπτεία ΙΙ που υποστηρίζει την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙ και πραγματοποιείται σε εβδομαδιαία βάση από μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και επιστημονικούς συνεργάτες (Π.Δ. 407) ειδικότητας Κοινωνικού Λειτουργού.
3. Το δίωρο Εργαστήριο Προσωπικής Ανάπτυξης και Ενδυνάμωσης Ομάδας. Το συγκεκριμένο εργαστήριο στοχεύει μέσα από τη δυναμική της ομάδας, με βιωματικό τρόπο οι φοιτητές, να ενδυναμωθούν, να ενισχύσουν την αυτοεκτίμησή τους, να εμβαθύνουν σε θέματα αυτογνωσίας, αυτό-επίγνωσης, προσωπικής ανάπτυξης και αυτοβελτίωσης, βελτίωσης της επικοινωνίας και ικανότητας συνεργασίας με τους άλλους.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο, σε μικρές ομάδες εποπτείας																																		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου 																																		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Παραμονή στο πλαίσιο</td> <td>100</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ομαδική εποπτεία</td> <td>40</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Εργαστήριο Προσωπικής Ανάπτυξης</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εκθέσεων</td> <td>20</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Παρουσίαση εργασιών</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>240</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>		Παραμονή στο πλαίσιο	100		Ομαδική εποπτεία	40		Εργαστήριο Προσωπικής Ανάπτυξης	30		Συγγραφή εκθέσεων	20		Παρουσίαση εργασιών	10		Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10		Αυτοτελής Μελέτη	30								Σύνολο φόρτου μαθήματος	240	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																																		
Παραμονή στο πλαίσιο	100																																		
Ομαδική εποπτεία	40																																		
Εργαστήριο Προσωπικής Ανάπτυξης	30																																		
Συγγραφή εκθέσεων	20																																		
Παρουσίαση εργασιών	10																																		
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10																																		
Αυτοτελής Μελέτη	30																																		
Σύνολο φόρτου μαθήματος	240																																		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η παρουσία του φοιτητή είναι απαραίτητη και στα δύο μέρη (Πρακτική Άσκηση στην Οργάνωση και την ομαδική εβδομαδιαία εποπτεία)</p> <p>Απαιτούμενο ποσοστό παρακολούθησης 80%, ενώ για τον τελικό βαθμό του μαθήματος αξιολογούνται και τα δύο μέρη. Απαιτούμενη είναι η εκπλήρωση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών κριτηρίων, σύμφωνα με</p>																																		

τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα εκπαιδευτικά κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα στους φοιτητές στο e-class Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας πραγματοποιείται ενδιάμεση αξιολόγηση (που περιλαμβάνει και αυτοαξιολόγηση του φοιτητή) καθώς και τελική αξιολόγηση. Στο Εργαστήριο Προσωπικής Ανάπτυξης αξιολογείται η συμμετοχή του φοιτητή σε βιωματικές ασκήσεις.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Αρχοντάκη, Ζ. και Φιλίππου, Δ. (2003). 205 Βιωματικές Ασκήσεις για Εμφύχωση Ομάδων. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Γιωτάκος, Ο, Τσιλιάκου, Μ., Τσίτσικα, Α. & Τσουβέλας, Γ. (2014). Νέες μορφές κακοποίησης παιδιού και εφήβου. Αθήνα: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.
- Collins, D., Jordan, C. & Coleman, H. (2017). Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια. Επιστ. Επιμ. Χ. Ασημόπουλος & Σ. Μαρτινάκη. Αθήνα: Εκδόσεις Βήτα.
- Δημοπούλου-Ααγωνίκα, Μ. (2007). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δημοπούλου -Ααγωνίκα, Μ. (2007). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία (2004). Οδηγός Φροντίδας Ηλικιωμένων Γονιών. Αθήνα: Mendor.
- Ζαϊμάκης, Γ. & Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2005) . Δίκτυα κοινωνικής προστασία:Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Αθήνα: Κριτική.
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Σπανδάγου, Η. (2011). Εκπαίδευση και τύφλωση. Συλλογικό. Αθήνα: Πεδίο.
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α., Ντεροπούλου-Ντέρου, Ε. & Βλάχου-Μπαλαφούτη, Α. (Επιμ.) (2012). Αναπηρία και εκπαιδευτική πολιτική. Κριτική Προσέγγιση της ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης. Συλλογικό έργο. Αθήνα: Πεδίο.
- Θέμελη, Ο. (2014). Τα παιδιά καταθέτει. Η δικανική εξέταση ανήλικων μαρτύρων, θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης. Αθήνα: Τόπος.
- Hawkins, P. & Shohet, R. (2009). Η εποπτεία στα επαγγέλματα θεραπείας και πρόνοιας. Αθήνα: University Studio Press.
- Καβουνίδη, Τ. (1996). Ηλικιωμένοι και άτυπα δίκτυα βοήθειας: Ηκυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών ανάμεσα στις γενιές στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.). Γήρανση 229και Κοινωνία: Πρακτικά Πανελληνίου συνεδρίου Ε.Κ.Κ.Ε.Αθήνα: Ε.Κ.Κ.Ε
- Καλατζή, Α., Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Βλάχου, Α. (1996). Προκαταλήψεις και στερεότυπα. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης.
- Καλλινικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (επιμ.) (2014). Κοινωνική Εργασία στην εκπαίδευση: στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος.
- Κανδυλάκη, Α. (2000). Η συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία. Αθήνα: Σμυρνιωτάκης
- Κανδυλάκη, Α. (2008). Η Συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία. Δεξιότητες και Τεχνικές. Αθήνα: Τόπος.
- Κανδυλάκη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αθήνα: Τόπος.
- Καραγιάννη, Γ. (2017). Η αναπηρία στην Ελλάδα της κρίσης. Αθήνα: Gutenberg.
- Καραγκούνης, Β. (2008). Κοινοτική εργασία και τοπική ανάπτυξη. Αθήνα: Τόπος.
- Καστοριάδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2009). ΚοινωνικήΕργασία με Ομάδες.Αθήνα: Έλλην-Γ. Πατρίκος & ΣΙΑ Ε.Ε..
- Κουντή-Χρονοπούλου, Κ., Τζεδάκη, Μ. & Πασσά, Μ. (Επιμ.) (2015). Η συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην ψυχιατρική θεραπευτική. Α Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Αιγινήτειο Νοσοκομείο. Συλλογικό Έργο. Συντονιστής Γ. Παπαδημητρίου. Αθήνα: Παρισιάνου.
- Μαρτινάκη, Σ. & Μπουρίκος, Δ. (2014). Κοινωνική Εργασία και Ψυχική Υγεία. Αθήνα: Βήτα.
- Marwedel, U. (2009). Γεροντολογία & Γεροντοψυχιατρική. Αθήνα: Τον.
- Moores, D. (2011). Εκπαίδευση και κώφωση. Επιμ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη & Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου. Αθήνα: Πεδίο.
- Μουσιδής, Α., Ανθοπούλου, Θ. & Ντύκεν, Μ.Ν., (2002). Οι ηλικιωμένοι στον αγροτικό χώρο. Αθήνα: Gutenberg.
- Oliver, M. (2009). Understanding Disability –From Theory to Practice (2nd Edn). Basingstoke: Macmillan.
- Παπαδοπούλου-Καστοριάδου, Χ. (1999). Κοινωνική Εργασία με Ομάδες. Αθήνα: Έλλην Παναγιωτόπουλος, Χ. (2016). Κοινωνική Εργασία και Σχολείο. Αθήνα: Μαρία Παρίκου & ΣΙΑ ΕΠΕ.
- Παπαδάτος, Γ. (2010). Ναρκωτικά και εφηβεία. Κοινωνικά και ψυχολογικά αίτια. Προγράμματα πρόληψης. Παιδαγωγική αντιμετώπιση. Νομοθεσιακή αντιμετώπιση. Αθήνα: Gutenberg.
- Πιτσελά, Α. (2013). Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων. Αθήνα: Σάκκουλας.
- Πουλόπουλος, Χ. & Τσιμπουκλή, Α. (2016). Δυναμική των ομάδων και αλλαγή στους οργανισμούς. Αθήνα: Τόπος.
- Πουλόπουλος, Χ. (2011). Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις. Οι κοινότητες της αλλαγής. Αθήνα: Τόπος
- Σαχπατζίδου, Ε.Α. (2011). Η ομάδα ως μέθοδος και εργαλείο της κοινωνικής εργασίας. Αθήνα
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:**
Κοινωνική Εργασία
Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών
Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών

Social Work
European Social Work
Community practice
British Journal of Social Work
Child & Family Social Work

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.8.003.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	8ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πρακτική Άσκηση- Εποπτεία ΙΙΙ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
(με προϋπόθεση 32 ώρες εβδομαδιαίας απασχόλησης με δραστηριότητες της Κοινωνικής Οργάνωσης)	3 ώρες ομαδική εποπτεία	14	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Υποχρεωτικό Επιστημονικής περιοχής/ μάθημα Ειδικότητας		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	1. Πρακτική Άσκηση –Εποπτεία ΙΙ 2. Κοινοτική Ανάπτυξη & Κοινωνική Εργασία 3. Κοινωνική. Εργασία με Οικογένεια		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/auth/courses.php?fc=271		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Βασικός στόχος του μαθήματος Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση –Εποπτεία ΙΙ είναι οι φοιτητές να εδραιώσουν και να διευρύνουν γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν κατά την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙ, ώστε να μπορούν να υλοποιήσουν τον επαγγελματικό ρόλο του κοινωνικού λειτουργού,. χωρίς ιδιαίτερη καθοδήγηση από τον επόπτη/επόπτρια.</p> <p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνδέουν συνειδητά τις θεωρητικές προσεγγίσεις της Κοινωνικής εργασίας με την εφαρμογή, διαθέτοντας ικανότητα ολοκληρωμένης δια-μεθοδικής προσέγγισης. Εάν η παρέμβαση αφορά το άτομο-οικογένεια εμβαθύνουν σε θέματα συμβουλευτικής με στόχο την αποκατάσταση της κοινωνικής λειτουργικότητας, την ενδυνάμωση ατόμου - οικογένειας. Εάν η παρέμβαση αφορά κοινότητα εμβαθύνουν σε στρατηγικές κοινοτικής ανάπτυξης με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών ζωής. • Έχουν αναπτύξει συνείδηση επαγγελματικού ρόλου μέσα από την ανάληψη ευθυνών, την ανάπτυξη πρωτοβουλίας, την ανάπτυξη διεπιστημονικής συνεργασίας, την τήρηση των αρχών και των αξιών της Κοινωνικής Εργασίας. • Αξιοποιούν τις γνώσεις και τις ικανότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης καθώς και τις δυνατότητες που παρέχει η Οργάνωση για να συμβάλλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων ατόμων, οικογενειών, ομάδων και κοινοτήτων • Κατανοούν τον ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στην διερεύνηση - διαπίστωση κοινωνικών αναγκών, σχεδιασμό και υποβολή προτάσεων για υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο. • Αξιοποιούν πηγές - προγράμματα (Εθνικά, προγράμματα Ευρωπαϊκής Ένωσης) για κάλυψη των κοινωνικών αναγκών. • Αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και προωθούν την καινοτομία στην ανάπτυξη και υλοποίηση προγραμμάτων • Προωθούν δυναμικές αυτοβοήθειας και ενεργοποίησης του πληθυσμού με σκοπό την κάλυψη των κοινωνικών αναγκών. 			

- Να συμβάλλουν στην ανάπτυξη διασύνδεσης των Κοινωνικών Υπηρεσιών για την αποτελεσματικότερη κάλυψη των αναγκών των εξυπηρετούμενων και της κοινότητας
Σε σχέση με την Εποπτεία ΙΙΙ, οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται να:
- Έχουν αναπτύξει ολοκληρωμένη ικανότητα καταγραφής και παρουσίασης (γραπτής και προφορικής) της εργασίας τους
- Συνδέουν τις θεωρητικές γνώσεις με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας
- Προωθούν την ομαδική συνεργασία στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής εποπτείας
- Παρουσιάζουν με σαφή και ολοκληρωμένο τρόπο την εργασία τους στην εποπτική ομάδα
- Αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τη δική τους συναισθηματική εμπλοκή, τις στάσεις και προκαταλήψεις τους που επηρεάζουν τη σχέση τους με τους εξυπηρετούμενους και το προσωπικό της Υπηρεσίας
- Έχουν αναπτύξει ταυτότητα κοινωνικού λειτουργού

Γενικές Ικανότητες

- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη Εργασία
- Ομαδική Εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σχεδιασμός και Διαχείριση Έργων, Παρεμβάσεων
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Το εργαστηριακό μάθημα «Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση –Εποπτεία ΙΙΙ αποτελείται από:
1. Την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙΙ που πραγματοποιείται σε επιλεγμένες από το Τμήμα Κοινωνικές Υπηρεσίες /Οργανώσεις Πρακτικής Άσκησης. Η Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙΙ αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών με την εφαρμογή της κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο λειτουργίας των Κοινωνικών Οργανώσεων, στην απόκτηση επαγγελματικής ταυτότητας, στην ενδυνάμωση τους ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν ως κοινωνικοί λειτουργοί, επιτυγχάνοντας αυτόνομη από τον επόπτη. Οι ασκούμενοι αξιοποιούν τις γνώσεις και τις ικανότητες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, καθώς και τις δυνατότητες που παρέχει η Οργάνωση για να συμβάλλουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων ατόμων, οικογενειών, ομάδων και κοινοτήτων
  2. Την τρίωρη ομαδική Εποπτεία ΙΙ που υποστηρίζει την Πρακτική Εργαστηριακή Άσκηση ΙΙΙ και πραγματοποιείται σε εβδομαδιαία βάση από μέλη ΔΕΠ, ΕΔΙΠ και επιστημονικούς συνεργάτες (Π.Δ. 407) ειδικότητας Κοινωνικού Λειτουργού.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο, σε μικρές ομάδες εποπτείας																			
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου 																			
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Πρακτική Άσκηση</td> <td>200</td> </tr> <tr> <td>Ομαδική εποπτεία</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εκθέσεων</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Παρουσίαση εργασιών</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις ατομικές/ομαδικές</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>40</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Πρακτική Άσκηση	200	Ομαδική εποπτεία	50	Συγγραφή εκθέσεων	30	Παρουσίαση εργασιών	30	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10	Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων	30	Ασκήσεις ατομικές/ομαδικές	30	Αυτοτελής Μελέτη	40
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																			
Πρακτική Άσκηση	200																			
Ομαδική εποπτεία	50																			
Συγγραφή εκθέσεων	30																			
Παρουσίαση εργασιών	30																			
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	10																			
Μελέτη-Ανάλυση περιπτώσεων	30																			
Ασκήσεις ατομικές/ομαδικές	30																			
Αυτοτελής Μελέτη	40																			

	Σύνολο φόρτου μαθήματος	420
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η παρουσία του φοιτητή είναι απαραίτητη και στα δύο μέρη (Πρακτική Άσκηση στην Οργάνωση και την ομαδική εβδομαδιαία εποπτεία)</p> <p>Απαιτούμενο ποσοστό παρακολούθησης 80%, ενώ για τον τελικό βαθμό του μαθήματος αξιολογούνται και τα δύο μέρη. Απαιτούμενη είναι η εκπλήρωση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών κριτηρίων, σύμφωνα με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Τα εκπαιδευτικά κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα στους φοιτητές στο e-class Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στα πλαίσια της ομαδικής εποπτείας πραγματοποιείται ενδιάμεση αξιολόγηση (που περιλαμβάνει και αυτοαξιολόγηση του φοιτητή) καθώς και τελική αξιολόγηση.</p>	
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		
<p>Καλλινικάκη, Θ. & Κασσέρη, Ζ. (επιμ.) (2014). Κοινωνική Εργασία στην εκπαίδευση: στα θρανία των ετεροτήτων. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Κανδυλάκη, Α. (2008). Η Συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία. Δεξιότητες και Τεχνικές. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Κανδυλάκη, Α. (2009). Κοινωνική Εργασία σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Καραγκούνης Βασίλης (2008). Κοινοτική Εργασία και Τοπική Ανάπτυξη - ISBN: 978-960-6760-62-4.</p> <p>Αρχοντάκης, Ζ, και Φιλίππου, Δ. (2003). 205 Βιωματικές Ασκήσεις για Εμφύχωση Ομάδων. Αθήνα: Καστανιώτης.</p> <p>Γιωτάκος, Ο, Τσιλιάκου, Μ., Τσίτσικα, Α. & Τσουβέλας, Γ. (2014). Νέες μορφές κακοποίησης παιδιού και εφήβου. Αθήνα: Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.</p> <p>Collins, D., Jordan, C. & Coleman, H. (2017). Κοινωνική Εργασία με Οικογένεια. Επιστ. Επιμ. Χ. Ασημόπουλος & Σ. Μαρτινάκη. Αθήνα: Εκδόσεις Βήτα.</p> <p>Δημοπούλου-Λαγωνίκα, Μ. (2007). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Δημοπούλου -Λαγωνίκα, Μ. (2007). Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας-Μοντέλα Παρέμβασης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα</p> <p>Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία (2004). Οδηγός Φροντίδας Ηλικιωμένων Γονιών. Αθήνα: Mendor.</p> <p>Ζαϊμάκης, Γ. & Κανδυλάκη, Α. (επιμ.) (2005) . Δίκτυα κοινωνικής προστασίας: Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Αθήνα: Κριτική.</p> <p>Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Σπανδάγου, Η. (2011). Εκπαίδευση και τύφλωση. Συλλογικό. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Ζώνιου-Σιδέρη, Α., Ντεροπούλου-Ντέρου, Ε. & Βλάχου-Μπαλαφούτη, Α. (Επιμ.) (2012). Αναπηρία και εκπαιδευτική πολιτική. Κριτική Προσέγγιση της ειδικής και ενταξιακής εκπαίδευσης. Συλλογικό έργο. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Θέμελη, Ο. (2014). Τα παιδιά καταθέτει. Η δικανική εξέταση ανήλικων μαρτύρων, θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Hawkins, P. & Shohet, R. (2009). Η εποπτεία στα επαγγέλματα θεραπείας και πρόνοιας. Αθήνα: University Studio Press.</p> <p>Καβοννίδη, Τ. (1996). Ηλικιωμένοι και άτυπα δίκτυα βοήθειας: Η κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών ανάμεσα στις γενιές στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.). Γήρανση και Κοινωνία: Πρακτικά Πανελληνίου συνεδρίου Ε.Κ.Κ.Ε. Αθήνα: Ε.Κ.Κ.Ε</p> <p>Καλατζή, Α., Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Βλάχου, Α. (1996). Προκαταλήψεις και στερεότυπα. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης.</p> <p>Κανδυλάκη, Α. (2000). Η συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία. Αθήνα: Σμυρνιωτάκης</p> <p>Καραγιάννη, Γ. (2017). Η αναπηρία στην Ελλάδα της κρίσης. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Καραγκούνης, Β. (2008). Κοινοτική εργασία και τοπική ανάπτυξη. Αθήνα: Τόπος.</p> <p>Καστοριάδου-Παπαδοπούλου, Χ. (2009). Κοινωνική Εργασία με Ομάδες. Αθήνα: Έλλην-Γ. Πατρίκος & ΣΙΑ Ε.Ε..</p> <p>Κουντή-Χρονοπούλου, Κ., Τζεδάκη, Μ. & Πασσά, Μ. (Επιμ.) (2015). Η συμβολή της Κοινωνικής Εργασίας στην ψυχιατρική θεραπευτική. Α Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Αιγινήτειο Νοσοκομείο. Συλλογικό Έργο. Συντονιστής Γ. Παπαδημητρίου. Αθήνα: Παρισιάδου.</p> <p>Μαρτινάκη, Σ. & Μπουρικός, Δ. (2014). Κοινωνική Εργασία και Ψυχική Υγεία. Αθήνα: Βήτα.</p> <p>Marwedel, U. (2009). Γεροντολογία & Γεροντοψυχιατρική. Αθήνα: Ίων.</p> <p>Mooges, D. (2011). Εκπαίδευση και κώφωση. Επιμ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη & Ε. Ντεροπούλου-Ντέρου. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Μουσιδής, Α., Ανθοπούλου, Θ. & Ντύκεν, Μ.Ν., (2002). Οι ηλικιωμένοι στον αγροτικό χώρο. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Oliver, M. (2009). Understanding Disability –From Theory to Practice (2nd Edn). Basingstoke: Macmillan.</p> <p>Παπαδοπούλου-Κατσορίδου, Χ. (1999). Κοινωνική Εργασία με Ομάδες. Αθήνα: Έλλην Παναγιωτόπουλος, Χ. (2016). Κοινωνική Εργασία και Σχολείο. Αθήνα: Μαρία Παρίκου & ΣΙΑ ΕΠΕ.</p> <p>Παπαδάτος, Γ. (2010). Ναρκωτικά και εφηβεία. Κοινωνικά και ψυχολογικά αίτια. Προγράμματα πρόληψης. Παιδαγωγική αντιμετώπιση. Νομοθεσιακή αντιμετώπιση. Αθήνα: Gutenberg.</p> <p>Πιτσλά, Α. (2013). Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων. Αθήνα: Σάκουλας.</p> <p>Πουλόπουλος, Χ. & Τσιμπουκλή, Α. (2016). Δυναμική των ομάδων και αλλαγή στους οργανισμούς. Αθήνα: Τόπος.</p>		

Πουλόπουλος, Χ. (2011). Κοινωνική εργασία και εξαρτήσεις. Οι κοινότητες της αλλαγής. Αθήνα: Τόπος
Σαχπατζίδου, Ε.Δ. (2011). Η ομάδα ως μέθοδος και εργαλείο της κοινωνικής εργασίας. Αθήνα

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Κοινωνική Εργασία

Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών

Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών

Social Work

European Social Work

Community practice

British Journal of Social Work

Child & Family Social Work

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

4.5 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ – ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	

ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πτυχιακή Εργασία	
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	6	8
Εργαστήριο		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιλογής Υποχρεωτικό/ Μάθημα Ειδικότητας	
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Στατιστική, Κοινωνική Έρευνα, Ποιοτική Κοινωνική Έρευνα	
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική	
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι	
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW112/	
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
Μαθησιακά Αποτελέσματα		
<p>Η πτυχιακή εργασία έχει δύο ίσης σημασίας εκπαιδευτικούς στόχους: α) την μελέτη-διερεύνηση θέματος σε γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την κοινωνική εργασία, και β) την εκπαίδευσή των φοιτητών στην ερευνητική σκέψη και μεθοδολογία. Αυτό σημαίνει ότι ο φοιτητής θα πρέπει κατ' αρχήν να εμπεδώσει θεωρητική γνώση που έχει σχέση με το γνωστικό αντικείμενο της Κοινωνικής Εργασίας, θέτοντας ως σκοπό της ερευνητικής εργασίας έναν από τους ακόλουθους:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Επισκόπηση της υφιστάμενης γνώσης • Περιγραφή κάποιας κατάστασης ή κάποιου προβλήματος • Δημιουργία κάποιας καινοτομίας • Ερμηνεία γεγονότος ή φαινομένου. <p>Επίσης ο φοιτητής πρέπει να αναπτύξει ικανότητα και να αποδείξει επάρκεια γνώσεων στην μεθοδολογία εμπειρικής έρευνας. Να προσδιορίζει την προσέγγιση (ποσοτική ή ποιοτική), τη φύση της (νατουραλιστική - διερευνητική - περιγραφική κοκ), την επιλογή δείγματος, την επιλογή των μέσων συλλογής στοιχείων, τον τρόπο ανάλυσης των στοιχείων (στατιστικές μέθοδοι ή μέθοδοι ποιοτικής ανάλυσης) και με βάση αυτά να προσδιορίζει την εσωτερική και εξωτερική αξιοπιστία και εγκυρότητα της εμπειρικής του έρευνας. Ζητήματα δυνατότητας υλοποίησης της έρευνας και ηθικής πρέπει επίσης να διασαφηνίζονται.</p>		
ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
<p>Οι φοιτητές αναμένεται με την καθοδήγηση του επιβλέποντα καθηγητή κατά τη διάρκεια εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν γνώσεις και δεξιότητες σχεδιασμού και υλοποίησης εμπειρικής έρευνας. Θα πρέπει να προσδιορίσουν το είδος της προσέγγισης, την επιλογή δείγματος, τα ερευνητικά ερωτήματα, την επιλογή μέσων συλλογής στοιχείων, τη μεθοδολογία ανάλυσης των στοιχείων και την εγκυρότητα της εμπειρικής τους έρευνας. • Να συγγράψουν το θεωρητικό και εμπειρικό μέρος του θέματος που μελετούν, τα αποτελέσματα της έρευνας και να πραγματοποιήσουν συζήτηση των βασικών αποτελεσμάτων της έρευνας. • Να παρουσιάσουν προφορικά την πτυχιακή εργασία και να απαντήσουν σε ερωτήσεις που θα τους θέσει η τριμελής επιτροπή αξιολόγησης της πτυχιακής εργασίας. 		
Γενικές Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> • Αυτόνομη Εργασία 		

<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική Εργασία • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 									
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ									
Μελέτη-διερεύνηση θέματος σε γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την κοινωνική εργασία. Εκπαίδευσή των φοιτητών στην ερευνητική σκέψη και μεθοδολογία.									
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ									
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Η εποπτεία της Π.Ε. από τον επιβλέποντα καθηγητή πραγματοποιείται μέσω προσωπικών συναντήσεων με την ομάδα των φοιτητών στους χώρους του ΤΕΙ σε ώρες και ημέρες που συναποφασίζονται και συμπληρωματικά με οποιοδήποτε άλλο τρόπο θεωρηθεί απαραίτητος (τηλεφωνικά ή ηλεκτρονικά: email, Skype). Ο επιβλέπων καθηγητής οφείλει να έχει τακτές συναντήσεις με τους φοιτητές και να επιβλέπει την υλοποίηση της εργασίας στο πλαίσιο του χρονοδιαγράμματος όπως αναφέρεται στην Ερευνητική Πρόταση – Πρωτόκολλο.								
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη της διαδικασίας ανάθεσης Πτυχιακής Εργασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. 								
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας</td> <td>240</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>240</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ο επιβλέπων καθηγητής, καθ' όλη την διάρκεια εκπόνησης της Π.Ε., έχει την επιστημονική ευθύνη της εκπόνησής της και είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της προόδου της. Συγκεκριμένα, ο καθηγητής επιβλέπει την πρόοδο στην επεξεργασία του θέματος σε όλα τα στάδια της εκπόνησής της, καθοδηγεί τους φοιτητές στην αναζήτηση της καλύτερης λύσης, συμβουλεύει, ελέγχει και ασκεί εποικοδομητική κριτική. Υποδεικνύει τις κατάλληλες βιβλιογραφικές πηγές και φροντίζει για την παροχή των διευκολύνσεων που κρίνονται απαραίτητες για την υλοποίηση της πτυχιακής (π.χ. έγγραφα προς επιστημονικές επιτροπές φορέων για την έγκριση συλλογής των δεδομένων).</p>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Συγγραφή εργασίας	240			Σύνολο φόρτου μαθήματος	240
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>								
Συγγραφή εργασίας	240								
Σύνολο φόρτου μαθήματος	240								
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Παρουσίαση πτυχιακής εργασίας σε τριμελή επιτροπή κρίσης. Η αξιολόγηση της Π.Ε. από τα μέλη της τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής γίνεται με βάση των κριτηρίων που αναγράφονται στον κανονισμό εκπόνησης πτυχιακής εργασίας του Τμήματος.								
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ									
<p>Ανδρέου Α. (2001). Βιβλιογραφικές Αναφορές - Σύστημα Harvard. Κυπριακά Νοσηλευτικά Χρονικά, 2(2). Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.cyna.org/index.php?module=article&view=6&page_num=5 [Πρόσβαση στις 16/12/2006].</p> <p>Eco, U. (2001). Πώς γίνεται μια διπλωματική εργασία. Αθήνα: Νήσος.</p> <p>Howard, K. & Sharp, J. (2001). Η επιστημονική μελέτη – Οδηγός σχεδιασμού και διαχείρισης πανεπιστημιακών ερευνητικών εργασιών. Αθήνα: Gutenberg</p> <p>Ζήσης, Θ. (1992). Επιστημονική τεχνολογία. Πώς γράφεται μία επιστημονική εργασία. Θεσσαλονίκη.</p> <p>Θεοφιλίδης, Χ. (1995). Η συγγραφή επιστημονικής εργασίας – Από τη θεωρία στην Πράξη. Αθήνα: Δάρδανος</p> <p>Northedge, A. (2001). Οδηγός για τον σπουδαστή: Μέθοδος μελέτης του διδακτικού υλικού. Σύνταξη εργασιών. Συμμετοχή στο μάθημα. Προετοιμασία για τις εξετάσεις. Αθήνα: Μεταίχμιο.</p> <p>Παππάς, Θ. (2002). Μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Αθήνα: Καρδαμίτσα</p>									

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
	ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ	
	ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	
	ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>	
	ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.015.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Εργασία και Αναπηρία	
	ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕ Σ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	Διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις, εστιασμένες συζητήσεις, video	3	4
	ΣΥΝΟΛΟ	3	4
	ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής (Μάθημα Επιλογής Υποχρεωτικό / Ειδικότητας)	
	ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι	
	ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική	
	ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι	
	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/document/?course=SW227	
	ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
	<p>Ένα από τα σημαντικά πεδία άσκησης της Κοινωνικής Εργασίας είναι η Κοινωνική Εργασία με Αναπηρία. Η κατανόηση των εννοιολογικών προσεγγίσεων της αναπηρίας, των αναγκών αλλά και των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν σε διάφορους τομείς της ζωής τους οι ανάπηροι, θα δώσει στους φοιτητές την ευκαιρία να μάθουν τον σημαντικό ρόλο που έχει η κοινωνική εργασία σε πρακτικές ενδυνάμωσης, συμμετοχής και ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία.</p> <p>Μέσω των διαλέξεων, των συζητήσεων, των ασκήσεων και των παρουσιάσεων από τους ίδιους τους φοιτητές, το μάθημα στοχεύει στην προαγωγή της άρσης των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων, του στίγματος και του κοινωνικού αποκλεισμού.</p> <p>Οι φοιτητές αναμένεται να :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τις αρχές του σεβασμού της διαφορετικότητας και της ισότητας • Να κατανοήσουν τις δυνάμεις και τις διαδικασίες του κοινωνικού αποκλεισμού και της ένταξης • Να αναπτύξουν δεξιότητες ενσυναίσθησης στις ανάγκες των αναπήρων • Να αποκτήσουν δεξιότητες στη διαχείριση των διαδικασιών ενδυνάμωσης και ένταξης • Να υιοθετήσουν στάσεις, συναισθήματα και αξίες σχετικά με το σεβασμό στη διαφορετικότητα, στην ηθική και στα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των ατόμων που συνυπάρχουν σε μία κοινωνία, προωθώντας με το επάγγελμά τους τις αρχές και τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης. 		
	Γενικές Ικανότητες		
	<ul style="list-style-type: none"> • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις • Λήψη αποφάσεων • Ομαδική εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον 		

	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Σεβασμός και αποδοχή της διαφορετικότητας και των ίσων ευκαιριών • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα ψυχικής και σωματικής αναπηρίας 														
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ															
	<p>14. Αναπηρία: Εννοιολογικές Προσεγγίσεις, Ιατρικό/ Κοινωνικό Μοντέλο, Ιστορικό - Κοινωνική Θεώρηση της Αναπηρίας</p> <p>15. Ευρωπαϊκή / Ελληνική Κοινωνική Πολιτική και Αναπηρία</p> <p>16. Στερεότυπα / Προκαταλήψεις / Στίγμα / Διακρίσεις και Αναπηρία</p> <p>17. Αναπηρία / Δυσκολίες / Προβλήματα / Κίνδυνοι</p> <p>18. Κοινωνικός Αποκλεισμός και Αναπηρία</p> <p>19. Ενδυνάμωση / Συμμετοχή / Κοινωνική Ένταξη και Αναπηρία</p> <p>20. Αναπηρία και Εκπαιδευτική Πολιτική</p> <p>21. Κινητική Αναπηρία / Κώφωση / Τύφλωση</p> <p>22. Νοητική Υστέρηση / Αυτισμός</p> <p>23. Ψυχική Ασθένεια / Ανάγκες / Λειτουργικότητα / Ποιότητα Ζωής</p> <p>24. Σεξουαλικότητα και Αναπηρία</p> <p>25. Αναπηρία και Αθλητισμός</p> <p>26. Κοινωνική Εργασία και Αναπηρία. Φορείς και Προγράμματα Δράσης</p>														
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ															
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο ή με εξ' αποστάσεως εκπαίδευση στην περίπτωση επιβολής μέτρων για προστασία από τον covid-19.														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class / ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις μέσω zoom ή skype • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα βίντεο κατά τη διάρκεια των διαλέξεων 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή και παρουσίαση εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Συγγραφή και παρουσίαση εργασίας	20	Αυτοτελής μελέτη	20			Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις	60														
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20														
Συγγραφή και παρουσίαση εργασίας	20														
Αυτοτελής μελέτη	20														
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η συνολική βαθμολογία του μαθήματος διαμορφώνεται ως εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Θεωρία (70%): Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> ερωτήσεις ανάπτυξης, ερωτήσεις σύντομης απάντησης και πολλαπλής επιλογής 2. Άσκηση πράξης (30%): Παρουσίαση και συγγραφή εργασίας. <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα e-class</p>														
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ															

Αρώνη, Δ. (2006). «Οι ανάγκες και οι απόψεις των γονέων για την επαγγελματική αποκατάσταση των παιδιών τους με νοητική καθυστέρηση». *Κοινωνική Εργασία*, Τεύχος 81, σελ. 9-20.

Ασημόπουλος, Χ. (2006). «Από την προκατάληψη στον κοινωνικό αποκλεισμό: Οι αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών στην Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση». *Κοινωνική Εργασία*, Τεύχος 84, σελ. 225-240.

Βοζίκι, Α. (2011). Η κοινωνική κατασκευή της αναπηρίας: https://specialeducationews.files.wordpress.com/2017/11/a_voziki_disability.pdf

Δούκα, Μ., Θεοδοσίου, Ι., Κατσαρού, Β., Κουτελιέρη, Ν., & Λίτινα, Μπόθου, Μ. (2013). «Η εμπειρία από τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στους Παραολυμπιακούς αγώνες». *Κοινωνική Εργασία*, Τεύχος 111, σελ. 170-184.

Καραγιάννη, Π. (2008). Αναπηρία εκπαίδευση και κοινωνική δικαιοσύνη. Πρακτικά σε συνέδριο: www.eriande.elemedu.upatras.gr

Καρολίδου, Σ. (2017). Συμβουλευτική ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους: <https://sotiriakarolidou.wordpress.com>

Μαδιανός, Μ. (2005). *Ψυχιατρική αποκατάσταση*, Αθήνα: ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ.

Μπάτσιου, Σ., Αντωνίου, Π. & Χατζηκόστα, Μ. (2003). «Η συνεκπαίδευση των παιδιών με και χωρίς αναπηρία στο μάθημα της φυσικής αγωγής στο σχολείο». *Κοινωνική Εργασία*, Τεύχος 71, σελ. 177-188.

Νικολαΐδης, Γ. & Τσουβέλας, Γ. (2013). «Προσεγγίζοντας τη συνάφεια βίας και χώρων παροχής υπηρεσιών σε ΑΜΕΑ και ιδιαίτερα από τη σκοπιά της προστασίας των παιδιών με αναπηρία από κάθε μορφής βία». *Κοινωνική Εργασία*, Τεύχος 111, σελ. 135-151.

Νικολούλης, Ν. (2006). Σχολική και κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες, Μέτρα και πρωτοβουλίες στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αθήνα, ΤΑΞΙΔΕΥΤΗΣ.

Πάρλαλης, Σ. (2011). *Οι πρακτικές εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας στην Ελλάδα και την Κύπρο*. Αθήνα: ΠΕΔΙΟ.

Παχή, Α., Σκούρα, Α. & Γιαννοπούλου, Ε. (2013). «Σεξουαλικότητα και αναπηρία: Γνώσεις, στάσεις και αντιλήψεις των επαγγελματιών και ο ρόλος της Κοινωνικής Εργασίας». *Κοινωνική Εργασία*, Τεύχος 111, σελ. 153-169.

Σπυρόπουλος, Τ. (2016). Προβληματισμοί και όψεις των στερεοτύπων και των παρεχόμενων υπηρεσιών για τα άτομα με ΑμΕΕΑ: <https://docplayer.gr/33026649-Provlimatismoi-kai-opseis-ton-stereotypon-kai-ton-parehomenon-vpiresion-gia-ta-atoma-me-ameea.html>

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία – Πρόνοια 2000- 2006». (2005). Εκτίμηση αναγκών ψυχικής υγείας στην κοινότητα. Αθήνα: ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ «ΨΥΧΑΡΓΟΣ»- Β' ΦΑΣΗ.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία – Πρόνοια 2000- 2006». (2005). Μεθοδολογία κοινωνικής ευαισθητοποίησης & καταπολέμησης των προκαταλήψεων για την ψυχική ασθένεια. Αθήνα: ΜΟΝΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ «ΨΥΧΑΡΓΟΣ»- Β' ΦΑΣΗ

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών.
British Journal of Social Work
Critical and Radical Social Work
European Journal of Social Work
International Journal of Social Work
Journal of Social Work Values and Ethics
Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.019	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Συμβουλευτική Ενηλίκων στην Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις, εργαστηριακές ασκήσεις, εστιασμένες συζητήσεις, video	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ Ειδικής Υποδομής Επιλογής Υποχρεωτικό		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW274/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του εξαμήνου να έχουν:			
(α) κατανοήσει τους ενδεδειγμένους τρόπους ενσωμάτωσης της συμβουλευτικής στην πρακτική της κοινωνικής εργασίας			
(β) εξοικειωθεί με το θεωρητικό πλαίσιο της ανθρωπιστικής/προσωποκεντρικής προσέγγισης στη συμβουλευτική ενηλίκων			
(γ) γνωρίσει τις κεντρικές αρχές που διέπουν τη διαπολιτισμική συμβουλευτική και τη συμβουλευτική φύλου			
(δ) κατανοήσει βασικές πτυχές της συμβουλευτικής ενηλίκων που επικεντρώνονται σε ειδικά θέματα, όπως αυτά που σχετίζονται με μεταβάσεις ζωής, βιώματα πένθους και απώλειας.			
(ε) γνωρίσει το περιεχόμενο που προσλαμβάνει η συμβουλευτική σε συγκεκριμένα πλαίσια (λ.χ. επαγγελματική-εργασιακή συμβουλευτική) ή συνθήκες (εξ' αποστάσεως συμβουλευτική).			
(στ) εξοικειωθεί με μεθόδους και τεχνικές που αξιοποιούνται στο πλαίσιο της συμβουλευτικής με άτομα και ομάδες			
(ζ) προβληματιστεί γύρω από τη σημασία των αφηγήσεων, της διαθεματικότητας και της ενδυνάμωσης στην πρακτική της συμβουλευτικής ενηλίκων.			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου 			

- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασικές αρχές της συμβουλευτικής και η θέση της στην κοινωνική εργασία. Το κοινωνικό-ιστορικό πλαίσιο διαμόρφωσης της συμβουλευτικής και η θέση της στην κοινωνική εργασία. Χαρακτηριστικά της συμβουλευτικής
2. Κοινωνική εργασία και προσωποκεντρική συμβουλευτική. Η διαμόρφωση και η εξέλιξη της προσωποκεντρικής συμβουλευτικής, η εικόνα του προσώπου στην προσωποκεντρική συμβουλευτική, κεντρικές έννοιες (μη-κατευθυντικότητα, ενσυναίσθηση, ανεπιφύλακτη θετική αναγνώριση, γνησιότητα).
3. Η πρακτική της συμβουλευτικής (Α' Μέρος). Η οικοδόμηση της συμβουλευτικής σχέσης (εμπιστοσύνη, ασφάλεια, φροντίδα, ενδιαφέρον), δύσκολα συναισθήματα και συνεργασία για την αλλαγή της συμπεριφοράς, δεξιότητες συμβουλευτικής.
4. Η πρακτική της συμβουλευτικής (Β Μέρος). Επίλυση προβλημάτων, σχεδιασμός και λήψη αποφάσεων, εύρεση και ανάλυση πληροφοριών, η λήξη της συμβουλευτικής σχέσης, ζητήματα δεοντολογίας στη συμβουλευτική.
5. Η λειτουργία της αφήγησης στη συμβουλευτική: δουλεύοντας πάνω σε ιστορίες. Αφήγηση και συμβουλευτική. Η σημασία της αναβίωσης, της μεταβολής και της ευαισθησίας της γλώσσας. Διαφορά της αφήγησης από άλλες μορφές λόγου (περιγραφή, επιχειρηματολογία, αξιολόγηση, απολογισμός). Αφήγηση και κατασκευή της ταυτότητας.
6. Διαθεματικότητα και Συμβουλευτική. Ορισμοί της διαθεματικότητας, δύναμη/εξουσία, πολλαπλά επίπεδα καταπίεσης, παραδείγματα από την αξιοποίηση της διαθεματικότητας στη συμβουλευτική στο πεδίο εξαρτήσεων.
7. Συμβουλευτική και διαπραγμάτευση των μεταβάσεων της ζωής. Θεωρητικές οπτικές γύρω από την έννοια της μετάβασης, παραδείγματα μεταβάσεων, η συμβουλευτική ως ενδυναμωτική διαδικασία για την επεξεργασία των μεταβάσεων της ζωής.
8. Απόλεια και πένθος στη συμβουλευτική. (α) Μορφές απόλειας: φτώχεια και απόλεια εισοδήματος, απόλεια εργασίας και ρόλου, απόλεια της υγείας και της λειτουργικότητας, απόλεια του τόπου και των σταθερών σημείων αναφοράς (β) Το βίωμα του πένθους και η διαχείρισή του, ενδυνάμωση και παρηγοριά, ποικιλομορφία και πολιτισμικοί παράγοντες που επιδρούν στο πένθος
9. Συμβουλευτική και φύλο. Αρχές φεμινιστικής συμβουλευτικής, ταυτότητες φύλου, έμφυλη μεροληψία και σεξισμός, ειδικά θέματα στη συμβουλευτική φύλου: (α) έμφυλη βία. (β) νέες γυναίκες και διαταραχές πρόσληψης τροφής (γ) γυναίκες και ψυχοφάρμακα.
10. Διαπολιτισμική Συμβουλευτική. Βασική ορολογία: πολιτισμός, κουλτούρα, πολυπολιτισμικότητα, πολυπολιτισμική επάρκεια. Η σημασία της διαπολιτισμικής γνώσης και η αξιοποίησή της στη συμβουλευτική
11. Επαγγελματική/εργασιακή συμβουλευτική. Στόχοι, διαδικασία και περιεχόμενο της επαγγελματικής/εργασιακής συμβουλευτικής, εφαρμογές της επαγγελματικής/εργασιακής συμβουλευτικής στην Ελλάδα, επαγγελματική/εργασιακή συμβουλευτική με ευάλωτους πληθυσμούς (νέοι/νέες σε κίνδυνο, άτομα με αναπηρία, αποφυλακισμένα άτομα). Επαγγελματική/εργασιακή συμβουλευτική ευαίσθητοποιημένη ως προς το φύλο
12. Ομαδική και εξ αποστάσεως συμβουλευτική. (α) Δημιουργία ομάδων συμβουλευτικής (στοχοθεσία, σύνθεση, μέγεθος, χώρος, χρόνος, προετοιμασία), προκλήσεις στην ομαδική συμβουλευτική (β) Συμβουλευτική μέσω τηλεφώνου, συμβουλευτική μέσω διαδικτύου.
13. Η πολιτική της συμβουλευτικής και η κοινωνική δικαιοσύνη: Η μη στιγματιστική ορολογία και οι έννοιες της συμβουλευτικής, η συμβουλευτική με περιθωριοποιημένους πληθυσμούς, αρχές της αντικαταπιεστικής πρακτικής στη συμβουλευτική, ενδυνάμωση και χειραφέτηση στη συμβουλευτική, ο αναστοχασμός των κοινωνικών λειτουργών ως συμβούλων. Αξιολόγηση των πεπραγμένων του μαθήματος.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας και επικοινωνία με τους φοιτητές/φοιτήτριες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας E-Class /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/ διαδικτυακές συναντήσεις μέσω zoom ή skype
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	

	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Εβδομαδιαία Μελέτη & Προετοιμασία Τελικών Εξετάσεων	60
	Επεξεργασία πρόσθετου υλικού στο e-class	18
	Τελικές εξετάσεις	2
	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις ανάπτυξης - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>	
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		
<p>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</p> <p>Andrews, P., & Harris, S. (2017). <i>Using live supervision to teach counselling skills to social work students</i>. <i>Social Work Education</i>, 36(3), 299-311. https://doi.org/10.1080/02615479.2016.1270929</p> <p>Booyesen, P., & Staniforth, B. (2017). <i>Counselling in social work: A legitimate role? Aotearoa New Zealand Social Work</i>, 29(1), 16-27.</p> <p>Burnard, P. (2005). <i>Counselling Skills for Health Professionals (4th ed)</i>. Chapman & Hall.</p> <p>Cochran, J.L., & Cochran, N.H. (2015). <i>The heart of counseling: Counseling skills through therapeutic relationships (2nd ed.)</i>. Routledge.</p> <p>Dealey, R. P., & Evans, M.R. (Eds.) (2021). <i>Discovering Theory in Clinical Practice. A Casebook for Clinical Counseling and Social Work Practice</i>. Springer.</p> <p>Duffey, T., Haberstroh, S., & Trepal, H. (2016). <i>Creative approaches to counseling and psychotherapy</i>. In: D. Capuzzi & M. Stauff (Eds.). <i>Counseling and psychotherapy: Theories and interventions (6th Ed. pp. 445-468)</i>. American Counseling Association. Ebingbo, S.O. (2019). <i>Interviewing and Counseling as Social Work Tools</i>. In: <i>Social work in Nigeria: Book of readings (pp. 70-83)</i>. University of Nigeria Press Ltd.</p> <p>Edwards, P. B. (2002). <i>Spiritual themes in social work counselling: Facilitating the search for meaning</i>. <i>Australian Social Work</i>, 55(1), 78-87. https://doi.org/10.1080/03124070208411674</p> <p>Evans, M., Duffey, T., Erford, B.T., & Gladding, S.T. (2015). <i>Counseling in The United States</i>. In T. Hohenshil, N. Amundson, & S. Niles (Eds.). <i>Counseling around the world: An international handbook (pp. 323-334)</i>. Alexandria, VA: American Counseling Association. https://doi.org/10.1002/9781119222736.ch34</p> <p>Goodman, J., Schlossberg, N., & Anderson, M. (2006). <i>Counseling adults in transition: Linking Practice with theory</i>. Springer Publishing Company.</p> <p>Κανδολάκη, Α. (2008). <i>Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία. Δεξιότητες και τεχνικές</i>. Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.</p> <p>Loewenthal, Del. (2011). <i>Psychotherapy and counselling versus social work: Individualism versus social engineering? European Journal of Psychotherapy and Counselling</i>, 13(3), 181-185. https://doi.org/10.1080/13642537.2011.596718</p> <p>McLeod, J. & McLeod, J. (2011/2020). <i>Δεξιότητες συμβουλευτικής</i> (Επιμ. Στ. Βασιλόπουλος, μτφ. Έφη Αυγητά). Gutenberg.</p> <p>Miller, L. (2012). <i>Counselling Skills for Social Work (2nd ed.)</i>. Sage</p> <p>Seden, J. (2005). <i>Counselling Skills in Social Work Practice (2nd ed.)</i>. Open University Press.</p> <p>Β. Επιστημονικά περιοδικά</p> <p><i>Clinical Social Work</i></p> <p><i>Qualitative Social Work</i></p> <p><i>Affilia: Journal of Women and Social Work</i></p> <p><i>Social Work Education</i></p> <p><i>Social Work</i></p> <p><i>European Journal of Social Work</i></p> <p><i>British Journal of Social Work</i></p> <p><i>Ethics and Values in Social Work</i></p>		

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.019	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ενεργός Γήρανση και Κοινωνική Εργασία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής περιοχής/ Μάθημα επιλογής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW129/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά το πέρας του εξαμήνου αναμένεται:			
<ul style="list-style-type: none"> • Να εξοικειωθούν με το θεωρητικό πλαίσιο της γήρανσης, της λειτουργικής ικανότητας ηλικιωμένων, της ευαλωτότητας των ηλικιωμένων και της ενεργούς γήρανσης • Να εξοικειωθούν με θεωρίες θετικής προσέγγισης του γήρατος • Να αποκτήσουν δεξιότητες ένταξης, ενδυνάμωσης, εκτίμησης αναγκών και σχεδιασμού παρεμβάσεων που αφορούν ηλικιωμένους • Να δημιουργούν και να διατηρούν επαγγελματική σχέση με το ηλικιωμένο άτομο και τα μέλη της οικογένειάς του • Να αναγνωρίσουν τις διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και να κατανοήσουν πως αυτές μπορούν να επηρεάσουν την πρακτική της κοινωνικής εργασίας • Να αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες αντιμετώπισης ζητημάτων που αφορούν προσδιοριστές υγείας σε μικρο- μέσο και μακρο επίπεδο πρακτικής της Κοινωνικής Εργασίας • Να κατανοήσουν και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ηλικιακών διακρίσεων • Να αναγνωρίζουν τα ιδιαίτερα δεοντολογικά ζητήματα που αφορούν την αυτονομία, την ανεξαρτησία, την κακοποίηση και τις επιλογές των ηλικιωμένων στο τελικό στάδιο της ζωής • Να εξοικειωθούν με δημιουργικές πρακτικές υποστήριξης ενεργού γήρανσης 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις • Σεβασμός και αποδοχή των ίσων ευκαιριών • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Ομαδική Εργασία • Κοινωνική επαγγελματική και ηθική υπευθυνότητα και ευαισθησία σε άτομα τρίτης ηλικίας 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>A. Περιγραφή</p> <p>Ένας από τους πιο σημαντικούς τομείς της πρακτικής της Κοινωνικής Εργασίας είναι η εργασία με τους ηλικιωμένους και η προώθηση της ενεργού γήρανσης. Οι παρεμβάσεις των κοινωνικών λειτουργών για την παροχή υποστήριξης σε ηλικιωμένα άτομα προϋποθέτουν την κατανόηση της διαδικασίας γήρανσης και των</p>			

θεμάτων που επηρεάζουν τους ηλικιωμένους. Το μάθημα αποσκοπεί στην κατανόηση των εννοιολογικών προσεγγίσεων για την ευαλωτότητα των ηλικιωμένων, τις ανάγκες τους, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και τη διαδικασία της ενεργού γήρανσης. Δίνει έμφαση σε μια προσέγγιση ενεργού γήρανσης και επικεντρώνεται σε μηχανισμούς προσαρμογής, όπως η ανθεκτικότητα, που είναι χρήσιμοι για την αντιμετώπιση αυτών των αντιξοοτήτων. Επικεντρώνεται σε θέματα ηλικιακού ρατσισμού και τρόπους καταπολέμησής του. Αναφέρεται επίσης σε ηθικά ζητήματα που σχετίζονται με την πρακτική της κοινωνικής εργασίας με ηλικιωμένους, όπως η αξιοπρέπεια στη φροντίδα, η αυτονομία και η ευθανασία. Τέλος, το μάθημα αναδεικνύει νέες δημιουργικές μεθόδους που προάγουν την υγιή και ενεργό γήρανση σε επίπεδο μικρο- μέσο και μακρο.

B. Θεματικές ενότητες

1. Εισαγωγή στη γήρανση. Ορισμός γήρατος. Δημογραφική μετάβαση πληθυσμού. Κοινωνικές και πολιτισμικές διαφορές ηλικιακών ομάδων
2. Γήρανση και ηλικιακές διακρίσεις. Θεωρίες ηλικιακών διακρίσεων. Επιπτώσεις τους ηλικιωμένους. Τρόποι αντιμετώπισης
3. Θεωρητικές προσεγγίσεις της γήρανσης. Μοντέλο ενεργούς γήρανσης και πρακτική κοινωνικής εργασίας. Θετικές θεωρίες προσέγγισης του γήρατος. Προσδιοριστές ενεργούς γήρανσης
4. Υγιής και ενεργός γήρανση. Μοντέλα τροποποίησης της συμπεριφοράς. Ανθεκτικότητα
5. Προσδιοριστές υγείας και ποιότητας ζωής ηλικιωμένων. Προσδιοριστές ευαλωτότητας (συννοσηρότητα, ευθραυστότητα, λειτουργικότητα) - Εννοιολογική προσέγγιση λειτουργικής ικανότητας ηλικιωμένων. Ιατρικά και ψυχολογικά προβλήματα ηλικιωμένων.
6. Συμπεριφορικοί προσδιοριστές υγείας Ηλικιωμένων. Προσδιοριστές υγείας και ευεξίας. Προαγωγή υγείας. Παρέμβαση σε άτομα, ομάδες κοινότητα.
7. Προσωπικοί προσδιοριστές υγείας ηλικιωμένων. Βιολογικοί και ψυχολογικοί παράγοντες. Παρέμβαση σε άτομα, ομάδες κοινότητα.
8. Κοινωνικοί προσδιοριστές υγείας ηλικιωμένων. Κοινωνικά δίκτυα. Δυναμική οικογένειας. συμβουλευτική φροντιστών. Αξιολόγηση φροντιστών. Σωματική και συναισθηματική κακοποίηση ηλικιωμένων
9. Οικονομικοί προσδιοριστές υγείας ηλικιωμένων. Ανισότητες υγείας και φροντίδας ηλικιωμένων. Τυπικά και άτυπα δίκτυα στήριξης ηλικιωμένων. Παρέμβαση σε άτομα, ομάδες κοινότητα.
10. Φυσικοί προσδιοριστές υγείας ηλικιωμένων. Ανισότητες σε ασφαλή κατοικία, σε περιβαλλοντικούς παράγοντες, αστεγία. Παρέμβαση σε άτομα, ομάδες κοινότητα. Παρεμβάσεις κοινωνικής πολιτικής
11. Εκτίμηση αναγκών υγείας και κοινωνικής φροντίδας ηλικιωμένων. Ολιστική προσέγγιση κοινωνικής εργασίας
12. Ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα. Κώδικας δεοντολογίας NASW. Μοντέλο ηθικής λήψης αποφάσεων. Συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης. Δικαιοπρακτική ικανότητα. Παρεμβάσεις σε περιπτώσεις κακοποίησης ηλικιωμένων. Δεοντολογικά θέματα στο τελικά στάδιο ζωής, ανακουφιστική φροντίδα, υποβοηθούμενος θάνατος
13. Τάσεις για την ενεργό γήρανση – Ανάπτυξη φιλικών κοινοτήτων για ηλικιωμένους Διεθνείς πολιτικές και προκλήσεις για την ενεργό γήρανση. Εφαρμογές σε μικρο, μέσο και μακρο επίπεδο

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο								
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ● Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών ● Προβολή βίντεο ● Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point ● Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 								
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις στην τάξη	20	Μελέτη βιβλιογραφίας	20
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>								
Διαλέξεις	60								
Ασκήσεις στην τάξη	20								
Μελέτη βιβλιογραφίας	20								

	Αυτοτελής μελέτη	20	
	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120	
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος ή γραπτή εργασία (προαιρετική) Γραπτή τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος), που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης ή ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>		
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ			
<p><i>Αβεντισιάν – Παγοροπούλου, Α. (2000). Η ψυχολογία της τρίτης ηλικίας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</i> <i>Αζίζι Καλατζή, Α., Ζώνιου-Σιδέρη, & Α. Βλάχου, Α. (1996). Προκαταλήψεις και στερεότυπα. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Λαϊκής επιμόρφωσης.</i> <i>Chonody, J.M., Teater, B. (2020). Κοινωνική Εργασία με ηλικιωμένα άτομα. Η προοπτική της ενεργούς γήρανσης. Θεσσαλονίκη: εκδόσεις ΔΙΣΙΓΜΑ</i> <i>Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία (2004). Οδηγός Φροντίδας Ηλικιωμένων γονιών</i> <i>Κουγιουμτζής, Γ.Α. (2019). Ψυχολογία & συμβουλευτική Ύστερης Ενήλικης Ζωής- Τρίτης Ηλικίας. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.</i> <i>Κωσταρίδου- Ευκλείδη, Α. (2011). Θέματα γηροψυχολογίας και Γεροντολογίας. Αθήνα Εκδόσεις Πεδίο</i> <i>Λυμπεράκη, Α., Τήνιος, Φιλαλήθης, Α. (2009). Η ζωή 50 συν. Υγεία, Γήρανση και σύνταξη στην Ελλάδα και Ευρώπη. Αθήνα Εκδόσεις Κριτική</i> <i>Μιχελή, Α. (2019). Εκτίμηση Λειτουργικής Ανικανότητας στους 50+ στην Ευρώπη. Ανίχνευση αιτιολογικών παραγόντων και η σημασία των κοινωνικών μεταβλητών ως παραγόντων κινδύνου. Πανεπιστήμιο Κρήτης Διδακτορική Διατριβή</i> <i>Χριστοδούλου, Γ.Ν., Κονταζάκης, Β.Π. (2000). Η Τρίτη Ηλικία. Αθήνα Εκδόσεις ΒΗΤΑ.</i> <i>Marwedel, U. (2009). Γεροντολογία & Γεροντοψυχιατρική. Αθήνα: Ίων.</i> <i>Milne, A., Sullivan, M.P., Tanner, D., Richards, S., Ray, M., ... Phillips, J. (2014). Social work with older people: a vision for the future. London: The College of Social Work</i> <i>Slater, R. (2003). Γηρατειά: Θλιμμένος Χειμώνας ή Δεύτερη Άνοιξη; - Η Ψυχολογία της Γήρανσης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα</i> <i>Hulko., W., Brotman, S., Stern, L., Ferrer., I. (2020). Gerontological Social Work in Action Anti-Oppressive Practice with Older Adults, their Families, and Communities. Taylor &Francis Group</i> <i>Συναφή επιστημονικά περιοδικά</i> <i>Ageing and Society</i> <i>The British Journal of Social Work</i> <i>Journal of Gerontology</i> <i>Journal of gerontological social work</i> <i>The journal of contemporary social services</i></p>			

4.6 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ – ΓΕΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.007.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνικά κινήματα και κοινωνική αλλαγή		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕ Σ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	2		
Άσκηση Πράξη	1		
Σύνολο	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW107/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Να μπορούν οι φοιτητές/φοιτήτριες να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στη μελέτη των κοινωνικών κινήματων ως μορφών πολιτικής κινητοποίησης διακριτών από τα πολιτικά κόμματα ή τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. • Κατανοήσουν τις συνθήκες ανάδυσης τους και ποια η συμβολή τους στις κοινωνικές αλλαγές. • Να γνωρίσουν τα θεωρητικά ρεύματα που επιχειρούν να ερμηνεύσουν τα φαινόμενα της συλλογικής δράσης, της εμφάνισης και ανάπτυξης των κοινωνικών κινήματων και της συλλογικής διαμαρτυρίας. • Να αναγνωρίζουν τις συνθήκες που διαμορφώνουν τα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα όπως π.χ. η εργασία, ταξική διάρθρωση, πολιτικό σύστημα. • Να γνωρίσουν τα γενικά οργανωτικά χαρακτηριστικά τους και τις τάσεις εξέλιξης τους. • Να αναγνωρίζουν την ύπαρξη σύγχρονων κοινωνικών κινήματων και τα δικαιώματα που υπερασπίζονται. 			
☐	Γενικές Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις 			

- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Αυτόνομη Εργασία
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέυης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασικές θεωρίες της συλλογικής δράσης
  - Θεωρίες της συλλογικής συμπεριφοράς
  - Θεωρίες ορθολογικής επιλογής
  - Μαρξισμός
2. Βασικές θεωρίες των κοινωνικών κινημάτων
  - Η θεωρία κινητοποίησης πόρων
  - Η θεωρία των νέων κοινωνικών κινημάτων
3. Παρουσίαση παραδοσιακών και νέων κοινωνικών κινημάτων
4. Εξέταση των κοινωνικών, πολιτιστικών, πολιτικών και ταυτοτικών χαρακτηριστικών των σύγχρονων κινημάτων, καθώς και των επιπτώσεων της δράσης τους στο εθνικό και διεθνή πολιτικό σύστημα.
5. Τα κοινωνικά κινήματα ως δυναμικές μορφές κοινωνικής δράσης και ως χώροι συγκρότησης συλλογικών ταυτοτήτων που υπερασπίζονται ατομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά δικαιώματα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή ηλεκτρονικών διαφανειών και οπτικοακουστικού υλικού. • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας /ηλεκτρονικό ταχυδρομείο/διαδικτυακές συναντήσεις. 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις Πράξης</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	30	Ασκήσεις Πράξης	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	10	Αυτοτελής μελέτη	30	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις	30														
Ασκήσεις Πράξης	20														
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	30														
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	10														
Αυτοτελής μελέτη	30														
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Η αξιολόγηση γίνεται στην Ελληνική γλώσσα</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο βαθμός επίδοσης του Θεωρητικού μέρους αντιστοιχεί στο 70% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος. Ο βαθμός αυτός προέρχεται από το τεστ Προόδου και από το τελικό γραπτό διαγώνισμα. <p>Το τεστ Προόδου είναι προαιρετικό για τους φοιτητές και αντιστοιχεί στο 40% του βαθμού. Το τελικό γραπτό διαγώνισμα είναι υποχρεωτικό και αντιστοιχεί στο 60%. Όταν ο φοιτητής δεν γράψει τεστ Προόδου, ο βαθμός του τελικού διαγωνίσματος αντιστοιχεί στο 100% του βαθμού του Θεωρητικού μέρους.</p> 2. Ο βαθμός επίδοσης της Άσκησης Πράξης αντιστοιχεί στο 30% της συνολικής βαθμολογίας του μαθήματος και θα είναι αποτέλεσμα της αξιολόγησης του/της σπουδαστή/στριας στην παρουσίαση της ομαδικής εργασίας, της ατομικής του εργασίας και της συμμετοχής του/της μέσα στην τάξη. 														

	Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη του διδάσκοντα. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
<p><i>Αλεξανδρόπουλος, Σ. (2001). Θεωρίες για τη συλλογική δράση και τα κοινωνικά κινήματα. Αθήνα: Κριτική.</i></p> <p><i>Neveu, E. (2002). Κοινωνιολογία των κοινωνικών κινήματων. Αθήνα: Σαββάλας.</i></p> <p><i>De la Porta, D., & Diani, M. (2010). Κοινωνικά κινήματα. Μια εισαγωγή. Αθήνα: Κριτική.</i></p> <p><i>Ψημίτης, Μ. (2006). Εισαγωγή στα σύγχρονα κοινωνικά κινήματα. Αθήνα: Ατραπός.</i></p> <p><i>Ψημίτης, Μ. (2017). Κοινωνικά κινήματα στην καθημερινή ζωή. Ταυτότητα, αλληλεγγύη και προεικόνιση σε σύγχρονες "κοσμοπολίτικες κοινότητες. Θεσσαλονίκη: Εκδ. Τζιόλα.</i></p> <p><i>Tilly, Ch.(2007). Κοινωνικά κινήματα. 1768 -2004. Αθήνα: Σαββάλας.</i></p> <p><i>Καλογεράτος, Π. (2001). Τα "κοινωνικά κινήματα" ως γνωστικό αντικείμενο της πολιτικής επιστήμης και της κοινωνιολογίας. Αθήνα: Σάκκουλας.</i></p> <p><i>Σεφεριάδης, Σ. (2006). Συγκρουσιακή πολιτική, συλλογική δράση, κοινωνικά κινήματα: μια αποτύπωση. Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, Μάιος, 7-42</i></p>	

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.008.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Πολιτισμός και κοινωνική ανάπτυξη		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Οχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW315/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Στο πλαίσιο των διαρκώς μεταβαλλόμενων κοινωνικών αναγκών, ο πολιτισμός διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στη προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ενσωμάτωση και την κοινωνική δικαιοσύνη. Σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από τη διεθνοποίηση του ανθρώπινου βίου και της κρατικής δραστηριότητας και σε ένα διεθνές περιβάλλον όπου η ανατροπή, η σύνθεση και η καινοτομία χαρτογραφούνται ως αφετηριακά σημεία αλλαγής, η μελέτη του φαινομένου του πολιτισμού χρήζει ιδιαίτερου ενδιαφέροντος. Με αφετηρία διαφορετικές πολιτισμικές προσεγγίσεις, εξετάζεται ο ρόλος και η ειδική συμβολή του πολιτισμού στην κοινωνική πραγματικότητα.</p> <p>Πιο συγκεκριμένα, μελετάται η πολιτιστική πολιτική διεθνών και Ευρωπαϊκών οργανισμών όπως η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η Unesco, το Συμβούλιο της Ευρώπης κ.ά προς πολιτικές που στοχεύουν στην πολιτιστική δημοκρατία, την κοινή ευρωπαϊκή κληρονομιά, την πολιτιστική ανάπτυξη και συνοχή και τον πολιτιστικό πλουραλισμό. Παράλληλα, θα παρουσιαστεί η πολιτική πολιτιστικών οργανισμών, δικτύων και Μουσείων που δραστηριοποιούνται στον ελληνικό και ευρωπαϊκό χώρο μέσα από προγράμματα και δράσεις που συνάδουν με τις αρχές και αξίες της κοινωνικής εργασίας με στόχο την ενσωμάτωση, την αειφορία και την κοινωνική ειρήνη.</p> <p><i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i></p> <p>Γνώσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για τους βασικούς θεωρητικούς πυλώνες του πολιτισμού και της κουλτούρας • Για την πολιτιστική πολιτική στην Ευρώπη • Για τη διαμόρφωση της πολιτικής του πολιτισμού στην Ελλάδα • Για το σημαντικό ρόλο του πολιτισμού σε τοπικό επίπεδο • Για τον τρόπο αναζήτησης προγραμμάτων και δράσεων μέσα από δίκτυα πολιτισμού και δημιουργικές συσπειρώσεις στο πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας <p>Δεξιότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασίας, ομαδικότητας • Επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης 			

- Δεξιότητες για τη συμμετοχή στο σχεδιασμό πολιτιστικών προγραμμάτων με στόχο την κοινωνική συνοχή και δικαιοσύνη

Ικανότητες

- Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και κοινωνικής ευαισθησίας για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος
- Διαμόρφωση αντιλήψεων και αξιών σχετικά με το σεβασμό στη διαφορετικότητα, τον πολιτισμικό πλουραλισμό και τα ανθρώπινα δικαιώματα, προωθώντας κατά αυτόν τον τρόπο πολιτιστικές δράσεις που προάγουν τις αρχές και τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Γενικές Ικανότητες

- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Ομαδική Εργασία
- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Βασικές έννοιες πολιτισμού και σύγχρονη πολιτιστική πραγματικότητα.
2. Συμβολή του πολιτισμού σε κοινωνική συνοχή και την οικονομική ανάπτυξη.
3. Η Ευρωπαϊκή πολιτική για τον πολιτισμό και η έννοια της κοινωνικής καινοτομίας.
4. Η συμβολή των διεθνών οργανώσεων για τον πολιτισμό στη διαμόρφωση των σύγχρονων πολιτιστικών σχέσεων.
5. Η έννοια της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και η σύγκρουση τοπικών και οικουμενικών αξιών.
6. Πολιτιστικές και δημιουργικές συσπειρώσεις και έξυπνη οικονομία.
7. Διαπολιτισμική ταυτότητα των σύγχρονων πόλεων. Κοινωνική Συνοχή και βιώσιμη ανάπτυξη.
8. Διεθνή πολιτιστικά δίκτυα πόλεων.
9. Πολιτιστική πολιτική σε τοπικό επίπεδο.
10. Δημιουργία πολιτισμικών δράσεων και δομών με στόχο την κοινωνική συνοχή. Πολιτιστικά Φεστιβάλ, Διεθνείς συνεργασίες, Καλλιτεχνικά Εργαστήρια, Εκπαιδευτικά προγράμματα.
11. Αρχές σχεδιασμού πολιτισμικών δράσεων στον τοπικό χώρο.
12. Εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις σε χώρους πολιτισμού για ειδικές κατηγορίες κοινού.
13. Παραδείγματα από πολιτιστικά προγράμματα που φορούν μετανάστες, ΑΜΕΑ, νέους .
14. Θεωρητικές και μεθοδολογικές προτάσεις για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων και επισκέψεων σε Μουσεία και χώρους πολιτισμικής αναφοράς.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Τακτική επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή Εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Συγγραφή Εργασίας	20	Αυτοτελής Μελέτη	20	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>													
Διαλέξεις	60													
Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας	20													
Συγγραφή Εργασίας	20													
Αυτοτελής Μελέτη	20													
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120													

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση (80% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος), που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης.</p> <p>Παρουσίαση γραπτής εργασίας (20%)</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη του διδάσκοντος. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
<p><i>Αυδίκος, Β. (2014). Οι πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Επίκεντρο [Κωδικός Εύδοξος 41955459]</i></p> <p><i>Ζορμπά, Μ. (2014). Πολιτική του πολιτισμού: Ευρώπη και Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα. Αθήνα: Πατάκης [Κωδικός Εύδοξος 41955036]</i></p> <p><i>Κοντοχρήστου, Μ. (Επιμ.), (2017). Διεθνές γίνεσθαι και πολιτισμός, Προκλήσεις και Πολιτικές. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης [κωδικός Εύδοξος 68403881]</i></p> <p><i>Μπιτσάνη, Ε. (2004). Πολιτισμική διαχείριση και περιφερειακή ανάπτυξη. Σχεδιασμός πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικού προϊόντος. Αθήνα: Διόνικος [Κωδικός Εύδοξος: 753]</i></p> <p><i>Park, Y. (2005). Culture as deficit: A critical discourse analysis of the concept of culture in contemporary social work discourse. J. Soc. & Soc. Welfare, 32, 11.</i></p> <p><i>Psychogiopoulou, E. (Ed.). (2016). Cultural governance and the European Union: protecting and promoting cultural diversity in Europe. Springer.</i></p> <p><i>Shore, C. (2013). Building Europe: The cultural politics of European integration. Routledge.</i></p>	

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.006. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνικές Ανισότητες, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW228/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
•			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες και τη γενικότερη ορολογία που άπτεται των θεμάτων της οικονομικής ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. • Θα κατανοήσουν την επίδραση που ασκούν οι παραπάνω έννοιες τόσο στην αποτύπωση και ερμηνεία των φαινομένων αυτών όσο και στην επιλογή αλλά και αξιολόγηση των πολιτικών αντιμετώπισής των. • Θα εξοικειωθούν με τα βασικά εργαλεία και μεθόδους εμπειρικής ανάλυσης των ζητημάτων αυτών. • Θα γνωρίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις διαστάσεις της ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων και των πολιτικών αντιμετώπισής των φαινομένων αυτών. 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας • Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και κοινωνικής ευαισθησίας για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος. • Συνειδητοποίηση προκαταλήψεων και ικανότητα τεκμηριωμένης αμφισβήτησής τους • Ικανότητα κριτικής εξέτασης κυρίαρχων στάσεων και αντιλήψεων προς ομάδες πληθυσμού που βιώνουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό • Ικανότητα μελέτης, ανάλυσης και παρουσίασης προβλημάτων κοινωνικού ενδιαφέροντος 			
Γενικές Ικανότητες			

<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις • Ανάπτυξη κριτικής σκέψης • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 																			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ																			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Προσδιορισμός της ανισότητας και της φτώχειας. Ορισμοί και δείκτες μέτρησης. Ζητήματα στην εμπειρική διερεύνηση. 2. Ο διάλογος για την παγκόσμια φτώχεια και την αποστέρηση. 3. Πολιτικές αντιμετώπισης της φτώχειας σε διεθνή και εθνικό επίπεδο. Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και των εθνικών κυβερνήσεων. 4. Βασικά χαρακτηριστικά και τάσεις της ανισότητας, της φτώχειας και της κοινωνικής προστασία στην Ελλάδα και την ΕΕ. 5. Οικονομική μεγέθυνση, ανάπτυξη και φτώχεια. 6. Βασικοί εννοιολογικοί προσδιορισμοί του κοινωνικού αποκλεισμού. Ο έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού στο πλαίσιο των κυρίαρχων πολιτικών και των προγραμμάτων σε εθνικό και υπερεθνικό (ΕΕ) επίπεδο. Αποκλεισμός από την αγορά εργασίας. 7. Αποκλεισμός και ενσωμάτωση. 8. Μορφές και χαρακτηριστικά του κοινωνικού αποκλεισμού. Ελληνική και ευρωπαϊκή εμπειρία. 9. Πολιτικές-Προγράμματα καταπολέμησης της οικονομικής ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στις χώρες της Ε.Ε. 10. Η επίδραση των σύγχρονων κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων στην ανισότητα , την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. 11. Η επίδραση της οικονομικής κρίσης και των προγραμμάτων λιτότητας. 																			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ																			
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο																		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα PowerPoint • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 																		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>ΦόρτοςΕργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις πράξης</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολοφόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>ΦόρτοςΕργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις πράξης	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20							Σύνολοφόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>ΦόρτοςΕργασίας Εξαμήνου</i>																		
Διαλέξεις	60																		
Ασκήσεις πράξης	20																		
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20																		
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20																		
Σύνολοφόρτου μαθήματος	120																		
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Το 70% από γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει: <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις Ανάπτυξης - Ερωτήσεις σύντομης απάντησης - Συγκριτική αξιολόγηση στοιχείων θεωρίας <p>Το 30% από την προαιρετική ενδιάμεση εθελοντική γραπτή αξιολόγηση.(Πρόοδος).</p> <p>«Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδασκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class»</p>																		

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αμίτσης Γ. (2006). *Η ευρωπαϊκή στρατηγική κοινωνικής ένταξης*. Αθήνα: Παπαζήση.
- Δημουλάς Κ, 2019. *Σχεδιασμός Εφαρμογή και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής*, Αθήνα: Διονίκος. *Ελληνική Στατιστική Αρχή, Δελτίο Τύπου «Οικονομική Ανισότητα - Έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών 2016»*, ΕΛΣΤΑΤ, Ιούνιος 2017.
- Καυταντζόγλου Ι. 2006. *Κοινωνικός αποκλεισμός: Εκτός, εντός και υπό: Θεωρητικές, ιστορικές και πολιτικές καταβολές μιας διαφορούμενης έννοιας*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Leventi, C. and Matsaganis M., "Estimating the distributional impact of the Greek crisis (2009- 2014)", *OECD Economics Department Working Papers, No. 1312, OECD Publishing, 2016.* <http://dx.doi.org/10.1787/5jlv2jl6c9f3-en>
- Mitrakos T. and Botsari M., "Social Indicators and the Effectiveness of Social Transfers in Greece over the Recent Crisis", *Social Cohesion and Development 2016, Volume 11, Issue 1, Spring 2016.*
- Οικονόμου Χ. και Φερόνας Α. (επιμ.) 2006, *Οι εκτός των τειχών. Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός στις σύγχρονες κοινωνίες*. Αθήνα: Διονίκος.
- Παπαδοπούλου, Δ., 2012. *Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Αθήνα: Μοτίβο.
- Παπαθεοδώρου, Χ. και Δαφέρμος, Γ., 2010, *Δομή και τάσεις της οικονομικής ανισότητας και της φτώχειας στην Ελλάδα και την ΕΕ, 1995-2008. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων*, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ,
- Επιστημονικές Εκθέσεις*, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ. <http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/report2.pdf>
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ., 2004. *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός*, Αθήνα: Εξάντας.
- Σακελλαρόπουλος Σ., 2014. *Κρίση και κοινωνική διαστρωμάτωση στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα*. Αθήνα: Τόπος.
- Φερόνας Α. 2019. *Κοινωνικός Αποκλεισμός και Κοινωνική Αλληλεγγύη στην Ελλάδα της Κρίσης*, Αθήνα: Διονίκος. *Ελληνική Στατιστική Αρχή, Δελτίο Τύπου «Οικονομική Ανισότητα - Έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών 2016»*, ΕΛΣΤΑΤ, Ιούνιος 2017.
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά
Clinical Social Work
Qualitative Social Work
Social Work Education
International Journal of Social Work
British Journal of Social Work

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.007.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW122/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> ● Κατανόηση της διάκρισης των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων ανάλογα με το περιεχόμενό τους (ατομικά, κοινωνικά, πολιτικά). ● Γνώσεις για τους κανόνες προστασίας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. ● Γνώσεις για τους φορείς προστασίας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων τόσο στην Ελλάδα όσο και σε διεθνές επίπεδο. ● Γνώσεις για τη νομική διάσταση και τις συνέπειες των παραβιάσεων των δικαιωμάτων. 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> ● Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας. ● Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης. 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> ● Εντοπισμού ζητημάτων από την εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας που άπτονται του τομέα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων. ● Εντοπισμού παραβιάσεων θεμελιωδών δικαιωμάτων. ● Αναζήτησης φορέων προστασίας των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. ● Καθοδήγησης και υποστήριξης ατόμων που έχουν παραβιαστεί τα δικαιώματά τους από την Πολιτεία για την εξωδικαστική επίλυση των διαφορών ή/και την προσφυγή στη δικαιοσύνη μέσω παραπομπής σε αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> ● Αυτόνομη Εργασία ● Ομαδική Εργασία ● Εργασία σε διεθνές περιβάλλον ● Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον ● Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα ● Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου αλλά και διακρίσεων αναφορικά με καταπιεζόμενες ομάδες ● Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας 			

<ul style="list-style-type: none"> Εξοικείωση των φοιτητών με ελληνόγλωσση αλλά και ξενόγλωσση βιβλιογραφία και πόρους 																	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ																	
13. Νομική φύση των συνταγματικών δικαιωμάτων 14. Φορείς, αποδέκτες και περιορισμοί ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων 15. Ισότητα 16. Προσωπική ελευθερία 17. Θρησκευτική ελευθερία, ελευθερία της έκφρασης και του τύπου 18. Ιδιοκτησία 19. Δικαστική προστασία 20. Δικαιώματα συλλογικής δράσης 21. Προστασία της οικογένειας, του γάμου, της μητρότητας και της παιδικής ηλικίας 22. Δικαίωμα στην υγεία 23. Δικαίωμα στην εργασία 24. Κοινωνική ασφάλιση, πρόνοια και στέγαση																	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ																	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> Χρήση βιντεοπρωτόκολλα και προβολή διαφανειών Προβολή βίντεο Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 																
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Διαδραστική διδασκαλία</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20	Διαδραστική διδασκαλία	10	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	10	Αυτοτελής μελέτη	40			Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																
Διαλέξεις	40																
Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20																
Διαδραστική διδασκαλία	10																
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	10																
Αυτοτελής μελέτη	40																
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120																
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου (σωστό – λάθος και πολλαπλής επιλογής) και ερωτήσεις ανοικτού τύπου (ερώτηση σύντομης ανάπτυξης και πρακτικό ζήτημα).</p> <p>Ομαδική εργασία (προαιρετική).</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδασκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class</p>																
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ																	
<p><i>-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :</i></p> <p><u>Ελληνική:</u> Βλαχόπουλος, Σ. (επιμ.) (2017). <i>Θεμελιώδη Δικαιώματα. Νομική Βιβλιοθήκη.</i> Ηλιοπούλου-Στράγγα, Τ. (2018). <i>Γενική θεωρία θεμελιωδών δικαιωμάτων -Όψεις της πολυεπίπεδης προστασίας στον ευρωπαϊκό χώρο. Εκδόσεις Σάκκουλα.</i> Περράκης, Στ. (2017). <i>Διαστάσεις της διεθνούς προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Εκδ. Ι. Σιδέρη.</i> Σισλιάνος, Α. Αλ. (2017). <i>Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Ερμηνεία κατ'άρθρο. Νομική Βιβλιοθήκη.</i> Χρυσανθάκης, Χ. (2007). <i>Εισηγήσεις Συνταγματικού Δικαίου / Οργάνωση του Κράτους – Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα – ΕΣΔΑ. Νομική Βιβλιοθήκη.</i> Χρυσόγονος, Κ., Βλαχόπουλος, Σ. (2017, 4η έκδοση). <i>Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα. Νομική Βιβλιοθήκη.</i></p> <p><u>Διεθνής:</u></p>																	

Centre for Human Rights (1994). *Human Rights and Social Work : a manual for schools of social work and the social work profession*. United Nations Publication.

Alfredsson, G., Grimheden, J., Ramcharan, B.G., De Zayas, A. (επιμ.) (2009). *International Human Rights Monitoring Mechanisms: Essays in Honour of Jakob Th. Möller*. Martinus Nijhoff Publishers.

Ife, J. (2012). *Human Rights and Social Work: Towards Rights-Based Practice*. Cambridge University Press.

Kälin, W., Künzli, J. (2019, 2^η έκδοση). *The Law of International Human Rights Protection*. Oxford University Press.

SUDRE, F. (2019, 14^η έκδοση). *Droit européen et international des droits de l'homme*. Presses Universitaires de France - P.U.F.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά

Droits Fondamentaux
Harvard Human Rights Journal
Human Rights Quarterly
Human Rights Review
Journal of Human Rights
Journal of Human Rights Practice
Human Rights Law Review
Netherlands Quarterly of Human Rights
Revue Hellénique des Droits de l'Homme
The International Journal of Human Rights

Ιστοσελίδες:

Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, <http://www.nchr.gr/>

Συνήγορος του Πολίτη, <https://www.synigoros.gr/>

Συμβούλιο της Ευρώπης, <https://www.coe.int/fr/web/portal/home>

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης, <https://fra.europa.eu/en>

Γραφείο Υπατου Αρμοστή του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα, <https://www.ohchr.org/EN/pages/home.aspx>

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.012.0	ΕΞΑΜΗΝΟ	
		ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θέματα Βιοηθικής		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW278/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά το πέρας του εξαμήνου αναμένεται:			
<ul style="list-style-type: none"> • Να έχουν κατανοήσει τις βασικές αρχές της βιοηθικής και τον τρόπο που επηρεάζουν διάφορες διαστάσεις της ανθρώπινης ζωής. • Να αναγνωρίζουν τα ηθικά ζητήματα που ανακύπτουν στο χώρο της υγείας και τα διλήμματα που σχετίζονται με την πρόοδο των βιοϊατρικών επιστημών. • Να εφαρμόζουν τις θεωρητικές αυτές γνώσεις για την ανάλυση συγκεκριμένων περιπτώσεων περιστατικών στο χώρο της υγείας και της κοινωνικής φροντίδας. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Σεβασμός της ποικιλομορφίας και του πολύ πολιτισμικού περιβάλλοντος και • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<p>A. Περιγραφή</p> <p>Στόχος του μαθήματος είναι η ευαισθητοποίηση σε θέματα βιοηθικής που σχετίζονται με τον κύκλο ζωής του ανθρώπου πριν από τη γέννηση, κατά τη διάρκεια της ζωής και στη διαδικασία της γήρανσης μέχρι το θάνατο. Στόχος του μαθήματος είναι η παροχή θεωρητικής βάσης που θα βοηθήσει τους φοιτητές να αντιμετωπίσουν ηθικά ζητήματα στον τομέα της υγείας, της κοινωνικής και της κλινικής πρακτικής</p> <p>B. Θεματικές ενότητες</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή στη βιοηθική. Βιο-Ιατρική Ηθική και Βιοηθική: εισαγωγικές γνώσεις, ορισμοί, ιστορική αναδρομή. Η Βιοηθική ως φιλοσοφική διεπιστημονική παρέμβαση στις εφαρμογές των βιο- επιστημών και της βιοτεχνολογίας. 2. Αρχή της Ζωής. Αμβλώσεις. Δικαιώματα εμβρύου. Στείρωση. Ευγονική. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή 3. Προγεννητικός έλεγχος. Προγεννητική διάγνωση. Κοινωνικός αντίκτυπος 4. Εξέλιξη γενετικής. Κλωνοποίηση. Γονιδιακή θεραπεία 5. Ζητήματα σχέσης επαγγελματία υγείας-ασθενούς - Η αυτονομία του ασθενούς: το ζήτημα της ενημέρωσης 			

<p>και της συγκατάθεσης/άρνησης ασθενούς, επικοινωνιακές δυσκολίες, απόρρητο, διακίνηση κλινικής πληροφορίας,</p> <p>6. Μεταμόσχευση ιστών και οργάνων</p> <p>7. Γήρανση. Διάρκεια και ποιότητα ζωής. Ηθικά ζητήματα σε σχέση με συγκεκριμένες κατηγορίες ασθενών (πχ. Άτομα με Αλζχάιμερ: μια ηθική πρόκληση).</p> <p>8. Ψυχική νόσος και βιοηθική</p> <p>9. Βιοηθική στη δημόσια υγεία</p> <p>10. Διαπολιτισμικά ζητήματα και βιοηθική</p> <p>11. Ηθικά ζητήματα στο τέλος της ζωής. Η φροντίδα του ανθρώπου που πεθαίνει. Ανακουφιστική θεραπεία. Διακοπή υποστηρικτικής θεραπείας. Ενεργητική και παθητική ευθανασία. Υποβοηθούμενη αυτοκτονία</p> <p>12. Έρευνα και ηθική. Ζητήματα βιο-ιατρικής έρευνας (όρια και καταχρήσεις). Κλινικές μελέτες και βιοηθικά προβλήματα.</p> <p>13. Ανθρώπινη δραστηριότητα και περιβαλλοντική ηθική.</p>															
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ															
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη βιβλιογραφίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	60	Ασκήσεις στην τάξη	20	Μελέτη βιβλιογραφίας	20	Αυτοτελής μελέτη	20			Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις	60														
Ασκήσεις στην τάξη	20														
Μελέτη βιβλιογραφίας	20														
Αυτοτελής μελέτη	20														
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Ενδιάμεση πρόοδος (προαιρετική) 40% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος ή γραπτή εργασία (προαιρετική)</p> <p>Γραπτή τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος), που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης ή ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>														
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ															
<p><i>Ηγουμενίδης Μ., (2020). Βασική Βιοηθική-Δεοντολογία-Νομοθεσία για Επαγγελματίες Υγείας, Broken Hill Publishers, Τσιρόρεμα, Σ., Λούης, Κ. (2013). Θέματα Βιοηθικής – Η ζωή, η κοινωνία και η φύση μπροστά στις προκλήσεις των Βιοεπιστημών. Ηράκλειο: ΙΤΕ-Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.</i></p> <p><i>Παναγοπούλου, Φ. (2011). Ηθική δεοντολογία της υγείας. Αθήνα: Πασχαλίδης</i></p> <p><i>Συναφή επιστημονικά περιοδικά</i></p> <p><i>AMA Journal of Ethics</i></p> <p><i>Bioethics</i></p> <p><i>Ethics and social welfare</i></p> <p><i>Health & social work</i></p> <p><i>The International Journal of Social Work Values and Ethics</i></p>															

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ
ΣΧΟΛΗ   ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.009. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εφαρμογές Πληροφορικής		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW169/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
Οι φοιτητές αναμένεται:			
<ul style="list-style-type: none"> • Να μπορούν να ανταποκριθούν στις βασικές απαιτήσεις μιας επιστημονικής εργασίας. • Να αξιοποιούν αποτελεσματικά γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών. • Να προβληματιστούν για την αξιοποίηση των Η/Υ στην Κοινωνική Εργασία και τη χρήση λογισμικού για Κοινωνική Υπηρεσία. • Να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά εφαρμογές επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης περιεχομένου. • Να αποκτήσουν δυνατότητα πλοήγησης και αναζήτησης πληροφορίας στο διαδίκτυο. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αυτόνομη Εργασία • Ομαδική Εργασία • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
Οι φοιτητές αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες εφαρμογής στα παρακάτω:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Βασικές έννοιες της Πληροφορικής 2. Υπολογιστικά συστήματα- Δίκτυα υπολογιστών 3. Νομικά θέματα και θέματα προστασίας και ασφάλειας σε σχέση με τη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων 4. Χρήση υπολογιστή και διαχείριση αρχείων 5. Διαχείριση πληροφοριών και υπηρεσίες διαδικτύου 6. Επεξεργασία κειμένου 7. Αρχές - δομή επιστημονικού κειμένου 8. Τρόπος σύνταξης κειμένου - αξιοποίηση πηγών 9. Βιβλιογραφικές πηγές - βιβλιογραφική τεκμηρίωση 10. Κατάρτιση βιβλιογραφίας 			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ			

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για την αποθήκευση των παρουσιάσεων σε ψηφιακή μορφή για την εύκολη πρόσβαση από τους φοιτητές. • Χρήση Η/Υ 										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Εργαστηριακή Άσκηση</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Εργαστηριακή Άσκηση	80			Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις	40										
Εργαστηριακή Άσκηση	80										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση (50%) με χρήση ΗΥ για να διαπιστωθούν οι δεξιότητες των φοιτητών στη χρήση των προγραμμάτων που διδάσκονται</p> <p>Γραπτή τελική εξέταση (50%) που περιλαμβάνει</p> <p>Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής</p> <p>Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης</p>										
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ											
<p><i>Beekman, G. (2005). Εισαγωγή στην Πληροφορική. Αθήνα: Γκιούρσδας.</i></p> <p><i>Ζαφειρόπουλος, Κ. (2005). Πως γίνεται μια διπλωματική εργασία. Αθήνα: Κριτική.</i></p> <p><i>Κωνσταντίνος, Ι. (2003). Χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή. Αθήνα: Άβακας.</i></p> <p><i>Microsoft Corporation (2004). Το λεξικό της Πληροφορικής. Αθήνα: Κλειδάριθμος.</i></p> <p><i>Παπαδάκης, Σ. (2002). Εισαγωγή στην Πληροφορική και τη χρήση υπολογιστή. Αθήνα: Μεταίχμιο.</i></p> <p><i>Rivard, J. D. (1997). Quick guide to the Internet for social workers. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.</i></p> <p><i>Τσουροπλής, Α. (2003). Εισαγωγή στην Πληροφορική. Αθήνα: Νέες Τεχνολογίες.</i></p>											

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.013. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW192		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>			
<u>Γνώσεις</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Γνώσεις ως προς βασικές έννοιες του πεδίου και τη συσχέτισή τους με την κοινωνική εργασία και την κοινωνική συνοχή • Γνώσεις αξιολόγησης χαρακτηριστικών κοινωνικών επιχειρήσεων, ανάλυσης κοινωνικών δικτύων και σχεδιασμού-επικοινωνίας προτάσεων κοινωνικής επιχειρηματικότητας 			
<u>Δεξιότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας • Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης 			
<u>Ικανότητες</u>			
<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας και κοινωνικής ευαισθησίας για θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος. 			
☐	Γενικές Ικανότητες		
<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική εργασία • Αυτόνομη εργασία • Λήψη αποφάσεων • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
1. Ορισμός της κοινωνικής οικονομίας. Ιστορική εξέλιξη της έννοιας. Προσδιορισμός εμπλεκόμενων φορέων. Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις σε τοπικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο. Ορολογία.			

2. Η κοινωνική οικονομία και η θέση της στην παγκόσμια κρίση. Αξιολόγηση χαρακτηριστικών κοινωνικών επιχειρήσεων.
3. Νομικό πλαίσιο και διαδικασίες ίδρυσης των κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Η εθνική δημόσια πολιτική
4. Η κοινωνική εργασία και η κοινωνική οικονομία. Η έννοια της κοινωνικής συνοχής. Τα ερευνητικά εργαλεία στην μεθοδολογία έρευνας αγοράς.
5. Εξεύρεση οικονομικών πόρων-Fundraising. Το παράδειγμα των Ashoka και UnLtd.
6. Σχεδιασμός επιχειρηματικής δραστηριότητας. Hands-on: Εντοπισμός προβλημάτων-Εύρεση λύσεων- Προβληματισμοί.
7. How to pitch your idea. Η παρουσίαση-επικοινωνία της επιχειρηματικής κοινωνικής ιδέας.
8. Οι έννοιες της αυτονομίας, δημιουργικότητας, αποφασιστικότητας, ομαδικότητας και κριτικής σκέψης. Τα χαρακτηριστικά (qualities) του κοινωνικού επιχειρηματία.
9. Η στρατηγική 2020 στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρώπη 2020). Οι κατευθυντήριες της Ε.Ε. για την μέτρηση του κοινωνικού αντίκτυπου- επιρροής (social impact measurement).
10. Διερεύνηση δικτύων κοινωνικής οικονομίας στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Συγκριτική μελέτη μεταξύ χωρών. Το παράδειγμα του “Ruby Cup”.
11. Αλληλέγγυα και συνεργατική οικονομία. Εταιρική κοινωνική ευθύνη. Οι διαφορές τους με την κοινωνική οικονομία.
12. Πρόσφατες πρωτοβουλίες και εξελίξεις που αφορούν την κοινωνική οικονομία. Το παράδειγμα του “Challenging the Crisis” group (European initiative).
13. Η εξέλιξη της κοινωνικής οικονομίας: ζητήματα και προοπτικές

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπρωτόζεκτορα και προβολή διαφανειών • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Δραστηριότητα</th> <th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>60</td> </tr> <tr> <td>Μελέτες περίπτωσης</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	60	Μελέτες περίπτωσης	20	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20	Αυτοτελής μελέτη	20			Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου														
Διαλέξεις	60														
Μελέτες περίπτωσης	20														
Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20														
Αυτοτελής μελέτη	20														
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση (80% της βαθμολογίας του θεωρητικού μέρους του μαθήματος), που περιλαμβάνει ερωτήσεις ανάπτυξης. Παρουσίαση γραπτής εργασίας (20%)</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη του διδάσκοντος. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική Πλατφόρμα E-Class.</p>														

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

- Borzaga, C. & Defourny, J. (Eds.) (2004). *The Emergence of Social Enterprise*. London: Routledge.
- Council of European Union (2014). *Council conclusions on the EU common position for the First High Level Meeting of the Global Partnership for Effective Development Co-operation (report)*
- Den Sociale Kapitalfond Management ApS (2014). *Social return of investment: A review of methods to measure social impact*. Copenhagen: Den Sociale Kapitalfond.
- European Commission (2014). *A map of social enterprises and their eco-systems in Europe*. Employment, Social Affairs and Inclusion: EU (booklet).
- European Economic and Social Committee (2013). *Report: Social impact measurement EESC: Brussels*

Guclu, A. J., Dees, G., & Anderson, B. B. (2002). *The process of social entrepreneurship: creating opportunities worthy of serious pursuit*. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship: DUKE the Fuqua School of Business

Hart K, Laville J, Cattani A (2010) *The Human Economy Polity: Cambridge, (Introduction, Conclusion, and “Part 4: Beyond Market and State”)*.

Mair, J. & Boboa, E. (2003). *Social entrepreneurship: How intentions to create a social enterprise get formed*. Barcelona: IESE Business School: University of Navarra

Parnell, E. (2000). *Επανεφεύρεση των συνεταιρισμών. Επιχειρήσεις για τον 21ο αιώνα. Μετάφραση: Μ. Φεφές, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών: Στοχαστής.*

Vienney, C. (2008). *Η κοινωνική οικονομία*. Αθήνα: Πολύτροπον.

Αδάμ, Σ. (2014). *Κοινωνική οικονομία: οδηγός δημιουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων*. Θεσσαλονίκη (e-book: <http://gr.boell.org/el/2014/08/29/odigos-dimioyrgias-koionikon-epiheiriseon>)

Γενική Διεύθυνση Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2013). *Κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα: οδηγός για την κοινωνική Ευρώπη*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ε.Ε., Λουξεμβούργο (e-book: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=el&pubId=7523>)

Κυριακίδου, Ο. & Σαλαβού, Ε. (2014). *Κοινωνική επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Rosili.

Λιαργκόβας, Π., Δερμάτης, Ζ., Αποστολόπουλος, Ν., (2020). *Κοινωνική οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα: Η ευρωπαϊκή και η ελληνική εμπειρία*, εκδ. Πατάκης, Αθήνα

Λιερός, Γ. (2012). *Υπαρκτός καινούριος κόσμος*. Αθήνα: Οι εκδόσεις των συναδέλφων.

Νασσιούλας, Ι. (2010). *Κοινωνική οικονομία της Ελλάδος και το κοινωνικό της κεφάλαιο*. Αθήνα: Ορθός λόγος

Ντούλια, Θ. (2015). *Κοινωνική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα*, εκδ. Οσελότος, Αθήνα

Παπαγεωργίου, Κ. (2004). *Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία*. Αθήνα: Αθ. Σταμούλης.

Σαρρή, Κ. Τριχοπούλου, Α. (2017). *Επιχειρηματικότητα, κοινωνική οικονομία, Η Οπτική του Φύλου*, εκδ. Τζιόλα, Αθήνα

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
 International Journal of Social Economics
 International Journal of Social Entrepreneurship and Innovation
 Journal of Social Entrepreneurship
 Review of Social Economy Κοινωνική Εργασία. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.022.0	ΕΞΑΜΗΝΟ	
		ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εγγραμματοσύνη σε Θέματα Υγείας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕ Σ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις- διαδραστικές ασκήσεις	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW331/		

● ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Η χαμηλή εγγραμματοσύνη υγείας αποτελεί μείζον πρόβλημα δημόσιας υγείας με σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στη λειτουργία του συστήματος υγείας και στη διαχείριση της φροντίδας των ασθενών με χρόνιες παθήσεις (Palumbo, 2017; Reisi et al., 2014). Οι χρήστες υπηρεσιών υγείας με χαμηλή εγγραμματοσύνη δεν συμμορφώνονται στη θεραπεία και κάνουν μεγαλύτερης διάρκειας νοσηλεία (Doyle et al., 2017; Kim et al., 2019)

Σκοπός του μαθήματος είναι να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές να γνωρίσουν τις έννοιες, τις θεωρίες και τις διαστάσεις της εγγραμματοσύνης και της εγγραμματοσύνης υγείας.

Στη διάρκεια του μαθήματος, θα παρουσιαστούν οι σημαντικότερες θεωρίες για την έννοια της εγγραμματοσύνης, η εξέλιξη της έννοιας στο χώρο της υγείας και μέθοδοι αναγνώρισης και αξιολόγησης ανθρώπων με χαμηλή εγγραμματοσύνη υγείας.

Στο τέλος του μαθήματος ο/η κάθε φοιτητής/τρια αναμένεται να:

- Αναφέρει και επεξηγεί τους ορισμούς, τις διαστάσεις και τις κυριότερες θεωρίες της εγγραμματοσύνης, της εγγραμματοσύνης υγείας και της ψηφιακής εγγραμματοσύνης υγείας
- Κατανοεί το ρόλο του στον εντοπισμό, την πρόληψη και την ενδυνάμωση των ατόμων με χαμηλή εγγραμματοσύνη όπως τα ηλικιωμένα άτομα
- Παρατηρεί και να αξιολογεί το επίπεδο εγγραμματοσύνης υγείας μέσα από τη χρήση σύντομων εργαλείων και τεχνικών παρατήρησης

Γενικές Ικανότητες

- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Επίλυση προβλημάτων
- Παρατήρηση και σύγκριση
- Δεξιότητες προφορικής και γραπτής επικοινωνίας

• ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Η έννοια της εγγραμματοσύνης και τα διαφορετικά είδη εγγραμματοσύνης
2. Κοινωνικό-πολιτιστικές προσεγγίσεις της εγγραμματοσύνης
3. Η εξέλιξη της εγγραμματοσύνης στο χώρο της υγείας: ιστορική αναδρομή και ορισμοί
4. Τι είναι η εγγραμματοσύνη υγείας: μοντέλα, διαστάσεις και επιδημιολογικά στοιχεία
5. Ψηφιακή υγεία και ψηφιακή εγγραμματοσύνη υγείας. Η χρήση των νέων τεχνολογιών στην υγεία
6. Οι επιπτώσεις της χαμηλής εγγραμματοσύνης υγείας στο σύστημα υγείας: Τι μας δείχνουν τα δεδομένα για χρόνιους ασθενείς
7. Οι ηλικιωμένοι και οι φροντιστές ατόμων με άνοια: Οι συνέπειες της χαμηλής εγγραμματοσύνης υγείας
8. Ο ρόλος της κουλτούρας και των γλωσσικών διαφορών για την ενίσχυση της εγγραμματοσύνης υγείας
9. Σύντομα εργαλεία αξιολόγησης του επιπέδου της εγγραμματοσύνης υγείας και της ψηφιακής διάστασης της
10. Σημάδια αναγνώρισης χρηστών υπηρεσιών υγείας με χαμηλή εγγραμματοσύνη υγείας
11. Τεχνικές βελτίωσης της λεκτικής επικοινωνίας με ασθενείς
12. Τεχνικές βελτίωσης της γραπτής επικοινωνίας με ασθενείς
13. Γνωριμία με την εργαλειοθήκη για τους επαγγελματίες υγείας για τη βελτίωση των δεξιοτήτων ανίχνευσης και ενίσχυσης της εγγραμματοσύνης των ηλικιωμένων σε θέματα υγείας

• ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΗ ΜΑΘΗΣΗ (ΠΡΟΣΩΠΟ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΟ ΚΑΙ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ)	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	Υποστήριξη της διδασκαλίας μέσω της πλατφόρμας e-class Power-point Video-tutorials Emails, skype, Zoom	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ	16
	ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	10
	ΕΡΓΑΣΙΑ	34
	ΑΥΤΟΤΕΛΗΣ ΜΕΛΕΤΗ	60
	Σύνολο Μαθήματος	120
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Η γλώσσα αξιολόγησης είναι η ελληνική. Οι μέθοδοι αξιολόγησης διακρίνονται σε: <ol style="list-style-type: none"> 1. Ενδιάμεση γραπτή αξιολόγηση 30% - σε μορφή εργασίας 2. Τελική γραπτή εξέταση 60% - ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής και ερωτήσεις σύντομης απάντησης 3. Παρακολούθηση και συμμετοχή (10%) 	

• ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Altin, S. V., Finke, I., Kautz-Freimuth, S., & Stock, S. (2014). The evolution of health literacy assessment tools: a systematic review. *BMC Public Health*, 14(1), 1207. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-1207>
- DeWalt, D. A., Brouckson, K. A., Hawk, V., Brach, C., Hink, A., Rudd, R., & Callahan, L. (2011). Developing and testing the health literacy universal precautions toolkit. *Nursing Outlook*, 59(2), 85–94. <https://doi.org/10.1016/j.outlook.2010.12.002>
- Doyle, G., Gibney, S., Quan, J., Martensen, U., & Schillinger, D. (2017). Health Literacy, Health Care Utilization, and Direct Cost of Care Among Linguistically Diverse Patients with Type 2 Diabetes Mellitus. *HLRP: Health Literacy Research and Practice*, 1(3), e116–e126. <https://doi.org/10.3928/24748307-20170613-01>
- Efthymiou, A., Middleton, N., Charalambous, A., & Papastavrou, E. (2021). Health literacy and eHealth literacy and their association with other caring concepts among carers of people with dementia: A descriptive correlational study. *Health Soc Care Community*. 2021; 00: 1– 11. <https://doi.org/10.1111/hsc.13341>
- Efthymiou, A., Middleton, N., Charalambous, A., & Papastavrou, E. (2019). Adapting the eHealth Literacy Scale for Carers of People With Chronic Diseases (eHeals-Carer) in a Sample of Greek and Cypriot Carers of People With Dementia: Reliability and Validation Study. *J Med Internet Res* 2019;21(11):E12504 <https://doi.org/10.2196/12504>
- Eysenbach, G. (2001). What is e-health? *Journal of Medical Internet Research*, 3(2), 1–5. <https://doi.org/10.2196/jmir.3.2.e20>
- Institute of Medicine. (2004). *Health Literacy: A prescription to End Confusion*. Washington, DC: the National Academy of Sciences. Retrieved from <http://www.nap.edu/catalog/10883.html>
- Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion International*, 15(3), 259–267. <https://doi.org/10.1093/heapro/15.3.259>
- Norman, C. D., & Skinner, H. A. (2006). eHealth literacy: Essential skills for consumer health in a networked world. *Journal of Medical Internet Research*. <https://doi.org/10.2196/jmir.8.2.e9>
- Palumbo, R. (2017). Examining the impacts of health literacy on healthcare costs. An evidence synthesis. *Health Services Management Research*, 30(4), 197–212. <https://doi.org/10.1177/0951484817733366>
- Pearlin, Leonard, Mullan, Joseph, Sepmle, Shirley, Skaff, M. (1990). *Caregiving and the Stress Process: An Overview of Concepts and their Measures*. *The Gerontologist*, 30(5).
- Perry, KH. (2021). What is Literacy?- A Critical Overview of Sociocultural Perspectives. *Journal of Language & Literacy Education*, 8 (1), 50-71
- Reisi, M., Javadzade, S. H., Heydarabadi, A. B., Mostafavi, F., Tavassoli, E., & Sharifirad, G. (2014). The relationship between functional health literacy and health promoting behaviors among older adults. *Journal of Education and Health Promotion*, 3, 119. <https://doi.org/10.4103/2277-9531.145925>
- Soerensen, K., Van den Broucke, S., Fullam, J., Doyle, G., Pelikan, J., Slonska, Z., Brand, H., Soerensen, K., Van den Broucke, S., Fullam, J., Doyle, G., Pelikan, J. J., ... Brand, H. (2012). Health literacy and public health: A systematic review and integration of definitions and models. *BMC Public Health*, 12(8), 80. <https://doi.org/http://dx.doi.org/10.1186/1471-2458-12-80>
- Vozikis, A., Drivas, K., & Miliotis, K. (2014). Health literacy among university students in Greece : determinants and association with self-perceived health, health behaviours and health risks, 72(1), 1–6. <https://doi.org/10.1186/2049-3258-72-15>
- Weiss, B. D., Mays, M. Z., Martz, W., Castro, K. M., DeWalt, D. A., Pignone, M. P., ... Hale, F. (2005). Quick Assessment of Literacy in Primary Care : The Newest Vital Sign, 514–522. <https://doi.org/10.1370/afm.405.College>
- World Health Organization. (2013). *Health literacy The solid facts*. Accessed 17-04-2020, URL: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/128703/e96854.pdf>
- Κονδύλη, Β., Μαγουλάς, Χ., Ιωαννίδη, Ε., & Αγραφιιώτης, Δ. (2012). Η Ευρωπαϊκή Έρευνα για την Εγγραμματοσύνη σε Θέματα Υγείας: Ελλάδα. Accessed 17-04-2020, URL: http://www.esdy.edu.gr/files/006_Koinoniologias/HLS-EU%20country%20report_Greece_2012_GR.pdf
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
- European Journal of Public Health*
Journal of Patient Education and Councelling
Journal of Medical Internet Research
Journal of Education and Health Promotion
BMC Public Health
Journal of Health and Social Care in the Community

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.016. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία της βίας και των κοινωνικών συγκρούσεων		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	2		
Ασκήσεις Πράξης	1		
Σύνολο	3	6	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής. Κατ επιλογή υποχρεωτικό Γενικής υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW328/		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Παρατηρούμε συχνά την κυριαρχία συγκρούσεων σε όλες τις εκφάνσεις του κοινωνικού βίου. Αυτές μπορεί να αφορούν ολικά κοινωνικά φαινόμενα, όπως οι πόλεμοι, εμφύλιοι ή μη, γενοκτονίες/εθνοκαθάρσεις, επαναστάσεις όσο και μορφές βίας που εδράζονται στο μικρό-επίπεδο της κοινότητας. Η παραβατικότητα/εγκληματικότητα (ενηλίκων ή ανηλίκων) βρίσκεται στην καθημερινότητα των κοινωνικών λειτουργιών, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την αντιμετώπιση και τη διαχείριση περιστατικών συγκρουσιακού τύπου. Η πλούσια θεωρητική ιστορικό-κοινωνιολογική βιβλιογραφία επί του θέματος μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των ζητημάτων αυτών και στην ενίσχυση των δεξιοτήτων διαχείρισής τους.</p> <p>Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτητές θα μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να εμπεδώσουν τις κυριότερες κοινωνιολογικές θεωρίες σχετικά με τα μείζονα φαινόμενα βίας, τόσο στη συγχρονία όσο και στη διαχρονία. • Να αναγνωρίσουν το ευρύτερο πλαίσιο (context) εντός του οποίου ενεργοποιούνται μηχανισμοί σύγκρουσης. • Να πληροφορηθούν για ενδεχόμενες πρακτικές διαμεσολάβησης ή/και άμβλυνσης των συγκρούσεων, με τη χρήση ιστορικών παραδειγμάτων.

Γενικές Ικανότητες

- Ανάπτυξη κριτικής σκέψης για σύνθετα ζητήματα
- Ενίσχυση ερευνητικής ικανότητας
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Ενδυνάμωση της κοινωνικής ευαισθησίας σε ζητήματα βίας
- Εξοικείωση των φοιτητών με τη σύγχρονη βιβλιογραφία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εισαγωγικά ζητήματα. Ορισμοί και μορφές βίας στο σύγχρονο κόσμο.
2. Ατομική και συλλογική βία.
3. Οι κυριότερες κοινωνιολογικές θεωρίες για τη βία.
4. Πολιτικές, κοινωνικές και ιστορικές διαστάσεις της βίας.
5. Οι κυρίαρχες διαστάσεις της βίας στη νεώτερη και σύγχρονη ελληνική κοινωνία από τον παραδοσιακό στο μετανεωτερικό κόσμο.
6. Η βία στο μικρό-επίπεδο και στο μακρό-επίπεδο.
7. Πολιτική και εθνοτική βία σε εθνικό και διεθνικό πλαίσιο.
8. Η κοινωνιογένεση του εγκλήματος και της παραβατικότητας.
9. Η βία στους αθλητικούς χώρους. Οπαδικές κοινότητες, ρητορικές μίσους, φυσική και συμβολική βία στα αθλητικά περιβάλλοντα.
10. Οι πολιτικές της ταυτότητας και η ανάδυση νέων μορφών βίας.
11. Κοινωνικές αναπαραστάσεις της βίας. ΜΜΕ, Τέχνη και αισθητικοποίηση της βίας.
12. Πολιτικές πρόληψης και αποκλιμάκωσης της βίας.
13. Πρακτικές διαμεσολάβησης σε συγκρουσιακές καταστάσεις.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"><thead><tr><th><i>Δραστηριότητα</i></th><th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις</td><td>80</td></tr><tr><td>Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td><td>20</td></tr><tr><td>Αυτοτελής μελέτη</td><td>20</td></tr><tr><td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td><td>120</td></tr></tbody></table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	80	Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20	Αυτοτελής μελέτη	20	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις	80										
Μελέτη και Ανάλυση Βιβλιογραφίας	20										
Αυτοτελής μελέτη	20										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Θεωρία Γραπτή τελική εξέταση (70%) που περιλαμβάνει:<ul style="list-style-type: none"> • Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής • Επίλυση προβλημάτων • Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης 2. Άσκηση Πράξης Ατομική εργασία (30%)										

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1) Arendt H., *Περί βίας, Επίκεντρο*, Θεσσαλονίκη, 2020.
- 2) Τζούκας Β., *Όταν ξέσπασε η βία. Μελέτες και δοκίμια για τη δεκαετία 1940-50, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη*, 2020.
- 3) Δημητρίου Σ., *Μορφές βίας, Σαββάλας*, Αθήνα, 2009.
- 4) Καφφές Γ., *Τι είναι ο πόλεμος; Κοινωνιολογία της βίας και του πολέμου, Παπαζήσης*, Αθήνα, 2008.
- 5) Τσαλίκoglou Φ., *Μυθολογίες βίας και καταστολής, Παπαζήσης*, Αθήνα, 2011.
- 6) Μαρκαντωνάτου Μ., *Το κράτος και το μονοπώλιο της βίας, Παπαζήσης*, Αθήνα, 2009.
- 7) Ναυρίδης Κ. (επιμ.), *Βία και Εξουσία, Καστανιώτης*, Αθήνα, 2002.
- 8) Ναυρίδης Κ. (επιμ.), *Εξουσία και Πόνος, Καστανιώτης*, Αθήνα, 2002.
- 9) Ζαϊμάκης Γ.-Κοταρίδης Ν. (επιμ.), *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας, Πλέθρον*, Αθήνα, 2013.
- 10) Malesevic S., *The Rise of Organised Brutality: A Historical Sociology of Violence*, Cambridge University Press, Cambridge, 2017.
- 11) Collins R., *Violence: A Micro-sociological Theory*, Princeton University Press, Princeton, 2009.
- 12) Gerlach C., *Extremely Violent Societies*, Cambridge University Press, Cambridge, 2010.

4.7 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.009.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Συμβουλευτική με παιδιά και εφήβους		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	6	
ΣΥΝΟΛΟ	3	6	

ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Ειδικής Υποδομής
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/YK107/
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
Μαθησιακά Αποτελέσματα	
<i>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</i>	
<u>Γνώσεις</u>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κατανόηση και να ερμηνεία των σημαντικότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι, αξιοποιώντας βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και μοντέλα παρέμβασης ▪ Γνώσεις συνδυασμού της θεωρίας με την κλινική πράξη (δηλαδή, να εφαρμόζει τις θεωρίες για την κατανόηση και ερμηνεία των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι), ▪ Παρέμβαση για την αντιμετώπιση των σημαντικότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι, χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες στρατηγικές, δεξιότητες και τεχνικές παρέμβασης. 	
<u>Δεξιότητες</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες εφαρμογής των γνώσεων (δηλ. τεχνικών, παρεμβάσεων) σε ποικίλα προβλήματα παιδικής και εφηβικής ηλικίας 	
<u>Ικανότητες</u>	
<ul style="list-style-type: none"> • Ικανότητα κριτικής εξέτασης διαφόρων ψυχολογικών προβλημάτων που εμφανίζουν τα παιδιά και οι έφηβοι • Ικανότητα μελέτης, ανάλυσης, ερμηνείας και παρέμβασης σε διάφορες ψυχοπαθολογικές καταστάσεις της παιδικής και εφηβικής ηλικίας 	
Γενικές Ικανότητες	
<ul style="list-style-type: none"> • Ομαδική εργασία • Αυτόνομη εργασία • Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον • Λήψη αποφάσεων • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής 	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
<p>1^η Εβδομάδα: Συμβουλευτική: πεδίο εφαρμογής, κοινά σημεία μεταξύ των προσεγγίσεων, δεξιότητες συμβούλου.</p> <p>2^η Εβδομάδα: Κριτήρια διάκρισης φυσιολογικής-παθολογικής συμπεριφοράς. Αιτιολογικά μοντέλα ερμηνείας της συμπεριφοράς. Παράγοντες που επηρεάζουν (π.χ. προκαταλήψεις). Παράγοντες που επηρεάζουν την αναζήτηση βοήθειας</p> <p>3^η Εβδομάδα: Συμπεριφοριστικές μέθοδοι στην αντιμετώπιση ανεπιθύμητων συμπεριφορών: Κλασική εξαρτημένη μάθηση. Τεχνικές τροποποίησης ανεπιθύμητης συμπεριφοράς – Ασκήσεις και παραδείγματα</p> <p>4^η Εβδομάδα: Συμπεριφοριστικές μέθοδοι στην αντιμετώπιση ανεπιθύμητων συμπεριφορών: Συντελεστική μάθηση. Αρχές αποτελεσματικής μάθησης. Τεχνικές ενίσχυσης επιθυμητής συμπεριφοράς και τεχνικές εξάλειψης / μείωσης ανεπιθύμητης συμπεριφοράς – Ασκήσεις και παραδείγματα.</p> <p>5^η Εβδομάδα: Τεχνικές γνωστικού συμπεριφορισμού. Συνάντηση με γονείς - Τι πρέπει να προσέξουμε. Οικοσυστημική προσέγγιση-Τεχνικές. Ανθρωπιστικές τεχνικές.</p> <p>6^η Εβδομάδα: Τα θεραπευτικά παραμύθια και παιχνίδια στην αντιμετώπιση διάφορων ανεπιθύμητων συμπεριφορών (π.χ. αδελφική ζήλια, θυμός και επιθετικότητα, θάνατος). Η Χρήση των ΤΠΕ στη συμβουλευτική - Serious games.</p>	

7^η Εβδομάδα:	Ψυχανάλυση – Βασικές έννοιες - Ψυχαναλυτική θεραπεία με παιδιά.																
8^η Εβδομάδα:	Προβολικές δοκιμασίες / Τεχνικές – Διαγνωστικά και θεραπευτικά μέσα (Παιγνιοθεραπεία, ζωγραφική, διάφορα υλικά, θεατρικό παιχνίδι, παιχνίδια ανάληψης ρόλων, ταξίδι στην φαντασία). Βασικές αρχές στην ερμηνεία του ιχνογραφήματος.																
9^η Εβδομάδα:	Αντιμετώπιση κρίσεων στην παιδική ηλικία και εφηβεία: Πως να μιλήσουμε σ' ένα παιδί για τον ερχομό ενός νέου παιδιού στην οικογένεια. Αντιμετώπιση ζήλειας.																
10^η Εβδομάδα:	Αντιμετώπιση κρίσεων στην παιδική ηλικία και εφηβεία: Πως να μιλήσουμε σ' ένα παιδί για τη σεξουαλικότητα, το σεξ, την ομοφυλοφιλία και την σεξουαλική παρενόχληση/ αποπλάνηση.																
11^η Εβδομάδα:	Αντιμετώπιση κρίσεων στην παιδική ηλικία και εφηβεία: Θυμός και επιθετικότητα. Αγχώδεις διαταραχές																
12^η Εβδομάδα:	Αντιμετώπιση κρίσεων στην παιδική ηλικία και εφηβεία: σοβαρή ασθένεια, χρόνια ασθένεια και θάνατος.																
13^η Εβδομάδα:	Αντιμετώπιση κρίσεων στην παιδική ηλικία και εφηβεία: Σχολικός εκφοβισμός, υπερβολική χρήση Η/Υ, διαζύγιο, αποχωρισμός, υιοθεσία κ.άλ.																
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ																	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. ▪ Χρήση λογισμικού power point στις παραδόσεις. ▪ Προβολή DVD. ▪ Email, fb, Skype (για την επικοινωνία με τους φοιτητές) 																
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Ασκήσεις στην τάξη	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20	Αυτοτελής μελέτη	80			Σύνολο φόρτου μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>																
Διαλέξεις	40																
Ασκήσεις στην τάξη	20																
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20																
Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20																
Αυτοτελής μελέτη	80																
Σύνολο φόρτου μαθήματος	180																
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1.Τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής – Ερωτήσεις σύντομης απάντησης <p>2.Προαιρετική εργασία (20%) και παρουσίασή της στην τάξη (5%). Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στο eclass. Οι βαθμολογίες αναρτώνται στο eclass και τα γραπτά είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>																
ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ																	
<p>Γκλάσερ, Γ. (2004). <i>Δυστυχημένοι έφηβοι και πως μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί τους οι γονείς και οι δάσκαλοι</i>. Αθήνα: Εκδ. Θυμάρι.</p> <p>Cooper, M., Hooper, Thompson, M. (2012). <i>Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων: Θεωρία και Πράξη (1η έκδοση)</i>. Επιμ. Γ. Παπαδάτος. Αθήνα: ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΥ Α.Ε.</p> <p>Eldridge, S. (2004). <i>Τι θα ήθελα να γνώριζαν οι γονείς μου όταν με υιοθέτησαν</i>. Αθήνα: Εκδ. Θυμάρι.</p> <p>Κάκουρος, Ε. (2001). <i>Το υπερκινητικό παιδί</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Καλαντζή-Αζίζι, Α. και Μπεζεβέγκης, Η. (2000). <i>Θέματα Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Κοσμίδου-Hardy, Χρυσ. & Γαλανουδάκη-Ράπτη, Αθ. (1996). <i>Συμβουλευτική: Θεωρία και πρακτική με Ασκήσεις για την Ανάπτυξη Αυτογνωσίας και Δεξιοτήτων Συμβουλευτικής</i>. Αθήνα: Ινστιτούτο Προσωπικής Ανάπτυξης.</p> <p>Κουρκούτας Ε. Η. (2001). <i>Η Ψυχολογία του Εφήβου</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.</p> <p>Κουρκούτας Ε. Η. (2011). <i>Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά</i>. Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.</p> <p>Κουρκούτας Ε. Η. (2017). <i>Συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές στα παιδιά</i>. Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.</p> <p>Κουρκούτας Ε. Η. (2017). <i>Σχολική συμβουλευτική και παρεμβάσεις για παιδιά με διαταραχές</i>. Αθήνα: Πεδίο.</p> <p>Μπρακονιέ, Α. και Μαρτσέλι, Ν. (2002). <i>Τα χίλια πρόσωπα της εφηβείας</i>. Αθήνα: Εκδ. Καστανιώτη</p>																	

Παπαγεωργίου, Β. (2001). Παιδιά και έφηβοι. Προβλήματα ψυχικής υγείας. Αθήνα: University Studio Press.

Sharf R. S. (2011). *Student Manual for Sharf's Theories of Psychotherapy & Counseling: Concepts and Cases, 5th [Paperback]*. Brooks Cole.

Συλλογικό (2007). Πώς να μιλήσετε σε ένα παιδί για... (Επιστ. Επιμ. Ι. Τσιάντης, Δ., Τζίκας, & Σ. Βγενοπούλου). Αθήνα: Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. / ΚΟΑΝ Α. Μοιράγιας & ΣΙΑ Ε.Ε.

Συλλογικό (2008). Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές. (Επιστ. Επιμέλεια: Η. Κουρκούτας). Αθήνα: Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.

Σουρ & Μίλερ. Ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία παιδιών, εφήβων και των οικογενειών τους. Σύγχρονες ψυχοθεραπευτικές προσεγγίσεις I & II. Αθήνα: Καστανιώτης.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	<i>Προπτυχιακό</i>		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.008.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θέματα Φύλου και Ισότητας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Ειδικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/modules/course_info/index.php?course=YK343		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
<p>Σκοπός του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιηθούν οι φοιτητές/τριες και να αποκτήσουν γνώσεις σε θέματα ισότητας των φύλων, την έννοια της κοινωνικής κατασκευής του φύλου και την ύπαρξη μηχανισμών νομιμοποίησης και αναπαραγωγής της ανισότητας μεταξύ των φύλων.</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα ισότητας των φύλων • Να συνειδητοποιήσουν την κοινωνική κατασκευή του φύλου και την ύπαρξη μηχανισμών αναπαραγωγής ανισοτήτων με βάση το φύλο. • Να κατανοήσουν τις υπάρχουσες ανισότητες με βάση το φύλο. • Να αποκτήσουν ικανότητα παρέμβασης για την προώθηση της ισότητας των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών. 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών • Ομαδική εργασία • Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής • Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα • Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου • Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης 			
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Γιατί είναι χρήσιμες οι σπουδές του φύλου. 2. Ιστορία του γυναικείου κινήματος διεθνώς και στην Ελλάδα. 3. Πρότυπα φύλου - Η 'κοινωνική κατασκευή' του φύλου: βιολογικό και κοινωνικό φύλο. Κοινωνικοί μηχανισμοί της κατασκευής του φύλου. 4. Θεσμικό πλαίσιο για την ισότητα των φύλων 5. Φύλο και οικογένεια: Ο καταμερισμός της φροντίδας στην οικογένεια. Ο ρόλος του κράτους πρόνοιας. 6. Φύλο και εκπαίδευση. Ανισότητες των δυο φύλων στην εκπαίδευση. 			

7. Φύλο και εργασιακός χώρος.
8. Γυναίκες και ηγεσία.
9. Υγεία και πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας: διαφορές μεταξύ των δυο φύλων στην υγεία, την ασθένεια και τη χρήση υπηρεσιών υγείας.
10. Ενδοοικογενειακή βία και βία κατά των γυναικών.
11. Διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Η βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα.
12. Οι θέσεις της γυναίκας σε διάφορες χώρες ανά τον κόσμο
13. Φεμινιστική Κοινωνική Εργασία

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class • Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint • Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. • Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και e-class 													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #d9ead3;"><i>Δραστηριότητα</i></th> <th style="background-color: #d9ead3;"><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Επεξεργασία πρόσθετου υλικού</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή Εργασίας</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις	40	Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	10	Συγγραφή Εργασίας	20	Αυτοτελής μελέτη	50	Σύνολο μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>													
Διαλέξεις	40													
Επεξεργασία πρόσθετου υλικού	10													
Συγγραφή Εργασίας	20													
Αυτοτελής μελέτη	50													
Σύνολο μαθήματος	120													
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<ol style="list-style-type: none"> 3. Τελική Γραπτή εξέταση με ερωτήσεις ανάπτυξης ή ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής (αντιστοιχεί στο 70% της βαθμολογίας ή στο 100% σε περιπτώσεις που ο φοιτητής/φοιτήτρια δεν έχει επιλέξει να συμμετέχει στην εξέταση προόδου ή στην συγγραφή εργασίας) 4. Ενδιάμεση προαιρετική εξέταση προόδου ή προαιρετική συγγραφή εργασίας (αντιστοιχεί στο 30% της βαθμολογίας) <p>Οι φοιτητές μπορούν να δουν το γραπτό τους αν το επιθυμούν ή να λάβουν σχόλια για την εργασία τους.</p>													

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΚΕΚΜΟΚΟΠ (2008). Πολιτικές ισότητας των φύλων. Ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και εθνικές πρακτικές. Αθήνα: Gutenberg.

Maruani, M. (Επιμ.) (2008). Γυναίκες, φύλο, κοινωνίες. Τι γνωρίζουμε σήμερα. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Στρατηγάκη, Μ. (2006). Φύλο της κοινωνικής πολιτικής. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Τατά-Αρσέλ, Α., Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Αδαμάκη Θ. (2008). Καταργώντας τα εμπόδια. Συμβουλευτική και ενδυνάμωση γυναικών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ			
ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.012. 0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Θεραπευτικό Παιχνίδι Και Παιγνιοθεραπεία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ ΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
	Θεωρία - Διαλέξεις	3	4
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Ειδικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW131/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στο αντικείμενο του Θεραπευτικού παιχνιδιού και της Παιγνιοθεραπείας. Στα πλαίσια των διαλέξεων οι φοιτητές θα διδαχθούν τις θεραπευτικές αρχές και δεξιότητες συμβουλευτικής που ακολουθούνται κατά την εφαρμογή της Παιγνιοθεραπείας. Επίσης, θα γίνει αναλυτική περιγραφή του εύρους των συναισθηματικών δυσκολιών και των προβλημάτων συμπεριφοράς που αντιμετωπίζονται μέσω της παιγνιοθεραπείας. Ταυτόχρονα, οι φοιτητές θα γνωρίσουν τον τρόπο οργάνωσης και παροχής ενός ασφαλούς και κατάλληλου περιβάλλοντος κατά την εφαρμογή της Παιγνιοθεραπείας σε παιδιά, το θεσμικό πλαίσιο άσκησης του αντικειμένου και τον κώδικα ηθικής και δεοντολογίας που διέπει την εφαρμογή του. Τέλος, θα πραγματοποιηθεί μία συνοπτική αλλά σε βάθος παρουσίαση διαφόρων θεραπευτικών μέσων, όπως ο δίσκος με άμμο, η χρήση της τέχνης και φυσικών υλικών, κ.α., τα οποία εφαρμόζονται στα πλαίσια της Παιγνιοθεραπείας. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/φοιτήτρια θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζει την αξία του παιχνιδιού ως μέσο επικοινωνίας και ολόπλευρης ανάπτυξης του ατόμου • Έχει κατανοήσει τις θεραπευτικές αρχές της Παιγνιοθεραπείας και τις κυριότερες θεωρίες της • Αναγνωρίζει τις ιδιαίτερες συναισθηματικές, ψυχολογικές και κοινωνικές ανάγκες των παιδιών και τους τρόπους με τους οποίους μπορούν αυτές να διερευνηθούν και/ή αντιμετωπιστούν μέσα από την Παιγνιοθεραπεία • Γνωρίζει πώς οργανώνεται και πώς δομείται μία συνεδρία Παιγνιοθεραπείας • Έχει αναπτύξει δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας και διαμόρφωσης μιας σχέσης εμπιστοσύνης με τα παιδιά • Να έχει κατανοήσει την αξία των θεραπευτικών μέσων που χρησιμοποιούνται στην Παιγνιοθεραπεία 			
Γενικές Ικανότητες			
<ul style="list-style-type: none"> • Αυτόνομη εργασία 			

- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Ορισμοί, μορφές, χαρακτηριστικά και αξία του παιχνιδιού για τα παιδιά, τους εφήβους και τους ενήλικες
2. Ορισμός και θεωρίες της παιγνιοθεραπείας
3. Η διαδικασία της παιγνιοθεραπείας (το πλαίσιο, τα όρια και οι τεχνικές της)
4. Οι δεξιότητες συμβουλευτικής του παιγνιοθεραπευτή στο πλαίσιο της προσωποκεντρικής θεωρίας του C. Rogers
5. Η θεωρία της προσκόλλησης του J. Bowlby (τύποι δεσμού προσκόλλησης, οι παράγοντες που επιδρούν στη διαμόρφωσή τους και η μακροπρόθεσμη επίδρασή τους)
6. Βασικές αρχές και θεωρίες νευροβιοψυχολογίας, η σχέση τους με το παιχνίδι και η εφαρμογή τους στην παιγνιοθεραπεία
7. Η χρήση της άμμου ως τεχνική στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασίες της παιγνιοθεραπείας μέσω της άμμου (sandplay therapy)
8. Οι θεραπευτικές ιστορίες ως τεχνική στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασίες εφαρμογής
9. Ο δημιουργικός οραματισμός ως τεχνική στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασίες εφαρμογής
10. Η μουσική, η κίνηση και ο χορός στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασίες εφαρμογής
11. Η τέχνη στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας: θεωρίες, πλαίσιο και διαδικασίες εφαρμογής. Έμφαση στη χρήση του πηλού ως μέσο παιγνιοθεραπείας
12. Η χρήση της τέχνης ως διαγνωστικού εργαλείου στα πλαίσια της παιγνιοθεραπείας. Γνωριμία με εξειδικευμένα τεστ για την ανίχνευση και διάγνωση ψυχοσυναισθηματικών δυσκολιών σε παιδιά, εφήβους και ενήλικες
13. Η εφαρμογές της παιγνιοθεραπείας σε διαφορετικού τύπου ψυχοσυναισθηματικών δυσκολιών. Θέματα δεοντολογίας στο θεραπευτικό παιχνίδι και την παιγνιοθεραπεία

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ.	Πρόσωπο με πρόσωπο										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. ▪ Χρήση λογισμικού power point στις παραδόσεις. ▪ Προβολή DVD. ▪ Email, fb, Skype (για την επικοινωνία με τους φοιτητές) 										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις (13X3)</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>68</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο φόρτου μαθήματος</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις (13X3)	39	Ασκήσεις στην τάξη	13	Αυτοτελής Μελέτη	68	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>										
Διαλέξεις (13X3)	39										
Ασκήσεις στην τάξη	13										
Αυτοτελής Μελέτη	68										
Σύνολο φόρτου μαθήματος	120										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1. Τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής - Ερωτήσεις σύντομης απάντησης <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στο e-class. Οι βαθμολογίες αναρτώνται στο e-class και τα γραπτά είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές</p>										

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Axline, V. (1947). *Play therapy*. New York: Ballantine.
- Kalff, D. (2003). *Sandplay: A psychotherapeutic approach to the psyche*. Cloverdale, CA: Temenos Press.
- Kestly, T. (2014). *The interpersonal neurobiology of play. Brain building interventions for emotional well-being*. Norton & Company. New York.
- Landreth, G. L. (2012). *Play therapy: The art of the relationship (3rd ed.)*. New York: Routledge.
- Larkin, D. M., & Zabourek, R. P. (1988). *Therapeutic storytelling and metaphors*. *Holistic Nursing Practice*, 2(3), 45-53.
- O'Connor, K. J., Schaefer, C. E., & Braverman, L. D. (2016) *Handbook of play therapy (2nd ed.)*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Παπαδάκη-Μιχαηλίδη Ε. (2012). *Ο δεσμός της αγάπης. Στοιχεία ψυχοσυναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού μέσα από τη νεοψυχαναλυτική σκέψη*. Εκδόσεις Πεδίο.
- Siegel, D., Payne Bryson, T. (2012). *The whole brain child*. Delacorte Press.
- VanFleet, R., Sywulak, A. E., & Sniscak, C. C. (2010). *Child-centered play therapy*. New York: The Guilford Press.
- West, J. (1996). *Child Centred Play Therapy (2nd ed.)*. London: Hodder Education.

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ	
--------	--

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.6.020.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Προσφυγική προστασία: δίκαιο και δικαιώματα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	4	
ΣΥΝΟΛΟ	3	4	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιλογής Υποχρεωτικό Ειδικής Υποδομής Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW310/		
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			
Μαθησιακά Αποτελέσματα			
<p>Οι φοιτητές /φοιτήτριες αναμένεται να διαθέτουν :</p> <p><i>Γνώσεις</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνώσεις για τα βασικά κείμενα και τους μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων των προσφύγων. • Γνώσεις για τις πολιτικές που αφορούν τους πρόσφυγες και τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την προσφυγική προστασία. • Κατανόηση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι ελληνικές αρχές και οι εργαζόμενοι στο πεδίο του προσφυγικού λόγω της γεωγραφικής θέσης της Ελλάδας, των συχνών κρίσεων στην περιοχή και της ιδιότητας της ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. <p><i>Δεξιότητες</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Δεξιότητες συνεργασίας, ομαδικότητας. • Δεξιότητες επικοινωνίας, κατανόησης-αποδοχής του άλλου/άλλης. <p><i>Ικανότητες</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντοπισμού ζητημάτων από την εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας που άπτονται του τομέα της προσφυγικής προστασίας. • Αναζήτησης φορέων προστασίας των δικαιωμάτων των προσφύγων. • Καθοδήγησης και υποστήριξης των προσφύγων. 			

<ul style="list-style-type: none"> • Παραπομπής των προσφύγων σε αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες. • Θεωρητικής ανάλυσης και πρακτικής εφαρμογής των πολιτικών που αφορούν τους πρόσφυγες. 	
Γενικές Ικανότητες	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Αυτόνομη Εργασία</i> • <i>Ομαδική Εργασία</i> • <i>Εργασία σε διεθνές περιβάλλον</i> • <i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i> • <i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i> • <i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου αλλά και διακρίσεων αναφορικά με καταπιεζόμενες ομάδες</i> • <i>Εξοικείωση με τη νομοθεσία που άπτεται των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων</i> • <i>Εξοικείωση με τους φορείς που ασχολούνται με την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων στην Ευρώπη</i> • <i>Ανάπτυξη κριτικής ικανότητας</i> • <i>Εξοικείωση των φοιτητών με ελληνόγλωσση αλλά και ξενόγλωσση βιβλιογραφία και πόρους</i> 	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή στη διεθνή προστασία 2. Η Σύμβαση της Γενεύης του 1951 3. Προσφυγική προστασία στο διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων 4. Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου 5. Υποδοχή των αιτούντων άσυλο 6. Διοικητική κράτηση 7. Προσφυγική προστασία στο Συμβούλιο της Ευρώπης 8. Κατανομή της ευθύνης για την προστασία των προσφύγων 9. Διαδικασία ασύλου στην Ελλάδα 10. Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα στην Ελλάδα 11. Ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών 12. Βέλτιστες πρακτικές 	
ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση βιντεοπροτζέκτορα και προβολή ή διαφανειών

	<ul style="list-style-type: none"> • Προβολή βίντεο • Παρουσίαση εργασιών με το πρόγραμμα Power Point • Υποστηρίξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class
--	---

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	40
	Συγγραφή –παρουσίαση εργασίας	20
	Διαδραστική διδασκαλία	10
	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	10
	Αυτοτελής μελέτη	40
	Σύνολο φόρτου μαθήματος	120

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή τελική εξέταση που περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού τύπου (σωστό – λάθος και πολλαπλής επιλογής) και ερωτήσεις ανοικτού τύπου (ερώτηση σύντομης ανάπτυξης)</p>
----------------------------	---

	<p>και πρακτικό ζήτημα).</p> <p>Ομαδική εργασία (προαιρετική).</p> <p>Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενημερώνονται για τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος στην εισαγωγική διάλεξη της διδάσκουσας. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι ρητώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στην Ηλεκτρονική ή Πλατφόρμα του μαθήματος στο E-Class</p>
--	--

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Ελληνική:

Μαρούδα, Μ. Ντ. (επιμ.) (2019). Αλληλεγγύη στην ΕΕ: Εξελίξεις στο πεδίο της προσφυγικής προστασίας και προκλήσεις στην ΕΕ και στην Ελλάδα. Νομική Βιβλιοθήκη.

Μαρούδα, Μ. Ντ., Σαράντη, Β. (2016). Προσφυγικό Δίκαιο. Νομική Βιβλιοθήκη.

Σπυροπούλου, Α. Μ. (2016). Ασυνόδετοι Ανήλικοι ως Πρόσφυγες και Μετανάστες. Νομική Βιβλιοθήκη.

Διεθνής:

Banti-Markouti, V., Sounoglou M. (Eds.) (2021). Human Rights and International Protection for vulnerable asylum applicants. Nomiki Bibliothiki.

Costello, C. (2015). The Human Rights of Migrants and Refugees in European Law. Oxford University Press.

Hathaway, J. (2021). The Rights of Refugees under International Law. Cambridge University Press.

Hurwitz, A. –G. (2009). The collective responsibility of states to protect refugees. Oxford University Press.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Επιθεώρηση Μεταναστευτικού Δικαίου

European Journal of Migration and Law

International Journal of Refugee Law

Journal of Immigrant & Refugee Studies

Journal of International Migration and Integration

Journal of Refugee Studies

Refugee Survey Quarterly

ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.014.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Μνήμη – Χώρος – Κοινότητα		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ Σ	ΠΙΣΤΩΤΙ ΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕ Σ	
Διαλέξεις	2	4	
Άσκηση Πράξης	1		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιλογής Υποχρεωτικό Ειδικής Υποδομής Επιστημονικής περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Όχι		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Όχι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Το μάθημα δεν έχει παρουσία στο e-class γιατί δεν έχει διδαχτεί.		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Οι φοιτητές/ φοιτήτριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν την κοινωνική και πολιτισμική συγκρότηση των εννοιών του χώρου και του χρόνου στο πλαίσιο της κοινότητας • Να γνωρίσουν τις ανθρωπολογικές θεωρίες αναφορικά με α) την κοινωνική και πολιτισμική μνήμη, β) τον χώρο ως προϊόν κοινωνικών διεργασιών και γ) τις διαφορετικές εννοιολογήσεις της κοινότητας. • Να κατανοήσουν την κοινωνική διάσταση της μνήμης και τους τρόπους με τους οποίους οργανώνεται η κοινότητα γύρω από αντιλήψεις, αναπαραστάσεις και νοηματοδοτήσεις του παρελθόντος • Να κατανοήσουν το χώρο ως κοινωνική κατασκευή που σχετίζεται άμεσα με την διαμόρφωση των ατομικών και συλλογικών ταυτοτήτων και την παραγωγή των πολιτισμικών φαινομένων γενικότερα.
Γενικές Ικανότητες
<p><i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i> <i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i> <i>Αυτόνομη εργασία</i> <i>Ομαδική εργασία</i> <i>Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής</i> <i>Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον</i> <i>Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης</i> <i>Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών</i> <i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i></p>
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
<p>1) Κοινωνική, πολιτισμική και συλλογική μνήμη   2) Μνήμη, λήθη και τραύμα στην κοινότητα. Διαγενεακή μνήμη και τοπική ταυτότητα</p>

- 3) Δράσεις προφορικής ιστορίας. Η μνήμη ως πηγή ενδυνάμωσης της κοινότητας.
- 4) Φύλο και χώρος: Εξετάζοντας τις έννοιες δημόσιο/ιδιωτικό, μέσα/ έξω, γυναικείο/ ανδρικό ως κοινωνικές και πολιτισμικές κατασκευές.
- 5) Κατανοώντας το 'συνόρο' και την 'επικράτεια' μέσα από εννοιολογήσεις και πρακτικές του 'ανήκειν' και του αποκλεισμού.
- 6) Τι είναι η κοινότητα; Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις
- 7) Κοινωνικά δίκτυα: Δεσμοί και θεσμοί.
- 8) Από την αυτονομία στον ατομικισμό: μετατοπίσεις στις εννοιολογήσεις και τις πρακτικές του ατόμου και της κοινότητας.
- 9) Οι έννοιες της μνήμης και του τόπου και η (φαντασιακή) συγκρότηση της κοινότητας.
- 10) Κοινωνική μεταβολή: συνέχειες και ρήξεις

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο																						
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> · Ηλεκτρονικές παρουσιάσεις με τη χρήση του Προγράμματος PowerPoint · Παρακολούθηση σχετικών με το μάθημα Video κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. · Επικοινωνία με τους φοιτητές μέσω της χρήσης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. 																						
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #cccccc;">Δραστηριότητα</th> <th style="background-color: #cccccc;">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση περιπτώσεων</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής μελέτη</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασιών</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td style="text-align: center;">120</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	20	Ανάλυση περιπτώσεων	20	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20	Αυτοτελής μελέτη	20	Συγγραφή εργασιών	20	Σύνολο Μαθήματος	120						
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																						
Διαλέξεις	20																						
Ανάλυση περιπτώσεων	20																						
Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας	20																						
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	20																						
Αυτοτελής μελέτη	20																						
Συγγραφή εργασιών	20																						
Σύνολο Μαθήματος	120																						
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>Γραπτή εργασία (40% της βαθμολογίας του μαθήματος) που περιλαμβάνει παρουσίαση στην τάξη.</p> <p>Τελική εξέταση (60% της βαθμολογίας του μαθήματος)</p>																						

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Άντερσον Μ. (1997) *Φαντασιακές Κοινότητες. Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του Εθνικισμού*, Αθήνα: Νεφέλη.

Βαν Μπούσχοτεν Ρ., Βερβενιώτη Τ., Βουτυρά Ε., Δαλκαβούκης Β., Μπάδα Κ. (επιμ.), (2008) *Μνήμες και Λήθη του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

Βαν Μπούσχοτεν Ρ., Βερβενιώτη Τ. Λαμπροπούλου Δ., Μούλιου Μ. Χανταζρούλα Π. (επιμ.) (2016) *Η Μνήμη Αφηγείται την πόλη: Προφορική ιστορία και μνήμη του αστικού χώρου*. Αθήνα: Πλέθρον.

Γιαννακόπουλος Κ. Γιαννιτσιώτη Γ. (επιμ) (2010) *Αμφισβητούμενοι Χώροι στην Πόλη: Χωρικές Προσεγγίσεις του Πολιτισμού*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Γκέφου – Μαδιανού Δ. (1999), *Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ζαϊμάκης Γ. (2016) *Κοινωνική εργασία και τοπικές κοινωνίες: Ανάπτυξη, συλλογική δράση, Πολυπολιτισμικότητα*. Αθήνα: Πλέθρον

Καυταντζόγλου Ρ. (2001) *Στη σκιά του ιερού βράχου: Τόπος και μνήμη στα Αναφιώτικα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κουρούκλη Μ. (2008) *Έργα και ημέρες στην Κέρκυρα: Ιστορική ανθρωπολογία μιας τοπικής κοινωνίας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Λε Γκοφ Ζ. (1998) *Ιστορία και Μνήμη*. Αθήνα: Νεφέλη.

Μαντόγλου Α. (2005) *Μνήμες: Ατομικές- Συλλογικές- Ιστορικές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

- Μαντόγλου Α. (2010) *Κοινωνική Μνήμη, Κοινωνική Αλήθεια: Έκδηλες και λανθάνουσες μορφές κοινωνικής σκέψης*. Αθήνα: Πεδίο.
- Μπενβενίστε Ρ., Παραδέλλης Θ. (1999) *Διαδρομές και Τόποι της Μνήμης. Ιστορικές και Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Νιτσιάκος Β (2003), *Χτίζοντας το Χώρο και το Χρόνο*, Αθήνα: Οδυσσέας.
- Νιτσιάκος Β., Κασίμης Χ. (2008) *Ο ορεινός χώρος της Βαλκανικής: Συγκρότηση και Μετασχηματισμοί*. Αθήνα: Πλέθρον, Δήμος Κόνιτσας.
- Παπαταξιάρχης Ε., Παραδέλλης, Θ. (επιμ.) (1993) *Ανθρωπολογία και Παρελθόν. Συμβολές στην Κοινωνική Ιστορία της Νεότερης Ελλάδας*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Σταυρίδης, Σ. (επιμ.) (2006) *Μνήμη και εμπειρία του χώρου*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Τερκενλή Θ. (1996) *Το πολιτισμικό τοπίο: Γεωγραφικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Τσιώλης Γ. (2006) *Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Η βιογραφική προσέγγιση στην κοινωνιολογική ποιοτική έρευνα*. Αθήνα: Κριτική.
- Χρυσανθοπούλου Β. (2008) «Ο τόπος της πατρίδας στο λόγο και τις εθιμικές τελετουργίες των Καρπάθιων της Καμπέρρας Αυστραλίας», στο Κάρπαθος και Λαογραφία, Αθήνα: Γ' Διεθνές Συνέδριο Καρπαθιακής Λαογραφίας, Πρακτικά, σ. 1027-1074.
- Abrams, L. (2010) *Θεωρία Προφορικής Ιστορίας*. Αθήνα: Πλέθρον.
- Argent, N. (2019) *Remembering Absence: The Sense of Life in Island Greece*. Indiana: Indiana University Press.
- Behar, R. (1986) *The Presence of the Past in a Spanish Village*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Carr, G., Reeves, K. (eds) (2015) *Heritage and Memory of War: Responses from Small Islands*. London: Routledge.
- Eriksen T.H. (2005) *Η τυρρανία της στιγμής: Γρήγορος και αργός χρόνος στην εποχή της πληροφορίας*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Forbes, H. (2007) *Meaning and Identity in a Greek Landscape*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Forty, A., Kuchler S. (edits) (2001) *The Art of Forgetting*. Oxford, New York: Berg.
- Halbwachs, M. (2013) *Τα κοινωνικά πλαίσια της μνήμης*. Αθήνα: Νεφέλη.
- Halbwachs, M. (2013) *Η συλλογική μνήμη*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Herzfeld, M. (1991) *A Place in History: Social and Monumental Time in a Cretan Town*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Jones, A. (2007) *Memory and Material Culture*. New York: Cambridge University Press.
- Jackson, M. (2006) *The Politics of Storytelling: Violence, Transgression and Intersubjectivity*. Copenhagen: Museum Tusulanm Press, University of Copenhagen.
- Kern, S. (2003) *The Culture of Time and Space*. Cambridge: Harvard University Press.
- Law, S., Lawrence- Zuniga, D. (2007) *The Anthropology of Space and Place: Locating Culture*. Victoria: Blackwell Publishing.
- Lowenthal, D. (1985) *The past is a foreign country*. New York: Cambridge University Press.
- Massey, D. (2008) *Για το Χώρο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Misztal, B. (2003) *Theories of Social Remembering*. Philadelphia: Open University Press.
- Papailias, P. (2005) *Genres of Recollection: Archival Poetics and Modern Greece*. NY: Palgrave MacMillan
- Ricœur, P. (2013) *Η μνήμη, η ιστορία, η λήθη*. Αθήνα: Ίνδικτος.
- Sutton, D. (2000) *Memories Cast in Stone: The relevance of the Past in Everyday Life*. London: Berghahn Books.
- Zonabend, F. (1984) *The Enduring Memory: Time and History in a French village*. Manchester: Manchester University Press.
- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:
History and Anthropology, Past and Present, Journal of the Royal Anthropological Institute, Cultural Anthropology, American Ethnologist

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Επαγγελματιών Υγείας		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνικής Εργασίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	0804.5.015.0	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Θεωρία - Διαλέξεις	3	5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Επιστημονικής Περιοχής/ Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικό. Γενικής Υποδομής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW319/		

● ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη και κατανόηση των διαφόρων τύπων ψυχοπαθολογικής συμπεριφοράς της παιδικής και εφηβικής ηλικίας βάσει των σύγχρονων ταξινομικών συστημάτων (π.χ. DSM-5). Στα πλαίσια του μαθήματος θα παρουσιάζονται τυπικά περιστατικά ψυχοπαθολογίας (π.χ. ιστορικά, ταινίες, βίντεο, κ.ά.). Έμφαση θα δοθεί στην κατανόηση της συμπτωματολογίας κάθε διαταραχής και στη διαφοροδιάγνωσή της από άλλες, ενώ επίσης, θα γίνεται σύντομη συζήτηση για την αιτιολογία κάθε διαταραχής και τους τρόπους παρέμβασης

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- να κατανοεί τις έννοιες της ψυχικής υγείας και ψυχοπαθολογίας
- να διακρίνει τις διάφορες ψυχικές διαταραχές
- να αναγνωρίζει τα χαρακτηριστικά συμπτώματα κάθε ψυχικής διαταραχής
- να χρησιμοποιεί τα σύγχρονα ταξινομητικά συστήματα στην εργασία του/της

Γενικές Ικανότητες

- 1 Αυτόνομη εργασία
- 2 Σεβασμός στη Διαφορετικότητα
- 3 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα ψυχοπαθολογίας και φύλου
- 4 Σεβασμός στη διαφορετικότητα
- 5 Άσκηση κριτικής

● ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- 1^η Εβδομάδα : Η αναπτυξιακή προσέγγιση στην ψυχοπαθολογία
- 2^η Εβδομάδα Η αιτιολογία της εκδήλωσης ψυχοπαθολογίας σε παιδιά και εφήβους
- 3^η Εβδομάδα: Νοητική Υστέρηση
- 4^η Εβδομάδα: Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος
- 5^η Εβδομάδα : Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ)
- 6^η Εβδομάδα: Ειδική Μαθησιακή Διαταραχή

<p>7^η Εβδομάδα: Διαταραχές Λόγου και Ομιλίας- Τραυλισμός</p> <p>8^η Εβδομάδα: Εναντιωτική προκλητική διαταραχή και διαταραχή διαγωγής</p> <p>9^η Εβδομάδα: Διαταραχές Άγχους και Ιδεοψυχαναγκαστική Διαταραχή στην παιδική και εφηβική ηλικία</p> <p>10^η Εβδομάδα: Διαταραχές απέκκρισης</p> <p>11^η Εβδομάδα: Διαταραχές στην Εφηβεία (Διαταραχές σίτισης, πρόσληψης τροφής, Κατάθλιψη)</p> <p>12^η Εβδομάδα: Δυσφορία του φύλου</p> <p>13^η Εβδομάδα: Σύνοψη - συζήτηση. Κριτική αξιολόγηση των συστημάτων αξιολόγησης.</p>
--

● **ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ	Πρόσωπο με πρόσωπο.														
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class. ▪ Χρήση λογισμικού power point στις παραδόσεις. ▪ Προβολή DVD. ▪ Email, fb, Skype (για την επικοινωνία με τους φοιτητές) 														
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις (3X13)</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Ασκήσεις στην τάξη (1X13)</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Συγγραφή εργασίας</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις (3X13)	39	Ασκήσεις στην τάξη (1X13)	13	Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	13	Συγγραφή εργασίας	15	Αυτοτελής Μελέτη	100	Σύνολο Μαθήματος	180
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>														
Διαλέξεις (3X13)	39														
Ασκήσεις στην τάξη (1X13)	13														
Ανάλυση οπτικοακουστικού υλικού	13														
Συγγραφή εργασίας	15														
Αυτοτελής Μελέτη	100														
Σύνολο Μαθήματος	180														
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	<p>1. Τελική γραπτή εξέταση (100%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής - Ερωτήσεις σύντομης απάντησης <p>2. Προαιρετική ενδιάμεση γραπτή αξιολόγηση – πρόοδος (40%). Σ' αυτή την περίπτωση η τελική γραπτή εξέταση προσλαμβάνει το 60% της τελικής βαθμολογίας.</p> <p>3. Προαιρετική εργασία (20%) και παρουσίασή της στην τάξη (5%).</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης αναφέρονται στο eclass. Οι βαθμολογίες αναρτώνται στο eclass και τα γραπτά είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>														

● **ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders: Dsm-5. Amer Psychiatric Pub Incorporated.

American Psychiatric Association (2013). Desk Reference to the Diagnostic Criteria from DSM-5(TM). Amer Psychiatric Pub Incorporated.

Brock S., Sandoval J., Lewis S. Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος

Comer R.J. (2013). Abnormal Psychology--DSM-5 Update. Worth Publishers.

Ζαφειροπούλου, Μ. και Κλεφτάρας, Γ. Εφαρμοσμένη Κλινική Ψυχολογία του παιδιού. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Guthrie, E. & Lewis, S. (2005). Ψυχιατρική. Βασικό εγχειρίδιο με κλινικό προσανατολισμό, για απαρτιωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, με ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης. (Επιμ. Κ.Ρ. Σολδάτος & Π. Σακκάς). Αθήνα: Εκδ. Παρισιάνου.

Heiden, L.A. & Hersen, M. (Eds.) (1997). Εισαγωγή στην Κλινική Ψυχολογία. (Επιμέλεια: Α. Καλαντζή-Αζίζι & Φ. Αναγνωστόπουλος). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2000). Διατροφή και ύπνος των παιδιών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2000). Οι καβγάδες των παιδιών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2000). Τα όρια στη συμπεριφορά των παιδιών. Θετικοί τρόποι διαπαιδαγώγησης. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2004). Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων σε παιδιά που αντιμετωπίζουν προβλήματα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2004). Δημιουργία δεσμών παιδιού-γονέων. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2004). Διαταραχή μετατραυματικού άγχους στα παιδιά. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2004). Ενούρηση και εγκόπριση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2004). Η λειτουργική ανάλυση της συμπεριφοράς των παιδιών. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Herbert, M. (2004). Τα παιδιά μπροστά στο πένθος και την απώλεια. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καίλα, Μ., Καλαβάσης, Φ., και Πολεμικός, Ν. (Επιμ.). (2002). *Εκπαιδευτική, Οικογενειακή και Πολιτική Ψυχοπαθολογία. Τόμος Α' Θέματα Ψυχοπαθολογίας σε παιδιά και εφήβους*. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.

Κάκουρος, Ε., και Μανιαδάκη, Κ. (2000). *Διαταραχή ελλειμματικής προσοχής – υπερκινητικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κάκουρος, Ε., και Μανιαδάκη, Κ. (2004). *Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων*. Τυπωθήτω – Γιώργος Δάρδανος

Κάκουρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ., Παπαβασιλείου-Συρίγου και Καραδήμας, Ε. (2001). *Το υπερκινητικό παιδί και οι δυσκολίες του στη μάθηση και τη συμπεριφορά*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Kring Ann M., Johnson Sheri, Davison Gerald C., & Neale John M. (2013). *Abnormal Psychology*. Wiley.

Παπαγεωργίου, Β. (2001). *Παιδιά και εφηβοί. Προβλήματα ψυχικής υγείας*. Αθήνα: University Studio Press. (ISBN 960-12-0949-2)

Wenar, C., & Kerig, P.K. (2008). *Εξελικτική Ψυχοπαθολογία: Από τη βρεφική ηλικία στην εφηβεία*. (Μετάφραση-Επιμέλεια: Δ. Μαρκουλής & Ε. Γεωργάκα). Αθήνα: Εκδ. Gutenberg.

Χριστοδούλου, Γ.Ν. και συνεργάτες (2006). *Ψυχιατρική (Τόμος Α' και Β')*. Αθήνα: BHTA Medical Arts.

4.8 ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

COURSE SYLLABUS

GENERAL INFORMATION			
SCHOOL	School of Health Sciences		
DEPARTMENT	Social Work		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	0804.6.011.0	SEMESTER	
COURSE TITLE	Positive Psychology		
TEACHING ACTIVITIES		HOURS PER WEEK	ECTS
	Lectures	3	4
TYPE OF COURSE	Optional		
PREREQUISITE COURSE	No		
TEACHING LANGUAGE	English		
OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes		
ONLINE COURSE PAGE (URL)	Το μάθημα δεν έχει παρουσία στο e-class γιατί δεν έχει διδαχτεί.		
LEARNING OUTCOMES			
Learning outcomes			
<p>Psychology is not only about treating human weakness, pathologies and disorders, but also about promoting optimal human functioning, flourishing, well-being and happiness.</p> <p>The purpose of this course is to provide students with the opportunity to study the most recent scientific development in the field of psychology (i.e., positive psychology). More specifically, the course will acquaint students with the theoretical concepts and core ideas in the science of happiness, human flourishing and well-being and also with the growing body of research findings on developing positive individuals. The focus of the course will be on applied positive psychology and the course is largely experiential as it includes a lot of classroom activities.</p> <p>The students mastering course content will:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● gain knowledge of basic principles and concepts of positive psychology, ● investigate positive psychology phenomena in real life, ● apply positive psychology in daily living to promote a full and meaningful life, and ● acquire insight into their own strengths and virtues and learn strategies to increase their happiness and overall quality of life. 			
General abilities			
<ul style="list-style-type: none"> ● Independent work ● Teamwork ● Interdisciplinary work ● Respect of diversity and multicultural environments ● Accountability and sensitivity of gender issues ● Critical thinking and self-criticism ● Advancement of free, creative and inductive thinking 			
CONTENT OF THE COURSE			
<p>1st week: Introduction to positive psychology</p> <p>2nd week: Subjective well-being - Happiness</p> <p>3rd week: Interpersonal relationships</p> <p>4th week: Generosity and Forgiveness</p> <p>5th week: <u>Kindness</u>, altruism and pro-social behavior</p> <p>6th week: Positive Mindset: Optimism and positive emotions</p>			

7 th week: Savoring 8 th week: Engagement, flow, and mindfulness 9 th week: Gratitude 10 th week: Hope 11th week: <u>Strengths and Virtues</u> 12 th week: Resilience 13 th week: Posttraumatic growth and meaning															
TEACHING and LEARNING METHODS – EVALUATION															
DELIVERY METHODS	Face-to-face / In vivo														
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Support of learning process through the asynchronous platform e-class ▪ Use of power point during lectures. ▪ Use of video/DVD during lectures. ▪ Email, fb, Skype (communication with students) 														
WAYS OF TEACHING	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;"><i>Activities</i></th> <th style="text-align: center;"><i>Workload of semester</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lectures</td> <td style="text-align: center;">40</td> </tr> <tr> <td>Class activities / Experiential activities</td> <td style="text-align: center;">40</td> </tr> <tr> <td>Analysis of audiovisual material</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Homework</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Reading</td> <td style="text-align: center;">60</td> </tr> <tr> <td>Total</td> <td style="text-align: center;">180</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Activities</i>	<i>Workload of semester</i>	Lectures	40	Class activities / Experiential activities	40	Analysis of audiovisual material	20	Homework	20	Reading	60	Total	180
	<i>Activities</i>	<i>Workload of semester</i>													
	Lectures	40													
	Class activities / Experiential activities	40													
	Analysis of audiovisual material	20													
	Homework	20													
	Reading	60													
	Total	180													
STUDENTS' EVALUATION	<ol style="list-style-type: none"> 1. Final exam test of multiple choice type 2. Homeworks and class presentations of group projects 3. Group Discussions 4. Self-Assessments 5. Attendance and Participation <p>Assessment criteria are referred upon e-class. Exam degrees are uploaded at e-class and exam papers are available to students.</p>														
RECOMMENDED LITERATURE															
<p><i>Csikszentmihalyi, M. & Csikszentmihalyi, I. (Eds.). (2006). A life worth living: Contributions to positive psychology. New York: Oxford University Press.</i></p> <p><i>Compton, W.C. & Hoffman, E. (2012). Positive Psychology: The Science of Happiness and Flourishing. Belmont: Wadsworth</i></p> <p><i>Fredrickson, B. L. (2009). Positivity: Groundbreaking Research Reveals How to Embrace the Hidden Strength of Positive Emotions, Overcome Negativity, and Thrive. New York: Crown</i></p> <p><i>Hefferon K., Boniwell, I., (2011). Positive Psychology. Theory, Research, and Applications. UK: McGraw Hill.</i></p> <p><i>Ivtzan, I., Lomas, T., Hefferon, K., Worth, P. (2016). Second Wave Positive Psychology: Embracing the Dark Side of Life. Routledge</i></p> <p><i>Lomas, T., Hefferon, K., Ivtzan, I., (2014) Applied Positive Psychology: Integrated Positive Practice. SAGE Publications Ltd.</i></p> <p><i>Lyubomirsky, S. (2014). The Myths of Happiness: What Should Make You Happy, but Doesn't, What Shouldn't Make You Happy, but Does. New York: Penguin</i></p> <p><i>Peterson, C. (2006). A primer in positive psychology. New York: Oxford University Press.</i></p> <p><i>Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). Character strengths and virtues: A handbook and classification. Washington, DC: American Psychological Association.</i></p> <p><i>Seligman, M. (2002). Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment. New York: Free Press.</i></p> <p><i>Seligman, M.E.P. (2012). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-Being. Atria Books.</i></p> <p><i>Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. American Psychologist, 55, 5-14.</i></p> <p><i>VIA Character Survey (2014), Available online at http://www.viacharacter.org/www/The-Survey</i></p> <p><i>Watkins, P. (2015). Positive Psychology 101. New York: Springer</i></p>															

Wong, P. T. P. (2011). *Positive psychology 2.0: Towards a balanced interactive model of the good life*. *Canadian Psychology*, 52(2), 69-81. Available online at <http://www.drpaulwong.com/positive-psychology-2-0-towards-a-balanced-interactive-model-of-the-good-life/>.

Young, M. E., & Hutchinson, T. S. (2012). *The rediscovery of gratitude: implications for counseling practice*. *The Journal of Humanistic Counseling*, 51(1), 99-113.

E-books / E-readings:
https://www.academia.edu/6495556/Positive_Psychologists_on_Positive_Psychology_ebook_2013_

COURSE SYLLABUS

GENERAL			
SCHOOL	School of Health Sciences		
DEPARTMENT	Social Work		
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate		
COURSE CODE	0804.6.016.0	SEMESTER	
COURSE TITLE	Domestic Violence		
TEACHING ACTIVITIES		HOURS PER WEEK	ECTS
Lectures		3	4
TYPE OF COURSE	Optional		
PREREQUISITE COURSE	No		
TEACHING LANGUAGE	English		
OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes		
ONLINE COURSE PAGE (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW329/		
LEARNING OUTCOMES			
Learning outcomes			
<p>The lesson aims to raise students' awareness on domestic violence issues, to improve their knowledge and reinforce their skills in addressing and dealing efficiently with abused people in the health and social care settings. At the end of the course students should be able to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gain understanding of the dynamics and consequences of violence • Develop clinical skills needed to screen for violence, assess risk, provide counselling and document violent situations in charts and referrals. • Understand the law implementation process for domestic violence cases and become aware of the referral resources and procedures. 			
General abilities			
<ul style="list-style-type: none"> • Collection and synthesis of information • Decision making • Individual work • Interdisciplinary work • Professional responsibility • Critical thinking • Self-evaluation 			
CONTENT OF THE COURSE			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Theory of violence 2. Risk factors and consequences 3. Clinical indicators of domestic violence 4. Clinical protocols and practice guidelines for the identification and management of domestic violence 5. Cultural competency in responding to domestic violence victims 6. Screening for domestic violence 7. Interviewing basics, barriers to interviewing, sensitive questioning 8. Recording and documentation of domestic violence 9. Information sharing 			

10. Counselling techniques 11. Referral – networking 12. Reporting requirements - Mandatory reporting 13. Legal framework											
TEACHING and LEARNING METHODS – EVALUATION											
DELIVERY METHODS	Face-to-face / In vivo										
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES	Communication through e-class platform										
WAYS OF TEACHING	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Activities</th> <th>Workload of semester</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lectures</td> <td>80</td> </tr> <tr> <td>Experiential activities</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Reading</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Overall workload</td> <td>120</td> </tr> </tbody> </table>	Activities	Workload of semester	Lectures	80	Experiential activities	20	Reading	20	Overall workload	120
Activities	Workload of semester										
Lectures	80										
Experiential activities	20										
Reading	20										
Overall workload	120										
STUDENTS' EVALUATION	Final written examinations										
RECOMMENDED LITERATURE											
<p>Χατζηφωτίου Σ. (2021) Κοινωνική Εργασία και Ενδοοικογενειακή βία. Εκδόσεις Τζιόλα</p> <p>Bewley,S., Welch, J. (2016) ABC Ενδοοικογενειακή βία. Εκδόσεις: Παρισιάνου</p> <p>Τζαμαλούκα, Γ., Παπαδακάκη, Μ., Χατζηφωτίου, Σ., Χλιαουτάκης, Ι. (2006). Συμπεριφορές συναισθηματικής κακοποίησης σε ενήλικα ζευγάρια: ένα υπόδειγμα με ερμηνευτικό παράγοντα τον τρόπο ζωής, Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, Τόμος ΙΒ', Τεύχος 46, 113-155.</p> <p>Τζαμαλούκα, Γ., Ζύγα, Ε., Φωτεινέα, Ε., Παπαδακάκη, Μ., Χλιαουτάκης, Ι. (2006). Η βίωση ενδογενεϊκής βίας και οι ψυχολογικές της συνέπειες στους εφήβους, Ψυχολογία, 13(3), 109-133.</p> <p>Παπαδακάκη, Μ., Τσαλκάνης, Α. Αραβαντινού, Τ., Ευτυχίδη, Ρ., Ιωσηφίδης Ι., Χλιαουτάκης Ι. (2013). «Σεξουαλική επιθετικότητα νέων ανδρών και παράγοντες που την ενισχύουν», Ψυχολογία, 20(2).</p> <p>Κούτα, Χ., Χατζηγεωργίου, Ε., Παπαδακάκη, Μ., Χλιαουτάκης Ι., (2016) “Νεανική Σεξουαλική Επιθετικότητα και Θυματοποίηση (Y-SAV) σε Κύπρο και Ελλάδα”, Νοσηλευτική, Τόμος 55, Τεύχος 2.</p> <p>McClenen, J. C. (2010). <i>Social Work and Family Violence: Theories, Assessment, and Intervention</i>. NY: Springer.</p> <p>Roberts, G., Hegarty, K., & Feder, G. (2006). <i>Intimate partner abuse and health professionals: New approaches to domestic violence</i> Edinburgh: Churchill Livingstone.</p> <p>Tzamalouka G., Parlalís S., Soultatou P., Papadakaki M., Chliaoutakis J. “Applying the concept of lifestyle in association with aggression and violence in Greek cohabitating couples” <i>Aggressive Behavior</i> 2007; 33(1): 73-85. doi:10.1002/ab.20169.</p> <p>Papadakaki M., Tzamalouka G., Chatzifotiou S., Chliaoutakis J. “Seeking for risk factors of intimate partner violence (IPV) in a Greek national sample: the role of self- esteem” <i>Journal of Interpersonal Violence</i> 2009; 24(5): 732-750. doi: 10.1177/0886260508317181.</p> <p>Papadakaki M., Prokopiadou D., Petridou E., Kogevinas M., Lionis C. “Defining physicians’ readiness to screen and manage intimate partner violence in Greek primary care settings” <i>Evaluation and the Health Professions</i> 2012; 35(2):199-220. doi: 10.1177/0163278711423937.</p> <p>Petridou E., Papadakaki M., Prokopiadou D., Kogevinas M., Lionis C. “Management of victimized patients in primary care settings: A comprehensive Greek educational initiative” <i>Injury Prevention</i> 2012; doi:10.1136/injurypre-2012-040590k.8.</p> <p>Papadakaki M., Kastrinaki E., Drakaki R., Chliaoutakis J. “Managing Intimate Partner Violence at the Social Services Department of a Greek University hospital” <i>Journal of Social Work</i> 2013; 5: 533- 549. doi:10.1177/1468017311435445.</p> <p>Papadakaki M, Petridou E, Kogevinas M, Lionis C. “Measuring the effectiveness of an intensive IPV training program offered to Greek general practitioners and residents of general practice.” <i>BMC Medical Education</i> 2013; 13 (1):46. doi: 10.1186/1472-6920- 13-46.</p> <p>Papadakaki M., Petridou E., Petelos E., Germeni E., Kogevinas M., Lionis C. “Management of Victimized Patients in Greek Primary Care Settings: A Pilot Study” <i>Journal of Family Violence</i> 2014; 29(4): 371-379. doi:10.1007/s10896-014-9596-3. doi:10.1016/j.eurgen.2013.07.386.</p> <p>Krahé B., Berger A., Vanwesenbeeck I., Bianchi G., Chliaoutakis J., Fernández-Fuertes A.A., Fuertes A., Gaspar de Matos M., Hadjigeorgiou E., Haller B., Hellemans S., Izdebski Z., Kouta C., Meijnckens D., Murauskiene L., Papadakaki M., Ramiro L., Reis M., Symons K, Tomaszewska P., Vicario-Molina I., Zygodlo A. “Prevalence and Correlates of Youth Sexual Aggression and Victimization in 10 European Countries: A Multilevel Analysis” <i>Culture, Health and Sexuality</i> 2015; 8: 1-18. doi: 10.1080/13691058.2014.989265.</p>											

Krahé,B., deHaas,S.,Vanwesenbeeck,I., Bianchi,G., Chliaoutakis,J., Fuertes,A., de Matos,M.G., Hadjigeorgiou,E., Hellemans,S., Kouta,C., Meijnckens,D., Murauskiene,L., Papadakaki,M., Ramiro,L., Reis,M., Symons,K., Tomaszewska,P., Vicario-Molina,I., Zygodlo, A. “Interpreting Survey Questions About Sexual Aggression in Cross-Cultural Research: A Qualitative Study with Young Adults from Nine European Countries” *Sexuality & Culture* 2016; 20 (1): 1-23. doi:10.1007/s12119-015-9321-2.

Kouta C, Pithara C, Zobnina A, Apostolidou Z, Christodoulou J, Papadakaki M, Chliaoutakis J. A systematic review of training interventions addressing sexual violence against marginalized at-risk groups of women” *Health Education Research* 2015; 30(6):971-84. doi: 10.1093/her/cyv053.

Papadakaki, M., Tsalkanis, A., Prokopiadou, D., Goutsou, M., Chliaoutakis, J. Is sexual assault a problem in Greek prisons? Initial evidence from a Greek Male prison. *Safety* 2019, 5(4), 84; <https://doi.org/10.3390/safety5040084>

Papadakaki, M.; Ratsika, N.; Pelekidou, L.; Halbmayr, B.; Kouta, C.; Lainpelto, K.; Solinc, M.; Apostolidou, Z.; Christodoulou, J.; Kohont, A.; Lainpelto, J.; Pithara, C.; Zobnina, A.; Chliaoutakis, J. (2021) Migrant Domestic Workers’ Experiences of Sexual Harassment: A Qualitative Study in Four EU Countries. *Sexes* 2021, 2, 272-292. <https://doi.org/10.3390/sexes2030022>

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά

Journal of Family Violence (<https://www.springer.com/journal/10896>)

Journal of Interpersonal Violence (<https://journals.sagepub.com/home/jiv>)

Trauma, Violence & Abuse (<https://journals.sagepub.com/home/tva>)

Aggressive Behavior (<https://onlinelibrary.wiley.com/journal/10982337>)

COURSE SYLLABUS

GENERAL INFORMATION		
SCHOOL	School of Health Sciences	
DEPARTMENT	Social Work	
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate	
COURSE CODE	0804.6.018.0	SEMESTER
COURSE TITLE	Interpersonal relationships and well-being	
TEACHING ACTIVITIES		HOURS PER WEEK
Lectures & Class Exercises		3
		4
TYPE OF COURSE	Optional	
PREREQUISITE COURSE	No	
TEACHING LANGUAGE	English	
OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes	
ONLINE COURSE PAGE (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW116/	
LEARNING OUTCOMES		
<p>This course will introduce the students to the psychology of human relationships. It will address knowledge and skills needed for positive relationships in the community, family, and career settings. Its primary focus will be romantic relationships, although other kinds of close relationships (e.g., family, friends, work relationships) will also be discussed. The goals of this course are: (1) to provide students with a comprehensive overview of the research in the psychology of human relationships and of its underlying theories; (2) to help students acknowledge the significance of interpersonal relationships in their daily life; (3) to help students discern those problem situations in which interpersonal skills are required; (4) to cope with unhealthy relationships and respond non-violently, with awareness and empathy; (5) to learn how to effectively apply knowledge in daily living. The course is largely experiential as it includes a lot of classroom activities.</p> <p>Hopefully, by successfully completing this course the students will have the skills to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● identify and describe the core theories of the psychology of human relationships, ● interpret, critically evaluate, and discuss scientific research related with human relationships, ● acknowledge the significance of interpersonal relationships, ● develop a better understanding of the self and others in terms of how we relate to other people, ● have the skills needed to develop and maintain healthy interpersonal relationships, and ● apply knowledge to daily life experiences. 		
General abilities		
<ul style="list-style-type: none"> ● Independent work ● Teamwork ● Interdisciplinary work ● Respect of diversity and multicultural environments ● Accountability and sensitivity of gender issues ● Display of social, professional, and ethical accountability ● Decision-making ● Autonomous work ● Critical thinking and self-criticism ● Advancement of free, creative, and inductive thinking 		
CONTENT OF THE COURSE		
<p>1st week: Introduction to the psychology of interpersonal relationships 2nd week: Relationships in modern society 3rd week: Impact on health, mental health, well-being, and happiness 4th week: Psychological resilience and social networks 5th week: Theories of interpersonal relationships</p>		

6th week: Assessment of interpersonal relationships
 7th week: Kindness and forgiveness
 8th week: Stress, conflicts, and conflict resolution
 9th week: Infidelity, betrayal, and jealousy
 10th week: Coercion, manipulation, exploitation, and interpersonal violence
 11th week: Interpersonal skills and coping strategies
 12th week: Compassionate, empathetic, or non-violent communication
 13th week: Dissolution and Loss

TEACHING and LEARNING METHODS – EVALUATION

DELIVERY METHODS Face-to-face / In vivo

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

- Support of learning process through the asynchronous platform e-class
- Use of power point during lectures.
- Use of video/DVD during lectures.
- Email, fb, Skype (communication with students)

WAYS OF TEACHING

Activities	Workload of semester
Lectures	40
Class activities / Experiential activities	40
Analysis of audiovisual material	20
Homework	20
Reading	60
Total	180

STUDENTS' EVALUATION

- Final exam test of **multiple-choice type**
- Homework and class presentations of group projects
- Group Discussions
- Self-Assessments
- Attendance and Participation

Assessment criteria are referred upon eclass. Exam degrees are uploaded at eclass and exam papers are available upon request by the students.

RECOMMENDED LITERATURE

Arnold, D., Calhoun, L. G., Tedeschi, R., & Cann, A. (2005). Vicarious posttraumatic growth in psychotherapy. *Journal of Humanistic Psychology, 45*(2), 239-263.

Birtchnell, J., Newberry, M., & Kalairzaki, A. (Eds) (2016). *Relating Theory: Clinical and Forensic Applications*. London: Palgrave Macmillan.

Dawn O. Braithwaite, D.O. & Schrodt P. (2014). *Engaging Theories in Interpersonal Communication: Multiple Perspectives*. SAGE Publications

Duck, S. (2007). *Human Relationships*. SAGE Publications.

Harvey, J. H., Pauwels, B. G., & Zicklund, S. (2001). Relationship connection: The role of minding in the enhancement of closeness. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *The handbook of positive psychology* (pp. 423-233). New York, NY: Oxford University Press.

Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of personality and social psychology, 52*(3), 511-524.

Hendrick, K., & Hendrick, S.S. (2012). Στενές σχέσεις: Θεμελιώδη ζητήματα της ψυχολογίας των διαπροσωπικών σχέσεων (Επιμ. Π. Κορδούτης). Αθήνα: Πεδίο.

Keltner, D. (2009). *Born to be good: The science of a meaningful life*. New York, NY: W. W. Norton & Company, Inc.

Lyubomirsky, S (2011). *The How of Happiness. A Practical Guide to Getting the Life You Want*. New York: The Penguin Press.

Lyubomirsky, S. (2013). *The myths of happiness: What should make you happy, but doesn't, what shouldn't make you happy, but does*. New York, NY: Penguin.

Park, C. L. (2010). Making sense of the meaning literature: an integrative review of meaning making and its effects on adjustment to stressful life events. *Psychological bulletin*, 136(2), 257-301. Available online at http://www.researchgate.net/publication/41654706_Making_sense_of_the_meaning_literature_an_integrative_review_of_meaning_making_and_its_effects_on_adjustment_to_stressful_life_events/file/32bfe5124f7cac0c86.pdf

Συλλογικό Έργο (2011). Εισαγωγή στη Θετική Ψυχολογία. (Επιμ. Α. Σταλίκας και Π. Μυτσκίδου). Μοτίβο Εκδοτική Α.Ε.

Tedeschi, R. G. & Calhoun, L. G. (1996). The posttraumatic growth inventory: Measuring the positive legacy of trauma. *Journal of Traumatic Stress*, 9, 455-471.

Ungar, M. (2008). Resilience across cultures. *British journal of social work*, 38(2), 218-235. Available online at [http://pss-forum-2013.repssi.org/download/Media/Ungar-%20resilience%20across%20cultures%20\(1\).pdf](http://pss-forum-2013.repssi.org/download/Media/Ungar-%20resilience%20across%20cultures%20(1).pdf)

Wong, P. T. P. (2004). *The healing power of forgiveness*. Available online at http://www.meaning.ca/archives/presidents_columns/pres_col_dec_2004_healing-forgiveness.htm

E-books / E-readings:
<https://link.springer.com/content/pdf/10.1057%2F978-1-137-50459-3.pdf>
<https://fbmedia-lys.com/get?cid=2481&kw=The%20Two%20of%20Me%20By%20John%20Birtchmell>

COURSE SYLLABUS

GENERAL INFORMATION		
SCHOOL	School of Health Sciences	
DEPARTMENT	Social Work	
LEVEL OF STUDIES	Undergraduate	
COURSE CODE	0804.5.017.0	SEMESTER
COURSE TITLE	RESILIENCE AND GLOBAL TRANSFORMATION International Online Course	
TEACHING ACTIVITIES		HOURS PER WEEK
Lectures		2
		4
TYPE OF COURSE	Optional/ Social Work	
PREREQUISITE COURSE	No	
TEACHING LANGUAGE	English, B1	
OFFERED TO ERASMUS STUDENTS	Yes	
ONLINE COURSE PAGE (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW273/ https://toledo.kuleuven.be/portal/#/home	
LEARNING OUTCOMES		
<p>The main goal of this online exchange course is that students in a first phase become familiar with the concept of resilience and explore it in a second phase what the contribution of a social worker can be in building resilience as catalysator of transformation (related to different topics). “The Resilience theory is interested in understanding and enhancing the ways people and systems respond to, recover from, overcome and often thrive in the wake of adversity. Rather than investing in the many ways’ adversity breaks down, resilience focuses on the surprisingly common ways people bounce back from adversity. Resilience theory has been torn at times by the tension between agency (i.e. freedom of choice) and structure, which is sometimes referred to in the sociological literature as micro and macro (Van Breda, 2018). As a respond to concerns about climate and global environmental changes, extreme events and increasing social, economic, and political shocks, the concept of resilience has proved popular. It is a new way of thinking about innovation and the capacity for transformation, necessary to thrive in contexts of uncertainty and change (Earth, 2018). The strengths perspective in social work (Saleebey, 2008) is central here, with its rejection of a focus on people’s problems and deficits and an investment in and championing of the capabilities, talents and natural resources of individuals, families, and communities (Breda,2018).</p> <p>Partner involved in this course: PROTESTANT UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES LUDWIGBURG, GERMANY. ISL INSTITUTE SOCIAL DE LILLE, LILLE, FRANCE. HELLENIC MEDITERRANEAN UNIVERSITY, CRETE, GREECE. UNIVERSITY OF PALERMO, PALERMO, ITALY. THOMAS MORE, GEEL, BELGIUM. WINDESHEIM UNIVERSITY, ZWOLLE, THE NETHERLANDS. NEWMAN UNIVERSITY BIRMINGHAM, UK. CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES, KOKKOLA, FINLAND. UNIVERSIDAD COMPLUTENSE DE MADRID, MADRID, SPAIN. VIVES UNIVERSITY OF APPLIED SOCIAL STUDIES, KORTRIJK, BELGIUM.</p> <p>ADMISSION REQUIREMENTS Each university is responsible, based on its own criteria, for the selection of its own students in this course. Global admission requirements</p> <ul style="list-style-type: none"> • Social work students, second year bachelor or higher • Adequate level of oral and written English language skills; minimally level B1 of the Common European Framework of Reference for Languages. • Reliable internet connection. • Laptop or smartphone with video-function. 		
General abilities		

This collaboration fits into the international framework of ICOM (Leuven, 2014):

- Language skills.
- Intercultural Competence.
- Global Engagement.
- Personal Growth.
- International disciplinary learning.
- Respect of diversity and multicultural environments
- Display of social, professional, and ethical accountability
- Decision-making
- Autonomous work
- Critical thinking and self-criticism

CONTENT OF THE COURSE

- 1 - End poverty in all its forms everywhere.
- 2 - End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture.
- 3 - Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages.
- 4 - Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all.
- 5 - Achieve gender equality and empower all women and girls.
- 6 - Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all.
- 7 - Ensure access to affordable, reliable, sustainable, and modern energy for all.
- 8 - Remote sustained, inclusive, and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all.
- 9 - Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation.
- 10 - Reduce inequality within and among countries.
- 11 - Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient, and sustainable.
- 12 - Ensure sustainable consumption and production patterns.
- 13 - Take urgent action to combat climate change and its impacts.
- 14 - Conserve and sustainably use the oceans, seas, and marine resources for sustainable development.
- 15 - Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss.
- 16 - Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels.
- 17 - Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable

TEACHING and LEARNING METHODS – EVALUATION

DELIVERY METHODS	This course is designed according to the principles of e-learning. Throughout the course, students work online, on the TOLEDO platform.															
USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES	<ul style="list-style-type: none"> ● TOLEDO platform. On Toledo, all the information for this course ● is bundled, lectures can be followed (Blackboard Collaborate), tasks have to be submitted (assignments). ● Every international group has a group page on toledo. On this group page documents can be exchanged, meetings with the group can take place (blackboard collaborate) ● Video lectures. ● Literature list and web links to relevant websites 															
WAYS OF TEACHING	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #d9ead3;">Activities</th> <th style="background-color: #d9ead3;">Workload of semester</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Assignments (3X11)</td> <td style="text-align: center;">33</td> </tr> <tr> <td>Experiential activities</td> <td style="text-align: center;">13</td> </tr> <tr> <td>Homeworks</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Reading</td> <td style="text-align: center;">54</td> </tr> <tr> <td>Overall</td> <td style="text-align: center;">120</td> </tr> <tr> <td>Assignments (3X11)</td> <td style="text-align: center;">33</td> </tr> </tbody> </table>		Activities	Workload of semester	Assignments (3X11)	33	Experiential activities	13	Homeworks	20	Reading	54	Overall	120	Assignments (3X11)	33
Activities	Workload of semester															
Assignments (3X11)	33															
Experiential activities	13															
Homeworks	20															
Reading	54															
Overall	120															
Assignments (3X11)	33															
STUDENTS' EVALUATION	1. HomeWorks and class presentations of group projects															

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Group Discussions 3. Self-Assessments 4. Attendance and Participation <p>The education benchmarks are accessible via course e-class.</p>
--	---

RECOMMENDED LITERATURE

- Adams, R., Dominelli, L. and Payne, M. (2009) *Practising Social Work in a Complex World*, London, Palgrave Macmillan.
- Beddoe, L., Davys, A. and Adamson, C. (2013) 'Educating resilient practitioners', *Social Work Education*, vol. 32, no. 1, pp. 100–117.
- British Association of Social Workers (BASW) (2011) *Supervision Policy*, BASW [online]. Available at <https://www.basw.co.uk/policies/> (Accessed 15 April 2017).
- Collins, S. (2007) 'Social workers, resilience, positive emotions and optimism', *Practice*, vol. 19, No. 4, pp. 255–69.
- Collins, S. (2008) 'Statutory social workers: stress, job satisfaction, coping, social support and individual differences', *British Journal of Social Work*, vol. 38, no. 6, pp. 1173–1193.
- Collins, S., Coffey, M. and Morris, L. (2010) 'Social work students: Stress, support and well-being', *British Journal of Social Work*, vol. 40, No. 3, pp. 963–82.
- Community Care (2012) 'Four in ten social workers say homophobia is 'problem in the profession'', *Community Care* [online]. Available at <http://www.communitycare.co.uk/2012/07/31/four-in-ten-social-workers-say-homophobia-is-problem-in-the-profession/> (Accessed 15 April 2017).
- Fairtlough, A., Bernard, C., Fletcher, J. and Ahmet, A. (2014) 'Black social work students' experiences of practice learning: understanding differential progression rates', *Journal of Social Work*, vol. 14, no. 6, pp. 605–624.
- Garrett, P. M. (2015) 'Questioning Tales of 'Ordinary Magic': 'Resilience' and Neo-Liberal Reasoning' *British Journal of Social Work* vol.46, no.7, pp. 1909–1925 [Online]. Available at <https://bjsw-oxfordjournals-org.libezproxy.open.ac.uk/content/early/2015/04/15/bjsw.bcv017.full.pdf+html?sid=67ac9c71-c5b6-4bda-98db-13ff8d6dfbd6> (Accessed 7 June 2017).
- Gilligan, R. (2009) 'Promoting positive outcomes for children in need: the assessment of positive factors', in Horwath, J. (ed) *The Child's World: The Comprehensive Guide to Assessing Children in Need*, Second Edition, London, Jessica Kingsley.
- Grant, L. and Brewer, B. (2014) 'Critical reflection and reflective supervision' in L. Grant, and G. Kinman (eds) *Developing Resilience for Social Work Practice*, London, Palgrave Macmillan.
- Grant, L. and Kinman, G. (2012) 'Enhancing wellbeing in social work students: building resilience in the next generation', *Social Work Education*, vol. 31, no. 5, pp. 605–621.
- Grant, L. and Kinman, G. (2014) *Developing Resilience for Social Work Practice*, London, Palgrave Macmillan.
- Grant, L. and Kinman, G. (2015) 'Guide to developing emotional resilience', *Community Care Inform* [online]. Available at <https://www.iasw.ie/attachments/Guide-to-emotional-resilience-download.pdf> (Accessed 15 April 2017).